

500

การแทรกแซงทางการเมืองของทหารไทย : ศึกษากรณี
รัฐประหาร 19 กันยายน 2549

นายคึกฤทธิ์ เรกะลาภ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาการเมืองการปกครอง สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
พ.ศ. 2551

**Military Intervention in Thai Politics: A Case Study of
the 19 September 2006 Coup d'état**

Mr. Kukrit Regalap

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Political Science in Politics and Government

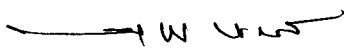
School of Political Science

Sukhothai Thammathirat Open University

2008

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การแทรกแซงทางการเมืองของทหารไทย : ศึกษากรณี รัฐประหาร
19 กันยายน 2549
ชื่อและนามสกุล นายศีกฤทธิ เรกะลาภ
แขนงวิชา การเมืองการปกครอง
สาขาวิชา รัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา 1. รองศาสตราจารย์ ดร.รุ่งพงษ์ ชัยนาม
2. รองศาสตราจารย์รูปนรรต พรหมอินทร์

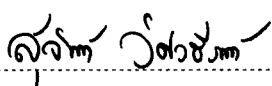
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ได้ให้ความเห็นชอบวิทยานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.วิทยา สุจริตชนารักษ์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.รุ่งพงษ์ ชัยนาม)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์รูปนรรต พรหมอินทร์)

คณะกรรมการบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์
ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชา
การเมืองการปกครอง สาขาวิชา รัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

..... ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุจินต์ วิสวธีรานนท์)

วันที่ 9 เดือน เมษายน พ.ศ. 2552

กิตติกรรมประกาศ

การทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดีเพราะผู้วิจัยได้รับความกรุณาเป็นอย่างยิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร.รุ่งพงษ์ ชัยนาม และรองศาสตราจารย์ รุปนรรต พรหมอินทร์ สาขาวิชา รัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ที่ได้กรุณาแนะนำ ตรวจสอบและเสนอแนะตลอดมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและใคร่ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชที่ได้ให้ทุนสนับสนุนการทำ วิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ และขอขอบพระคุณคุณกาญจนา วิสุทธิวัฒน์และเพื่อนนักศึกษสาขาวิชา รัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช รวมถึงบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยต่าง ๆ อัน ได้แก่ มหาวิทยาลัยขอนแก่น จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ตลอดจนคุณณภารัตน์ กิตติรัตนมงคล เจ้าหน้าที่ธุรการในสาขาวิชา รัฐศาสตร์ เป็นต้น และผู้ที่ เกี่ยวข้องในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ทุกท่านซึ่งไม่ได้เอ่ยนามในที่นี้ได้กรุณาให้การสนับสนุน ช่วยเหลือ และให้กำลังใจตลอดมา

นอกเหนือจากนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งสิ้นท่าน ได้แก่ ดร. สุทิน คลังแสง คุณชาดา ไทยเศรษฐ์ คุณพีระพันธ์ สาลีรัฐวิภาค และคุณทัศนียา รัตนเศรษฐ์ อาจารย์มหาวิทยาลัยทั้งสองท่าน คือ รศ.ดร.สุรชาติ บำรุงสุข และร.ต.อ.ดร.วิเชียร ดันศิริคงคล และนายทหารทั้งสองท่าน คือ พันโทพงศ์กฤตม์ รุจิโยธิน และ นาวาโทพิรพล เฟื่องหนู (รน.) ที่ได้ กรุณาให้โอกาสในการสัมภาษณ์เก็บข้อมูลจนเสร็จสมบูรณ์ รวมถึงผู้บังคับบัญชาทุกท่านที่ให้ โอกาสในการศึกษาในครั้งนี้

ผู้วิจัยจะลืมไม่ได้โดยเฉพาะภรรยาและลูก คือ ภญ.เขาวลัษณ์ เรกะลาภและ ดช.ศุภกร เรกะลาภ ซึ่งได้ให้การสนับสนุนทุนทรัพย์และกำลังใจรวมถึงโอกาสที่ได้ศึกษาพัฒนา ตนเองจนบรรลุความสำเร็จดังเป้าหมายทุกประการ

กิตติคุณ เรกะลาภ

กันยายน 2551

ชื่อวิทยานิพนธ์ การแทรกแซงทางการเมืองของทหารไทย : ศึกษากรณี รัฐประหาร

19 กันยายน 2549

ผู้วิจัย นายคึกฤทธิ์ เรกะลาภ **ปริญญา** รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (การเมืองการปกครอง)

อาจารย์ที่ปรึกษา (1) รองศาสตราจารย์ ดร.รุ่งพงษ์ ชัยนาม (2) รองศาสตราจารย์ ฐปนรรต พรหมอินทร์

ปีการศึกษา 2551

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) ปัจจัยที่ทำให้เกิดการรัฐประหาร เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549 (2) วิธีการแทรกแซงทางการเมืองของทหาร (3) ปัจจัยที่ทำให้การรัฐประหารประสบความสำเร็จ

วิธีการศึกษาเป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 8 คน คือ กลุ่มนักวิชาการด้านการทหาร กลุ่มทหารที่เกี่ยวข้องกับการรัฐประหาร จำนวนกลุ่มละ 2 คน และกลุ่มนักการเมือง จำนวน 4 คน รวบรวมข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์และจากเอกสาร หนังสือ วารสาร ที่เกี่ยวข้อง แล้วทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า (1) ปัจจัยที่ทำให้เกิดการรัฐประหาร เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549 มาจากสองปัจจัยหลัก คือ ปัจจัยภายในกองทัพ ได้แก่ ผลประโยชน์ของกลุ่มทหารถูกระทบกระเทือน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การแต่งตั้งโยกย้ายนายทหารตำแหน่งสำคัญของกองทัพ ปัจจัยภายนอกกองทัพ ได้แก่ รัฐบาลไม่สามารถแก้ไขปัญหาของชาติได้ (2) วิธีการแทรกแซงทางการเมืองของทหาร ทำโดยการใช้อิทธิพลกดดันนโยบายและการตัดสินใจของรัฐบาล การข่มขู่ว่าจะใช้กำลัง การเปลี่ยนตัวผู้บริหาร และการเปลี่ยนแปลงรัฐบาลทั้งชุด โคนล้มอำนาจหรือการยึดอำนาจ (3) ปัจจัยที่ทำให้การรัฐประหารประสบความสำเร็จ ได้แก่ ความรวดเร็วในการปฏิบัติการ การประสานงานที่ดี และการมีระบบการสื่อสารที่ดีทันสมัย

คำสำคัญ การแทรกแซงทางการเมือง การรัฐประหาร

Thesis title: Military Intervention in Thai Politics: A Case Study of the 19 September 2006 Coup d'état

Researcher: Mr. Keukrit Rekalarp **Degree:** Master of Political Science (Politics and Government)

Thesis advisors: (1) Dr. Rungpong Jayanama, Associate Professor; (2) Thapanat Prom-in, Associate Professor **Academic year:** 2008

Abstract

The objective of this research was to study: (1) factors that led to the 19 September 2006 coup d'état; (2) methods of political intervention used by the Thai military; (3) factors of success of the 19 September 2006 coup d'état.

This was a qualitative research. Data were gathered through interviews with the sample of 8, which consisted of 2 academics specializing in military studies, 2 military personnel involved with the 19 September 2006 coup d'état and 4 politicians. Additional data were gathered from related books, journals and other documents. Data were analyzed using descriptive analysis.

The results showed that (1) there were 2 major factors that led to the 19 September 2006 coup d'état. First was an internal factor within the army, namely, the fact that the interests of the military leaders were affected by transfers and promotions in key positions in the army. Second was an external factor, that is, the inability of the government to solve national problems. (2) The methods of political intervention used by the Thai military were using the military's influence to put pressure on the government to influence the outcome of its policies and decisions, threatening to use military power, changing of administrators or the entire government, and taking control of the state outright. (3) Factors that led to the success of the 19 September 2006 coup d'état were the speed of operations, good coordination and modern communications.

Keywords: Political intervention, Coup d'état

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	4
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
แนวคิดที่เกี่ยวข้อง.....	8
ทฤษฎี ที่เกี่ยวข้อง.....	21
การทำรัฐประหาร.....	22
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	32
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	36
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	36
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	37
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	38
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	38
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	40
ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล.....	40
ตอนที่ 2 ปัจจัยที่ทำให้เกิดการรัฐประหาร เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549.....	42
ตอนที่ 3 วิธีการแทรกแซงทางการเมืองของทหาร.....	89

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ตอนที่ 4 ปัจจัยที่ทำให้การรัฐประหารประสบความสำเร็จ.....	97
ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการแก้ไขวิกฤติทางการเมืองที่ดีกว่า การรัฐประหาร.....	104
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	106
สรุปผลการวิจัย.....	106
อภิปรายผล.....	114
ข้อเสนอแนะ.....	120
บรรณานุกรม.....	123
ภาคผนวก.....	129
ก แลกเปลี่ยน และประกาศ คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบ ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข.....	130
ข การปฏิบัติและการรัฐประหาร.....	158
ค แบบสัมภาษณ์.....	166
ง รายชื่อกลุ่มตัวอย่างนายทหาร นักวิชาการ และนักการเมือง.....	170
ประวัติผู้วิจัย.....	172

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1 การปฏิบัติ รัฐประหาร และกบฏในประเทศไทย	24

ญ

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 2.1 แสดงถึงยศของทหาร.....	28
ภาพที่ 2.2 แสดงถึงตำแหน่งของทหาร.....	29

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

บทบาททางการเมืองของทหารไทย ได้เริ่มตั้งแต่ประเทศไทยเกิดการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นระบอบประชาธิปไตยเมื่อวันที่ 24 มิถุนายน 2475 โดยการนำของคณะราษฎร ซึ่งเป็นนายทหารที่เข้ามามีบทบาทเป็นผู้ปกครองบริหารประเทศ หากนับระยะเวลาแล้วมากกว่านักการเมืองพลเรือน เพราะทหารเป็นนักการเมืองอาชีพประเภทหนึ่ง ที่ต้องต่อรองและรักษาผลประโยชน์ของกลุ่มตนไว้ (วรรณธรรม กาญจนสุวรรณ 2540: 135) ทหารมีอัตลักษณ์ของตน มีความสามัคคีเป็นกลุ่มก้อนเหนียวแน่น มีเอกภาพและมีการรักหมุ่คณะสูงกว่าสถาบัน องค์กรอื่น และมียังมีโครงสร้างการบังคับบัญชาเป็นลำดับชั้นที่แน่นอน อีกทั้งมีอาวุธในการทำสงครามอยู่ในการครอบครอง จึงประสบความสำเร็จในการเข้ามาแทรกแซงทางการเมืองตลอดระยะเวลา 74 ปี การปกครองของไทยยังคงอยู่ในภาวะล้มลุกคลุกคลานตลอดมา รัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้งถูกคณะนายทหาร โค่นล้ม โดยการยึดอำนาจรัฐประหาร ดังจะเห็นได้จากเหตุการณ์การใช้กำลังเข้าโค่นล้มรัฐบาลของไทย ซึ่งมีมากถึง 18 ครั้งด้วยกัน โดยประสบความสำเร็จในการทำรัฐประหาร 11 ครั้ง และไม่ประสบความสำเร็จ 7 ครั้ง โดยเฉลี่ยแล้วในระยะเวลา 4 ปี 1 เดือน จะมีการแทรกแซงทางการเมืองของทหาร 1 ครั้ง รัฐธรรมนูญประกาศใช้มาแล้ว 17 ฉบับ และถูกยกเลิกไปแล้ว 16 ฉบับ

การเข้ามามีบทบาททางการเมืองของทหารไทย ทุกครั้งจะแสดงการเห็นว่าสาเหตุที่เข้ามา มีแทรกแซงทางการเมืองก็เพื่อแก้ไขภาวะเสื่อมโทรมของประเทศ เพื่อรักษาความมั่นคงปลอดภัยของชาติ เพื่อปรับปรุงประเทศให้มีความเจริญ ก้าวหน้า แก้ไขปัญหาคอรัปชั่น และความรู้ประสิทธิภาพในการบริหารงานของรัฐบาลพลเรือน ไม่ว่าจะในต่างประเทศหรือในประเทศไทยการยึดอำนาจของทหารแต่ละครั้งจะมีเหมือนกันอยู่อย่างหนึ่ง คือ ข้ออ้างว่าเกิดการทุจริตคอรัปชั่นในรัฐบาลที่ผ่านมามากมาย (มนตรี แสนสุข 2550: 17) ซึ่งเหตุผลที่ใช้อ้างทุกครั้งเป็นการสร้างความชอบธรรมให้กับคณะก่อการรัฐประหารเสมอ

ผลของการยึดอำนาจของทหารแต่ละครั้งส่งผลให้สถาบันทางการเมืองและกระบวนการทางการเมือง แบบประชาธิปไตยภายใต้รัฐธรรมนูญต้องถูกล้มเลิกโดยปริยายไม่ว่าจะ

เป็นสถาบันรัฐสภา อันประกอบด้วยสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา รัฐบาล ศาลรัฐธรรมนูญ และกระบวนการการเลือกตั้ง รวมไปถึงรัฐธรรมนูญที่เป็นกฎหมายหลักในการปกครองประเทศที่ถูกประกาศยกเลิกทุกครั้ง ซึ่งมีผลต่อการพัฒนาการทางการเมือง สถาบันการเมือง การพัฒนาประชาธิปไตยไม่สามารถพัฒนาไปตามแนวทางที่ควรจะเป็นตกอยู่ในวงจรแห่งความชั่วร้าย หรือวงจรอุบาทว์ทางการเมือง โดยเริ่มจากการรัฐประหาร ต่อมามีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญ การจัดการเลือกตั้ง เกิดความขัดแย้งทางการเมือง เกิดวิกฤตการณ์ นำไปสู่การรัฐประหารในที่สุด

การเกิดการรัฐประหารกับการใช้รัฐธรรมนูญเป็นของคู่กันเสมือนฝาแฝดสยาม มีการเลือกตั้งหลายครั้งในประเทศไทยที่เป็นผลมาจากรัฐธรรมนูญซึ่งเกิดภายหลังจากรัฐประหาร เพื่อสร้างความชอบธรรมให้กับการรัฐประหาร การเลือกตั้งเป็นเพียงสัญลักษณ์ของ “ระบอบประชาธิปไตยแบบไทย” และเป็นการสร้างอุดมคติเพื่อฝัน (นิรันดร์ กุลทอานันท์ 2531: 3) สร้างความเข้าใจให้ประชาชนเข้าใจว่าอำนาจอธิปไตยของประชาชนสามารถแสดงออกได้โดยผ่านทาง การเลือกตั้ง ซึ่งความคิดนี้ได้สืบต่อมาจนปัจจุบันที่ประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศไทยยังคงเข้าใจว่าการเลือกตั้งทุกระดับคือ การใช้อำนาจอธิปไตยในระบอบประชาธิปไตย โดยเฉพาะอย่างยิ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 ที่กำหนดให้การเลือกตั้งเป็นหน้าที่ของประชาชนทุกคน ยิ่งทำให้ประชาชนคิดว่า เมื่อเลือกตั้งเสร็จได้ตัวแทนแล้วถือว่าหมดหน้าที่ ต่อไปคือหน้าที่ของตัวแทนที่พวกเขาเลือกเข้าไปเป็นผู้แทนที่จะบริหารประเทศต่อไป

การแทรกแซงทางการเมืองของทหาร เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2534 โดยคณะ รสช.เกิดการสืบทอดอำนาจของทหาร แต่พบกับความพ่ายแพ้ต่อพลังประชาชนที่เรียกร้องประชาธิปไตย นำไปสู่การเกิดเหตุการณ์พฤษภาทมิฬ ระหว่างวันที่ 17-20 พฤษภาคม 2535 ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงบทบาทของทหารในทางการเมือง โดยทหารได้ยอมรับกติกาประชาธิปไตยมากขึ้น การแทรกแซงทางการเมืองของทหารถูกมองว่าเป็นสิ่งที่กระทำได้ยากขึ้น และการรัฐประหารจะไม่หวนกลับมาอีก โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อมีการปฏิรูปการปกครองเรื่อยมาหลังการรัฐประหาร โดยคณะ รสช.เมื่อ พ.ศ.2534 จนนำมาสู่การจัดทำรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 ซึ่งถูกคาดหวังว่าจะเป็นรัฐธรรมนูญที่นำมาสู่การปฏิรูปทางการเมืองของไทย ผ่านไป 15 ปี จนถึงวันที่ 19 กันยายน พ.ศ.2549 การรัฐประหาร โดยคณะนายทหารซึ่งเรียกตัวเองว่า คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือ คปค. โดยการนำของ พลเอก สนธิ บุญยรัตกลิน ผู้บัญชาการทหารบก พร้อมผู้บัญชาการทหารเรือ ผู้บัญชาการทหารอากาศ และผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ก็เกิดขึ้นอีกครั้งในห้วงระยะเวลาที่รัฐบาลพลเรือนที่มีเสียงข้างมาก เด็ดขาดพรรคเดียวในสภา คือ รัฐบาลโดยการนำของ พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี

หัวหน้าพรรคไทยรักไทย ที่ชนะการเลือกตั้งอย่างถล่มทลายเมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2548 โดยมีที่นั่งในสภาจำนวน 377 เสียงจากจำนวน 500 ที่นั่ง (รสลิน ศิริยะพันธุ์ 2550: 87)

คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (คปค.) ได้ประกาศยึดอำนาจการปกครองแผ่นดินและประกาศให้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 และประกาศให้ วุฒิสภา สภาผู้แทนราษฎร คณะรัฐมนตรี และศาลรัฐธรรมนูญสิ้นสุดลง พร้อมกับได้ชี้แจงวัตถุประสงค์ในการทำรัฐประหาร ตามแถลงการณ์ คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (คปค.) ลงวันที่ 19 กันยายน 2549 คือ ประการแรก ปัญหาการเกิดความแตกแยกในสังคมไทย โดยขาดความรักความสามัคคี มีการแบ่งกันเป็นภาคเป็นส่วน จำเป็นต้องแก้ไขเพื่อสร้างความรักความสามัคคีของคนในชาติ ประการที่ 2 ปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบ การแสวงหาประโยชน์เพื่อรักษาสถานะตำแหน่ง อันเป็นภัยคุกคามต่อความมั่นคงของชาติ จำเป็นต้องสร้างทัศนคติและอุดมการณ์เพื่อแก้ไขปัญหาด้านการทุจริตประพฤติมิชอบ ประการที่ 3 ปัญหาการแทรกแซงการดำเนินงานขององค์กรอิสระ จำเป็นต้องแก้ไขเพื่อให้องค์กรอิสระมีอิสระในการบริหาร มีเอกภาพ และเสรีภาพในการปฏิบัติงาน ประการที่ 4 ปัญหาการหมิ่นพระบรมเดชานุภาพ การรัฐประหารครั้งนี้นอกจากจะไม่ได้รับการต่อต้านแล้วยังเกิดปรากฏการณ์ของการแสดงความชื่นชมยินดีจากประชาชนต่อฝ่ายทหารในการตัดสินใจกระทำการดังกล่าว

จากเหตุผลที่แถลงการณ์ในการทำรัฐประหารทั้ง 4 ประการเพื่อสร้างความชอบธรรมในการรัฐประหารของคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (คปค.) และสภาพเหตุการณ์ทั่วไปทางการเมืองในห้วงระยะเวลานั้น เหมือนกับการเกิดรัฐประหารยึดอำนาจทางการเมืองแทบทุกครั้งที่ยกทัพมักจะอ้างเงื่อนไขและสถานการณ์ทางโครงสร้างทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม เป็นเหตุผลในการเข้ามาแทรกแซงทางการเมืองของสถาบันทหาร มีทั้งกระทำสำเร็จหรือล้มเหลวในบางครั้ง เป็นประเด็นที่น่าสนใจในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับรัฐประหาร ดังนั้นในการศึกษาเรื่อง การแทรกแซงทางการเมืองของทหารไทย : ศึกษากรณีรัฐประหาร 19 กันยายน 2549 ในครั้งนี้ จึงมุ่งศึกษาถึง ปัจจัยอะไรที่ทำให้เกิดการรัฐประหาร เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549 จนถึงขั้นตอนและวิธีการในการแทรกแซงทางการเมืองของทหาร รวมทั้งปัจจัยอะไรที่ทำให้การรัฐประหารประสบความสำเร็จ ซึ่งจะได้กล่าวในรายละเอียดในบทต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาปัจจัยที่ทำให้เกิดการรัฐประหาร เมื่อ 19 กันยายน 2549
- 2.2 เพื่อศึกษาวิธีการแทรกแซงทางการเมืองของทหาร
- 2.3 เพื่อศึกษาปัจจัยที่ทำให้การทำรัฐประหารประสบความสำเร็จ

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้กำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัย ดังนี้

3.1 ปัจจัยที่ทำให้เกิดการรัฐประหารเมื่อ 19 กันยายน 2549

3.1.1 ปัจจัยภายในกองทัพ เป็นแรงกระตุ้นให้เกิดการรัฐประหารที่เกิดจากภาระหน้าที่และการจัดองค์กรของกองทัพ ดังนี้

ด้านภาระหน้าที่ของทหาร ได้แก่ ผลประโยชน์ทหารในด้านงบประมาณและสวัสดิการถูกระงับ การเมืองเข้าไปแทรกแซงกองทัพในการกำหนดยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศ การที่รัฐบาลลดความสำคัญของกองทัพในการทำหน้าที่รักษาความมั่นคงของชาติ ทหารถูกลบหลู่เกียรติยศและบุคคลที่ทหารเคารพนับถือถูกดูหมิ่น และการขัดแย้งระหว่างผู้นำทหารกับผู้นำรัฐบาลพลเรือน

ด้านการจัดองค์กรของทหาร ได้แก่ การที่กองทัพมีเอกภาพ มีระเบียบวินัย มีประสิทธิภาพ มีความเข้มแข็ง มีความสามัคคีเป็นหมู่คณะ การบังคับบัญชาแบบรวมศูนย์และการสั่งการแบบลดหลั่นเป็นลำดับชั้น แต่การแต่งตั้งโยกย้ายถูกฝ่ายการเมืองเข้าแทรกแซงไม่เป็นเอกภาพจนเกิดความแตกแยกภายในกองทัพ

3.1.2 ปัจจัยภายนอกกองทัพ เป็นสภาวะแวดล้อมที่รัฐบาลพลเรือนเกิดความล้มเหลวในการแก้ไขปัญหาบ้านเมือง และรัฐบาลขาดความชอบธรรม ซึ่งเป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดการรัฐประหาร สามารถแยกออกเป็นแต่ละด้านดังนี้

ด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ สภาพการณ์ทางเศรษฐกิจตกต่ำ เกิดภาวะเงินเฟ้อราคาสินค้าสูง ประชาชนมีหนี้สินเพิ่มขึ้นจำนวนมาก

ด้านสังคม ได้แก่ การแก้ไขปัญหาความสงบเรียบร้อย สังคมเกิดความขัดแย้ง และแตกแยก บ้านเมืองเกิดความวุ่นวาย มีการก่อความไม่สงบ มีการใช้กำลังรุนแรงในการแก้ไขปัญหา สื่อมวลชนถูกรวบงำจากฝ่ายการเมือง

ด้านการเมือง ได้แก่ นักการเมืองและผู้นำทางการเมืองขาดความชอบธรรม รัฐบาลขาดการสนับสนุนและศรัทธาจากประชาชน สถาบันการเมืองขาดความต่อเนื่อง ไม่มีความเข้มแข็ง การเลือกตั้งไม่สุจริต รัฐบาลพลเรือนเกิดการทุจริตคอร์รัปชันเป็นจำนวนมาก มีการเผด็จการรัฐสภา ครอบงำองค์กรอิสระ

3.2 วิธีการแทรกแซงทางการเมืองของทหาร ได้แก่ การใช้อิทธิพลกดดันนโยบายและการตัดสินใจของรัฐบาล การขู่ว่าจะใช้กำลัง การเปลี่ยนตัวผู้บริหาร การยึดอำนาจ และเปลี่ยนคณะรัฐบาลทั้งหมด (ปฏิวัติ รัฐประหาร)

3.3 ปัจจัยที่ทำให้การรัฐประหารประสบความสำเร็จ คือ ความมีเอกภาพของกองทัพ ความรวดเร็วในการปฏิบัติการ มีระบบการสื่อสารที่ดี และการประสานงานที่ดี

4. ขอบเขตของการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้กำหนดขอบเขตในการศึกษาวิจัย ดังนี้

4.1 ขอบเขตเนื้อหา การศึกษาครั้งนี้ ศึกษาเฉพาะกรณีการทำรัฐประหาร เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549 ของคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (คปค.) จากการให้สัมภาษณ์ของประชากรตัวอย่าง และข้อมูลจากเอกสารวิชาการ หนังสือ นิตยสาร หนังสือพิมพ์ วารสาร

4.2 ขอบเขตแนวคิด ในการอภิปรายผลการศึกษานี้ อาศัยหลักแนวคิดการแทรกแซงทางการเมืองของทหาร แนวคิดเกี่ยวกับการไร้สมรรถภาพของรัฐบาลพลเรือน แนวคิดเกี่ยวกับผลประโยชน์ของกลุ่มทหาร และทฤษฎีการใช้ความรุนแรง

4.3 ขอบเขตประชากร การศึกษาครั้งนี้ เลือกลุ่มประชากรตัวอย่างจำนวน 3 กลุ่ม คือ กลุ่มทหาร กลุ่มนักวิชาการด้านทหารและกลุ่มนักการเมือง รวมเป็นจำนวน 8 คน มีดังนี้

4.3.1 กลุ่มทหาร ประกอบด้วย นายทหารที่มีส่วนเกี่ยวข้องในสถานการณ์การรัฐประหาร จำนวน 2 คน

4.3.2 กลุ่มนักวิชาการผู้เชี่ยวชาญด้านการทหารของเมืองไทย เป็นที่ยอมรับในแวดวงวิชาการ และการทหาร จำนวน 2 คน

4.3.3 กลุ่มนักการเมือง เป็นบุคคลที่น่าเชื่อถือซึ่งแบ่งเป็นตัวแทนของพรรคการเมืองในอดีตที่มีบทบาทในช่วงก่อนเกิดรัฐประหาร คือ พรรคฝ่ายค้าน คือ พรรคประชาธิปัตย์ พรรคชาติไทย และพรรคมหาชน พรรครัฐบาล คือ พรรคไทยรักไทย จำนวน พรรคการเมืองละ 1 คน รวมเป็น 4 คน

4.4 ขอบเขตพื้นที่ การศึกษาครั้งนี้ ศึกษาเฉพาะกรณีการทำรัฐประหาร เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549 ของคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (คปค.)

4.5 วิธีดำเนินการวิจัย เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ จากการสัมภาษณ์ประชากรกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์และข้อมูลจากเอกสาร หนังสือ วารสาร ที่เกี่ยวข้องในแต่ละประเด็นที่ตั้งไว้ตามวัตถุประสงค์ โดยวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา แล้วนำกรอบแนวคิด ทฤษฎีมาอภิปรายผลการศึกษา สรุปผลการศึกษาและนำเสนอข้อเสนอแนะ

5. ข้อจำกัดในการวิจัย

5.1 ห้วงเวลาที่เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์นั้น เป็นห้วงเวลาที่กำลังเปลี่ยนรัฐบาลที่มาจากการแต่งตั้งจากคณะรัฐประหาร กับรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้ง ทำให้กลุ่มประชากรตัวอย่างปฏิเสธที่จะให้สัมภาษณ์

5.2 ประชากรตัวอย่าง ไม่สามารถให้ข้อมูลที่ลึกได้ เพราะการรัฐประหารเป็นเรื่องละเอียดอ่อนและมีผลกระทบต่อผู้ให้ข้อมูล

6. นิยามศัพท์เฉพาะ

การศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาเน้นศึกษาถึงปัจจัยที่ทำให้ทหารเข้ามาแทรกแซงทางการเมือง จึงนิยามศัพท์เฉพาะต่อไปนี้เพื่อความเข้าใจในการศึกษา

6.1 การแทรกแซงทางการเมือง (Political Interference) หมายถึง การสอดแทรก การรบกวน การขัดขวางระบบการเมือง จากสถาบันทางการเมืองต่าง ๆ ได้แก่ สถาบันกองทัพ(ทหาร) สถาบันกลุ่มผลประโยชน์ เป็นต้น

การแทรกแซงทางการเมืองของทหาร หมายถึงการเข้ามาขัดขวางการพัฒนาการของระบบการเมืองโดยทหารไม่ให้ระบบการเมืองพัฒนาอย่างจริงจังและต่อเนื่อง มีรูปแบบหลายอย่าง ได้แก่ การใช้อิทธิพลกดดันนโยบายและการตัดสินใจของรัฐบาล การขู่ว่าจะใช้กำลัง การเปลี่ยนตัวผู้บริหาร การยึดอำนาจและเปลี่ยนคณะรัฐบาลทั้งชุด (การปฏิวัติรัฐประหาร)

6.2 ปัจจัย หมายถึง ปัจจัยภายในกองทัพ และปัจจัยภายนอกกองทัพ

6.2.1 ปัจจัยภายในกองทัพ (Internal factors) หมายถึง สภาวะที่เป็นแรงกระตุ้นให้เกิดการรัฐประหารจากกองทัพ ได้แก่ ผลประโยชน์ของกลุ่มทหารถูกระทบกระทบกระเทือน กองทัพมีเอกภาพ ทหารถูกลบล้างเกียรติศักดิ์ และผู้ที่ทหารเคารพนับถือถูกดูหมิ่น

6.2.2 ปัจจัยภายนอกกองทัพ (External factors) หมายถึง สภาวะแวดล้อมที่เป็นปัจจัยเกื้อหนุนให้ทหารทำการรัฐประหาร ได้แก่ รัฐบาลพลเรือนไม่สามารถแก้ไขปัญหาของประเทศชาติได้ ระบบการเมืองขาดคึกคัก รัฐบาลพลเรือนมีความเปราะบาง นักการเมืองขาดความชอบธรรม การเลือกตั้งไม่สุจริต

6.3 ขั้นตอนและวิธีการแทรกแซงทางการเมืองของทหาร หมายถึง วิธีที่ทหารใช้ในการเข้าแทรกแซง ขัดขวางระบบการเมือง หรือพัฒนาการเมือง ได้แก่ การใช้อิทธิพลกดดันนโยบายและการตัดสินใจของรัฐบาล การจู่โจมใช้กำลัง การเปลี่ยนตัวผู้บริหาร การยึดอำนาจและเปลี่ยนคณะรัฐบาลทั้งหมด (ปฏิวัติ รัฐประหาร)

6.4 ปัจจัยที่ทำให้การรัฐประหารประสบความสำเร็จ หมายถึง ความมีเอกภาพของกองทัพ ความรวดเร็วในการปฏิบัติการ มีระบบการสื่อสารที่ดี และการประสานงานที่ดี

6.5 การรัฐประหาร (Coup d' etat) หมายถึง การโค่นล้มรัฐบาลอย่างเฉียบพลันด้วยวิธีการที่ผิดรัฐธรรมนูญโดยบุคคลกลุ่มหนึ่ง ส่วนใหญ่มักเป็นบุคคลที่มีชื่อเสียงระดับสูง บางครั้งก็เป็นแบบอย่างของการจัดการทางการเมือง ฯลฯ (เกษญา ทองรุ่งโรจน์ 2549: 154) ซึ่งในที่นี้จะหมายถึง การรัฐประหาร เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การศึกษาครั้งนี้คาดว่าจะมีประโยชน์ทั้งในแง่วิชาการและในทางปฏิบัติ กล่าวคือ

- 7.1 ทำให้ทราบถึงปัจจัยที่ทำให้คณะปฏิรูปการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (คปค.) ทำการรัฐประหาร เมื่อ 19 กันยายน 2549
- 7.2 ทำให้ทราบถึงขั้นตอนและวิธีการแทรกแซงทางการเมืองของทหาร
- 7.3 ทำให้ทราบถึงปัจจัยที่ทำให้การรัฐประหารประสบความสำเร็จ
- 7.4 เป็นการเพิ่มองค์ความรู้เกี่ยวกับการเมืองไทย และเป็นข้อมูลพื้นฐานในการศึกษาบทบาททางการเมืองของทหารสำหรับผู้สนใจศึกษาค้นคว้าต่อไป

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัย เรื่อง “การแทรกแซงทางการเมืองของทหารไทย : ศึกษากรณีรัฐประหาร 19 กันยายน 2549” ในครั้งนี้ได้นำแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ใช้เป็นกรอบแนวคิดเพื่ออธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในการศึกษาครั้งนี้

1. แนวคิดที่เกี่ยวข้อง

1.1 แนวคิดการแทรกแซงทางการเมืองของทหาร มีนักรัฐศาสตร์ที่ศึกษาแนวคิดในการแทรกแซงทางการเมืองของทหารในประเทศกำลังพัฒนา ถูกแบ่งแนวคิดออกเป็น 2 กลุ่ม (กณลา สุขพานิช 2523: 14) คือ กลุ่มที่เน้นความอ่อนแอในโครงสร้างของสังคม และ กลุ่มที่เน้นความเข้มแข็งขององค์กรทางการเมือง

กลุ่มที่เน้นความอ่อนแอในโครงสร้างของสังคม มักจะเน้นความอ่อนแอของสถาบันทางการเมืองต่าง ๆ ความผิดปกติ หรือการเสียสมดุล (Disequilibrium) ของระบบเป็นตัวดึงให้ทหารเข้ามายุ่งเกี่ยวกับการเมือง

ซามูเอล ฮันติงตัน (Samuel Huntington) (อ้างใน สุจิต บุญบงการ 2523: 229) เหตุสำคัญในการแทรกแซงทางการเมืองของทหาร ไม่ใช่มาจากลักษณะการจ้องจ้องการ หรือ สังคมทหาร แต่มาจากเรื่องของโครงสร้างสถาบัน เรื่องการกล่อมเกลางานการเมืองในสังคม หรือ การเมืองที่ขาดสิทธิในการปกครองตนเอง ความซับซ้อน เอกภาพ และการปรับตัวของกลุ่มต่าง ๆ โดยทหารจะเข้าแทรกแซงทางการเมืองในสังคมที่มีสภาพยุ่งเหยิง โครงสร้างทางอำนาจแบบเก่าล้มเลิกไป และยังไม่มีการสร้างใหม่มาแทน ในสภาพเช่นนี้ทุกกลุ่มจะมีการตื่นตัวทางการเมืองสูง แต่ไม่มีกลุ่มที่เป็นมืออาชีพทางการเมืองได้รับการยอมรับให้ทำหน้าที่เป็นตัวกลางอย่างชอบธรรม และไม่มีข้อตกลงระหว่างกลุ่มเป็นกระบวนการแห่งความชอบธรรม และการใช้อำนาจต่อการแก้ปัญหา ทำให้กลุ่มต่าง ๆ พยายามเข้ามายุ่งเกี่ยวกับการเมืองเพื่อครอบครองอำนาจแบบไร้กติกา สถาบัน หรือกลุ่มต่าง ๆ ขัดกันเอง ไม่มีการร่วมมือกันในสังคม ทหารซึ่งเป็นกลุ่มหนึ่งในสังคมจึงเข้ามายุ่งเกี่ยวกับการเมือง เช่นเดียวกับกลุ่มอื่น เหมือนกับ กลุ่มกรรมการ หรือ นักศึกษา และทหารมักจะประสบความสำเร็จในการแทรกแซงทางการเมืองมากกว่า เพราะทหารมีอาวุธในมือ

วิลเลียม ทอมสัน (William Thompson) ได้อธิบายสาเหตุสำคัญที่ผลักดันให้มีการแทรกแซงทางการเมืองของทหาร เนื่องมาจากความเปราะบางของรัฐบาลพลเรือน (regime vulnerability) คือ เชื่อว่าทหารจะสามารถแทรกแซงทางการเมืองได้อย่างสะดวก ถ้ารัฐบาลและผู้นำมีคุณลักษณะที่อ่อนแอ และไม่ได้รับความชอบธรรม (อ้างใน กนลา สุขพานิช 2523: 20)

กนลา สุขพานิช ได้สรุปเกี่ยวกับสาเหตุสำคัญที่ผลักดันให้ทหารเข้าแทรกแซงทางการเมืองอันเนื่องมาจากความไร้ความสามารถของรัฐบาลพลเรือน สามารถแบ่งได้ 5 ประเด็นหลัก ๆ คือ (กนลา สุขพานิช 2523: 20)

1. มรดกทางประวัติศาสตร์ ของแต่ละประเทศอันเป็นรากฐาน และสภาพการณ์ให้ทหารเข้าแทรกแซงทางการเมือง

2. ความล้มเหลวของระบบการปกครองแบบประชาธิปไตย เนื่องจากความล้มเหลวของสถาบันทางการเมือง ความแตกแยก ขาดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของชาติ ขาดปัจจัยพื้นฐานที่สามารถเอื้ออำนวยให้การปกครองแบบประชาธิปไตยประสบความสำเร็จ รวมไปถึงการที่ประชาชนขาดประสบการณ์กับการปกครองระบอบประชาธิปไตย

3. ทหารถูกดึงเข้ามาเกี่ยวข้องกับการเมืองเพื่อแทนที่ในช่องว่าง ที่เกิดจากนักการเมือง หรือผู้ปกครอง ไม่ได้รับความจงรักภักดีจากประชาชน

4. ทหารมีบทบาทเป็นตัวแทนของชนชั้นกลาง

5. ทหารเข้าแทรกแซงทางการเมืองเนื่องจากระบบไม่ต่อเนื่อง เนื่องจากประชาชนไม่ยอมรับกระบวนการทางการเมือง และองค์กรทางการเมือง

สุจิต บุญบงการ ได้สรุปถึงสภาพที่เปิดโอกาสให้ทหารเข้าแทรกแซงทางการเมืองไว้ 2 ประการ คือ (สุจิต บุญบงการ 2537: 232-243)

1. ความล้มเหลวของรัฐบาลพลเรือนในการบริหารงาน ในด้านความไร้ประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจ และความวุ่นวายตลอดจนการใช้กำลังทางการเมืองจะเป็นสภาพการณ์ที่เปิดให้ทหารเข้ามาแทรกแซงทางการเมือง

2. สภาพที่ความชอบธรรมของรัฐบาลพลเรือนหมดสิ้นไปหรือลดลงการที่ทหารจะเข้าแทรกแซงทางการเมือง ขึ้นอยู่กับการต่อต้านของฝ่ายที่เห็นว่ารัฐบาลมีความชอบธรรมมากน้อยเพียงใด ทหารจะคำนึงถึงความเสียหายจากการต่อต้านของผู้ที่เห็นว่ารัฐบาลพลเรือนมีความชอบธรรม เพราะมีผลต่อการทำรัฐประหาร และการสร้างความชอบธรรมในการปกครองของตน นอกจากนี้ สุจิต บุญบงการ ยังเพิ่มประเด็น ความนิ่งเฉยทางการเมืองของประชาชน สถานภาพที่มีเกียรติ ศักดิ์ศรี และอำนาจของทหาร รวมไปถึงลักษณะที่ไม่ได้แบ่งแยกให้เด็ดขาดระหว่างกลุ่ม

พลเรือนกับทหาร ทำให้เกิดพรรคการเมืองทหาร ก็เป็นสภาพเอื้ออำนวยเสริมให้ทหารแทรกแซงทางการเมืองอีกด้วย (สุจิต บุญบงการ 2537: 2-7)

อริสไตด์ ซอลเบอร์ก และ ซามวล ดีคาโล (Aristide R. Zolberg, and Samuel Decalo) (อ้างใน สุจิต บุญบงการ 2523: 229-230) มีแนวคิดที่ว่า ทหารเข้าแทรกแซงทางการเมือง เพราะสังคมไม่มีระเบียบ มีความตึงเครียด ขาดความสมดุลในระบบมาเป็นระยะเวลานาน ซึ่งอาจจะเป็นเรื่องปัญหาขัดแย้งทางด้านเศรษฐกิจ เรื่องคอร์รัปชัน และการเล่นพรรคเล่นพวกของนักการเมือง และเรื่องของความไม่มีประสิทธิภาพในการดำเนินงานของรัฐบาล

กลุ่มที่เน้นความเข้มแข็งขององค์กรทหาร โดยมีแนวคิดที่ว่า ปัจจัยที่นำไปสู่การแทรกแซงทางการเมืองของทหาร คือ ความเข้มแข็งขององค์กรทหาร โดยเห็นว่า การจัดองค์กร การจัดลำดับขั้น การบังคับบัญชา ระดับความเป็นวิชาชีพ (Professionalism) ความรู้สึกตื่นตัวในค่านิยม และความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของกลุ่มทหาร (Cohesion) เป็นตัวดึงให้ทหารเข้ามาเกี่ยวข้องกับการเมืองยิ่งขึ้น ซึ่งมีนักรัฐศาสตร์ในกลุ่มนี้ ประกอบด้วย

ซามวล ไฟเนอร์ (Samuel Finer) ได้แสดงทัศนคติว่า ปัจจัยที่ทำให้ทหารเข้ามามีบทบาททางการเมือง คือ การที่สังคมต้องเผชิญกับภาวะวิกฤตอันเกิดจากความขัดแย้งและความไร้เสถียรภาพทางการเมืองที่ร้ายแรงอันอาจนำไปสู่ “ภาวะไร้อำนาจทางการเมือง”(Power vacuum) เปิดโอกาสให้สถาบันทหารที่มีการจัดองค์กรที่มีสายบังคับบัญชาที่ชัดเจนเป็นลำดับขั้น มีระเบียบวินัยที่เคร่งครัด มีกำลังอาวุธอยู่ในกำมือ และมีประสิทธิภาพสูงในการปฏิบัติการ มีการพัฒนาด้านเทคนิควิทยา การที่ก้าวหน้าทันสมัยทำให้ผู้นำทหารซึ่งมีจำนวนมากที่ได้รับการศึกษาแผนใหม่จากประเทศตะวันตกเกิดความตื่นตัวทางการเมืองสูงต้องการเข้ามามีบทบาทพัฒนาการเมือง เพื่อก่อให้เกิดความมั่นคง และบูรณาการของชาติ (Nation integration) และเพื่อเชิดชูลัทธิชาตินิยม รวมไปถึงสร้างความเจริญรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจ ความสามัคคี และความมีเสถียรภาพทางการเมือง (อ้างใน ไทใหญ่ เตมีย์ 2544: 20) และ ซามวล ไฟเนอร์ (Samuel Finer) ยังกล่าวถึง ความเป็นทหารอาชีพ ไม่เกี่ยวกับการแทรกแซงทางการเมือง และโดยทั่วไปแล้ว นายทหารที่มีลักษณะความเป็นทหารอาชีพสูงมักจะมีแนวโน้มที่จะแทรกแซงทางการเมืองสูงด้วย เพราะการแทรกแซงทางการเมืองของทหารอาชีพนั้นมาจากสาเหตุ 3 ประการ คือ 1. นายทหารที่เป็นทหารอาชีพนั้น ถือว่าตนเป็นผู้รับใช้รัฐ ไม่ใช่เป็นข้าของรัฐบาล 2. นายทหารที่เป็นทหารอาชีพ ถือว่า ตนเองมีหน้าที่พิทักษ์ปกป้องผลประโยชน์ของกลุ่มทหาร 3. นายทหารที่เป็นทหารอาชีพ จะไม่ยอมรับคำสั่งของรัฐบาลพลเรือนที่ต้องการใช้กองทัพเป็นเครื่องมือในการปราบปรามฝ่ายตรงข้ามทางการเมือง (อ้างใน สุริยันต์ สุวรรณา 2536: 20)

มอริส จาโนวิทซ์ (Morris Janowitz) อธิบายถึงองค์กรทหารในประเทศโลกที่สาม หรือ ประเทศกำลังพัฒนาว่า ทหารมีความเหมือนกันโดยมีเอกลักษณ์ของชาติร่วมกัน ไม่ว่าจะมาจากที่ต่าง ๆ มีความกลมเกลียวไม่แบ่งแยก การแทรกแซงทางการเมืองอาจเกิดขึ้นจากความกดดันที่ทหารเป็นองค์กรที่ได้รับมอบหมายให้ใช้ความรุนแรงภายใต้สภาวะการณ์ตึงเครียดหลังสงคราม และการเตรียมทำสงครามในอนาคต นอกจากนี้การเปลี่ยนแปลงเทคนิควิทยาการสมัยใหม่ทำให้ทหารมีความคิดว่าต้องการเปลี่ยนแปลงสังคมให้พ้นจากความล้าหลัง ซึ่ง Janowitz ได้แบ่งปัจจัยที่บ่งบอกความเข้มแข็งขององค์กรทหารอันนำไปสู่การแทรกแซงทางการเมือง 6 ประการ (อ้างในใหญ่ เตมีย์ 2544: 20-22)

1. รูปแบบองค์กร (Organization format) ด้วยรูปแบบองค์กรทหารมีความสามารถในการแทรกแซงทางการเมืองมากกว่ากลุ่มพลเรือนอื่น ๆ เนื่องจากหลาย ๆ สาเหตุการวางรูปแบบและลักษณะทางทหาร การควบคุมเครื่องมือในการใช้ความรุนแรง อุปนิสัยพื้นฐานด้านการรับใช้สังคม และความจำเป็นในการก่อตัวของประเทศให้มั่นคง รวมไปถึงโครงสร้างความชำนาญซึ่งมีความสามารถในการบริหารที่มีความเด็ดเดี่ยว

2. โครงสร้างความชำนาญ และสายอาชีพ (Skill Structure and Career lines) ทหารในประเทศที่ได้รับเอกราชใหม่ และประเทศกำลังพัฒนา พยายามให้ความสำคัญในการผลิตผู้นำที่มีความชำนาญในการต่อรอง และการสื่อสารทางการเมืองซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นต่อการเป็นผู้นำทางการเมืองแบบยั่งยืน โดยความชำนาญนี้รวมไปถึงธรรมเนียมของทหารในการจัดการกับผู้รับอุปถัมภ์และสาธารณชนที่อยู่นอกแวดวงทหารด้วย ที่เป็นเช่นนี้เพราะกระแสนการสร้างความเป็นพลเรือนในทหารอาชีพล้มเหลว อันเนื่องมาจากไม่มีสถาบันรัฐสภา หรือสถาบันนิติบัญญัติมาควบคุมองค์กรทหารได้

3. การคัดสรรทางสังคม และการศึกษา (Social recruitment and Education) ประเทศที่ได้รับเอกราชใหม่ และประเทศกำลังพัฒนา ทหารส่วนใหญ่จะมาจากชนชั้นกลาง และล่าง หรือ มาจากชนบท พื้นที่ห่างไกลความเจริญ ต่างกับทหารในสังคมประเทศพัฒนาที่ทหารบูรณาการมาจากสังคมยุคฟิวต์ ดั้งนั้นทหารในสังคมประเทศกำลังพัฒนาจึงไม่มีความจงรักภักดีต่อชนชั้นสูงที่เป็นผู้นำทางการเมือง และมีลักษณะเป็นอนุรักษนิยม ส่วนด้านวิชาการทหารในประเทศเหล่านี้มักสนับสนุนเรื่องการเปลี่ยนแปลงทำให้สู่ความเป็นสมัยใหม่ (Modernization)

4. ความเป็นวิชาชีพ และอุดมการณ์ทางการเมือง (Professional and Political ideology) กล่าวถึงประเทศเอกราชใหม่ และประเทศกำลังพัฒนาอาจไม่มีการนิยามเกี่ยวกับอุดมการณ์ทหารไว้ แต่แนวคิดอุดมการณ์ทั่วไปที่มีอยู่สามารถช่วยอธิบายพฤติกรรมข้าราชการการเมืองทหารได้ ซึ่งอุดมการณ์เหล่านี้ประกอบไปด้วย แนวคิดชาตินิยมสุดขั้ว ภาพความเคร่งครัดเป็นระเบียบ ความ

ยอมรับต่อการควบคุมของรัฐบาลภายใต้การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเศรษฐกิจ รวมไปถึงความไม่ไว้วางใจต่อการจัดการทางการเมืองของฝ่ายพลเรือนอย่างฝังรากลึก สิ่งเหล่านี้เป็นผลมาจากภูมิหลังทางสังคม การศึกษา และประสบการณ์ทางวิชาชีพของทหารทั้งสิ้น ทำให้ทหารต้องเข้ามามีบทบาททางการเมือง

5. ความเป็นเอกภาพ (Social cohesion) ความเป็นเอกภาพของสังคมทหารทำให้ทหารมีความสามารถในการแทรกแซงทางการเมือง และผลิตผู้นำที่มีความเข้มแข็งเพื่อสร้างเอกภาพในประเทศ องค์การทหารมีความแตกต่างจากองค์กรอื่นในด้านเอกภาพอย่างชัดเจน เนื่องมาจากการฝึก การปลูกฝัง หลักการ ประสบการณ์ การปฏิบัติและการแบ่งรุ่น

6. การแทรกแซงทางการเมือง (Political intervention) ความสามารถในการเข้ากุมอำนาจของทหารส่วนมากเป็นผลมาจากความล้มเหลวในการสร้างสถาบันประชาธิปไตย โดยหลังเข้ากุมอำนาจการปกครองทหารจะทำหน้าที่รักษาการแทนผู้นำทางการเมือง และสร้างการสนับสนุนจากมวลชนเพื่อการนี้ ซึ่งเมื่อทหารทำสำเร็จสิ่งเหล่านี้จะเป็นกลไกช่วยเหลือทางการเมืองที่สำคัญในการปกครองโดยตรงของทหารนอกเหนือจากความเข้มแข็งของสถาบัน

การแยกการวิเคราะห์แนวคิดออกเป็นสองกลุ่มแนวคิด ทำให้มีความลำบากในการวิเคราะห์การแทรกแซงทางการเมืองของทหาร และมีกรณีตัวอย่างที่แสดงให้เห็นว่า การแทรกแซงทางการเมืองของทหาร เกิดจากสาเหตุของทั้งสองกลุ่มแนวคิดรวมกัน ทำให้มีนักวิชาการได้พยายามศึกษาการแทรกแซงทางการเมืองของทหาร โดยรวมเอาแนวคิด 2 กลุ่มเข้าด้วยกัน เช่น คลาด์ อี เวลช์ (Claude E. Welch) และ อาเธอร์ เค สมิท (Arthur K. Smith) (อ้างใน สุจิต บุญบงการ 2523: 230 -232)

ได้เสนอว่า การศึกษาเรื่องการแทรกแซงทางการเมืองของทหาร จะต้องคำนึงถึงปัจจัยสองประการ คือ ปัจจัยภายในของทหารและปัจจัยภายนอกหรือปัจจัยทางสภาพแวดล้อมไปพร้อม ๆ กัน เพราะปัจจัยสองประเภทนี้เกี่ยวข้องกันเสมอ

ปัจจัยภายในของทหารที่มีส่วนในการแทรกแซงของทหาร คือ ภาระหน้าที่ การจัดองค์กรของทหาร ซึ่งหมายถึงความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ความเป็นเอกเทศ ความเป็นวิชาชีพ ความตื่นตัวทางการเมืองและค่านิยมของทหาร

ปัจจัยภายนอก คือ ลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคม เช่น ความแตกแยกและการขัดแย้งทางสังคม ความเสื่อมโทรมทางด้านเศรษฐกิจ ลักษณะทางการเมือง คือ การที่รัฐบาลพลเรือนขาดความชอบธรรม (legitimacy) ไม่มีความเข้มแข็ง

อีริค นอร์ดลิงเกอร์ (Eric Nordlinger) (อ้างใน สุจิต บุญบงการ 2523: 231) ได้เสนอแนวคิดว่า สิ่งเร้าที่ทำให้เกิดการทำรัฐประหารและ โอกาสที่ทหารเข้าแทรกแซงทางการเมือง

คือ ผลประโยชน์ของกลุ่มทหารเป็นสิ่งสำคัญ การที่ผลประโยชน์ของกลุ่มทหารถูกกระทบกระเทือน ทหารสามารถดึงเอาผลประโยชน์และความมั่นคงของชาติเป็นผลประโยชน์ของกลุ่มคนถ้ามีอะไรมากระทบกระเทือนตน ก็ถือว่ากระทบกระเทือนความมั่นคงของชาติด้วย ถ้าถูกกระทบกระเทือนจะเป็นพลังผลักดันให้ทหารเข้าแทรกแซงทางการเมือง ที่สำคัญคือ ความเป็นอิสระ (autonomy) และการไม่ถูกแทรกแซงจากกลุ่มทางสังคมอื่น ๆ (exclusiveness) การจัดตั้งกลุ่มอำนาจคล้ายทหารเป็นคู่แข่งของฝ่ายทหาร เช่น ตำรวจ จะเป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ทหารไม่พอใจและเข้าแทรกแซงทางการเมือง

โอกาสที่ทหารเข้าแทรกแซงได้นั้นคือ ความล้มเหลวของรัฐบาลพลเรือนในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ ความสงบเรียบร้อย นอกจากนี้ การที่ขอบธรรมของรัฐบาลพลเรือนลดลง ก็จะเปิดโอกาสให้ทหารเข้าแทรกแซงได้ ปัจจัยสำคัญที่ทำให้ทหารเข้าทำรัฐประหาร คือ การขัดแย้งกันระหว่างกลุ่มผู้นำพลเรือนและทหาร (สุจิต บุญบงการ 2523: 233)

ผลประโยชน์ของกลุ่มทหารอาจแยกออกได้เป็นหลายลักษณะ คือ การได้รับการสนับสนุนทั้งทางงบประมาณ และในด้านของเกียรติยศ ทหารจะไม่พอใจ ถ้างบประมาณถูกตัดผลประโยชน์ทางการเงินอื่น ๆ ถูกยกเลิก กำลังทหารถูกลด และเกียรติยศตลอดจนความสำคัญของตนถูกลบหลู่ ความเป็นอิสระของกลุ่มทหาร (Military autonomy) ถือเป็นผลประโยชน์ของกลุ่มอีกประการหนึ่งรวมถึงการไม่ให้ฝ่ายพลเรือนเข้ายุ่งเกี่ยวในการศึกษาฝึกอบรม การโยกย้ายแต่งตั้งนายทหารและวางยุทธศาสตร์ในการป้องกันประเทศ นอกจากนี้การที่มีหน่วยกำลังทำหน้าที่คล้ายทหารมากขึ้น เช่น ตำรวจ อาจกระทบถึงผลประโยชน์ของกลุ่มทหารเช่นกัน (สุจิต บุญบงการ 2523: 233)

สาเหตุของการแทรกแซงทางการเมืองของทหาร

อีริค นอร์ดลิงเกอร์ (Eric Nordlinger) ได้ศึกษาวิเคราะห์ถึงสาเหตุของการแทรกแซงทางการเมืองของทหารพบว่ามีสาเหตุอยู่ 4 ประการ (อ้างโดย นิรันดร์ กุลทานันท์ 2524: 25-26) ดังนี้

1. งบประมาณสนับสนุนกิจการของกองทัพถูกจำกัดตัดทอน รัฐบาลพลเรือนมักจะมองไม่เห็นความสำคัญด้านความมั่นคง โดยจะให้ความสำคัญต่องบประมาณสำหรับการพัฒนาสังคมให้ทันสมัยหรือโครงการด้านสวัสดิการของประชาชน อาจกล่าวได้ว่ารัฐบาลพลเรือนเป็นปรปักษ์กับผลประโยชน์ของกองทัพสิ่งเหล่านี้ผลักดันให้ทหารเข้าทำการรัฐประหาร เพื่อความต้องการของกองทัพที่ไม่ได้รับการตอบสนอง

2. ความเป็นอิสระของกองทัพ ทหารจะกีดกันไม่ให้ฝ่ายพลเรือนเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับการวางหลักสูตรให้การศึกษาอบรมในกองทัพ การกำหนดตำแหน่ง การโยกย้ายเลื่อนตำแหน่งและ

การวางแผนยุทธศาสตร์ด้านการป้องกันประเทศ กองทัพจะกีดกันความพยายามใด ๆ ของฝ่ายพลเรือนที่จะเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับกิจการภายในของกองทัพ ถ้าฝ่ายพลเรือนแทรกแซงกิจการภายใน กองทัพจะชักนำให้ทหารทำการรัฐประหาร

3. การจัดตั้งกองกำลังติดอาวุธขึ้นมาแข่งกับกองทัพ ถือเป็นการลดความสำคัญของกองทัพในการประกันความมั่นคงของชาติ การที่กองทัพถูกแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบไปให้กองกำลังติดอาวุธที่ด้อยกว่าทั้งด้านการฝึกอบรม ความชำนาญและประสบการณ์ถือว่าเป็นการดูหมิ่นเหยียดหยามกองทัพ ทำให้กองทัพเข้าทำการรัฐประหาร

4. ความล้มเหลวในการบริหารงานของรัฐบาลพลเรือน การบริหารงานที่ล้มเหลวได้แก่ เกิดการทุจริตคอร์รัปชันในแวดวงราชการ เกิดภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ เกิดภาวะเงินเฟ้อ การที่รัฐบาลไม่สามารถควบคุมพรรคการเมืองฝ่ายค้าน และการไม่สามารถควบคุมการก่อความรุนแรงทางการเมืองในสังคมได้ สาเหตุเหล่านี้ทำให้ทหารเข้ามาทำการรัฐประหารโค่นล้มรัฐบาลพลเรือน

ปัจจัยที่ทำให้ทหารเข้าแทรกแซงทางการเมือง

คลาวด์ อี เวลท์ เจอร์ และ อาร์เทอร์ เค. สมิทส์ (Claude E. Welch Jr, and Arthur K. Smith) กล่าวว่าปัจจัยที่ทำให้ทหารเข้าแทรกแซงทางการเมืองในประเทศที่กำลังพัฒนา แบ่งออกเป็นสองลักษณะคือ ปัจจัยและสิ่งแวดล้อมภายใน (Internal factors) และปัจจัยภายนอก หรือปัจจัยแวดล้อม (External factors หรือ Environmental factors) โดยปัจจัยภายในหมายถึงปัจจัยที่มีอยู่ในกองทัพ ส่วนปัจจัยภายนอกหมายถึง ปัจจัยอื่น ๆ ที่อยู่เหนือกองทัพ (อ้างใน ชัยอนันต์ สมุทวณิช 2530: 174-177)

ปัจจัยและสิ่งแวดล้อมภายในกองทัพ ที่ทำให้ทหารแทรกแซงทางการเมือง (พ.ศ. ๒๕๒๕ บุญทริภักดิ์ ๒๕๒๔: ๓๗-๖๖) ได้แก่

1. การก่อรัฐประหารน่าจะเกิดขึ้นได้ เมื่อกำลังทหารถูกใช้ให้ปฏิบัติหน้าที่ในบทบาทของตำรวจ เช่น การเข้าปราบปรามการก่อจลาจล ทำให้ทหารที่ตื่นตัวทางการเมืองบั่นทอนความเป็นทหารอาชีพ และเพิ่มความทะเยอทะยานทางการเมือง ซึ่งภารกิจหลักของทหารต้องแบ่งแยกออกจากกิจการภายในของประเทศอย่างชัดเจน

2. ทหารเกิดความขัดแย้งระหว่างการสนับสนุนรัฐบาลกับการปกป้องผลประโยชน์ของชาติ ทหารไม่มีความไว้วางใจในรัฐบาล นักการเมืองที่มุ่งกอบโกยผลประโยชน์เข้าตนเอง ทหารมองว่ากองทัพเป็นผู้ปกป้องผลประโยชน์ของชาติ

3. ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของกองทัพ เป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างหนึ่งของการรัฐประหาร การปฏิวัติรัฐประหารที่เกิดจากกองทัพที่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันนั้น ถ้าเกิดขึ้นก็มัก

ปราศจากการนองเลือด แต่การรัฐประหารที่เกิดขึ้นภายใต้สภาวะการณ์ที่กองทัพแตกแยก ยุ่งเหยิง การยึดอำนาจมักจะเผชิญกับการรัฐประหารซ้อน หรือการปฏิวัติซ้อน

4. ความพยายามของผู้นำทางการเมืองที่จะเปลี่ยนแปลงนโยบายภายในกองทัพ หรือ ผู้นำขัดแย้งต่อคำแนะนำของฝ่ายทหาร ย่อมส่งผลให้ความสัมพันธ์ระหว่างทหารกับพลเรือน ตึงเครียด เป็นสาเหตุที่ทำให้ทหารทำการปฏิวัติรัฐประหารได้

5. วิธีการให้กำเนิดนายทหารของกองทัพ ถ้าในสังคมที่ไม่มีการแบ่งแยกชนชั้น มากมาย นายทหารของกองทัพกำเนิดมาจากชนชั้นเดียวกับผู้นำทางการเมืองก็ไม่ค่อยจะเข้ามา แทรกแซงการเมืองโดยตรง แต่ถ้าในสังคมที่มีการแบ่งแยกชนชั้นสูงเกิดการเหลื่อมล้ำต่ำสูงระหว่าง กลุ่มนายทหารกับผู้นำทางการเมือง ย่อมจะเกิดความไม่พอใจในหมู่ นายทหารจนถึงขั้นเข้าไปโค่น รัฐบาลพลเรือน

6. ความเป็นทหารอาชีพ ความรู้ความสามารถในทางทหารอย่างแท้จริง ถ้ามีมาก ในหมู่ทหาร จะทำให้กองทัพเข้าแทรกแซงการเมืองน้อยลง ถ้ากองทัพมีนายทหารที่ไม่สนใจพัฒนา ความเป็นวิชาชีพของตน เป็นนักแสวงโชคในเครื่องแบบแสวงหาความร่ำรวยอำนาจเกียรติยศ ก็มี โอกาสจะเข้าแทรกแซงการเมือง ทำการปฏิวัติรัฐประหาร

7. สถาบันทหารที่แตกแยก มีโอกาสที่จะแทรกแซงการเมืองทำการปฏิวัติ รัฐประหารสูง ความพยายามก่อการรัฐประหารส่วนใหญ่เกิดจากการรวมตัวระหว่างทหารบางกลุ่ม กับนักการเมืองฝ่ายพลเรือน

8. การฟ่ายแพ้สงครามของทหาร จะเป็นตัวเร่งให้ทหารเข้าแทรกแซงการเมือง เพราะเมื่อทหารแพ้สงคราม ทหารจะโทษผู้นำการเมืองว่าดำเนินนโยบายที่ผิดพลาด และไม่ให้ความสนับสนุนต่อการทำสงครามอย่างเพียงพอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจะโทษผู้นำทางทหารในระดับสูง ว่ามัวแต่เล่นการเมือง แสวงหาผลประโยชน์ จนไม่สนใจความมั่นคงของประเทศชาติ และไม่พัฒนา กองทัพให้เข้มแข็งพอที่จะต่อสู้กับฝ่ายตรงข้าม สิ่งเหล่านี้สร้างความไม่พอใจแก่ทหารอาชีพนำไปสู่ การปฏิวัติรัฐประหาร

9. การให้ความรู้ทางการเมืองแก่ทหารอย่างไม่ถูกขั้นตอน และไม่ถูกวิธีการ จะ ชักนำให้ทหารเข้าแทรกแซงการเมืองเร็วขึ้น การให้การศึกษาทางการเมืองแก่ทหาร จะต้องกระทำ ควบคู่ไปกับการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงทางด้านการเมืองเศรษฐกิจและสังคม การให้ความรู้ทางการเมืองอย่างกว้างขวางในขณะที่สังคมยังไร้ระเบียบ ยุ่งเหยิงทั้งในวงการเมืองและในกองทัพจะชักนำ ให้ทหารเกิดความต้องการจะเข้ามาแก้ไขปัญหาโดยโค่นล้มรัฐบาลเสียก่อน แล้วค่อยเข้าดำเนินการ ตามแนวความคิดของตน

10. ผลประโยชน์ของทหารถูกกระทบกระเทือน กองทัพก็คล้ายกับกลุ่มผลประโยชน์ทางการเมืองอื่น ๆ คือ มีความรู้สึกในการที่จะป้องกันผลประโยชน์ร่วมของตน ทั้งในการแบ่งปันผลประโยชน์ด้านการสนับสนุนเงินงบประมาณ ความมีอิสระในการดำเนินการภายในปราศจากการแทรกแซงจากสถาบันอื่น ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการแต่งตั้งและโยกย้ายตำแหน่ง นโยบายความมั่นคงภายนอกและภายใน ผลประโยชน์เหล่านี้หากถูกกระทบกระเทือนอาจทำให้การแทรกแซงทางการเมืองของทหารเป็นไปได้ง่าย

11. ความขัดแย้งทางอำนาจและผลประโยชน์ทางการเมืองระหว่างผู้นำทหารโดยทั่วไปแล้ว นายทหารที่มีศักยภาพพอที่จะทำการรัฐประหารได้นั้น มักจะเป็นนายทหารระดับสูงที่ดำรงตำแหน่งสำคัญ ๆ ของกองทัพ หรือตำแหน่งคุมกำลัง ดังนั้น นายทหารที่มีโอกาสจะก้าวเข้ามามีบทบาททางการเมืองจึงไม่ใช่ นายทหารส่วนใหญ่ของกองทัพ หากแต่เป็นผู้นำทหารและกลุ่มนายทหารที่สนับสนุนกลุ่มเล็ก ๆ ที่อยู่ในตำแหน่งที่จะช่วยเสริมฐานอำนาจของผู้นำทหารให้กว้างขวางมั่นคงมากขึ้น ผู้นำทหารที่ต้องการเข้ามามีบทบาททางการเมือง หรือรักษาสถานภาพทางการเมืองของตน จึงต้องรักษาฐานอำนาจของตนไว้ให้มั่นคงและอาจจะเกิดความขัดแย้งระหว่างผู้นำทหารด้วยกันได้ เป็นสาเหตุอีกประการหนึ่งที่ทำให้ฝ่ายสูญเสียอำนาจไม่พอใจ และก่อกระแสรัฐประหารได้เช่นกัน (ประชา เทพเกษตรกุล 2535: 15-17)

ปัจจัยภายนอกที่ทำให้ทหารแทรกแซงทางการเมือง

1. ความชอบธรรมของรัฐบาลพลเรือน ความมั่นคงของหัวหน้าคณะรัฐบาลพลเรือนขึ้นอยู่กับความชอบธรรมของการได้มาซึ่งอำนาจ อันเป็นที่ยอมรับกันในหมู่ประชาชน เช่น การเลือกตั้งที่เป็นไปอย่างบริสุทธิ์ยุติธรรม และมีประชาชนให้การสนับสนุนจำนวนมาก ซึ่งจะทำให้เงื่อนไขในการรัฐประหารของทหารน้อยลง แต่เมื่อใดที่ความชอบธรรมของผู้นำดังกล่าวลดลง เงื่อนไขในการที่ฝ่ายทหารจะเข้ามาแทรกแซงด้วยการรัฐประหารก็จะยิ่งเพิ่มสูงขึ้นตามลำดับจนอาจจะกล่าวได้ว่า ความชอบธรรมของรัฐบาลมีผลต่อการรัฐประหารของกองทัพมากกว่าสิ่งแวดล้อมหรือลักษณะภายในอื่น ๆ

ความชอบธรรมจะเกิดขึ้นตามสัดส่วนของความเชื่อถือของประชาชนต่อสิทธิในการมีอำนาจปกครองของรัฐบาล รัฐบาลที่ได้รับการยอมรับและเชื่อถือจากประชาชนสูง จึงถือว่ามีความชอบธรรมสูง และช่วยมิให้ทหารเข้าแทรกแซงต่ออำนาจการปกครอง เพราะเหตุว่าความพยายามที่จะเข้าแทรกแซงของทหารดังกล่าวจะก่อให้เกิดความรู้สึกต่อต้านในหมู่ประชาชนรวมทั้งทหารบางส่วนด้วย

2. ประสิทธิภาพของการบริหารงานของรัฐบาล เป็นปัจจัยที่ทำให้รัฐบาลมีความมั่นคงอีกประการหนึ่งได้แก่ ประสิทธิภาพและความชอบธรรมในการบริหารงานของรัฐบาลที่

บริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพสามารถแก้ไขปัญหาและนำประเทศไปสู่ความเจริญมั่นคงทางเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม ย่อมรักษาความเชื่อถือและการสนับสนุนของประชาชนไว้ได้อย่างมั่นคง อย่างไรก็ตาม หากการบริหารงานรัฐบาลเป็นไปอย่างผิดทำนองคลองธรรม เช่น มีการละเมิดบทบัญญัติตามรัฐธรรมนูญ หรือละเมิดกฎหมายอย่างร้ายแรง ปล່อยให้มีการฝ่าฝืนกฎหมายของกลุ่มต่าง ๆ จนก่อให้เกิดความไร้ระเบียบหรือมีการใช้ความรุนแรง รวมทั้งการปล່อยให้มีการคอร์รัปชันอย่างกว้างขวางในวงการรัฐบาลและข้าราชการ ย่อมจะสร้างความชอบธรรมของรัฐบาลลดลงและนำไปสู่การแทรกแซงของทหาร

3. ความล้มเหลวของการแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจ ทหารมีความปรารถนาที่จะให้ประเทศมีโครงสร้างทางเศรษฐกิจที่ดี มีความก้าวหน้ามั่นคงเพิ่มมากขึ้น เพราะสภาพทางเศรษฐกิจย่อมมีผลกระทบต่อสถาบันทหารด้วย เช่นเดียวกับสถาบันอื่น ๆ ดังนั้น การที่ภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ นอกจากจะมีผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของทหารซึ่งเป็นคนชั้นกลางอย่างมากแล้ว ยังทำให้ทหารขาดความเชื่อถือในความสามารถของรัฐบาลต่อการแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ยังทำให้ทหารอาชีพเกิดความรู้สึกว่าการตัดสินใจและวิธีแก้ปัญหาของตนจะทำให้สามารถแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจได้ดีกว่าการตัดสินใจและวิธีแก้ปัญหาของตนจะทำให้สามารถแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจได้ดีกว่าวิธีการที่รัฐบาลพลเรือนใช้อยู่ ทหารจึงรู้สึกว่ารัฐบาลไร้ความชอบธรรม

4. ความรุนแรงและความขัดแย้งในสังคม เนื่องจากการที่ทหารมีทัศนคติในการต่อต้านการแบ่งแยกในสังคม ดังนั้นจะเห็นว่าในบางประเทศที่มีประชากรหลายเชื้อชาติ เมื่อประชากรสองกลุ่มมีความขัดแย้งกัน ในระยะแรกทหารจะไม่เข้ายุ่งเกี่ยว แต่หลังจากการที่ขัดแย้งขยายวงกว้างและเนิ่นนานออกไปทหารที่มีเชื้อสายเดียวกันกับกลุ่มที่มีความขัดแย้งกัน ก็อาจจะเข้าสนับสนุนกลุ่มเชื้อชาติของตน ทำให้ความขัดแย้งรุนแรงขึ้นจนกระทั่งกลายเป็นปัญหาทางการเมือง นอกจากนี้ การที่ทหารมักจะคำนึงถึงความมั่นคงและความเป็นระเบียบเรียบร้อยเป็นหลักสำคัญ ทหารจึงไม่เห็นด้วยกับการที่กลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ พยายามเรียกร้องสิทธิและผลประโยชน์ของตน ทั้งด้วยการเดินขบวนประท้วงการผลงาน ยิ่งเมื่อสถานการณ์ขยายตัวออกไปและมีการใช้ความรุนแรงขึ้น ในขั้นที่จะต้องใช้กำลังทหารเข้าปราบปราม ก็จะทำให้ทหารมีความรู้สึกว่ารัฐบาลพลเรือนไม่สามารถควบคุมสถานการณ์ไว้ได้ ทำให้ทหารต้องเข้าแทรกแซงเพื่อรักษาความสงบของประเทศต่อไป

5. การขยายตัวของเศรษฐกิจและสังคมเข้าสู่ภาวะทันสมัย ในการนี้จะพัฒนาประเทศไปสู่ความทันสมัย ทำให้รัฐบาลต้องทุ่มงบประมาณจำนวนมากไปใช้ในการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ อุตสาหกรรม การศึกษาและกิจการสาธารณูปโภคต่าง ๆ และอาจตั้งงบประมาณทางทหารลง โดยอาจเนื่องมาจากเห็นความสำคัญเร่งด่วนในการพัฒนาสิ่งที่กล่าวแล้ว หรืออาจเห็นว่า

ทหารเป็นศัตรูจึงพยายามที่จะจำกัดอำนาจทหารให้น้อยลง การถูกตัดงบประมาณทำให้ทหารรู้สึกคับข้องใจ เพราะทหารก็เช่นเดียวกับสถาบันอื่นที่ต้องการเห็นสถาบันของตนได้รับการพัฒนาให้ก้าวหน้าขึ้น เช่น ต้องการขยายขนาดกองทัพ การจัดและอาวุธยุทโธปกรณ์ที่ทันสมัย อาคารที่ใหญ่โต เครื่องแบบที่มีคุณภาพ เป็นต้น นอกจากนั้นการตัดงบประมาณยังมีผลกระทบโดยตรงต่อการขยายตำแหน่ง การเลื่อนขั้น รายได้ประจำและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ทำให้ทหารมีความรู้สึกที่สถาบันของตนถูกลดความสำคัญลง และอาจนำไปสู่การรัฐประหารเพื่อให้ได้สิ่งดังกล่าว

6. สถาบันกษัตริย์ถูกกระทบกระเทือน โดยเหตุที่สถาบันกษัตริย์ เป็นสถาบันที่มีวิวัฒนาการทางประวัติศาสตร์ของสังคมไทยมาเป็นเวลาหลายศตวรรษ สถาบันกษัตริย์จึงได้รับการเคารพยกย่องเทิดทูนจากคนไทยมานานหลายชั่วอายุคน จนกล่าวได้ว่าสถาบันกษัตริย์เป็นเอกลักษณ์อันสำคัญของสังคมไทย และเป็นสถาบันที่ประชาชนชาวไทยมีความรู้สึกที่สถาบันนี้ไม่ควรจะละเมิดดังได้บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญเกือบทุกฉบับ ดังนั้นถึงแม้ว่าจะไม่มีทฤษฎีใด ๆ ที่กล่าวถึงความสำคัญของพระมหากษัตริย์กับเสถียรภาพทางการเมืองไว้อย่างชัดเจน แต่ในประเด็นนี้ก็น่าสนใจที่จะนำมาเป็นแนวความคิดอันหนึ่งในการวิเคราะห์ความไร้เสถียรภาพทางการเมืองของประเทศไทย ซึ่งจะเป็นเหตุให้ทหารที่มีความอนุรักษนิยมสูง ทำการโค่นล้มรัฐบาลที่ไม่ปกป้องพระมหากษัตริย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในสมัยตั้งแต่รัฐบาลรัฐประหารของจอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ เป็นต้นมา พระมหากษัตริย์ได้รับการส่งเสริมสนับสนุนให้มีบทบาทในสังคมขึ้นในฐานะพระประมุขอันถาวรของประเทศ ทำให้สถานะและเกียรติคุณของสถาบันกษัตริย์ไทยมีเพิ่มมากขึ้น ในทางบริหารข้าราชการระดับสูงจะได้รับการแต่งตั้งลงพระปรมาภิไธยโดยพระมหากษัตริย์ ในทางการเมืองและด้านนิติบัญญัติ พระมหากษัตริย์ไม่เพียงจะต้องทรงพระปรมาภิไธยในร่างกฎหมายที่รัฐสภา หรือรัฐบาลทูลเกล้า เท่านั้น แต่จะมีพระราชอำนาจที่จะทรงวินิจฉัยหรือให้คำปรึกษาในการตรากฎหมายนั้น ๆ ด้วย จากบทบาทนี้เองทำให้ โดนอล อี เนอร์ทเทอเรียน (Donald E. Nuerchterlien) ถึงกล่าวไว้ว่า “เป็นการยากที่รัฐประหารใด ๆ ในอนาคตจะสำเร็จได้ ถ้าผู้นำในการรัฐประหารไม่รู้ล่วงหน้าก่อนว่า องค์พระมหากษัตริย์จะไม่ทรงคัดค้านในการยึดอำนาจครั้งนั้น” (ประชา เทพเกษตรกุล 2535: 17-20)

สภาพการณ์ที่เอื้ออำนวยต่อการแทรกแซงทางการเมืองของทหาร

คณะทหารจะเข้าแทรกแซงทางการเมืองเมื่อสังคมและระบบการเมืองมีลักษณะซึ่งขัดแย้งกับลักษณะขององค์กรและอุดมการณ์ของคณะทหาร สภาพการณ์เหล่านั้นได้แก่ (ชัยอนันต์ สมุทวณิช 2530: 170 -173)

1. ความเป็นวิชาชีพของทหาร โดยหากคณะทหารมีความเชี่ยวชาญในวิชาชีพสูง จะยิ่ง จะทำให้ทหารเข้าแทรกแซงทางการเมืองน้อยลง

2. ความชอบธรรมของระบบการเมือง ระบบการเมืองมีความชอบธรรมต่ำเป็นเหตุให้สถานภาพทางการเมืองไร้เสถียรภาพ ประชาชนไม่สนับสนุนรัฐบาล เป็นอันตรายต่ออธิปไตยและประเทศชาติ

3. ความสลับซับซ้อนของสังคม หมายถึง การที่อำนาจทางเศรษฐกิจ การเมือง และสังคมมีความสลับซับซ้อน จะทำให้ทหารเข้ายึดอำนาจได้ยาก

4. ความขัดแย้งระหว่างอุดมการณ์ของคณะทหารกับอุดมการณ์ทางการเมืองที่มีอยู่ในระบบการเมือง ทหารมีอุดมการณ์แบบอนุรักษนิยม ได้รับการศึกษาอบรมให้มีความคิด ความเชื่อ และทัศนคติที่เน้นความรักชาติ ความเป็นระเบียบเรียบร้อย การมีประสิทธิภาพในการทำงาน และความสามัคคี จึงไม่เห็นความสำคัญและความจำเป็นของอุดมการณ์ประชาธิปไตยที่มีการถกเถียงวิพากษ์วิจารณ์ หรือการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ นำไปสู่การแตกแยกไร้เสถียรภาพ และความมั่นคงของชาติ

รูปแบบวิธีการแทรกแซงทางการเมืองของทหาร

วิธีการเข้าแทรกแซงทางการเมืองของคณะทหารมีวิธีการหลายรูปแบบแล้วแต่จะเลือกใช้วิธีการใดตามความเหมาะสมกับโอกาส (ชัยอนันต์ สมุทวณิช 2530:177-179) ซึ่งมี 4 รูปแบบ คือ

1. ระดับการใช้อิทธิพลกดดันนโยบายและการตัดสินใจของรัฐบาล (Influence) เป็นเรื่องที่ทหารกระทำอยู่เสมอ เพราะคณะทหารเป็นส่วนหนึ่งของสังคมและระบบการเมือง และคณะทหารมีผลประโยชน์ร่วมของกองทัพที่จะต้องปกป้องรักษา เช่น งบประมาณการป้องกันประเทศ นโยบายต่างประเทศ และนโยบายความมั่นคง โดยใช้วิธีการแทรกแซงผ่านช่องทางตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้เช่น ผ่านทางการเป็นวุฒิสมาชิก เป็นต้น หรือใช้วิธีทำงานแข่งกันกับรัฐบาลพลเรือน

2. ระดับการข่มขู่ว่าจะใช้กำลัง (Blackmail) เป็นการแสดงออกในขั้นต่อไปหากความพยายามที่จะเปลี่ยนแปลงนโยบายหรือการตัดสินใจของรัฐบาลไม่ประสบผลสำเร็จ วิธีการนี้อาจทำได้หลายอย่าง เช่น การส่งเตรียมพร้อม การเคลื่อนย้ายกำลัง หรือ การขู่ด้วยคำพูดว่าจะใช้กำลังก็ได้

3. ระดับการเปลี่ยนตัวผู้บริหารบางคน (Displacement) เป็นการแทรกแซงทางการเมืองอย่างหนึ่ง ซึ่งคณะทหารใช้เพื่อให้คณะรัฐบาลแก้ไขสถานการณ์หรือปัญหาที่คณะทหารพิจารณาเห็นว่าเป็นเรื่องที่สำคัญ เช่น ในกรณีที่มีการกล่าวหาว่ารัฐมนตรีในคณะรัฐบาลคอร์รัปชัน

หรือในกรณีที่สาธารณชนแสดงความเห็นอย่างรุนแรงว่ารัฐมนตรีบางคนในคณะรัฐบาลขาดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานซึ่งคณะทหารได้เสนอแนะหรือกดดันหัวหน้าคณะรัฐบาล ให้ดำเนินการขจัดรัฐมนตรีที่มีพฤติกรรมดังกล่าวออกไป

4. ระดับการเปลี่ยนแปลงคณะรัฐบาลทั้งชุด โคนล้มอำนาจ (Supplantment) มักจะเกิดขึ้นเมื่อมีการยึดอำนาจ โดยใช้กำลังความรุนแรงทำการปฏิวัติรัฐประหาร โคนล้มอำนาจรัฐบาลพลเรือนแล้วจัดตั้งรัฐบาลใหม่เข้าแทนที่รัฐบาลชุดเก่า แต่บางกรณีอาจเป็นการยื่นข้อเสนอให้หัวหน้ารัฐบาลหรือคณะรัฐบาลลาออกทั้งชุดโดยไม่ต้องมีการยึดอำนาจก็ได้

1.2 แนวความคิดเกี่ยวกับการไร้สมรรถภาพของรัฐบาลพลเรือน

อีริก นอร์ดลิงเกอร์ (Eric Nordlinger) (อ้างใน พันโทวิทวัส รชตะนันท์ 2529: 5-6) กล่าวว่า ในสภาพที่รัฐบาลพลเรือนไร้สมรรถภาพ นั้น เป็นตัวเร่งให้เกิดการแทรกแซงทางการเมืองของทหาร โดยมีปัจจัยดังนี้

1.2.1 ผู้นำทางการเมืองขาดความชอบธรรม ซึ่ง ความมั่นคงของผู้นำทางการเมืองที่มาจากพลเรือน ขึ้นอยู่กับความชอบธรรมทางการเมือง ซึ่งเป็นที่ยอมรับของประชาชน เมื่อใดที่ผู้นำขาดความชอบธรรม ประชาชนส่วนใหญ่ไม่ให้การสนับสนุน เป็นปัจจัยที่ทำให้ทหารเข้าแทรกแซงทางการเมือง

1.2.2 ความเปราะบางของรัฐบาลพลเรือน โดยการบริหารงานผิดพลาดและล้มเหลวของรัฐบาล มีผลต่อการตัดสินใจและเป็นเหตุผลที่อ้างต่อสาธารณชนในการเข้าแทรกแซงทางการเมืองของทหาร ได้แก่

การฝ่าฝืนกฎหมาย (Illegal Action) คือ การที่รัฐบาลละเมิดกฎหมาย บทบัญญัติในรัฐธรรมนูญ และละเมิดกฎหมายอย่างรุนแรง การปล่อยให้เกิดการคอร์รัปชันอย่างกว้างขวาง ทำให้กองทัพและประชาชนขาดความเชื่อถือ

ความไร้ระเบียบและความรุนแรง (Disorder and Violence) การบริหารบ้านเมืองในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคม ไม่สามารถป้องกันความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนได้

ความแตกแยกภายในคณะรัฐมนตรี ทำให้ประชาชนและกองทัพขาดความศรัทธาต่อรัฐบาล ทหารซึ่งมีทัศนคติที่เห็นว่า นักการเมืองเป็นพวกที่ฉ้อฉลและเจ้าเล่ห์อยู่แล้ว ทหารจึงไม่เคยอดทนต่อการที่นักการเมืองขัดแย้งและแตกแยกกันเอง ทำให้ทหารต้องเข้าไปแทรกแซงทางการเมืองในที่สุด

1.2.3 ความล้มเหลวของระบอบประชาธิปไตย (พันโทวิฑูร รัชตะนันท์ 2529: 7) ความแตกแยกภายใน การขาดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของชาติ การขาดประสิทธิภาพในการปกครองแบบประชาธิปไตย แต่กลับมีความต้องการทางสังคมสูงขึ้น และไม่ให้การสนับสนุนรัฐบาลที่ไร้ประสิทธิภาพ รวมถึง การที่รัฐบาลพลเรือนได้บริหารประเทศโดยรวบอำนาจไว้มากเกินไป ไม่ฟังเสียงเรียกร้องของประชาชนทำให้ทหารเข้ายึดอำนาจการปกครองในที่สุด

1.3 แนวคิดเกี่ยวกับผลประโยชน์ของกลุ่มทหาร (ชัยอนันต์ สมุทวณิช 2530: 167) เป็นปัจจัยภายในสถาบันทหารที่มีผลต่อการเข้าแทรกแซงทางการเมืองของทหาร โดยทหาร หรือ กองทัพ เป็นสถาบันหนึ่งที่อยู่กับสังคมไทยมาเป็นเวลานานจนถือได้ว่าเป็นกลุ่มผลประโยชน์กลุ่มหนึ่ง มีความรู้สึกในการที่จะปกป้องผลประโยชน์ร่วมของกลุ่มทหารเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การแต่งตั้งและโยกย้ายตำแหน่ง นโยบายความมั่นคงทั้งภายนอกและภายในประเทศ ผลประโยชน์เหล่านี้หากถูกระทบกระเทือนอาจทำให้ทหารเข้าแทรกแซงทางการเมืองได้ง่ายขึ้น

ในด้านความเป็นอิสระของสถาบันทหาร (Military Autonomy) (พันโทวิฑูร รัชตะนันท์ 2529: 11) การที่ทหารมีความรู้สึกภาคภูมิใจในความมีเกียรติของสถาบันและมีหน้าที่ในการรักษาความมั่นคงของชาติ ทำให้ทหารมีทัศนคติว่า การดำเนินงานในด้านการจัด การฝึกและการศึกษา การแต่งตั้งโยกย้าย การเลื่อนชั้นและเลื่อนตำแหน่ง ตลอดจนการกำหนดรูปแบบทางยุทธศาสตร์ ควรเป็นเรื่องของทหารที่จะดำเนินการไปได้โดยอิสระปราศจากการแทรกแซงจากบุคคลหรือสถาบันอื่น ๆ ไม่ว่าจะโดยนโยบายของพรรคการเมืองหรือโดยนักการเมืองที่ดี ทหารก็จะเกิดความรู้สึกต่อต้านการแทรกแซงดังกล่าว และจะนำมาซึ่งการรัฐประหาร เพื่อรักษาเสรีในการปฏิบัติของกลุ่มตน

2. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

2.1 ทฤษฎีการใช้ความรุนแรง

การใช้ความรุนแรงทางการเมือง หมายถึง การใช้กำลังที่ไม่ใช่จากเจ้าหน้าที่ของรัฐและมีลักษณะผิดกฎหมาย ส่วนใหญ่เป็นเรื่องที่มีคนจำนวนมากเกี่ยวข้องด้วยยังมีจำนวนคนเข้าร่วมมากและมีระดับความรุนแรงสูง ย่อมมีผลทางการเมืองสูงตามไปด้วย

ทิลลี่ (Tilly) สรุปลักษณะสำคัญของการใช้ความรุนแรงทางการเมือง ได้ 2 ประเภท ได้แก่ (สุจิต บุญบงการ 2526: 459)

1. การใช้ความรุนแรงส่วนใหญ่ก่อให้เกิดความเสียหายทั้งชีวิตและทรัพย์สิน ซึ่งเกิดจากการร่วมเรียกร้องธรรมค่าไม่ได้ต้องการให้เกิดความเสียหายแก่ชีวิตและทรัพย์สิน จนได้ขยายเป็นการใช้ความรุนแรง เช่น การก่อจลาจล

2. การใช้ความรุนแรงที่มีเจ้าหน้าที่ของรัฐทำหน้าที่ปราบปราม เช่น ตำรวจและทหาร มักมีผลทำให้ความรุนแรงขยายตัวกว้างขวางขึ้น

ลักษณะของความรุนแรงทางการเมืองดังกล่าวเป็นการศึกษาในประเทศตะวันตก แต่ในประเทศเอเชีย แอฟริกา และลาตินอเมริกา ความรุนแรงทางการเมืองมีลักษณะแตกต่างโดยความรุนแรงมีทั้งการปฏิบัติ การรัฐประหาร สงครามกลางเมือง การก่อการร้าย สงครามกองโจร การจลาจล

เทด เกอร์ (Ted Gurr) ได้จำแนกรูปแบบการใช้ความรุนแรงทางการเมือง เป็น 3 รูปแบบ คือ (สุจิต บุญบงการ 2526: 460-461)

1. รูปแบบ เทอร์มอย (Turmoil) เป็นรูปแบบของการใช้กำลังที่ไร้ระเบียบ ขาดการจัดองค์การและเกิดขึ้นโดยมีประชาชนจำนวนมากเข้าร่วมด้วยเริ่มจากการชุมนุมประท้วงแล้วบานปลายเป็นการทำร้ายร่างกายและทรัพย์สิน

2. รูปแบบ คอนสปีเรซี่ (Conspiracy) เป็นรูปแบบของการใช้ความรุนแรงทางการเมืองที่มีการจัดองค์การอย่างดี โดยมีผู้เข้าร่วมจำนวนหนึ่ง มีผลทางการเมืองมากกว่ารูปแบบแรก เช่น การรัฐประหาร การประทุษร้าย การกบฏ หรือการลอบสังหารผู้นำทางการเมือง

3. รูปแบบ อินเทอร์นอล วอร์ (Internal war) เป็นรูปแบบการใช้ความรุนแรงทางการเมืองที่มีการจัดองค์การอย่างดีและมีประชาชนเข้าร่วมอย่างกว้างขวาง และมีจุดมุ่งหมายล้มล้างระบอบการปกครอง โดยอาศัยกำลังหรือวิธีการที่รุนแรง เช่น การปฏิบัติ สงครามกลางเมือง สงครามกองโจร

3. การทำรัฐประหาร

อีริก นอร์ดลิงเกอร์ (Eric Nordlinger) ได้เสนอหลักสำคัญ 3 ประการในการทำรัฐประหาร (อ้างใน นิรันดร์ กุลทานันท์ 2531: 28-29) ประกอบด้วย

1. การแสวงหาผู้ร่วมทำรัฐประหาร ควรสนใจนายทหารคุมกำลังระดับกลาง เพราะเป็นหัวใจสำคัญที่ทำให้การทำรัฐประหารประสบความสำเร็จ ทหารที่ใช้ปฏิบัติการรัฐประหารได้แก่ ทหารราบและทหารม้า (ยานเกราะ) ที่มีกรมกองที่ตั้งอยู่ในเมืองหลวงหรือบริเวณใกล้เคียงใช้เป็นหัวหอกของการรัฐประหาร และใช้เป็นกองกำลังที่ทำหน้าที่คุ้มกันคณะผู้นำการรัฐประหาร

2. ผู้ก่อการรัฐประหารต้องมีกองกำลังทหารที่มีประสิทธิภาพในการเข้าโจมตี เข้ายึดอำนาจจากฝ่ายรัฐบาล เข้ายึดสถานที่สำคัญและหน่วยงานฝ่ายเทคนิคโดยพร้อมเพรียงกัน กองกำลังฝ่ายปฏิวัติรัฐประหารต้องมีจำนวนมากพอที่จะจับกุมบรรดาผู้นำรัฐบาลและนายทหารฝ่ายรัฐบาลได้อย่างรวดเร็ว สามารถหยุดยั้งการต่อสู้ขัดขวาง ป้องกันการหลบหนีของบุคคลสำคัญ หรือป้องกันการส่งสัญญาณเตือนให้ฝ่ายรัฐบาลรู้ตัว ขณะเดียวกันรัฐประหารต้องยึดสถานีวิทยุ โทรทัศน์และโทรศัพท์เพื่อป้องกันไม่ให้ฝ่ายรัฐบาลใช้เครื่องมือสื่อสารรวบรวมกำลังเข้าต่อต้านการรัฐประหาร ทำการปิดกั้นถนนสายสำคัญ การรถไฟและสนามบินที่สำคัญในเมืองหลวง ป้องกันการยกกำลังบุกเข้ามาเมืองหลวงของทหารฝ่ายรัฐบาล เข้ายึดอาคารสถานที่สำคัญ ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของอำนาจทางการเมืองได้แก่ ทำเนียบประธานาธิบดี รัฐสภา และกองบัญชาการใหญ่ของทหาร

3. ความรวดเร็วในการปฏิบัติการและการประสานงานที่ดี เป็นสิ่งสำคัญที่สุดในการรัฐประหาร การทำรัฐประหารต้องไม่ทำอย่างโดดเดี่ยวต้องมีการประสานงานกัน การข่มขวัญฝ่ายรัฐบาลทำโดยการส่งกองกำลังทหารที่มีประสิทธิภาพเข้ายึดเป้าหมายสำคัญอย่างฉับพลัน การเข้าจู่โจมต้องใช้ความรวดเร็วและมีการประสานงานกันระหว่างหน่วยปฏิบัติการหลายหน่วย กองทหารฝ่ายรัฐประหารอาจตั้งอยู่ในที่ต่างกันห่างจากเป้าหมายแตกต่างกัน การเคลื่อนย้ายกองกำลังต้องรวดเร็วและถึงเป้าหมายให้พร้อมกัน

การแทรกแซงทางการเมืองของทหารไทย

บทบาททางการเมืองของทหารไทยได้เริ่มต้นตั้งแต่ ประเทศไทยเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชมาเป็นระบอบประชาธิปไตยเมื่อวันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ.2475 ระยะเวลา 74 ปี บทบาทของทหารเข้ามาเป็นผู้ปกครองบริหารประเทศมากกว่านักการเมืองพลเรือน ในขณะที่การปกครองระบอบประชาธิปไตยล้มลุกคลุกคลานอย่างต่อเนื่อง บทบาททหารก็เพิ่มมากขึ้น ได้มีการรัฐประหารที่ประสบความสำเร็จรวม 11 ครั้ง และพยายามในการทำรัฐประหารที่ล้มเหลวอีก 7 ครั้ง รวมเป็นการแทรกแซงของทหารไทยในทางการเมือง 18 ครั้ง ภายในระยะเวลา 74 ปี ดังนั้น โดยเฉลี่ยแล้วในระยะเวลา 4 ปี 1 เดือน จะมีการแทรกแซงทางการเมืองของทหาร 1 ครั้ง รายละเอียดปรากฏตามตารางที่ 1 (ชัยอนันต์ สมุทรวณิช 2530: 186-187)

ตารางที่ 2.1 การปฏิวัติ รัฐประหาร และกบฏในประเทศไทย

ครั้งที่	การปฏิวัติ รัฐประหารและกบฏ	ผล		ผู้ก่อการ
		สำเร็จ	ไม่สำเร็จ	
1	24 มิถุนายน 2475	/		คณะราษฎร
2	20 มิถุนายน 2476	/		คณะราษฎร
3	11 ตุลาคม 2476		/	พลเอกพระองค์เจ้าวรเดช
4	8 พฤศจิกายน 2490	/		พล.ท.ผิน ชุณหะวัณ พล.อ.ท.กาจ กาจสงคราม
5	1 ตุลาคม 2491		/	พล.ต.สมบูรณ์ สรานุชิต พล.ต.เนตร เขมะโยธิน
6	26 กุมภาพันธ์ 2492		/	นายปรีดี พนมยงค์
7	29 มิถุนายน 2494		/	น.อ.อานนท์ ปุณฺทริกาภา
8	29 พฤศจิกายน 2494	/		พล.อ.ผิน ชุณหะวัณ พล.ท.เดช เดชประดิษฐ์ พล.ท.สฤษดิ์ ธนะรัชต์
9	16 กันยายน 2500	/		จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์
10	20 ตุลาคม 2501	/		จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์
11	17 พฤศจิกายน 2514	/		จอมพล ถนอม กิตติขจร
12	6 ตุลาคม 2519	/		พล.ร.อ.สัจด์ ชะลอมอยู่
13	26 มีนาคม 2520		/	พล.อ.ประเสริฐ ธรรมศิริ พล.อ.ฉลาด หิรัญศิริ
14	20 ตุลาคม 2520	/		พล.ร.อ.สัจด์ ชะลอมอยู่
15	1 เมษายน 2524		/	พล.อ.สันต์ จิตรปฏิมา พล.ท.วสิน อิศรางกูร ๆ พ.อ.มณูญ รูปขจร

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

ครั้งที่	การปฏิวัติรัฐประหารและกบฏ	ผล		ผู้ก่อการ
		สำเร็จ	ไม่สำเร็จ	
				พ.อ.ประจักษ์ สว่างจิตร และกลุ่ม “ยังเติร์ก”
16	9 กันยายน 2528		/	พล.อ.เสริม ฦ นคร
17	23 กุมภาพันธ์ 2534	/		พล.อ.สุนทร คงสมพงษ์ พล.อ.สุจินดา คราประยูร พล.อ.อ.เกษตร โรจนนิล พล.อ.อิสระพงศ์ หนุนภักดี
18	19 กันยายน 2549	/		พล.อ.สนธิ บุญยรัตกลิน พล.อ.อ.ชลิต พุกผาสุข พล.ร.อ.สฤษดิ์พันธุ์ เกยานนท์ พล.อ.บุญสร้าง เนียมประดิษฐ์ พล.ต.อ.โกวิท วัฒนะ พล.อ.เรืองโรจน์ มหาศรานนท์ พล.ท.อนุพงษ์ เผ่าจินดา พล.ท.สพรั่ง กัลยาณมิตร

หมายเหตุ : 1 เมษายน 2476 รัฐบาลโดยการสนับสนุนของทหารบก สาย พ.อ.พระยาทรงสุรเดช ประกาศปิดสภาผู้แทนราษฎร และงดเว้นการใช้บังคับรัฐธรรมนูญบางมาตรา

6 เมษายน 2491 คณะทหารใช้นายทหารบังคับให้ นายควง อภัยวงศ์ นายกรัฐมนตรี ลาออก และเปิดทางให้ จอมพล ป.พิบูลสงครามขึ้นเป็นนายกรัฐมนตรี

ข้อมูลพื้นฐานของหน่วยงานที่ทำการวิจัย

กองทัพเป็นสถาบันที่เก่าแก่ที่สุดของประเทศไทย ซึ่งได้รับการจัดตั้งมาโดยมีวัตถุประสงค์ในการป้องกันประเทศให้พ้นจากการรุกรานของข้าศึกศัตรูทั้งจากภายในและภายนอกประเทศ สำหรับกองทัพไทยจัดเป็นองค์กรที่สำคัญและมีบทบาทในการปกครองบ้านเมืองมา นับตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา จะเห็นได้จากกษัตริย์ในสมัยก่อนจะมาจากนักรบหรือต้องเป็นนักรบ หรือแม่ทัพผู้มีความสามารถทางทหารแทบทั้งสิ้น เพื่อเป็นผู้นำเหล่าทหารและประชาชนในการ

บริหารบ้านเมือง นำพาบ้านเมืองพ้นจากภัยต่าง ๆ ที่รุกราน ประกอบกับในสมัยโบราณชาวไทยทุกคนมีหน้าที่รับราชการทหาร จึงทำให้หน้าที่ของทหารกับพลเรือนแยกออกจากกันมิได้ จนสมัยรัตนโกสินทร์ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชการที่ 5 ได้นำระบบทหารแบบยุโรปมาปรับปรุงพัฒนาขึ้นเป็น กระทรวงกลาโหม จึงทำให้มีการแบ่งแยกข้าราชการทหารและข้าราชการพลเรือนแยกออกจากกันชัดเจน และมีการจัดตั้งโรงเรียนทหารขึ้น เพื่อให้เป็นสถานที่ฝึกทหารแบบอาชีพมากขึ้น

กระทรวงกลาโหม

กระทรวงกลาโหม เป็นกระทรวงหลักหนึ่งของการแบ่งการบริหารราชการของประเทศไทย โดยมีหน้าที่เกี่ยวกับการการป้องกันและรักษาความมั่นคงของราชอาณาจักรจากภัยคุกคามทั้งภายนอกและภายในประเทศ โดยจัดให้มีกำลังทหารไว้เพื่อการรบหรือการสงครามเพื่อปกป้องสถาบันพระมหากษัตริย์ เพื่อการปราบปรามการกบฏและการจลาจล เพื่อช่วยการพัฒนาประเทศและเพื่อรักษาประโยชน์ของชาติ ในประการอื่นตามที่กฎหมายกำหนด ตลอดจนดำเนินการอุตสาหกรรมเกี่ยวกับการป้องกันประเทศและการพลังงานทหาร เพื่อประโยชน์ในการป้องกันและรักษาความมั่นคงของราชอาณาจักร และรักษาประโยชน์ของชาติด้วย

การใช้กำลังทหารเพื่อปฏิบัติการตามความในวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่กระทรวงกลาโหมกำหนด เว้นแต่การใช้กำลังทหารเพื่อการปราบปรามจลาจลให้เป็นไปตามที่กระทรวงกลาโหมกำหนดโดยความเห็นชอบของรัฐมนตรีกระทรวงกลาโหม ประกอบด้วยส่วนราชการดังนี้

1. **สำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรี** มีหน้าที่ เกี่ยวกับราชการทางการเมือง มีเลขาธิการรัฐมนตรี เป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ
2. **สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม** มีหน้าที่ เกี่ยวกับราชการประจำทั่วไปของกระทรวง มีปลัดกระทรวง เป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ นอกจากนี้ สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหมมีหน้าที่เกี่ยวกับราชการส่วนหนึ่งส่วนใดของกระทรวง ซึ่งมีได้แยกให้เป็นหน้าที่ของส่วนราชการอื่นอีกด้วย
3. **กรมราชองครักษ์** มีหน้าที่ ตามกฎหมายว่าด้วยราชองครักษ์และกฎหมายว่าด้วยนายตำรวจราชสำนัก มีสมุหราชองครักษ์เป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ
4. **กองบัญชาการทหารสูงสุด** มีหน้าที่ เตรียมกำลังรบและป้องกันราชอาณาจักร มีผู้บัญชาการทหารสูงสุดเป็นผู้รับผิดชอบ ประกอบด้วยส่วนราชการดังนี้
  - 4.1 **กองทัพบก** มีหน้าที่ เตรียมกำลังกองทัพบกและป้องกันราชอาณาจักร มีผู้บัญชาการทหารบก เป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

4.2 กองทัพเรือ มีหน้าที่ เตรียมกำลังกองทัพเรือ และป้องกันราชอาณาจักร มีผู้บัญชาการทหารเรือ เป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

4.3 กองทัพอากาศ มีหน้าที่ เตรียมกำลังกองทัพอากาศ และป้องกันราชอาณาจักร มีผู้บัญชาการทหารอากาศ เป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

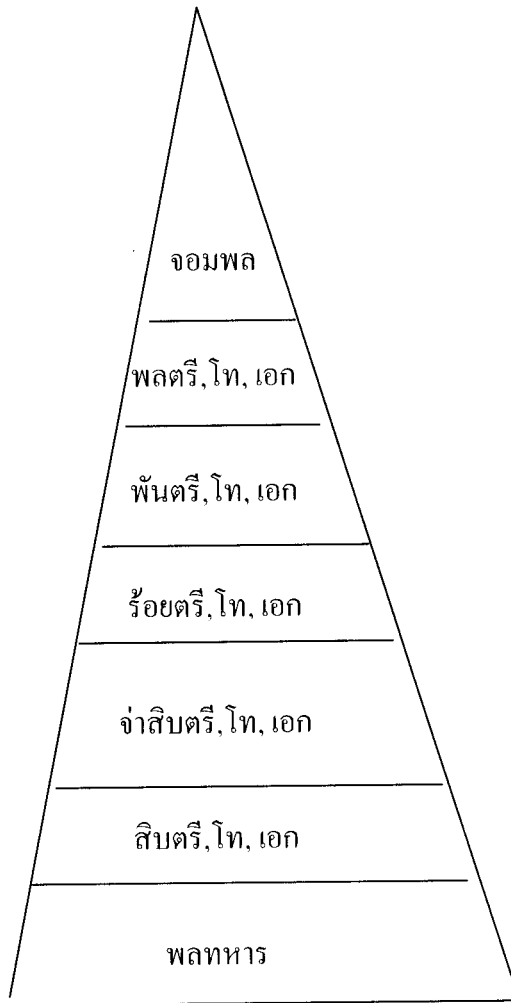
4.4 ส่วนราชการอื่นตามที่กฎหมายกำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา

4.5 องค์กรรัฐวิสาหกิจในความควบคุมของกระทรวงกลาโหม

กองทัพบก

การศึกษาบทบาทของทหารในการแทรกแซงทางการเมืองในครั้งนี้ เลือกที่จะศึกษาบทบาทของกองทัพบกเป็นหลัก เนื่องจาก การทำรัฐประหารในประเทศไทยในอดีตจนถึงปัจจุบัน กองทัพบกเป็นกองกำลังหลักที่ศักยภาพที่สุดของกองทัพไทยและเป็นผู้ดำเนินการรัฐประหาร และการรัฐประหารเมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549 กองทัพบกเป็นเหล่าทัพที่ทำรัฐประหาร

กองทัพบก เป็นองค์กรที่มีการจัดระเบียบ วินัย มีสายการบังคับบัญชาเป็นไปตามลำดับชั้นแน่นอน ทำให้การสั่งการ การปฏิบัติงานเป็นไปตามสายการบังคับบัญชา ซึ่งเป็นเครื่องกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกไว้ชัดเจนมากทั้งในด้านระหว่างตัวทหารแต่ละคนและระหว่างส่วนราชการของกองทัพ โดยมีการแสดงความสัมพันธ์ระหว่างยศและตำแหน่งของทหารแต่ละคนดังนี้

ภาพที่ 2.1 แสดงถึงยศของทหาร

ภาพที่ 2.2 แสดงถึงตำแหน่งของทหาร

การมียศและตำแหน่งทำให้ทหารทุกคนต้องปฏิบัติต่อกันตามกำหนด เช่น ตามพระราชบัญญัติวินัยทหาร เป็นต้น ส่วนในด้านการบังคับบัญชา นั้นกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างทหารแต่ละคนอีกหนึ่งได้แก่ การแบ่งเป็นกรม กอง ทำให้เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันภายในกองทัพบก

การจัดองค์กรของกองทัพบก องค์กรของกองทัพบกไทยจัดแบ่งออกเป็น 5 ส่วนคือ

1. ส่วนบัญชาการ
2. ส่วนกำลังรบ
3. ส่วนสนับสนุนทางการช่วยรบ
4. ส่วนภูมิภาค
5. ส่วนการศึกษา

1. ส่วนบัญชาการ มีหน้าที่ควบคุมบัญชา ร่างแผน ประสานงานและลำดับการดำเนินงานทั้งปวงของกองทัพ ประกอบด้วย

1.1 สำนักงานผู้บังคับบัญชา

1.2 สำนักงานเลขานุการ

1.3 กรมฝ่ายเสนาธิการ มี 5 กรม คือ กำลังพลทหารบก กรมข่าวทหารบก กรมยุทธการทหารบก กรมส่งกำลังบำรุงทหารบกและสำนักงานปลัดบัญชาทหารบก และ กรมฝ่ายกิจการพลเรือน

1.4 กรมฝ่ายกิจการพิเศษ มี 6 กรม คือ กรมสารบรรณทหารบก กรมการเงินทหารบก กรมการสารวัตรทหารบก กรมการทหารบก กรมสวัสดิการทหารบก และกรมการกำลังพลสำรองทหารบก

1.5 กรมฝ่ายยุทธบริการ มี 10 กรม คือ กรมการทหารช่าง กรมการทหารสื่อสาร กรมการสัตวทหารบก กรมพลธิการทหารบก กรมยุทธโยธาทหารบก กรมสรรพาวุธทหารบก กรมแพทย์ทหารบก กรมการขนส่งทหารบก กรมวิจัยและพัฒนาทหารบก

2. ส่วนกำลังรบ เป็นส่วนปฏิบัติการรบเพื่อป้องกันราชอาณาจักร ประกอบด้วย

กองทัพภาคที่ 1 กองพลทหารราบที่ 9

กองทัพภาคที่ 2 กองพลทหารปืนใหญ่ต่อสู้อากาศยาน

กองทัพภาคที่ 3 กองพลทหารปืนใหญ่

กองทัพภาคที่ 4 กองพลทหารม้าที่ 1

หน่วยบัญชาการสงครามพิเศษ กองพลทหารม้าที่ 2

3. ส่วนสนับสนุนทางการช่วยรบ ประกอบด้วยหน่วยต่าง ๆ ที่อยู่ในสายงานของกรมฝ่ายกิจการพิเศษ และฝ่ายยุทธบริการ

4. ส่วนภูมิภาค แบ่งตามเขตพื้นที่ตามภูมิภาค ได้แก่ กองทัพภาค มณฑลทหารบก และจังหวัดทหารบก

5. ส่วนการศึกษา มีหน้าที่อำนวยความสะดวกและดำเนินการศึกษา ประกอบด้วย

5.1 กรมการรักษาดินแดน

5.2 โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า

5.3 กรมยุทธศึกษาทหารบก แบ่งเป็น ศูนย์การทหารราบ ศูนย์การทหารปืนใหญ่ ศูนย์การทหารม้า และโรงเรียนนายสิบทหารบก

5.4 สถาบันวิชาการทหารบกชั้นสูง แบ่งเป็น วิทยาลัยการทัพบก และโรงเรียนเสนาธิการทหารบก

5.5 ศูนย์การบินทหารบก

สำหรับเหล่าทหาร ตามข้อบังคับกระทรวงกลาโหมว่าด้วยเหล่าทหาร พ.ศ.2495 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2/2510 ฉบับที่ 3/2510 ฉบับที่ 4/2506 และฉบับที่ 5/2513 ได้กำหนดให้ทหารบกมี 17 เหล่า ดังนี้

1. เหล่าทหารราบ
2. เหล่าทหารม้า
3. เหล่าทหารปืนใหญ่
4. เหล่าทหารช่าง
5. เหล่าทหารสื่อสาร
6. เหล่าทหารขนส่ง
7. เหล่าทหารสรรพาวุธ
8. เหล่าทหารพลธิการ
9. เหล่าทหารสารวัตร
10. เหล่าทหารสารบรรณ
11. เหล่าทหารการเงิน
12. เหล่าทหารพระธรรมนูญ
13. เหล่าทหารแพทย์
14. เหล่าทหารแผนที่
15. เหล่าทหารการสัตว
16. เหล่าทหารครุียงค์
17. เหล่าทหารการข่าว

องค์กรของกองทัพบกที่มีบทบาททางการเมืองได้แก่ ส่วนกำลังรบ และส่วนบัญชาการบางหน่วยโดยเฉพาะกองกำลังที่ตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานคร เหล่าทหารที่ใช้เป็นกำลังหลักในการ

ปฏิวัติรัฐประหาร ได้แก่ เหล่าทหารราบ เหล่าทหารปืนใหญ่และเหล่าทหารม้า ทหารทั้งสามเหล่า ถูกใช้เป็นกำลังหลักในการยึดอำนาจ ผู้นำการรัฐประหารและผู้นำประเทศมักจะมาจากทหารใน สามเหล่านี (ประชา เทพเกษตรกุล 2535: 70) ได้มีผู้เปรียบเทียบความสำคัญของทหารทั้ง 3 เหล่าไว้ว่า

ทหารราบ คือ ราชีนีแห่งสนามรบ (Queen of the Battle)

ทหารปืนใหญ่ คือ ราชาแห่งสนามรบ (King of the Battle)

ทหารม้า คือ อาวุธแห่งการรบ (Arms of the Decision)

นับตั้งแต่การรัฐประหาร พ.ศ.2490 เป็นต้นมา เหล่าทหารราบ โดยเฉพาะกรมทหาร ราบที่ 1 กองพลที่ 1 กองทัพภาคที่ 1 มีบทบาทมากที่สุดในการปฏิวัติรัฐประหาร การเติบโตของผู้ นำทหารที่มีฐานอำนาจที่แน่นหนา มักจะเคยดำรงตำแหน่งผู้บังคับบัญชาของกรมทหารราบที่ 1 กองพลที่ 1 กองทัพภาคที่ 1 ผู้นำกองทัพบก รุ่นหลังจำเป็นต้องแสวงหาความสนับสนุนจาก นายทหารระดับกลางซึ่งกุมกำลังหลักในกรุงเทพมหานคร โครงสร้างอำนาจของกองทัพบกจึง เปลี่ยนไปจากยุคก่อน (นิรันดร์ กุลทานนท์ 2531: 74-75)

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.1 ประชา เทพเกษตรกุล (2535) ศึกษาเรื่อง การแทรกแซงทางการเมืองของทหาร ไทย : ศึกษาเฉพาะกรณีการรัฐประหาร เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2534 พบว่า เงื่อนไขที่ทำให้เกิด การรัฐประหารที่แท้จริง คือ สาเหตุจากการที่ผู้นำกองทัพคนสำคัญ ได้แก่ พลเอกสุนทร คงสมพงษ์ และ พลเอกสุจินดา คราประยูร ถูกปลดจากตำแหน่งผู้นำกองทัพ ซึ่งไม่ใช่เหตุผลที่คณะ รสช.อ้าง ในการทำรัฐประหารทั้ง 5 ข้อ และสาเหตุที่ทำให้ทหารทำรัฐประหารได้สำเร็จมาจากสาเหตุ 3 ประการ คือ การจับกุมผู้นำคนสำคัญได้สำเร็จ ความรวดเร็วในการปฏิบัติการและ การประสานงานที่ดีใช้เวลาในการปฏิบัติการไม่กี่ชั่วโมงก็กระทำการยึดได้สำเร็จ และความมี เอกภาพของกองทัพ ทำให้การทำรัฐประหารสำเร็จได้รวดเร็วและราบรื่น

นอกจากนี้ยังได้สรุปและอธิบายการแทรกแซงทางการเมืองของทหารไทย ได้ ดังนี้ 1. ปัจจัยที่ทำให้ทหารตัดสินใจทำการปฏิวัติรัฐประหาร มาจากปัจจัยภายในกองทัพมากกว่า ภายนอกกองทัพ 2. การทำรัฐประหาร เป้าหมายบุคคลสำคัญของประเทศ มีความสำคัญมากกว่า เป้าหมายอื่น ๆ 3. ความสำเร็จของการทำรัฐประหารในเมืองไทย ตัวแปรที่สำคัญคือ ความมี เอกภาพของกองทัพ 4. การแทรกแซงทางการเมืองของทหารไทยในอนาคต โดยการปฏิวัติ รัฐประหาร กระทำได้ลำบาก

3.2 เบญจพล เปรมปรีดา (2536) ศึกษาเรื่อง ทหารกับการสืบทอดอำนาจทางการเมืองไทย : กรณีศึกษาคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ พบว่า การแทรกแซงทางการเมืองของคณะ รสช. มีรูปแบบไม่แตกต่างจากการแทรกแซงทางการเมืองของทหารในอดีตแต่อย่างใด คือ ผู้นำใน คณะ รสช. มีทั้งเจตนาและแผนในการยึดอำนาจ แล้วทำการยึดอำนาจ ยกเลิกกฎหมายรัฐธรรมนูญ แต่งตั้งนายกรัฐมนตรี แต่งตั้งสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เพื่อยกร่างรัฐธรรมนูญ การปกครอง การจัดตั้งพรรคการเมืองเพื่อรองรับอำนาจจนกระทั่งผลักดันให้ผู้นำทหารที่ยึดอำนาจหรือผู้ที่ทหารเห็นว่า เหมาะสมขึ้นดำรงตำแหน่ง นายกรัฐมนตรีในที่สุด แต่มีข้อแตกต่างจากอดีตคือ คณะ รสช. มีการประกาศอย่างชัดเจนว่าจะคืนอำนาจให้ประชาชนในระยะเวลาที่กำหนด

อีกทั้งยังพบว่าปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการสืบทอดอำนาจของ คณะ รสช. คือ ปัจจัยด้านการเมือง ที่มาจากการได้มาของอำนาจจาก คณะ รสช. ที่ไม่ชอบธรรม ปัจจัยด้านเศรษฐกิจที่มีปัญหาจากสงครามอ่าวเปอร์เซีย ทำให้เศรษฐกิจชะลอตัว นักลงทุนไม่มั่นใจในสถานะทางเศรษฐกิจ และปัจจัยด้านสังคม ที่เกิดจากปัญหาโครงสร้างของสังคมไทย ที่ประชากรร้อยละ 60 เป็นผู้ใช้แรงงานที่เปลี่ยนจากภาคเกษตรกรรม มาเป็นแรงงานในภาคอุตสาหกรรม เกิดการว่างงานแล้วจัดตั้งกลุ่มต่าง ๆ ต่อรองกับรัฐบาล เป็นกลุ่มชนใหม่ที่ผลักดันให้ คณะ รสช. ต้องหลุดพ้นจากอำนาจในที่สุด

3.3 สุริยันต์ สุวรรณราช (2536) ศึกษาเรื่อง บทบาททหารกับการเมือง : ศึกษากรณี นายทหารจากโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า รุ่นที่ 5 (จปร.5) พบว่า การรวมตัวของแกนนำ นายทหารที่ทำการรัฐประหาร เกิดจาก เพื่อนร่วมชั้น เพื่อนร่วมโรงเรียนมัธยม สนธิสนมใกล้ชิดจนมาเป็นนักเรียนประจำของโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าในปี พ.ศ.2496 หรือ จปร.รุ่น 5 และได้ใช้อิทธิพลกดดันการยกร่างรัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ.2534 ทำให้โครงสร้างและเนื้อหาของรัฐธรรมนูญเปิดกว้างสำหรับการเข้าไปดำรงตำแหน่งสูงสุดทางการเมืองของตัวแทนจากกลุ่มทหารรุ่น 0143 ได้อย่างชอบด้วยกฎหมายตามวิถีทางรัฐสภา โดยมีวุฒิสภาซึ่งได้รับการแต่งตั้งจากกองทัพเป็นฐานสนับสนุนรัฐบาล และกลุ่มทหารสนับสนุนการจัดตั้งพรรคการเมืองใหม่ขึ้นเป็นแกนนำในการจัดตั้งรัฐบาลร่วมกับพรรคการเมืองอื่น ๆ โดยจะต้องสนับสนุนให้ พล.อ.สุจินดา คราประยูร ที่กองทัพยอมรับเท่านั้นเป็นนายกรัฐมนตรี

3.4 สุภชัย แสตนยุติธรรม (2537) ศึกษาเรื่อง บทบาททางการเมืองของทหารไทย : ศึกษาเฉพาะกรณี การจัดตั้งพรรคสามัคคีธรรม (2533-2535) พบว่า ความตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนภายในประเทศ มิได้เป็นปัจจัยสำคัญที่มีส่วนทำให้ทหารจำเป็นต้องจัดตั้งพรรคการเมือง แต่เป็นผลมาจากความจำเป็นของผู้นำทหารในการสร้างความต่อเนื่องในบทบาททางการเมือง โดยใช้พรรคการเมืองเป็นฐานอำนาจ และกลไกทางรัฐสภา เพื่อให้บทบาทของตนมีความชอบธรรม

และการขาดความชอบธรรมทางการเมืองของทหาร มิได้เป็นปัจจัยทำให้การจัดตั้งพรรคการเมืองล้มเหลว แต่ความล้มเหลวในการแปรสภาพพรรคสามัคคีธรรมเป็นพรรคเทิดไท้ เป็นผลมาจากความขัดแย้งของสมาชิกพรรค การขาดการสนับสนุนทางการเงินของทหาร

3.5 สมนึก รูปหอม (2538) ศึกษาเรื่อง สาเหตุการทำรัฐประหาร เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2534 พบว่า สาเหตุที่แท้จริงของการทำรัฐประหาร เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2534 เกิดจากความขัดแย้งระหว่างรัฐบาลกับกองทัพโดยความหวาดระแวงของผู้นำกองทัพ ที่กลัวรัฐบาลจะปลดผู้นำกองทัพออกจากตำแหน่ง ส่วนสาเหตุที่ คณะ รสช. กล่าวอ้างทั้ง 5 ข้อ นั้น เป็นเพียงข้ออ้างเพื่อสร้างความชอบธรรมให้กับตนเอง และได้เสนอแนะแนวทางแก้ไขเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการทำรัฐประหารในอนาคต จึงควรมุ่งพัฒนาระบบการเมืองไทยและกองทัพไทยให้มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

3.6 ว่าที่ ร.ต.สุทัศน์ คำเป็ก (2538) ศึกษาเรื่อง ทหารกับประชาธิปไตย : ศึกษากรณีการร่างรัฐธรรมนูญ ระหว่างการมีอำนาจของคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ (รสช.) พบว่า รสช.ขาดความศรัทธาต่อระบอบประชาธิปไตย เนื่องจาก รสช.เข้ามามีอำนาจนอกวิถีทางประชาธิปไตย โดยการทำรัฐประหารยึดอำนาจการปกครองประเทศจากรัฐบาลของ พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ รวมถึงกระบวนการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญของ รสช. ไม่อาจทำให้ได้มาซึ่งรัฐธรรมนูญที่เป็นประชาธิปไตย ซึ่ง รสช.ได้เข้าไปแทรกแซงสถาบันนิติบัญญัติแห่งชาติ คณะกรรมาธิการร่างรัฐธรรมนูญทั้งทางตรงและทางอ้อม รวมทั้งชี้นำความคิดในการร่างรัฐธรรมนูญ และบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญไม่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาระบอบประชาธิปไตย เป็นฐานการสืบทอดอำนาจของ รสช.

ในการนี้ได้เสนอแนะว่า การที่จะทำให้มีรัฐธรรมนูญที่เป็นประชาธิปไตยเหมาะสม สอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนไทยได้นั้น ต้องหาวิธีไม่ให้ทหารเข้ามาแทรกแซงทางการเมือง และปรับปรุงโครงสร้างกองทัพ ให้ความรู้ ความเข้าใจแก่ทหารให้มีลักษณะเป็นทหารอาชีพ เพื่อจะได้ช่วยกันสร้างและพัฒนาระบอบประชาธิปไตยของไทยให้ก้าวหน้าและสมบูรณ์ต่อไปในอนาคต

3.7 พันเอก (พิเศษ) ชัดติยะ สวัสดิผล (2538) ศึกษาเรื่อง บทบาทของผู้นำทหารกับการเปลี่ยนแปลงในทางการเมืองของไทย พบว่า สถาบันทหารหรือกลุ่มทหารมีบทบาทต่อการพัฒนาประชาธิปไตย 2 ด้าน คือ บทบาทด้านสร้างสรรค์และส่งเสริมประชาธิปไตย เช่น เป็นผู้นำในการปฏิบัติเปลี่ยนแปลงการปกครอง เป็นผู้พิทักษ์ระบบรัฐธรรมนูญ และเป็นนักพัฒนา อีกด้านหนึ่งของบทบาท คือ บทบาทเชิงเหนี่ยวนำการพัฒนาระบอบประชาธิปไตย ได้แก่ การทำรัฐประหารล้มล้างรัฐธรรมนูญ และจัดตั้งรัฐบาลที่มาจาก การเลือกตั้งพิทักษ์รัฐบาลเผด็จการ

นอกจากนั้นได้เสนอแนะในการที่จะเสริมสร้างให้ทหารเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาประชาธิปไตยอย่างถูกต้อง ควรเริ่มต้นกระบวนการศึกษา และขัดเกลาทางสังคมในสถาบัน ทหาร พยายามสร้างค่านิยม เจตคติ และอุดมคติประชาธิปไตย กระทำควบคู่ไปกับการพัฒนาสถาบันทางการเมือง

3.8 ร้อยตำรวจโท สุขุม ธนพงศ์พิพัฒน์ (2539) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่เอื้ออำนวยต่อการทำรัฐประหารของทหารไทย พบว่า ปัจจัยปัญหาก่อให้เกิดสภาพเปิดโอกาสให้มีการแทรกแซงทางการเมืองด้วยการก่อรัฐประหารนั้น เป็นสภาวะปัจจัยที่เกิดจากสภาพปัญหา 2 ประการ คือ

3.8.1 ปัจจัยที่เกิดขึ้นจากฝ่ายรัฐบาล คือ ความหย่อนประสิทธิภาพในการทำงานของรัฐบาล เกิดจากปัจจัย ความหย่อนประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาสำคัญของประเทศ ความแตกแยกภายในรัฐบาล และรัฐบาลขาดความชอบธรรม

3.8.2 ปัจจัยที่เกิดขึ้นจากฝ่ายทหาร โดยตรง คือ ความขัดแย้งระหว่างรัฐบาลกับผู้นำฝ่ายทหาร เกิดจากการแทรกแซงกิจการภายในและขัดกลุ่มผลประโยชน์ภายในกองทัพทำให้ทหารเกิดความไม่พอใจ เนื่องจากได้รับผลกระทบต่อดำเนินหน้าที่ และผลประโยชน์ในกองทัพ ทั้งส่วนตัวและส่วนรวม และการกล่าวโจมตีสถาบันทหารจนเกิดความเสื่อมเสียศักดิ์ศรีและเกียรติภูมิ ความแตกแยกในองค์กรทหาร

3.9 ไหล่ เตมีย์ (2544) ศึกษา เรื่อง การสร้างความชอบธรรมของคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ (รสช.) ในประเทศไทย พบว่า รสช.ไม่ชอบธรรมทางการเมือง เพราะ การสร้างพื้นฐานด้วยการผลักดันพรรคการเมืองที่จัดตั้งโดย รสช. วางฐานรัฐธรรมนูญและสมาชิกวุฒิสภา เอื้อประโยชน์ให้ผู้นำ รสช.สวมบทบาทผู้นำรัฐบาล รวมถึงการปกปิดข่าวสารความจริง เปิดเผยข่าวสารเท็จ โดยมีทหารแห่งชาติของ รสช.เป็นกำลังสนับสนุน ทำให้ รสช.ถูกคัดค้านจากปัจจัยความยอมรับ

3.10 ยาวเรศ สุทธิพิณฑุ (2545) ศึกษาเรื่อง ความเป็นไปได้ในการรัฐประหารของทหารไทยในอนาคต พบว่า ความเป็นไปได้ในการรัฐประหารของทหารไทยในอนาคตยังคงมีอยู่ โดยมีเงื่อนไข คือ หากเกิดปัญหาการจลาจลในประเทศ ทหารถูกรวมเมืองแทรกแซงกิจการภายใน กองทัพ การคอร์รัปชันของนักการเมือง และการบริหารงานที่ล้มเหลวของรัฐบาล

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาวิจัย เรื่อง “การแทรกแซงทางการเมืองของทหารไทย : ศึกษากรณีรัฐประหาร 19 กันยายน 2549” เพื่อศึกษาปัจจัยที่ทำให้เกิดการรัฐประหาร วิธีการแทรกแซงทางการเมืองของทหาร และปัจจัยที่ทำให้การรัฐประหารประสบความสำเร็จ ผู้ศึกษาได้ดำเนินการตามระเบียบวิธีวิจัย โดยมีสาระสำคัญดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษახอบทบาทของทหารในการแทรกแซงทางการเมืองในครั้งนี้ เลือกที่จะศึกษาถึงปัจจัยที่ทำให้เกิดการรัฐประหาร ขั้นตอนและวิธีการในการแทรกแซงทางการเมือง และปัจจัยที่ทำให้การรัฐประหารประสบความสำเร็จ โดยการวิเคราะห์จากข้อมูลเอกสารและการสัมภาษณ์จากบุคคลที่น่าเชื่อถือ เพื่อให้ได้ข้อมูลเป็นที่น่าสนใจจากคำตอบตามวัตถุประสงค์และเป็นข้อมูลที่มาจากหลายฝ่าย ผู้ศึกษาเลือกกลุ่มประชากรตัวอย่างจำนวน 3 กลุ่ม คือ กลุ่มทหาร กลุ่มนักวิชาการด้านทหารและกลุ่มนักการเมือง รวมเป็นจำนวน 8 คน มีดังนี้

1.1 กลุ่มทหาร ประกอบด้วย นายทหารที่มีส่วนเกี่ยวข้องในสถานการณ์การรัฐประหาร ประกอบด้วย พันโท พงศ์กฤตม์ รุจิโยธิน และ นาวาโท พิรพล เพ็ญหนู (ร.น.)

1.2 กลุ่มนักวิชาการผู้เชี่ยวชาญด้านการทหารของเมืองไทย เป็นที่ยอมรับในแวดวงวิชาการ และการทหาร มีผลงานที่ปรากฏชัดในทางวิชาการคือ รศ.ดร.สุรชาติ บำรุงสุข และ ร.ต.อ.ดร.วิเชียร ตันศิริคงคล

1.3 กลุ่มนักการเมือง เป็นบุคคลที่น่าเชื่อถือซึ่งแบ่งเป็นตัวแทนของพรรคการเมืองในอดีตที่มี 4 พรรคการเมือง ประกอบด้วย

ตัวแทนพรรคไทยรักไทยจำนวน 1 คน คือ นายสุทิน คลังแสง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
จังหวัดมหาสารคาม

ตัวแทนพรรคชาติไทย จำนวน 1 คน คือ นายชาดา ไทยเศรษฐ์ สมาชิกสภาผู้แทน
ราษฎร จังหวัดอุทัยธานี

ตัวแทนพรรคประชาธิปัตย์ จำนวน 1 คน คือ นายพีระพันธ์์ สาลีรัฐวิภาค
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดกรุงเทพมหานคร

ตัวแทนพรรคมหาชน จำนวน 1 คน คือ นางทัศนีย์ รัตน์เศรษฐ์
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดนครราชสีมา

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้เครื่องมือใน
การวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 การวิจัยเอกสาร โดยหาข้อมูลการรัฐประหาร เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549 โดย
แยกเป็นประเด็นตามวัตถุประสงค์ ซึ่งเป็นข้อมูลที่เป็นการรวบรวมบันทึกเหตุการณ์ และจากการให้
สัมภาษณ์ของคณะผู้ว่าการปฏิรูปการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมี
พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (คปค.) จากหนังสือ นิตยสาร หนังสือพิมพ์ วารสาร รวมถึง
อินเทอร์เน็ต รวมไปถึงหนังสือ ที่รวบรวมเหตุการณ์การรัฐประหาร และบทความวิจารณ์ที่
นักวิชาการได้ศึกษาและนำเสนอต่อสาธารณชน

ส่วนที่ 2 การสัมภาษณ์ เป็นการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง โดยการศึกษาต่อกับกลุ่ม
ประชากรที่เป็นตัวอย่างที่ผู้ศึกษาเลือกทั้งสามกลุ่ม โดยแบบสัมภาษณ์มีจำนวน 24 ข้อ สามารถแยก
ตามประเด็นวัตถุประสงค์ได้ดังนี้

ประเด็นที่ 1 ปัจจัยที่ทำให้เกิดการรัฐประหาร เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549 จำนวน
4 ข้อใหญ่ และ 9 ข้อย่อย

ประเด็นที่ 2 ขั้นตอนและวิธีการแทรกแซงทางการเมือง เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549
จำนวน 2 ข้อใหญ่ และ 4 ข้อย่อย

ประเด็นที่ 3 ปัจจัยที่ทำให้การรัฐประหารประสบความสำเร็จ จำนวน 4 ข้อ
ส่วนอีก 1 ข้อ เป็นการสัมภาษณ์ถึงข้อเสนอแนะในการแก้ไขวิกฤติทางการเมืองที่ดีกว่าการ
รัฐประหาร

ทั้งนี้ ผู้ศึกษาได้สร้างแบบสัมภาษณ์ โดยมีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

1. ศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับหัวข้อเรื่องที่จะทำการวิจัยจากตำรา เอกสารงานวิจัย ปรึกษาผู้มีประสบการณ์ และปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา
2. ศึกษาแนวคิดที่เกี่ยวกับการการศึกษาวิจัยในหัวข้อที่ทำการวิจัย
3. กำหนดขอบเขตในส่วนของเนื้อหาคำถาม เพื่อให้ครอบคลุมกรอบแนวคิดที่จะศึกษา ยึดความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัยและสมมติฐานการวิจัย
4. นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้น ให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจพิจารณา และแก้ไขเพื่อให้ตรงกับประเด็นเนื้อหาที่ต้องการศึกษา
5. ปรับแก้ไขแบบสัมภาษณ์ตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาให้คำแนะนำ และนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบอีกครั้งหลังดำเนินการแก้ไข หลังจากนั้นนำแบบสัมภาษณ์ไปให้ผู้เชี่ยวชาญในการทำวิจัยตรวจแนะนำ จนเป็นที่เชื่อถือและอาจารย์ที่ปรึกษาเห็นชอบและอนุมัติให้ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์ได้จริง
6. นำแบบสัมภาษณ์ไปดำเนินการสัมภาษณ์กับประชากรกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

เพื่อให้ได้ข้อมูลครบถ้วนสมบูรณ์ ผู้ศึกษาจึงรวบรวมข้อมูลทั้ง 2 ประเภท คือ ข้อมูลปฐมภูมิ คือ การสัมภาษณ์ และ ข้อมูลทุติยภูมิ คือ การศึกษาจากเอกสาร ดังนี้

3.1 การรวบรวมข้อมูลชั้นปฐมภูมิ (Primary data) ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์การให้ข้อมูลถึงกลุ่มประชากรตัวอย่าง นัดหมายวันที่ได้รับอนุญาตให้เข้าไปเก็บข้อมูลได้แล้ว ดำเนินการไปสัมภาษณ์ด้วยตนเอง เก็บบันทึกข้อมูล กำหนดช่วงเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลไว้ระหว่างเดือน มกราคม- มิถุนายน 2551

3.2 การรวบรวมข้อมูลชั้นทุติยภูมิ (Secondary data) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยแยกเป็นประเด็นตามวัตถุประสงค์ที่ศึกษา จากแหล่งข้อมูล เอกสารวิชาการ หนังสือพิมพ์ วารสาร บันทึกเหตุการณ์เป็นสำคัญ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจะดำเนินการ หลังจากนำข้อมูลที่ศึกษาจากแหล่งข้อมูลในชั้นทุติยภูมิ และข้อมูลการสัมภาษณ์ ชั้นปฐมภูมิแล้ว มาตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล และนำมาวิเคราะห์ โดยใช้กรอบแนวคิด (Conceptual Framework) อันได้แก่ แนวคิดการแทรกแซงทาง

การเมืองของทหาร, แนวความคิดเกี่ยวกับการไร้สมรรถภาพของรัฐบาลพลเรือน , ทฤษฎีการใช้
ความรุนแรง และ แนวคิดเกี่ยวกับผลประโยชน์ของกลุ่มทหาร นำมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการ
บรรยายในเชิงพรรณนา แยกตามประเด็นของวัตถุประสงค์และคำถามในแบบสัมภาษณ์

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การแทรกแซงทางการเมืองของทหารไทย กรณี รัฐประหาร 19 กันยายน 2549” ผู้ศึกษาจะนำเสนอผลการศึกษาวิจัยที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลของแบบสัมภาษณ์ และข้อมูลจากการค้นคว้าเอกสาร หนังสืออ้างอิง บันทึกเหตุการณ์ เพิ่มเติมซึ่งจำแนกการนำเสนอออกเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล

ตอนที่ 2 ปัจจัยที่ทำให้เกิดการรัฐประหาร เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549

ตอนที่ 3 ขั้นตอนและวิธีการแทรกแซงทางการเมืองของทหาร

ตอนที่ 4 ปัจจัยที่ทำให้การรัฐประหารประสบความสำเร็จ

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการแก้ไขวิกฤติทางการเมืองที่ดีกว่าการรัฐประหาร

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล

การรวบรวมข้อมูลโดยวิธีการสัมภาษณ์กลุ่มประชากรตัวอย่าง เป็นบุคคลที่มีความน่าเชื่อถือทั้งสามด้าน คือ ด้านการทหารที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการทำรัฐประหาร ด้านนักวิชาการด้านทหาร และนักการเมือง ซึ่งผู้ศึกษาวิจัย ได้เลือกสัมภาษณ์บุคคลเป้าหมาย จำนวน 8 คน แบ่งเป็น 3 กลุ่มดังนี้

กลุ่มที่ 1 นักวิชาการ สัมภาษณ์นักวิชาการ จำนวน 2 คน

กลุ่มที่ 2 ทหาร สัมภาษณ์นายทหารระดับกลาง จำนวน 2 คน สังกัดกองทัพบก ยศพันโท และสังกัดกองทัพเรือ ยศนาวาโท

กลุ่มที่ 3 นักการเมือง สัมภาษณ์นักการเมืองจาก 4 พรรคการเมือง ที่มีบทบาทในทางการเมืองช่วงเกิดการรัฐประหาร เมื่อ วันที่ 19 กันยายน 2549 พรรคละ 1 คน ได้แก่ พรรคชาติไทย พรรคไทยรักไทย พรรคประชาธิปัตย์ และพรรคมหาชน

เพศของกลุ่มประชากรตัวอย่าง แบ่งออกเป็น เพศชาย จำนวน 7 คน และเพศหญิง จำนวน 1 คน

การศึกษาของกลุ่มประชากรตัวอย่าง ระดับปริญญาโท จำนวน 5 คน และระดับปริญญาเอก จำนวน 3 คน

จากการศึกษาวิจัย ผู้ศึกษาได้ทำการสัมภาษณ์ กลุ่มตัวอย่าง ในประเด็นความคิดเห็นกับการรัฐประหาร เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549 สามารถสรุปผลการวิเคราะห์โดยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มตัวอย่างที่เห็นด้วยกับการรัฐประหาร มีความเห็นว่า ทหารไทยทำการรัฐประหาร เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549 เป็นการกระทำที่เป็นการปฏิบัติหน้าที่ของทหารที่จะต้องปกป้องประเทศชาติให้มีความมั่นคงและปลอดภัยในยามที่ประเทศไม่มีความมั่นคง ต้องการให้บ้านเมืองมีความสงบสุข รวมถึงรักษาไว้ซึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์เป็นเหตุผลหลัก เช่น ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 6 มีความเห็นว่า “ทหารทำการรัฐประหารเพื่อความมั่นคงของประเทศและรักษาไว้ซึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์เป็นหลัก ส่วนการทำรัฐประหาร เพื่อแสวงหาอำนาจให้ตนเองและพวกพ้องนั้น น่าจะเป็นเหตุผลรองลงมา”

กลุ่มตัวอย่างที่ไม่เห็นด้วยกับการรัฐประหาร มีความเห็นว่า การรัฐประหารเมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549 เป็นการแก้ไขปัญหาทางการเมืองที่ไม่ถูกต้อง ไม่เป็นไปตามหลักนิติรัฐ เช่น ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 1 มีความเห็นว่า “ปัญหาทางการเมืองควรจะต้องแก้ไขโดยกระบวนการทางการเมือง”

รวมถึงผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 4 มีความเห็นว่า “ปัญหาทางการเมืองควรแก้ไขด้วยการเมืองให้เป็นไปตามหลักนิติรัฐ Rule of Law ที่เป็นหลักที่ใหญ่ที่สุดของประเทศ คือ รัฐธรรมนูญที่เกิดจากความเห็นชอบจากประชาชนส่วนใหญ่ทั้งประเทศ และทหารไม่ควรเข้ามาแทรกแซงทางการเมือง เมื่อเข้ามาแทรกแซงทางการเมืองเข้าก็ไม่สามารถแก้ไขปัญหาทางการเมืองได้ เพราะการเมืองทุกวันนี้ก้าวไปไกลแล้วทหารหรือกองทัพไม่สามารถจะมากำหนดหรือเปลี่ยนแปลงกฎหมายได้แล้ว”

ขณะที่ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 7 มีความเห็นว่า “การรัฐประหารและล้มรัฐธรรมนูญครั้งนี้เป็น “รัฐประหารทางอุดมการณ์” ที่มีการเคลื่อนไหวทางอุดมการณ์มาอย่างต่อเนื่อง”

และผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 2 มีความเห็นว่า “การรัฐประหารเป็นการแก้ปัญหาทางการเมืองที่ไม่ถูกต้องทำให้ประเทศไทยถอยหลังลงคลอง”

รวมถึงผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 8 ให้ความคิดเห็นว่า “หากทหารเห็นว่าเมื่อปัญหาทางการเมืองถึงทางตัน โดยไม่มีทางแก้ไขและจะต้องเข้ามาแก้ไขปัญหาลแล้ว ควรจะเข้ามาคุยกับฝ่ายการเมืองเพื่อหาข้อยุติทางออกจากปัญหาด้วยสันติวิธีจะดีกว่าการทำการรัฐประหาร”

กลุ่มตัวอย่างที่ไม่แสดงความคิดเห็นกับการรัฐประหาร โดยให้เหตุผลว่าเป็นเพราะเห็นว่าทหารเป็นผู้เข้ามาแก้ปัญหาของประเทศ เป็นการรักษาไว้ซึ่งความสงบสุขของประชาชน และความมั่นคงของประเทศชาติ เช่น ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 3 มีความเห็นว่า “ทหารทำรัฐประหารเพราะรักษาไว้ซึ่งความสงบสุขและความมั่นคงของประเทศชาติเท่านั้น”

ขณะที่ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 5 มีความเห็นว่า “การที่จะตัดสินว่าการเข้าแทรกแซงทางการเมืองของทหารไทยโดยการรัฐประหาร เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549 เป็นการกระทำที่ไม่ถูกต้อง อาจจะเป็นการนำเอาทฤษฎีทางการเมืองมาศึกษา แต่ประเทศไทยมีประวัติศาสตร์ความเป็นมาอันยาวนานที่เรามีสถาบันพระมหากษัตริย์และมีทหารหรือกองทัพอยู่เคียงคู่กับสถาบันพระมหากษัตริย์ตลอดมา และประเทศไทยเพิ่งมาเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นระบอบประชาธิปไตยเมื่อ พ.ศ.2475 แล้วนำเอาธรรมเนียมการปฏิบัติจากทฤษฎีของประเทศตะวันตกมาใช้ในการปกครองประเทศ โดยให้กองทัพแยกออกสถาบันพระมหากษัตริย์ แยกออกจากการเมือง จึงเป็นไปได้ยาก เพราะกองทัพไทยได้ปฏิบัติตลอดมาคือ การรักษาไว้ซึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์ และความมั่นคงปลอดภัยของประเทศเป็นหลัก ดังนั้นจะนำเอาทฤษฎีการแทรกแซงทางการเมืองของทหารมาตัดสินถูกหรือผิดไม่ได้เพราะประเทศไทยมีความแตกต่างจากประเทศตะวันตกตรงที่เรามีสถาบันพระมหากษัตริย์ หากไม่มีสถาบันพระมหากษัตริย์แล้ว ไม่รู้ว่าประเทศไทยจะเป็นอย่างไร การปฏิวัติรัฐประหารทุกครั้งก็เป็นการแก้ไขปัญหาทางการเมือง”

โดยสรุปผลการวิเคราะห์การแสดงความคิดเห็นของการเกิดปฏิวัติรัฐประหาร วันที่ 19 กันยายน 2549 จาก ประชากรตัวอย่าง จำนวน 8 คน พบว่า มีประชากรตัวอย่างที่เห็นด้วยกับการรัฐประหาร จำนวน 3 คน ประชากรตัวอย่างที่ไม่เห็นด้วยกับการรัฐประหาร จำนวน 3 คน และคนที่ไม่แสดงความคิดเห็น จำนวน 2 คน ซึ่งหากจำแนกตามกลุ่มประชากรทั้ง 3 กลุ่มจะเห็นว่า กลุ่มนักวิชาการด้านการทหารจะมีแนวคิดในการต่อต้านการรัฐประหาร ส่วนกลุ่มทหารจะมีแนวคิดว่าทหารทำการรัฐประหารเพื่อความมั่นคงและความสงบของประเทศชาติและสถาบันพระมหากษัตริย์ ส่วนกลุ่มนักการเมืองส่วนใหญ่จะมีแนวคิดโน้มเอียงไปในทางสนับสนุนให้มีการปฏิรูปการเมืองใหม่เมื่อปัญหาการเมืองถึงขั้นวิกฤติหาทางออกไม่พบโดยการปฏิวัติรัฐประหาร

ตอนที่ 2 ปัจจัยที่ทำให้เกิดการรัฐประหาร เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549

จากการศึกษาวิจัย ผู้ศึกษาได้ทำการสัมภาษณ์ กลุ่มตัวอย่าง ในประเด็นปัจจัยที่ทำให้เกิดการรัฐประหาร เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549 สามารถสรุปผลการวิเคราะห์ได้ดังนี้

การรัฐประหาร เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549 มีปัจจัยที่ทำให้เกิดการรัฐประหารอยู่ 2 ปัจจัย คือ ปัจจัยหรือสิ่งแวดล้อมภายในกองทัพ และปัจจัยภายนอกกองทัพ หรือสภาพแวดล้อมภายนอกกองทัพ ดังมีรายละเอียดดังนี้

2.1 ปัจจัยภายในกองทัพ

จากการที่ผู้ศึกษาได้ศึกษาค้นคว้าและทำการสัมภาษณ์บุคคลผู้ที่น่าเชื่อถือในประเด็นปัจจัยภายในกองทัพที่ทำให้เกิดการรัฐประหาร เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549 สามารถสรุปผลการวิเคราะห์ได้ 4 ประเด็น คือ ผลประโยชน์ของกลุ่มทหารถูกกระทบกระเทือน กองทัพมีเอกภาพ ทหารถูกลบหลู่เกียรติศักดิ์ และบุคคลผู้ที่ทหารเคารพนับถือถูกดูหมิ่น ดังมีรายละเอียดแต่ละประเด็นดังนี้

2.1.1 ผลประโยชน์ของกลุ่มทหารถูกกระทบกระเทือน

จากการศึกษาวิจัย ผู้ศึกษาได้ทำการสัมภาษณ์ กลุ่มตัวอย่าง ในประเด็นปัจจัยที่ทำให้เกิดการรัฐประหารเมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549 ประเด็น ผลประโยชน์ของกลุ่มทหารหรือกองทัพที่ถูกกระทบกระเทือน สามารถสรุปผลการวิเคราะห์ได้เป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มไม่แสดงความคิดเห็น เพราะเห็นว่าเป็นเรื่องภายในของกองทัพไม่สามารถกล่าวถึงได้ เช่น ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 7 กล่าวว่า “ผลประโยชน์ของกองทัพเป็นปัจจัยภายในกองทัพ ไม่ขอกล่าวอ้าง”

กลุ่มที่เห็นว่าผลประโยชน์ของกลุ่มทหารถูกกระทบกระเทือน เป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดการรัฐประหาร เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549 ซึ่งผลประโยชน์ของกองทัพที่ถูกกระทบกระเทือน ประกอบด้วย

1) การแต่งตั้งโยกย้ายนายทหารตำแหน่งสำคัญของกองทัพ กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่าการแต่งตั้งโยกย้ายนายทหารตำแหน่งสำคัญของกองทัพ เป็นประเด็นหลักของปัจจัยภายในกองทัพที่ทำให้เกิดการรัฐประหาร เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549 เพราะ เป็นผลประโยชน์หรือกิจการภายในกองทัพที่ทหารไม่ต้องการให้บุคคลภายนอก หรือฝ่ายการเมือง ไม่ควรเข้ามาก้าวก่ายหรือแทรกแซง และเมื่อบุคคลภายนอกหรือฝ่ายการเมืองใช้อำนาจไม่ถูกต้องเข้ามาแทรกแซงการแต่งตั้งโยกย้ายนายทหารตำแหน่งสำคัญของกองทัพ ไม่เป็นธรรม ไม่เป็นไปตามประเพณีของกองทัพที่ปฏิบัติสืบต่อกันมา จะทำให้เกิดความขัดแย้งทางอำนาจและผลประโยชน์ระหว่างผู้นำฝ่ายทหารกับผู้นำฝ่ายการเมือง ก่อความไม่พอใจแก่กองทัพ และนำมาซึ่งการเกิดรัฐประหารในที่สุด เช่น ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 3 มีความเห็นที่ “การแต่งตั้งโยกย้ายนายทหารตำแหน่งสำคัญของกองทัพ เป็นประเพณีดั้งเดิมของกองทัพที่ตำแหน่งผู้บัญชาการเหล่าทัพต่าง ๆ ต้องได้รับการยอมรับจากทหารในกองทัพ เป็นไปตามลำดับอาวุโส ความรู้ความสามารถ ไม่ใช่ระบบอุปถัมภ์ แต่ใช้

ระบบคุณธรรม เมื่อถึง ฤกษ์การแต่งตั้งโยกย้าย ทหารต้องวิ่งเต้นเข้าหาหน้การเมืองเพื่อให้ตนเอง "ได้รับตำแหน่งที่ดี"

รวมถึงผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 6 ให้ความคิดเห็นว่า "การคัดสรรต้องคำนึงถึง ประเพณีตรงนี้ เมื่อเสนอชื่อผู้ได้รับการคัดเลือกให้ฝ่ายการเมืองพิจารณา หากถูกคัดค้านหรือไม่เห็น ด้วย กองทัพจะเกิดความไม่พอใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากฝ่ายการเมืองเปลี่ยนแปลงการตัดสินใจ ของกองทัพแล้วแต่งตั้งพวกพ้อง เครือญาติของนักการเมืองมาดำรงตำแหน่งสำคัญ ๆ ไม่รับฟัง เหตุผลของกองทัพ ใช้อำนาจทางการเมืองอย่างเหิมเกริม ยิ่งทำให้ทหาร ไม่พอใจ และเกิดความ แยกแยะในกองทัพ แบ่งพรรคแบ่งฝ่าย เพราะไม่ได้รับความเป็นธรรม"

ขณะที่ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 4 ให้ความคิดเห็นว่า "ในบางครั้งการ แทรกแซงการแต่งตั้งโยกย้ายของฝ่ายการเมืองเป็นการกระทำเพื่อผลประโยชน์ของฝ่ายการเมืองเพื่อ รักษาซึ่งอำนาจและการคงอยู่ของรัฐบาลพลเรือน เช่นกัน ดังเช่น การแต่งตั้งโยกย้ายนายทหาร ช่วง กลางปี 2549 หรือเรียกกันว่า "โผทหาร" ที่ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร เข้ามาแทรกแซงเพื่อสร้างขุม กำลังและฐานอำนาจ ในสถานการณ์ที่ตัวเองกำลังถูกโจมตีในหลายเรื่อง และกำลัง يأแย่ พร้อมกับมี นโยบายสำคัญคือการสกัดการปฏิวัติตามกระแสข่าวลือที่มีออกมาเรื่อย ๆ เพราะ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ต้องการจัดวางตัวนายทหารใหม่ที่ไว้วางใจมาคุมตำแหน่งสำคัญในระดับสูงและระดับกุมกำลังเพื่อ สยบความพยายามที่จะปฏิวัติยึดอำนาจ พร้อมกับการรวบอำนาจเบ็ดเสร็จ"

พร้อมกับผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 5 มีความเห็นว่า "การแต่งตั้งโยกย้าย นายทหารตำแหน่งสำคัญ ๆ ของกองทัพเป็นเรื่องที่ต้องเกี่ยวข้องกับฝ่ายการเมืองต้องร่วมตัดสินใจ ในการคัดสรรอย่างแยกไม่ได้ เพราะตำแหน่งสำคัญของกองทัพ นั้นมีความเกี่ยวข้องกับหลายอย่าง ของการพัฒนาประเทศ เกี่ยวข้องกับหลายภาคส่วนจึงจำเป็นต้องมีฝ่ายการเมืองเข้าร่วมตัดสินใจแต่ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี เข้ามาบริหารประเทศตั้งแต่ปี 2544 เป็นต้นมา การแต่งตั้ง โยกย้ายนายทหารประจำปีที่เป็นกิจการภายในกองทัพ ได้ถูกฝ่ายการเมืองเข้ามาแทรกแซงการ แต่งตั้งโยกย้ายนายทหาร เป็นประจำทุกครั้ง สาเหตุนั้นอาจจะมาจากการที่ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร เคยเป็นนายตำรวจ และเป็นนักเรียนเตรียมทหาร รุ่น 10 แต่ลาออกจากราชการมาประกอบธุรกิจ ส่วนตัว เมื่อ ได้เป็นนายกรัฐมนตรี จึงมีการเข้าไปแทรกแซงการแต่งตั้งโยกย้ายเพื่อเอื้อประโยชน์แก่ ญาติ เพื่อนร่วมรุ่นเตรียมทหาร 10 หรือผู้เคยมีผลประโยชน์ต่อกัน สามารถเห็นได้ชัดเจนในกรณี การขึ้นดำรงตำแหน่งผู้บัญชาการกองทัพบกของ พลเอกชัยสิทธิ์ ชินวัตร ผู้เป็นญาติของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร รวมถึง เพื่อนนักเรียนเตรียมทหาร รุ่น 10 ที่ได้เติบโตขึ้นมาในสภาพของ กองทัพแบบยกแผงในตำแหน่งสำคัญ ๆ ของกองทัพ ทำให้ เตรียมทหาร รุ่น 10 ข้ามหัวรุ่นที่ ในยุค ที่เพื่อนร่วมรุ่นมีอำนาจเป็นนายกรัฐมนตรีมีอำนาจในการสั่งการ เป็นเหตุให้รุ่นพี่ไม่พอใจเป็นอย่างมาก

แต่เรื่องการที่มีข่าวว่า พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรีได้มีคำสั่งปลด พล.อ.สนธิ บุญยรัตกลิน แล้วนั้น ไม่เป็นความจริง เป็นเพียงข่าวลือ และเป็นการถามของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ในขณะที่ร่วมรับประทานอาหารร่วมกันเท่านั้นเอง”

มีความเห็นที่แตกต่างในประเด็นการแต่งตั้งโยกย้ายนายทหารตำแหน่งสำคัญของกองทัพ โดยผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 2 ให้ความคิดเห็นว่า “การแต่งตั้งโยกย้ายภายในกองทัพนั้น เป็นปัจจัยภายในกองทัพปัจจัยเดียวที่ก่อให้เกิดการรัฐประหาร ซึ่ง ผบ.ทบ. หวาดระแวงว่าตนเองจะถูกปลดจากตำแหน่ง ตามกระแสข่าวลือโดยในสถานการณ์ขณะนั้น พล.อ.สนธิ บุญยรัตกลิน ผบ.ทบ.หวาดระแวงว่าตนเองจะถูกปลดจากตำแหน่งไปเป็นผู้บัญชาการทหารสูงสุด เพราะ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ได้เคยถามถึง 2 ครั้งว่า หากถูกย้ายจะปฏิบัติหรือไม่ รวมถึงการถูกดำเนินผ่านสื่อมวลชนว่าไม่สามารถแก้ไขปัญหาการก่อการร้ายในสามจังหวัดชายแดนใต้ได้ และไม่ยอมลงพื้นที่ ทำให้ พล.อ.สนธิ บุญยรัตกลิน กลัวจะถูกปลด ซึ่งมีข่าวออกมาว่า พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ได้มีคำสั่งปลด พลเอกสนธิ บุญยรัตกลิน ผบ.ทบ. โดยมีมติผ่านเลขาธิการคณะรัฐมนตรีแล้ว แต่รอทูลเกล้าฯสั่ง เท่านั้นเอง ทำให้ พลเอก สนธิ บุญยรัตกลิน ผบ.ทบ. ถือโอกาสอาศัยสถานการณ์ได้เปรียบขณะที่ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ไปต่างประเทศทำการรัฐประหาร ซึ่งมีลักษณะคล้ายกับการเกิดรัฐประหารเมื่อ วันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2534 เมื่อผู้นำกองทัพคิดว่า พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ นายกรัฐมนตรี เดินทางไปจังหวัดเชียงใหม่ เพื่อนำคำสั่งปลดผู้นำกองทัพขึ้นทูลเกล้าฯ ผู้นำกองทัพจึงถือโอกาสก่อการรัฐประหารจับตัวนายกรัฐมนตรีบนเครื่องบิน”

รวมถึงผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 1 มีความเห็นที่ “การแต่งตั้งโยกย้ายนายทหารเป็นปัจจัยเดียวที่เป็นปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้งกับกองทัพซึ่งผู้นำกองทัพและทหารมีความรู้สึกว่าเขาถูกควบคุมโดยนักการเมืองพลเรือน และมีปัญหาเฉพาะหน้าที่เกี่ยวข้องโดยตรง ซึ่งในท้ายที่สุดผู้นำทหารก็เลือกที่จะแก้ปัญหาด้วยวิธีการล้มล้างรัฐบาลพลเรือน”

ผลประโยชน์ของกองทัพที่เป็นประเด็นที่ทำให้เกิดความขัดแย้งระหว่างรัฐบาลพลเรือนกับกองทัพและทำให้มีผลเป็นเงื่อนไขทำให้เกิดการรัฐประหาร คือ ผลประโยชน์ในการแต่งตั้งโยกย้ายตำแหน่งสำคัญของกองทัพ ที่ถูกฝ่ายการเมืองเข้ามาแทรกแซงตลอดมา โดยการแต่งตั้งโยกย้ายนายทหารของกองทัพประจำปี เป็นธรรมเนียม ปฏิบัติกันมาว่าความอาวุโส รุ่นพี่ รุ่นน้อง เป็นไปตามลำดับ แต่รัฐบาลโดยการนำของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี เข้ามาบริหารประเทศตั้งแต่ปี 2544 เป็นต้นมา การแทรกแซงกิจการภายในของกองทัพได้ถือเป็นเรื่องปกติของฝ่ายการเมืองที่จะต้องเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับฝ่ายข้าราชการประจำ การแต่งตั้งโยกย้ายนายทหาร

ประจำปีที่เป็นกิจการภายในกองทัพได้ถูกฝ่ายการเมืองเข้ามาแทรกแซงการแต่งตั้งโยกย้าย นายทหาร เป็นประจำทุกครั้ง สาเหตุนี้นี้อาจจะมาจากกรณีที่ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร เคยเป็น นายตำรวจ และเป็นนักเรียนเตรียมทหาร รุ่น 10 แต่ลาออกจากราชการมาประกอบธุรกิจส่วนตัว เมื่อได้เป็นนายกรัฐมนตรี จึงมีการเข้าไปแทรกแซงการแต่งตั้งโยกย้ายเพื่อเอื้อประโยชน์แก่ญาติ เพื่อนร่วมรุ่นเตรียมทหาร 10 หรือผู้เคยมีผลประโยชน์ต่อกัน

ตลอดระยะเวลา 5 ปี ที่รัฐบาล พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร เข้ามาบริหารประเทศ โดยมีเป้าหมาย คือ การปิดประตูล้นศาลาปฏิวัติ (วาสนา นาน่วม 2551: 32) โยกย้ายนายทหารที่เขา ใ้ววางใจได้มากุมกำลังและคุมตำแหน่งสำคัญ รวมทั้งวางตัวทายาท คนที่จะเป็น ผบ.เหล่าทัพ กุม แฉงอำนาจระยะยาว สามารถเห็นได้ชัดเจนในกรณี การขึ้นดำรงตำแหน่งผู้บัญชาการกองทัพบก ของ พลเอกชัชชาติ ชินวัตร ผู้เป็นญาติของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ไม่เว้นแม้กระทั่งกองทัพอากาศ ที่แต่งตั้งให้ พล.อ.อ.คงศักดิ์ วันทนา เป็น ผบ.ทอ.ซึ่งเป็นที่ทราบกันดีว่าภริยาเป็นเพื่อนสนิทของคุณหญิงพจมาน ชินวัตร รวมถึง เพื่อนนักเรียนเตรียมทหาร รุ่น 10 ที่ได้เติบโตขึ้นมาคุมสภาพของ กองทัพแบบยกแฉงในตำแหน่งสำคัญ ๆ ของกองทัพ ทำให้ เตรียมทหาร รุ่น 10 ข้ามหัวรุ่นพี่ ในยุค ที่เพื่อนร่วมรุ่นเป็นนายกรัฐมนตรีมีอำนาจในการสั่งการ เป็นเหตุให้รุ่นพี่ไม่พอใจเป็นอย่างยิ่งคงจะ เห็นได้จากกรณีที่มีการออกมาแสดงปฏิกิริยาไม่พอใจอย่างชัดเจนของ พล.ท.สพรั่ง กัลยาณมิตร แม่ ทัพภาคที่ 3 ที่ได้ออกมากล่าวอย่างรุนแรงถึงการปล่อยข่าวของ พล.ต.มนัส เปาริก รองแม่ทัพภาคที่ 3 ว่า พล.ท.สพรั่ง กัลยาณมิตร เคลื่อนไหวกองกำลังเตรียมการปฏิวัติ จนปล่อยคำพูด “ทหารเลว” และไม่พอใจการที่มีข่าวการเตรียมเลื่อนตำแหน่ง พล.ต.มนัส เปาริก รองแม่ทัพภาคที่ 3 (เพื่อนร่วม รุ่น ตท.10) ขึ้นเป็นแม่ทัพภาคที่ 3 แทนตนโดยฝ่ายการเมืองเข้ามาแทรกแซงการแต่งตั้งโยกย้าย ครั้งนี้ (กองบรรณาธิการ ไอ.เอ็น.เอ็น. 2549: 25)

การเข้ามาแทรกแซงการแต่งตั้งโยกย้ายของฝ่ายการเมืองเพื่อหวังปิดเส้นทาง การปฏิวัติได้รูล้ำเข้าไปทุกเหล่าทัพ โดยเฉพาะการโยกย้ายนายทหารเพื่อนร่วมรุ่นเตรียมทหาร 10 ในกองทัพอากาศ กองทัพเรือ และกองทัพบก จนสามารถคาดการณ์ว่า ปลายปี 2549 หรือ ปี 2550 เตรียมทหาร รุ่น 10 จะคุมสภาพของกองทัพแบบเบ็ดเสร็จ (ปฏิวัติ'49 2549: 64) นำมาซึ่งความ ขัดแย้งภายในกองทัพเกิดการแบ่งขั้วขณะเดียวกันการยกเพื่อนร่วมรุ่นเตรียมทหาร 10 (ตท.10) ขึ้น ก็เป็นการข้ามหัวข้ามหน้ารุ่นพี่และรุ่นใกล้เคียงกับ ตท.10 ก็เป็นการสร้างศัตรูในกองทัพ เกิดการ แดกแยกในกองทัพเป็นขั้วเป็นฝ่ายระหว่าง “กลุ่มอำนาจเก่า” หมายถึง พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ ประธานองคมนตรีและรัฐบุรุษ อดีตนายกรัฐมนตรี และ ผบ.ทบ. กับ “กลุ่มอำนาจใหม่” ที่มี พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร เป็นผู้นำกลุ่ม (ปฏิวัติ'49 2549: 10)

การแต่งตั้งโยกย้ายนายทหารกลางปี 2549 หรือเรียกกันว่า “โผทหาร” ที่ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร เข้ามาแทรกแซงเพื่อสร้างกุมกำลังและฐานอำนาจ ในสถานการณ์ที่ตัวเอง กำลังถูกโจมตีในหลายเรื่อง และกำลังย่ำแย่ พร้อมกับมีนัยสำคัญคือการสกัดการปฏิวัติตามกระแสข่าวลือที่มีออกมาเรื่อย ๆ โดย พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ได้เขียนใบสั่งยาวเหยียดเพราะต้องการจัดวางตัวนายทหารใหม่ที่ไว้วางใจมาคุมตำแหน่งสำคัญในระดับสูงและระดับกุมกำลังเพื่อสยบความพยายามที่จะปฏิวัติยึดอำนาจ พร้อมกับการรวบอำนาจเบ็ดเสร็จ (ปฏิวัติ 49 2549: 73) เมื่อ พล.อ.สนธิ บุญรัตน์กลิน ขอบัญชีโยกย้ายนายทหารกลับไปแก้ไขเนื่องจาก พล.ต.พฤษชัย สวรรณทัต ผบ.พล.1 รอ. (ตท.10) ต้องการเลื่อนขึ้นเป็นแม่ทัพภาคที่ 1 แทน พล.ท.อนุพงษ์ เผ่าจินดา และ พล.ต.มนัส เปาริก รองแม่ทัพภาคที่ 3 (ตท.10) ต้องการเลื่อนขึ้นเป็นแม่ทัพภาคที่ 3 แทน พล.ท.สพรั่ง กัลยาณมิตร ที่ทำให้ พล.อ.สนธิ บุญรัตน์กลิน มีอาจตอบสนองความต้องการของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ได้ เพราะมีเงื่อนไขแห่งระบบประเพณีของ กองทัพว่า ใครที่จะเลื่อนขั้นขึ้น ตำแหน่งผู้บัญชาการกองพลนั้นจะต้องเคยเป็น “รองแม่ทัพ” มาก่อน ซึ่งกรณีของ “พล.ต.พฤษชัย” นั้นไม่เคยเป็นรองแม่ทัพมาก่อน ส่วน พล.ต.มนัส เปาริก รองแม่ทัพภาคที่ 3 นั้น ต้องการเลื่อนเป็นแม่ทัพภาคที่ 3 นั้นเพราะ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ต้องการให้เพื่อนร่วมรุ่น เตรียมทหาร 10 ขึ้นดูแลพื้นที่ภาคเหนือก่อนการเลือกตั้งที่จะมีขึ้นในปี 2548 (กองบรรณาธิการ ไอ.เอ็น.เอ็น. 2549: 66-67) และเป็นเขตพื้นที่ติดต่อกับประเทศพม่าที่เป็นลูกค้าสำคัญของธุรกิจโทรคมนาคมสื่อสารของครอบครัว พ.ต.ท.ชินวัตร

จากการวิเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์ประชากรตัวอย่างและข้อมูลการค้นคว้าเอกสารอ้างอิง เพิ่มเติม สามารถสรุปได้ว่า ประเด็น ผลประโยชน์ของกองทัพในส่วนของ การแต่งตั้งโยกย้ายตำแหน่งสำคัญของกองทัพ เป็นประเด็นหลักของปัจจัยภายในกองทัพที่ทำให้เกิดการรัฐประหารเมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549 เพราะการแต่งตั้งโยกย้าย การเลื่อนตำแหน่ง มีผลกระทบโดยตรงต่อฝ่ายการเมือง หรือรัฐบาลในด้านการมีเสถียรภาพของรัฐบาล และผลกระทบต่อทหารในด้านเกียรติยศ ชื่อเสียง ผลประโยชน์ทับซ้อนด้านงบประมาณ เพื่อนร่วมรุ่นตลอดจนกระทบความสัมพันธ์ของทหารและความมีเอกภาพภายในกองทัพ

2) การตัดงบประมาณการพัฒนากองทัพประจำปี กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่า งบประมาณการพัฒนาประจำปี เป็นผลประโยชน์ของกองทัพที่สำคัญอีกประการหนึ่ง ที่เป็นการพัฒนาขีดความสามารถในการรบและยุทธโศปกรณ์ ประสิทธิภาพการป้องกันความมั่นคงของชาติ การดูแลขวัญและกำลังใจแก่กำลังพลของกองทัพในระดับล่างที่จะสร้างสวัสดิการที่ดีแก่กำลังพลเหล่านั้น ซึ่งที่ผ่านมารัฐบาลพลเรือนหลายสมัย ไม่ได้ใส่ใจในประเด็นนี้ กลับตัดงบประมาณการพัฒนากองทัพทุกปี ไม่ให้ความสำคัญจนทหาร รู้สึกอึดอัดไม่พอใจ ต่อทำที่ของรัฐบาลพลเรือน

หลังจากเกิดวิกฤติเศรษฐกิจ พ.ศ.2540 กระทรวงกลาโหมถูกปรับลดงบประมาณลงเรื่อย ๆ ทุกปี ตั้งแต่ พ.ศ.2540 ได้รับงบประมาณร้อยละ 2.20 ของงบประมาณทั้งหมด จนถึง พ.ศ.2548 ได้รับงบประมาณร้อยละ 1.14 ของงบประมาณทั้งหมด ทำให้งบประมาณที่ใช้ไปเพื่อการบำรุงรักษา ยุทโธปกรณ์และบางส่วนก็ตกไปผูกทิ้งประจำ โดยไม่สามารถจัดหายุทโธปกรณ์ใหม่มาใช้ในกองทัพได้เนื่องจากภาวะเศรษฐกิจไม่เอื้ออำนวย ทำให้กองทัพไม่มีอาวุธใหม่ ๆ หรือทันสมัย จนหลังรัฐประหารเสร็จ สำนักงบประมาณ ได้ชี้แจงการกำหนดงบประมาณของรัฐบาลว่า ได้ตั้งงบประมาณมีสัดส่วน ร้อยละ 20 ของวงเงินงบประมาณ แต่ต้องลดลงเหลือเพียง 24.2 คิดเป็น 374,648 ล้านบาท ของงบประมาณรายจ่ายทั้งหมด เพราะได้โยกงบลงทุนบางส่วนไปเป็นงบลับทางทหาร หรือเพิ่มเข้าไปเป็นงบรายจ่ายประจำของกระทรวงกลาโหม (สรุปข่าวกรรมบัญญัติกลาง ลงวันที่ 4 มิถุนายน 2550)

ซึ่งจากที่กองทัพถูกตัดงบประมาณเรื่อย ๆ ตั้งแต่เกิดวิกฤติเศรษฐกิจ พ.ศ. 2540 จนถึงที่สุดจึงต้องออกมารัฐประหารเพื่อให้ได้ผลประโยชน์เหล่านั้นกลับคืนมา เมื่อ พ.ศ.2549 จะเห็นว่า ทหารรัฐประหารเพื่อรักษาและทวงผลประโยชน์ของกลุ่มทหารที่ถูกกระทบกระเทือนกัน ตั้งข้อมูลจากการสัมภาษณ์ประชาชนตัวอย่าง เช่น ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 5 มีความเห็นว่า “รัฐบาลพลเรือนซึ่งมีอำนาจบริหารประเทศ หุ่่มงบประมาณไปกับนโยบายประชานิยมแต่ไม่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาขีดความสามารถของกองทัพ การรักษาความมั่นคงของประเทศ การป้องกันประเทศ ทำให้กองทัพไทยในขณะนี้ มีอาวุธยุทโธปกรณ์ที่ล้าสมัย ไม่มีศักยภาพเท่าเทียมประเทศเพื่อนบ้าน ได้ ส่งผลให้ทหารรู้สึกว่สถาบันของตนถูกลดความสำคัญลง เกือบกิด อึดอัดกับการบริหารงานของรัฐบาลพลเรือนหลายยุคหลายสมัย งบประมาณของทหารถูกตัดตามแผนงบประมาณประจำปี ทำให้มีผลกระทบต่อสวัสดิการ ความเป็นอยู่ของข้าราชการทหารชั้นผู้น้อย”

ส่วนหนึ่งซึ่งงบประมาณของกองทัพถูกตัดไป คือ การยุบ พตท.43 และ ศ.อบต. ที่มีหน้าที่ในการดูแลความมั่นคงของพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ ถูกยุบเมื่อ พ.ศ.2545 จากนโยบายของรัฐบาล พรรคไทยรักไทย ทำให้งบประมาณที่ผ่านมาจากสวัสดิการของทหารลงสู่หน่วย พตท.43 และ ศ.อบต.หมดไป อัตราค่าเลี้ยงพลก็ยุบ ทำให้ทหารไม่พอใจรัฐบาลที่รัฐบาลลดความสำคัญที่ยุบหน่วยงานที่ทหารมีบทบาทและการได้รับจัดสรรงบประมาณผ่านหน่วยงานดังกล่าว

ผลประโยชน์จากงบประมาณของทหารที่ถูกกระทบกระเทือนที่เป็นผลตามมาก็คือ คอมมิชชันจากการจัดซื้ออาวุธ ยุทโธปกรณ์ การก่อสร้างโครงการขนาดใหญ่ที่มีผลประโยชน์แอบแฝง เป็นสิ่งที่ทำให้ผู้นำกองทัพหรือนายทหารขาดผลประโยชน์จากตรงนี้เมื่อถูกตัดทอนงบประมาณไป ดังเช่นผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 6 มีความเห็นว่า “ผลประโยชน์ที่ตามมาของ

งบประมาณของกองทัพคือ การจัดซื้ออาวุธยุทโธปกรณ์ การก่อสร้างโครงการขนาดใหญ่ จะมีค่าคอมมิชชั่นที่ผู้นำทหารจะได้รับนั้นต้องสูญเสียไป เป็นเหตุของความไม่พอใจได้เช่นกัน”

2.1.2 กองทัพมีเอกภาพ

จากการศึกษาวิจัย ผู้ศึกษาได้ทำการสัมภาษณ์ กลุ่มตัวอย่าง ในประเด็นปัจจัยที่ทำให้เกิดการรัฐประหาร เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549 ประเด็น กองทัพมีเอกภาพ สามารถสรุปผลการวิเคราะห์ได้เป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่เห็นว่า กองทัพมีเอกภาพเป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดการรัฐประหารเมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549 เพราะการรัฐประหารในครั้งนี้ไม่มีการเสียเลือดเสียเนื้อ หรือต่อสู้อันเองของทหารแต่อย่างใดแสดงให้เห็นว่า กองทัพมีเอกภาพ เช่น ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 3 มีความเห็นว่า “การรัฐประหารหากกองทัพไม่มีเอกภาพจะเกิดการต่อต้านจากทหารฝ่ายตรงข้าม”

กลุ่มที่เห็นว่า ประเด็นกองทัพมีเอกภาพ ไม่ใช่ปัจจัยที่ทำให้เกิดการรัฐประหาร เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549 เช่น ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 5 มีความเห็นว่า “กองทัพไม่มีเอกภาพ จริง แต่เป็นการมีเอกภาพภายในของแต่ละฝ่าย โดยทหารได้แบ่งออกเป็น 2 ฝ่าย คือ ฝ่ายที่เห็นด้วยกับรัฐบาล พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร และฝ่ายของ พล.อ.สนธิ บุญยรัตกลิน สาเหตุของการที่ทหารแบ่งเป็น 2 ฝ่ายเนื่องจากนักการเมืองเข้าไปแทรกแซงผลประโยชน์ของกองทัพ ก่อให้เกิดการแบ่งพรรคแบ่งพวก โดยไม่คำนึงถึงความถูกต้อง และคุณธรรม แต่การแบ่งฝ่ายของกองทัพไม่ถึงกับแตกแยก”

รวมถึงผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 4 ให้ความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า “การรัฐประหารในวันที่ 19 กันยายน 2549 นั้น กองทัพไม่มีเอกภาพ เพราะทหารแบ่งเป็น 2 ฝ่าย โดยทหารฝ่ายทำรัฐประหารได้ดึงสถาบันพระมหากษัตริย์เข้ามาเกี่ยวข้อง โดยเข้าเฝ้าพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ ก่อนทำให้ ทหารอีกฝ่ายหนึ่งไม่ต่อต้านการทำรัฐประหาร เพราะทหารยึดถือสถาบันพระมหากษัตริย์เป็นสถาบันสูงสุดที่ให้ความเคารพจึงต้องเข้าร่วมการรัฐประหารโดยปริยาย

ขณะที่ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 1 มีความเห็นว่า “ประเด็นกองทัพมีเอกภาพ ไม่ใช่ปัจจัยที่ทำให้เกิดการรัฐประหาร เพราะความมีเอกภาพของกองทัพ ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการรัฐประหาร”

กองทัพมีเอกภาพ หมายถึง การที่ทหารทั้งสามเหล่าทัพและกองบัญชาการทหารสูงสุด มีความสามัคคี รวมถึง ภายในแต่ละเหล่าทัพมีความสามัคคี ไม่แบ่งเป็นฝ่ายบุคคลภายนอกกองทัพไม่สามารถเข้ามาแทรกแซงกิจการภายในกองทัพได้ แต่จากการศึกษาสถานการณ์ภายในกองทัพก่อนการรัฐประหารเมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549 พบว่า กองทัพไม่มี

เอกภาพเพราะกองทัพในขณะนั้นไม่มีเอกภาพมีการแบ่งข้างระหว่างฝ่ายการเมืองคือ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี กับ ฝ่ายอำนาจเก่า คือ พล.อ.เปรม ติณสูลานนท์ ประธานองคมนตรี และ รัฐบุรุษ โดยไม่มีเอกภาพภายในกองทัพ จะเห็นจากที่ พล.อ.เปรม ติณสูลานนท์ ได้ออกมาพูดว่า มันไม่ใช่เป็นของจ็อกก็ ย่อมสะท้อนถึงความไร้เอกภาพภายในกองทัพ ซึ่งการแบ่งฝ่ายดังกล่าวเห็นได้ชัดเจนในวันที่มีการรัฐประหารว่าทหารคนใดอยู่ฝ่ายใด เช่น พล.อ.เรืองโรจน์ มหาศรานนท์ ผบ.สูงสุด อยู่ฝ่าย พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร จะเห็นได้จากวันที่ 19 กันยายน 2549 เวลา 08.00 น. พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี เรียกผู้นำเหล่าทัพเข้าร่วมประชุมกับคณะรัฐมนตรี (กรม.) ที่ทำเนียบรัฐบาล แต่ไม่มีผู้นำเหล่าทัพคนใดเข้าร่วมและการแถลงการณ์ด้านรัฐประหารของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ที่ประกาศ พ.ร.ก.ฉุกเฉิน ย้าย พล.อ.สนธิ บุญยรัตกลิน ผบ.ทบ.เข้ามารายงานตัวกับ พล.ต.อ.ชิตชัย วรรณสถิตย์ และตั้ง พล.อ.เรืองโรจน์ มหาศรานนท์ ผบ.สูงสุด เป็นผู้มีอำนาจสั่งการตาม พ.ร.ก.ฉุกเฉิน (กองบรรณาธิการ ไอ.เอ็น.เอ็น. 2549: 184-185) และเวลา 23.59 น. ผู้บัญชาการทหารทั้งสามเหล่าทัพพร้อมกับ พล.อ.เปรม ติณสูลานนท์ เข้าเฝ้า “พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว” ที่พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน พระราชวังดุสิต ทำให้กลุ่มทหารอีกขั้วไม่กล้าต่อต้าน แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่า ทหารเองก็ไม่มีเอกภาพในกองทัพ ได้แบ่งพรรคแบ่งฝ่ายเป็นสองขั้ว

แม้กระทั่งเอกภาพภายในกลุ่มคณะก่อการรัฐประหารเองก็ไม่ใช่ว่าจะเป็นเอกภาพ เพราะเป็นที่ทราบกันดีว่า พล.ร.อ.สถิต พันธุ์ เกยานนท์ ผบ.ทร.เป็นผู้ที่มีใกล้ชิดสนิทสนมกับ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร และโดยเฉพาะบ้านจันทร์ส่องหล้ามานาน จึงถูกหวาดระแวง (กองบรรณาธิการ ไอ.เอ็น.เอ็น. 2550: 117) และในวันที่ 19 กันยายน 2549 พล.อ.สนธิ บุญยรัตกลิน ผบ.ทบ.ในฐานะหัวหน้าผู้ก่อการรัฐประหารนำกำลังเข้ายึดกรุงเทพฯ ได้สำเร็จ หลังจากนั้นได้โทรศัพท์หารือกับ พล.ร.อ.สถิต พันธุ์ เกยานนท์ ผบ.ทร.ให้เข้าร่วมด้วย แต่ทว่า ผบ.ทร.คูมิทำที่ไม่ค่อยเห็นด้วยและไม่อยากให้เกิดเรื่องบานปลาย ทำให้ พล.อ.สนธิ พุดสั้นๆ ว่า “ถ้าไม่ร่วมก็ขอให้อยู่เฉยๆ” แต่ตอนหลังได้เข้าร่วมเพื่อความเป็นเอกภาพ (กองบรรณาธิการ ไอ.เอ็น.เอ็น. 2550: 115) ส่วน พล.อ.อ.ชลิต พุกผาสุก ผบ.ทอ.เป็นคนแรกที่ตอบตกลงเข้าร่วมทำรัฐประหาร จึงเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นว่ากองทัพในขณะนั้นไม่มีเอกภาพเพราะความเป็นเพื่อน เป็นญาติ และบุญคุณที่ฝ่ายการเมืองได้เคยให้กับผู้นำเหล่าทัพเป็นผลประโยชน์ในตำแหน่งที่ได้รับเป็นผู้นำกองทัพนั้น จึงทำให้ผู้นำเหล่าทัพไม่กล้าที่จะตัดสินใจกระทำการรัฐประหารแบบทันทีทันใด ทำให้สามารถสรุปได้ว่าประเด็นกองทัพมีเอกภาพไม่เป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดการรัฐประหารเมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549

2.1.3 ทหารถูกลบหลู่เกียรติศักดิ์

จากการศึกษาวิจัย ผู้ศึกษาได้ทำการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง ในประเด็น ปัจจัยที่ทำให้เกิดการรัฐประหาร เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549 ประเด็น ทหารถูกลบหลู่เกียรติศักดิ์ สามารถสรุปผลการวิเคราะห์ได้เป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่เห็นว่าทหารถูกลบหลู่เกียรติศักดิ์ เป็นปัจจัยภายในกองทัพที่ทำให้ เป็นเกิดการรัฐประหารเมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549 เช่น ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 5 มีความเห็นว่า “นักรบเมืองใช้อำนาจไม่ถูกต้อง ไม่เป็นธรรม ลุแก่อำนาจ ไม่คำนึงถึงประวัติศาสตร์ทหารอยู่คู่กับ ประเทศไทย อยู่คู่กับสถาบันพระมหากษัตริย์มาตลอด ทำหน้าที่ปกป้องประเทศชาติ รักษาความ มั่นคงปลอดภัยสถาบันพระมหากษัตริย์ แต่นักรบเมืองกลับพยายามแยกกองทัพออกสิ่งเหล่านี้และ ไม่ให้เกียรติทหาร”

ขณะที่ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 8 มีความเห็นว่า “การไม่ให้เกียรติทหาร นั้น รวมถึงการที่ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี มีบุคลิกส่วนตัวที่เป็นคนเก่ง มีความสามารถสูง แต่ไม่รับฟังเหตุผล และความคิดของคนอื่น แสดงความคิดเห็นหรือกล่าวหาผู้นำทหารโดยไม่ให้ เกียรติทหาร ก็เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ทหารไม่พอใจได้”

และผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 4 มีความเห็นว่า “เนื่องจาก พ.ต.ท.ทักษิณ ชิน วัตร เป็นอดีตตำรวจเก่าเมื่อมีอำนาจวาสนาได้เป็นนายกรัฐมนตรีก็นำพวกพ้องที่เป็นตำรวจเข้ามา บริหารประเทศและให้ความสำคัญกับตำรวจมากกว่าทหาร จนมีการกล่าวกันเสมอว่า “รัฐตำรวจ” รวมถึงการแก้ไขปัญหาความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนใต้ที่ให้ตำรวจเข้าไปปฏิบัติการร่วมกับ ทหารทำให้เกิดปัญหาความขัดแย้ง ระหว่างกองทัพกับตำรวจ โดยเฉพาะการสังหารแม่ทัพภาคที่ 4 ถึง 2 คนของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรีทำให้กองทัพมองว่า อาจจะลาม ไปถึงส่วนอื่น ได้ทำให้ห้วงระยะเวลาที่บริหารประเทศ ทหารรู้สึกถึงการถูกลบหลู่เกียรติศักดิ์ การไม่ให้ความสำคัญกับทหารจึงต้องมีการหยุดอำนาจดังกล่าวโดยการรัฐประหาร”

กลุ่มที่เห็นว่า ประเด็นทหารถูกลบหลู่เกียรติศักดิ์ ไม่ใช่ปัจจัยที่ทำให้เกิดการ รัฐประหาร เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549 เช่น ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 3 มีความคิดว่า “ที่ผ่านมามีการ ปฏิบัติของทหารต่อประชาชน พลเรือน หรือการปฏิบัติของประชาชน พลเรือนที่มีต่อสถาบันทหาร ก็เป็นไปด้วยความเรียบร้อยปกติ จึงไม่น่าใช่ประเด็นปัญหานี้”

การที่ทหารถูกลบหลู่เกียรติศักดิ์ หมายถึง การที่ทหารถูกรัฐบาลไม่ให้ความสำคัญ โดยการยุบหน่วยทหารแล้วไปให้ความสำคัญกับหน่วยงานที่มีหน้าที่คล้าย ๆ กัน จาก การวิเคราะห์ข้อมูลจากประชากรตัวอย่างและจากการศึกษาค้นคว้าเอกสารเพิ่มเติมสามารถสรุปได้ ว่า ทหารไม่พอใจที่ถูกลบหลู่เกียรติศักดิ์จริง โดยที่รัฐบาลหรือผู้นำรัฐบาลให้ความสำคัญกับ

หน่วยงานอื่นที่มีหน้าที่คล้าย ๆ กัน คือ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ซึ่งจะเห็นได้จากเมื่อ รัฐบาลโดยการนำของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี เข้ามาบริหารประเทศเมื่อปี 2544 ได้ยุบ พตท.43 และ ยุบ ศ.อบต. ซึ่ง 2 หน่วยงานนี้ เป็นหน่วยประสานงานระหว่างฝ่ายรัฐกับฝ่ายคนในพื้นที่ และมีทหารเป็นหน่วยหลักในการดูแลความสงบเรียบร้อยในพื้นที่ แต่เมื่อยุบแล้ว พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ซึ่งเป็นอดีตนายตำรวจเก่า จบจากนักเรียนเตรียมทหาร รุ่น 26 ได้ให้ตำรวจเข้ามาดูแลพื้นที่ในสามจังหวัดชายแดนใต้แทน ทำให้กองทัพมองว่าการกระทำได้กล่าวว่าเป็นการลดความสำคัญ และตัดผลประโยชน์ต่าง ๆ ใน 2 หน่วยงาน ทั้ง พตท.43 และ ศ.อบต.ไม่ว่าจะเป็นกำลังพลงบประมาณ ถูกตัดทอนไปและความรู้สึกที่ทหารคิดว่าตนเองไม่ได้รับการยกย่อง ไม่มีความสำคัญ แต่รัฐบาลกลับนำงบประมาณไปพัฒนาอย่างอื่น และให้หน่วยงานที่มีลักษณะคล้าย ๆ กับทหารคือ ตำรวจ มาดูแลแทน

ความไม่พอใจของทหาร กับตำรวจในการแก้ไขปัญหาความไม่สงบในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ ได้แสดงให้เห็นหลายครั้ง จนคณะกรรมการอิสระเพื่อความสมานฉันท์แห่งชาติโดย นายอานันท์ ปันยารชุน อดีตนายกรัฐมนตรี เป็นประธาน กล่าวว่า “การยุบ ศอบต. ยังผลให้การประสานงานในการป้องกันและปราบปรามการก่อความไม่สงบในพื้นที่ขาดความเป็นเอกภาพ” นั่นเป็นเพราะต่างฝ่ายต่างก็ปฏิบัติหน้าที่ของตนไปภายใต้กำลัง และงบประมาณที่มีและนโยบายของผู้บังคับบัญชาของตน ซึ่งการกำหนดนโยบายด้านความมั่นคง รัฐบาลได้มอบให้ พล.ต.อ.ชิตชัย วรรณสถิตย์ รองนายกรัฐมนตรีฝ่ายความมั่นคง ก็เป็นตำรวจ กำหนดนโยบายต่าง ๆ รวมถึงการดำเนินการปฏิบัติงานของทหารบ่อยครั้ง ของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี และย้ายสับเปลี่ยนตำแหน่ง ผู้บัญชาการกองทัพอากาศที่ 4 ที่มีหน้าที่ดูแลภาคใต้ ทำให้กองทัพไม่พอใจการที่ตนเองไม่มีความสำคัญในการทำหน้าที่ยด้านความมั่นคงแต่รัฐบาลกลับไปให้ความสำคัญกับอีกหน่วยงานคือ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

การให้ความสำคัญกับตำรวจในยุคของรัฐบาล พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร จนได้มีการเรียนกันว่า รัฐตำรวจ นั้น พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ได้ให้ตำรวจไม่ว่าจะเป็น ญาติ เพื่อน รุ่นพี่ รุ่นน้อง เข้ามากำกับ ดูแล บริหารจัดการในหน่วยงานหลาย ๆ หน่วยงาน เป็นลักษณะเครือข่ายของตำรวจ ตัวอย่างเช่น พล.ต.อ.ชิตชัย วรรณสถิตย์ รักษาการรองนายกรัฐมนตรีฝ่ายความมั่นคงและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม เป็น นรต.รุ่น 23 พล.ต.อ.เฉลิม ชมพูนุท โฆษกสำนักนายกรัฐมนตรี เป็น นรต.รุ่น 21 พล.ต.ต.พิรพันธ์ เปรมภูติ เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ปปง.) ที่ทำงานสอดรับในการสนองนโยบายต่าง ๆ ของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตรเป็นอย่างดี หรือ แหล่งเงินนอกงบประมาณที่สามารถนำมาใช้จ่ายได้ง่ายดายคือ

สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล (กองสลาก) นั้น ให้ พล.ต.ต.สุรสิทธิ์ สังขพงศ์ เป็นผู้อำนวยการสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล

แม้กระทั่งองค์การอิสระก็ไม่เว้น คือ คณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) ได้ พล.ต.อ.วาสนา เพิ่มลาภ ได้มาเป็นประธานการเลือกตั้ง มี พล.ต.อ.เอกชัย วารุณประภา เป็นเลขาธิการ กกต. มี พล.ต.ต.นันทวุธ นพคุณ เป็นรองเลขาธิการ ส่วนที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญประจำ กกต. ทั้ง 5 คน ก็เป็นตำรวจทั้งสิ้น รวมถึง งานสายสืบสวนสอบสวนและวินิจฉัย การให้ ใบเหลือง-ใบแดง ก็มีแต่ตำรวจคุมทั้งหมด ถือเป็นเครือข่ายของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ช่วยเหลือการเลือกตั้งให้พรรคไทยรักไทยได้ชัยชนะในการเลือกตั้ง ครั้งล่าสุด การเลือกตั้ง เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2549 ที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยออกมาว่า การเลือกตั้งไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ แต่ก็ยังไม่แสดงความรับผิดชอบต่อเรื่องนี้แต่อย่างใด แม้สังคมออกมากดดันให้ คณะกรรมการ กกต. ลาออกทั้งคณะแต่ก็ไม่ลาออก

รวมถึงการที่ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรีที่ดำเนินการทำงานของ พล.อ.สนธิ บุญยรัตกลิน ผบ.ทบ. ถึงการแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ไม่ได้ผล และการโยกย้ายแม่ทัพภาคที่ 4 ถึง 2 คน จนเกิดความขัดแย้งระหว่างผู้นำรัฐบาลกับผู้นำกองทัพ จะเห็นได้จาก พล.อ.สนธิ บุญยรัตกลิน ได้รับโปรดเกล้าแต่งตั้งเมื่อ 18 สิงหาคม 2548 ในสถานการณ์ที่ความรุนแรงในการแก้ปัญหาการก่อการร้ายในสามจังหวัดชายแดนใต้กำลังเข้มข้นขึ้นทุกวัน ถือเป็นประวัติศาสตร์ที่นายทหารมุสลิมคนแรกของกองทัพไทย ซึ่ง พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร เลือกลง พล.อ.สนธิ บุญยรัตกลิน เป็น ผู้บัญชาการทหารบก เพราะเคยมีประสบการณ์ในการทำงานในสามจังหวัดชายแดนใต้และหวังว่าจะสามารถแก้ไขปัญหาได้ ซึ่งสถานการณ์ในภาคใต้ขณะนั้น ชาวมุสลิมได้รับการกระทำรุนแรงจากเหตุการณ์มัสยิดกรือเะแะ จังหวัดปัตตานี เมื่อ 28 เมษายน 2547 และการสลายมือปืน สภ.อ.ตากใบ จังหวัดนราธิวาส เมื่อวันที่ 26 ตุลาคม 2547 รัฐบาลจึงต้องให้ความสำคัญกับการเลือกผู้บัญชาการทหารบกที่เป็นนายทหารมุสลิมขึ้นมาเป็นผู้นำเพื่อลดความขัดแย้งและเอาใจชาวมุสลิมโดยหวังว่าจะเกิดความสงบสุข

แต่นับวันสภาพการณ์ยิ่งทวีความรุนแรงขึ้นไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้ ประกอบกับปัญหาด้านการเมืองหลังจากที่มีการปะทะคารมของ 2 ขั้วอำนาจแล้ว ทำให้ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร มีความหวาดระแวงต่อตัว พล.อ.สนธิ บุญยรัตกลิน ที่เลือกที่จะอยู่ฝ่ายขั้วอำนาจเก่าของ พล.อ.เปรม ติณสูลานนท์ ความหวาดระแวงของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นำมาสู่ความคิดในการที่จะปลด พล.อ.สนธิ บุญยรัตกลิน ผบ.ทบ. และมีการปล่อยข่าวลือว่า จะย้าย พล.อ.สนธิ บุญยรัตกลินไปประจำสำนักนายกรัฐมนตรีแทน โดยมี นายทหาร “ตท.10” เป็นผู้อยู่เบื้องหลัง เพื่อเตรียมหนุน พล.อ.พรชัย กรานเลิศ ขึ้นมาเป็น ผบ.ทบ.แทน (กองบรรณาธิการ ไอ.เอ็น.เอ็น. 2549: 65-66)

ซึ่ง พล.อ.สนธิได้ให้สัมภาษณ์ภายหลังยึดอำนาจไว้ว่า “ในช่วงที่อดีต นายกรัฐมนตรี ทักษิณ ชินวัตร บอกว่าจะย้าย ผู้บัญชาการทหารบกไปประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ยังเคยถามผมในระหว่างร่วมรับประทานอาหารเย็นกับ ผู้บัญชาการเหล่าทัพ ที่กองทัพอากาศเป็นเจ้าภาพว่า จะปฏิวัติหรือไม่ ซึ่งผมตอบไปว่า ปฏิวัติ” และพล.อ.สนธิ ยังถาม ผู้บัญชาการเหล่าทัพคนอื่นว่า จะปฏิวัติด้วยหรือไม่ ได้รับคำตอบจาก ผบ.เหล่าทัพอื่นว่า จะปฏิวัติด้วย” (กองบรรณาธิการมติชน 2550: 116-117) การแก้ปัญหาความไม่สงบในภาคใต้ ไม่สำเร็จจนวันมีแต่ทวีความรุนแรงขึ้น ทำให้ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ไม่พอใจการทำงานของ พล.อ.สนธิ จนออกมาพูดเสมอว่า สั่งให้ ผบ.ทบ.ลงพื้นที่มากขึ้น ลงทุกสัปดาห์ เพื่อไปดูแลอย่างใกล้ชิด และใช้ความเป็นมุสลิมไปทำความเข้าใจกับผู้นำในพื้นที่ (กองบรรณาธิการ ไอ.เอ็น.เอ็น. 2549: 138) จน พล.อ.สนธิ ทนไม่ไหวจึงออกมาให้สัมภาษณ์ชี้แจง การแก้ไขปัญหาความไม่สงบในภาคใต้เมื่อวันที่ 1 กันยายน 2549 ว่า “ฝ่ายการเมืองเข้ามาแทรกแซงการแก้ปัญหา รวมทั้งการใช้เป็นเกมการเมือง เพราะเมื่อเกิดอะไรขึ้นก็ปิดความรับผิดชอบและโยนความผิดให้ทหารที่ปฏิบัติงานในพื้นที่” ซึ่งการออกมาชี้แจงดังกล่าว สร้างความไม่พอใจให้แก่ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร เป็นอย่างมาก จนมีข่าวลือถึงการมีความคิดจะปลด พล.อ.สนธิ นุญรัตน์กลิน จากผู้บัญชาการทหารบกไปประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ทำให้ทหารรู้สึกถึงการที่ฝ่ายการเมืองไม่ให้เกียรติทหาร

2.1.4 บุคคลผู้ที่ทหารเคารพนับถือถูกดูหมิ่น

จากการศึกษาวิจัย ผู้ศึกษาได้ทำการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง ในประเด็นปัจจัยที่ทำให้เกิดการรัฐประหาร เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549 ประเด็น บุคคลผู้ที่ทหารเคารพนับถือถูกดูหมิ่น สามารถสรุปผลการวิเคราะห์ได้เป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่เห็นว่า ประเด็นบุคคลผู้ที่ทหารเคารพนับถือถูกดูหมิ่น เป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดการรัฐประหาร เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549 เช่น ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 6 มีความเห็นว่า “มีการจบบัญชีสถาบันเบื้องสูง ทำให้ทหารไม่พอใจ”

และผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 4 ให้ความคิดเห็นว่า “ทหารถูกปลุกฝังให้มีความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์อยู่แล้ว แต่ถ้าบุคคลที่ทหารเคารพนับถือคือ พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ นั้นเกิดขึ้นเพราะความขัดแย้งกับ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร กรณีที่ พลเอก เปรม ติณสูลานนท์ เข้าไปแทรกแซงการแต่งตั้งโยกย้ายนายทหารตำแหน่งสำคัญของกองทัพทำให้ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรีไม่พอใจ”

ขณะที่ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 5 แสดงความคิดเห็นว่า “ พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ เป็นทหารเก่า เป็นผู้ที่ทหารเคารพนับถือมานาน ถูกกล่าวพาดพิงผ่านสื่อหลายครั้งทำให้ทหาร

ออกมาแสดงความไม่พอใจหลายครั้งรวมถึง พลเอกเปรมติณสูลานนท์ ก็ออกมาตอบโต้หลายครั้งเช่นกัน แต่ท่านไม่เกี่ยวข้องกับการรัฐประหาร เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549 แต่อย่างไร”

กลุ่มตัวอย่างที่เห็นว่าประเด็น บุคคลผู้ที่ทหารเคารพนับถือถูกดูหมิ่น ไม่ใช่ปัจจัยในการรัฐประหาร เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549 เช่น ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 1 แสดงความคิดเห็นว่า “ประเด็นนี้เป็นการสร้างเรื่อง สร้างภาพแย้งชิงมวลชนโดยใช้สื่อของฝ่ายตรงข้ามรัฐบาล ในขณะที่นั้น ทำให้ประชาชนและกลุ่มพลังมวลชนต่าง ๆ ที่มีความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ และมีความรัก ศรัทธา พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ เกิดความเกลียดชังและต่อต้านรัฐบาล”

และผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 2 มีความเห็นว่า “การสร้างภาพของสื่อมวลชนให้ประชาชนเกลียดชังตัวของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี เพื่อให้เกิดภาพการรัฐประหารของทหารเป็นไปด้วยความชอบธรรม”

ขณะที่ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 7 แสดงความคิดเห็นว่า “การสร้างความชอบธรรมของทหารในประเด็นนี้สามารถทำได้ดีมากจะเห็นได้จากหลังจากการรัฐประหารแล้วมีประชาชนได้นำดอกไม้และสิ่งของไปมอบให้ทหารเป็นการแสดงออกถึงความเห็นชอบในการทำรัฐประหารจนชาวต่างชาติแปลกใจ”

บุคคลที่ทหารเคารพนับถือ คือ สถาบันพระมหากษัตริย์และ พล.อ.เปรม ติณสูลานนท์ ประธานองคมนตรีและรัฐบุรุษที่เป็นอดีตผู้นำทหาร ซึ่งจากผลการศึกษาพบว่า บุคคลที่ทหารเคารพนับถือถูกดูหมิ่นจริง ซึ่งจะเห็นได้จากการที่ผู้นำรัฐบาล พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรีได้เขียนจดหมายถึง ประธานาธิบดีบุช แห่งประเทศสหรัฐอเมริกา เมื่อวันที่ 3 กรกฎาคม 2549 โดยสรุปได้ว่า เป็นการหยิ่งเชิงต่อผู้นำสหรัฐว่า ถ้าประเทศไทยไม่ใช่ราชอาณาจักรแล้ว สหรัฐจะมีความเห็นอย่างไร ผลการหยิ่งเชิงปรากฏว่าประธานาธิบดีบุชไม่เล่นด้วย จนหลายฝ่ายออกมาเรียกร้องให้ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ทำหนังสือขอพระราชทานอภัยโทษต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว (บุญเลิศ ช่างใหญ่ 2550: 172-173) เหตุการณ์นี้ถือเป็นหมิ่นสถาบันพระมหากษัตริย์ที่ทหารมีความเคารพเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์จึงมาซึ่งความไม่พอใจของเป็นอย่างมาก

เหตุการณ์ที่กล่าวถึงกันมากในเรื่องของการหมิ่นสถาบันพระมหากษัตริย์อีกเรื่องคือ ยุทธศาสตร์ฟินแลนด์ : แผนเปลี่ยนแปลงการปกครอง ที่มีบุคคลที่ต้องการทำลายสถาบันพระมหากษัตริย์ออกเว็บไซต์โจมตีพระเจ้าอยู่หัวและราชวงศ์ ที่คนที่ส่งเงินให้ผู้บุคคลผู้นั้นเป็นผู้ใกล้ชิดกับพรรคไทยรักไทย (ปราโมทย์ นาครทรรพ 2549: 2) และองค์ประกอบหลักของยุทธศาสตร์ฟินแลนด์มี 5 ข้อซึ่งพ้องกับยุทธศาสตร์ทักษิณ 5 ข้อเช่นกัน ประกอบด้วย 1) สร้างระบบ

การเมืองเป็นระบบพรรคเดียว 2) ทำลายความเข้มแข็งแบบเก่าของระบบราชการ โดยทำให้ระบบราชการต้องรับใช้ระบบการเมืองโดยไม่มีเงื่อนไข 3) แปลงสินทรัพย์ของรัฐให้เป็นส่วนหนึ่งของระบบเศรษฐกิจทุนนิยมเสรี 4) ทำให้สถาบันพระมหากษัตริย์เป็นแต่เพียงสัญลักษณ์ให้มากที่สุด 5) สร้างระบบพรรคแบบรวมศูนย์การนำสูงสุด เป็นพรรคของกรรมการ แบบ cadre party แต่แฝงอยู่ในเสื้อคลุมหรือเปลือกนอกที่หลอกลวงว่าเป็นพรรคมวลชน หรือโดยเฉพาะประเด็นการพูดของนายกรัฐมนตรีที่พาดพิงสถาบันพระมหากษัตริย์ เรื่องการแต่งตั้งสมเด็จพระสังฆราช ฯ และการเป็นประธานทำบุญประเทศในวัดพระแก้ว ของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร เป็นต้น ซึ่งประเด็นเหล่านี้นำมาสู่การตีความ “พระราชอำนาจ”ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และกลายเป็นประเด็นที่ร้อนแรงของสังคมในเวลาต่อมา (รสลิน ศิริยะพันธุ์ 2550: 93)

รวมถึงการกล่าวถึง “ผู้มีบารมีนอกรัฐธรรมนูญ” ของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรีที่ได้แสดงออกถึงความไม่พอใจจากการยื่นใบลาออกของคนสนิท 2 คน คือ นาย บวรศักดิ์ อุวรรณโณ อดีตเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ได้ลาออกเมื่อวันที่ 6 มิถุนายน 2549 ให้เหตุผลว่าจะไปบวช และ ดร.วิษณุ เครืองาม รองนายกรัฐมนตรี ยื่นหนังสือลาออกจากตำแหน่ง เมื่อวันที่ 23 มิถุนายน 2549 ซึ่งทั้ง 2 กรณีทำให้ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร กล่าวในที่ประชุมข้าราชการระดับสูงที่ทำเนียบรัฐบาล เมื่อวันที่ 29 มิถุนายน 2549 ว่า “สังคมที่วุ่นวายเพราะองค์กรตามปกติถูกองค์กรที่นอกกรอบครอบงำ หรือมีอิทธิพลมากกว่าปกติ หรือเรียกง่าย ๆ ว่า องค์กรนอกรัฐธรรมนูญ มีผู้มีบารมีนอกรัฐธรรมนูญ เข้ามายุ่งในระบบรัฐธรรมนูญมากไป” จากคำพูดที่ได้กล่าวเป็นเรื่องบานปลาย เป็นการเปิดประเด็น ความขัดแย้งของ 2 ฝ่ายอย่างรุนแรง เป็นเรื่องที่เปราะบางและอ่อนไหวมากที่สุด ที่สังคมสงสัยวิพากษ์วิจารณ์ว่า คน ๆ นั้น คือ ใคร และเกือบทุกฝ่ายเชื่อว่า คน ๆ นั้น คือ “พล.อ.เปรม ติณสูลานนท์” แต่ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ได้ออกมาปฏิเสธการตอบคำถามถึงกรณีที่มีการวิจารณ์คำพูดถึง คน ๆ นั้น หมายถึง พล.อ.เปรม ติณสูลานนท์ ประธานองคมนตรี และรัฐบุรุษแต่ได้ตอบในการถามหลังจากการรัฐประหาร เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549 แล้วว่า พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ เป็น “ซูเปอร์พาวเวอร์” (สุณิสสา เลิศภควัต 2550: 23-204) จึงทำให้ภรรยาของตนคือ คุณหญิง พจมาน ไปพบ พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ที่บ้านสี่เสาเวศน์ ซึ่งคำว่า ซูเปอร์พาวเวอร์ นั้น พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร หมายถึง ผู้ที่มีบารมีสูง จนเป็นที่เคารพนับถือของทหารและบุคคลทั่วไป

อีกเหตุการณ์หนึ่งคือ การดำเนินองคมนตรีของนายสมักร สุนทรเวช และ นายดุสิต ศิริวรรณ ผู้ดำเนินรายการ “เช้าวันนี้ ที่เมืองไทย” ทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 5 เมื่อวันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2549 โดยนายสมักร สุนทรเวชได้กล่าวดำเนินองคมนตรีที่ลาออกจากสมาคมศิษย์เก่าจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและประธานองคมนตรีที่ออกมาพูดเรื่องกระแสพระราชดำรัส ความว่า “

การที่องคมนตรี 2 ท่านออกมาแสดงเช่นนี้ถือว่ากระทบ นายกรัฐมนตรี ทำไม่ต้องไปเอากับเค้าด้วย บ้านเมืองกำลังหน้าสิ่วหน้าขวาน ทำแบบนี้ทำไม เพราะทำให้ถูกลากเข้าไปเกี่ยวข้องกับ ผมอยากถามว่าแบบนี้ถือเป็นการเลือกข้างไหม เพราะถ้าท่านไม่ทำอะไร อยู่เฉย ๆ ก็ได้อย่างนี้เป็นเหยื่อของไอ้พวกสื่อสารมวลชน” จากคำพูดนี้ทำให้เกิดกระแสสังคมออกมาวิพากษ์วิจารณ์อย่างหนักจากบุคคลทั่วไป นักวิชาการ ทหาร ต่างออกมาตำหนิ และเรียกร้องให้ผู้ดำเนินรายการทั้ง 2 คนยุติบทบาทและให้ขอมมาประธานองคมนตรี รวมไปถึงให้ถอดรายการดังกล่าวออกด้วย จนวันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2549 นายสมักร สุนทรเวชและนายคสุติ ศิริวรรณ ประกาศถอนตัวกลางอากาศการเป็นผู้ดำเนินรายการ “เช้าวันนี้ ที่เมืองไทย” ทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 5 และรายการ “สมักร-คสุติ คิดรายวัน” ทางโมเดิร์นไนน์ทีวี ช่อง 9 แต่ไม่ได้กล่าวขอโทษหรือขอมมา พลเอกเปรม ตามที่หลายฝ่ายเรียกร้อง ซึ่งการตำหนิองคมนตรี เป็นสิ่งที่ทหารซึ่งมีเคารพในสถาบันพระมหากษัตริย์ไม่พอใจ เพราะองคมนตรี คือ ผู้ใกล้ชิดพระมหากษัตริย์ หากมีการกล่าวพาดพิงองคมนตรี ก็เท่ากับจาบจ้างสถาบันซึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์และบุคคลที่ทหารเคารพนับถือ เช่น พล.อ.เปรม ติณสูลานนท์ ประธานองคมนตรีและรัฐบุรุษ เป็นอดีตทหารเก่า ที่ทหารให้ความเคารพนับถือและเป็นยิ่งกว่าบุคลิคนุคคลของกองทัพ (กองบรรณาธิการ ไอ.เอ็น.เอ็น. 2549:19) และทหารจะออกมาปกป้องเสมอเมื่อมีการพูดพาดพิงหรือดิ่งเข้ามาเกี่ยวข้องกับการเมือง

การดิ่ง พล.อ.เปรม ติณสูลานนท์ เข้ามาเกี่ยวข้องกับการเมืองสาเหตุมาจากการที่ พล.อ.เปรม เข้ามาแทรกแซงทางการเมืองของประเทศไทยรวมถึงเป็นผู้อยู่เบื้องหลังการรัฐประหาร เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549 โดยมีนักวิชาการหลายคนที่ยืนยันถึงบทบาทการเมือง เช่น คุณชนาพล อิวสกุล , ดร.ฐิตินันท์ พงษ์สุทธิรักษ์ อาจารย์คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้กล่าวว่า “พล.อ.เปรมเป็นบุคคลที่มีบทบาททางการเมือง ในช่วงวิกฤตการณ์การเมืองในประเทศไทย พ.ศ.2548-2549” นอกจากนั้นยังมีบทวิเคราะห์จากสำนักข่าว เอ็กซ์.เอฟ.เอ็น.เอเซีย. (XFN-ASIA) ระบุว่า “พล.อ.เปรมเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญในการเมืองไทยพร้อมทั้งได้สนับสนุนให้ คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (คปค.) ทำการรัฐประหารยึดอำนาจการปกครองแผ่นดินจากรัฐบาล พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร” (ภูมิวัฒน์ นุกิจ 2551: 1) ข้อกล่าวหาดังกล่าว เป็นที่น่าสังเกตว่า ในกลางดึกคืนวันที่ 19 กันยายน 2549 พล.อ.เปรม ได้นำ คณะรัฐประหาร พล.อ.สนธิ บุญยรัตกลิน ผบ.ทบ. และคณะเข้าเฝ้า กราบบังคมทูล พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้ารำชินี (วาสนา นาน่วม 2551: 194) ปรากฏภาพดังกล่าวแพร่ออกสู่สายตาคนทั่วไปผ่านสื่อทุกแขนงทำให้ข้อกล่าวหาอันเป็นการฟ้องด้วยภาพถึงการมีบทบาททางการเมืองของ พล.อ.เปรม ติณสูลานนท์ต่อการเป็นผู้มีส่วนในการยึดอำนาจรัฐประหารเมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549 หลังจากการรัฐประหาร พ.ต.ท.ทักษิณ ชิน

วัตร ยังไม่ปักใจเชื่อว่า พล.อ.สนธิ บุญรัตกนิน จะเป็นผู้ที่กระทำการรัฐประหาร โดยไม่มีผู้เบื้องหลังอย่าง “ผู้มีบารมีนอกรัฐธรรมนูญ” ที่ชื่อ พล.อ.เปรม ติณสูลานนท์ เพราะต้องไม่ลืมว่าในวันทำรัฐประหารที่เลือกทำในวันที่ “ทักษิณ” ไม่อยู่ในประเทศไทย และ พล.อ.สนธิ มีการเข้าพบ พล.อ.เปรม ก่อนที่จะทำ (กองบรรณาธิการ ไอ.เอ็น.เอ็น. 2550: 74-75)

จากการศึกษาถึงปัจจัยภายในกองทัพที่เป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดการรัฐประหาร เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549 ประกอบด้วย 3 ประเด็น คือ 1) ผลประโยชน์ของกลุ่มทหารถูกกระทบกระเทือน ประกอบด้วย การแต่งตั้งโยกย้ายนายทหารตำแหน่งสำคัญของกองทัพและงบประมาณการพัฒนากองทัพประจำปีถูกตัด 2) ทหารถูกลบหลู่เกียรติศักดิ์ และ 3) บุคคลผู้ที่ทหารเคารพนับถือถูกดูหมิ่น ล้วนแต่เป็นประเด็นที่เป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดการรัฐประหารเมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549 แต่ที่เป็นประเด็นหลักและสำคัญที่สุดคือ ประเด็นผลประโยชน์ของกลุ่มทหารถูกกระทบกระเทือน ในส่วนของการแต่งตั้งโยกย้ายตำแหน่งสำคัญของกองทัพ เพราะการแต่งตั้งโยกย้าย การเลื่อนตำแหน่ง มีผลกระทบโดยตรงต่อฝ่ายการเมือง หรือรัฐบาลในด้านกรณีเสถียรภาพของรัฐบาล และผลกระทบต่อทหารในด้านเกียรติยศ ชื่อเสียง ผลประโยชน์ทับซ้อนด้านงบประมาณ เพื่อนร่วมรุ่นตลอดจนกระทบความสามัคคีของทหารและความมีเอกภาพภายในกองทัพ นำมาซึ่งการแทรกแซงทางการเมืองในที่สุด และการศึกษายังพบว่า ประเด็น ความมีเอกภาพของกองทัพ ไม่เป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดการรัฐประหารเมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549

2.2 ปัจจัยภายนอกกองทัพ

จากการที่ผู้ศึกษาได้ศึกษาค้นคว้าและทำการสัมภาษณ์บุคคลผู้ที่นำเชื่อถือในประเด็นปัจจัยภายนอกกองทัพที่ทำให้เกิดการรัฐประหาร เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549 สามารถสรุปผลการวิเคราะห์โดยแยกออกเป็นประเด็น ดังมีรายละเอียดแต่ละประเด็นดังนี้

2.2.1 รัฐบาลพลเรือนไม่สามารถแก้ไขปัญหาของชาติได้

จากการศึกษาวิจัย ผู้ศึกษาได้ทำการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง ในประเด็นปัจจัยที่ทำให้เกิดการรัฐประหาร เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549 ประเด็น รัฐบาลพลเรือนไม่สามารถแก้ไขปัญหาของชาติได้ สามารถสรุปผลการวิเคราะห์ได้เป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่เห็นว่า ประเด็นรัฐบาลพลเรือนไม่สามารถแก้ไขปัญหาของชาติได้ เป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดการรัฐประหาร เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549 เช่น ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 3 มีความเห็นว่า “รัฐบาลไม่สามารถแก้ไขปัญหาของชาติได้ โดยเฉพาะปัญหาความรุนแรงและแตกแยกในสังคม และความมั่นคงในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนได้ โดยรัฐบาลพลเรือนใช้อำนาจอย่างเหิมเกริมในทางที่ผิด เกิดการคอร์รัปชันของนักการเมืองและข้าราชการอย่างมากมาย ประชาชนเกิดความแตกแยกแบ่งเป็นพรรคเป็นฝ่ายเป็นเหตุให้ประเทศชาติเสียหาย นักการเมืองไม่

จริงจิ่งในการปฏิบัติหน้าที่ที่มีการเล่นการเมืองมากเกินไป และเนื่องจากทหารมีทัศนคติในการต่อต้านความรุนแรง แยกแยกในสังคม ในระยะแรกทหารจะไม่เข้ามายุ่งเกี่ยวแต่หลังจากการที่ความขัดแย้งขยายวงกว้างและเนิ่นนานออกไป กลายเป็นปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองที่รุนแรง ทหารมักจะคำนึงถึงความมั่นคงและความเป็นระเบียบเรียบร้อยเป็นหลักสำคัญทหารจึงไม่เห็นด้วยกับการที่กลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ พยายามเรียกร้องสิทธิและผลประโยชน์ของตน ทั้งด้วยการเดินขบวนประท้วงหลายกลุ่มและมีการนัดชุมนุมประท้วงอย่างรุนแรงและจะเกิดการปะทะกันระหว่างผู้ชุมนุมทั้งสองฝ่ายซึ่งคาดว่าจะมีจำนวนมากและรุนแรงเสียเลือดเสียเนื้อ ทำให้ทหารต้องเข้ามาบีบบทบาททางการเมืองเพื่อรักษาความสงบของประเทศต่อไป”

และผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 6 มีความเห็นว่า “สาเหตุของการเกิดความแตกแยกอย่างรุนแรงในสังคมนั้น สถานการณ์บ้านเมืองก่อนการรัฐประหาร เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549 เกิดปัญหาความขัดแย้งแตกแยกอย่างรุนแรงในสังคมอย่างไม่เคยปรากฏมาก่อน มาจากการบริหารประเทศที่ผิดพลาดของรัฐบาลขณะนั้นเกี่ยวกับเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ นำมาซึ่งการสูญเสียชีวิตเลือดเนื้อของพี่น้องประชาชนทั้งไทยพุทธและไทยมุสลิมการประกาศนโยบายปราบปรามยาเสพติดที่เป็นวาระแห่งชาติโดยประกาศสงครามขั้นแตกหักเพื่อเอาชนะยาเสพติดแบบตาต่อตาฟันต่อฟัน โดยใช้ถ้อยคำชี้แจงให้เจ้าหน้าที่ของรัฐใช้ความรุนแรงนอกกรอบกฎหมายในการปฏิบัติหน้าที่หลีกเลี่ยงกระบวนการยุติธรรมและหลักนิติธรรมจึงมีการฆ่าตัดตอนประชาชนเสียชีวิตไปประมาณ 2,500 คน ซึ่งมีประชาชนส่วนมากแสดงความคิดเห็นคัดค้านการบริหารงานที่ไม่ชอบธรรมของรัฐบาลจากหลายนโยบาย ก็เกิดการจัดตั้งและแบ่งแยกประชาชนโดยใช้อำนาจเจ้าหน้าที่ และวิธีการไปสนับสนุนประชาชนอีกกลุ่มหนึ่งให้มาต่อต้านหรือคัดค้านผู้ที่มีความเห็นแตกต่างจากตน โดยไม่ฟังเสียงคัดค้าน วิพากษ์วิจารณ์ เสนอแนะของประชาชน สื่อมวลชน นักวิชาการ บุคคลสำคัญที่มีชื่อเสียงที่เป็นที่ยอมรับของประชาชน ก่อให้เกิดความขัดแย้งแตกแยกในสังคมไทยอย่างไม่เคยปรากฏมาก่อน”

ในการนี้ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 5 มีความเห็นว่า “รัฐบาลพลเรือนไม่สามารถแก้ไขปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันได้ เพราะนักการเมืองมีพฤติกรรมการทุจริตคอร์รัปชันมาตั้งแต่อดีต และโดยเฉพาะข้าราชการก็เป็นกลุ่มที่มีการทุจริตคอร์รัปชันมากมายเช่นกัน กลับโทษเฉพาะนักการเมือง” และผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 6 มีความเห็นว่า “ภายใต้การบริหารงานของรัฐบาลพลเรือนขณะนั้น ปรากฏการทุจริตคอร์รัปชันเกิดขึ้นมากมายเช่น โครงการจัดซื้อเครื่องตรวจจับวัดถูระเบิด ซีทีเอ็กซ์ การประมูลก่อสร้างหรือติดตั้งอุปกรณ์ต่างๆ ภายในสนามบินสุวรรณภูมิ การปล่อยเงินกู้ให้แก่รัฐบาลพม่า จำนวน 4,000 ล้านบาทของธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแล้วรัฐบาลพม่านำมาซื้อวัสดุอุปกรณ์ระบบโทรคมนาคมจากบริษัทของผู้นำรัฐบาลไทย รวมถึง กรณีการแก้สัญญา

กิจการโทรคมนาคมใหม่ โดยนำเรื่องเสนอ คณะรัฐมนตรีออกเป็นพระราชกำหนด แก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติ พิกัดอัตราภาษีสรรพสามิต พ.ศ.2546 อนุมัติให้จัดเก็บภาษีสรรพสามิต กับกิจการ โทรคมนาคมได้ไม่เกินร้อยละ 50 เพื่อช่วยเหลือ เอื้อประโยชน์ให้กับบริษัท แอ็ดวานซ์อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด ซึ่งเป็นบริษัทที่ครอบครองผู้นำรัฐบาลขณะนั้นก่อตั้งขึ้นเพื่อประกอบธุรกิจ โทรศัพทมือถือไม่ต้องจ่ายค่าสัมปทานให้แก่รัฐบาลในอัตราร้อยละ 25 ของรายได้ ทำให้รัฐสูญเสีย รายได้จำนวนมหาศาลเป็นผลประโยชน์ทับซ้อน”

รวมถึงผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 6 มีความเห็นว่า “การทุจริตเชิงนโยบาย มี ปรากฏให้เห็นชัดเจน เช่น ตัวอย่างของการแปรรูปการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยและ รัฐวิสาหกิจด้านสาธารณูปโภคเป็นการดำเนินงานในลักษณะที่เอื้อประโยชน์ต่อตนเองและพวก พ้องของรัฐบาลและผู้นำรัฐบาล เป็นการดำเนินการในลักษณะที่ขัดต่อกฎหมาย จนศาลปกครอง สูงสุดมีคำสั่งให้ยุติการจัดจำหน่ายหุ้นและการแปรรูปการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย”

กลุ่มที่เห็นว่า ประเด็น รัฐบาลพลเรือนไม่สามารถแก้ไขปัญหาของชาติ ไม่ เป็นปัจจัยที่ทำให้ทหารทำรัฐประหารเมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549 โดย ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 4 มี ความเห็นว่า “เสถียรภาพของรัฐบาลสามารถดูได้จากการแก้ไขปัญหาของชาติได้ ซึ่งรัฐบาล พลเรือน ขณะนั้น สามารถแก้ไขปัญหาของชาติได้ และรัฐบาลของพรรคไทยรักไทยขณะนั้นก็มี ความเข้มแข็งจะเห็นได้จากการที่ สส.ในพรรคไทยรักไทยไม่มีการย้ายพรรค ไม่มีการลาออกจาก พรรคในขณะนั้น”

และผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 7 มีความเห็นว่า “พรรคไทยรักไทยมี สส.จำนวน มากที่สุดจนตั้งรัฐบาลได้พรรคเดียว เป็นตัวบ่งบอกถึงเสถียรภาพของรัฐบาลและการแก้ไขปัญหา ต่าง ๆ ของประเทศชาติได้”

ขณะที่ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 2 มีความเห็นว่า “รัฐบาลสามารถแก้ไขปัญหา ของชาติได้จนประชาชนส่วนใหญ่มีความนิยมในการดำเนินนโยบายบริหารประเทศ หรือที่เรียกว่า นโยบายประชานิยม จนนำมาซึ่งความขัดแย้งของฝ่ายตรงข้ามพยายามโค่นล้มรัฐบาล”

และผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 1 มีความเห็นว่า “ข้ออ้างประเด็นรัฐบาลไม่ สามารถแก้ไขปัญหาของชาติได้นั้นเป็นการสร้างวาทกรรมของทหารเพื่อสร้างความชอบธรรมใน การทำรัฐประหารเท่านั้น”

ปัญหาของชาติที่รัฐบาลไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้ หมายถึง ปัญหาที่เกิดขึ้น จากการทำรัฐบาลบริหารประเทศโดยใช้นโยบายต่าง ๆ แล้วเกิดผลกระทบต่อความมั่นคงของ ประเทศและต่อความเป็นอยู่ประชาชนทำให้ประชาชนเดือดร้อน ถึงแม้ว่ารัฐบาลจะแก้ไขปัญหา แล้วแต่ก็ไม่สามารถแก้ไขได้ ได้แก่ ปัญหาความขัดแย้งในสังคมจนเกิดความแตกแยกเป็นฝ่าย

ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันที่นับวันจะยิ่งเพิ่มขึ้น และปัญหาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินจากการก่อการร้ายในสามจังหวัดชายแดนใต้ เพราะว่า ตลอดระยะเวลา 5 ปีที่รัฐบาล โดยการนำของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรีได้เข้ามาบริหารประเทศ ปัญหาเรื่องการทุจริตคอร์รัปชัน ปัญหาเรื่องความแตกแยกและความรุนแรงในสังคม ปัญหาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนในสามจังหวัดชายแดนใต้ที่ไม่สามารถแก้ไขได้หรือปัญหาที่ตัวของนายกรัฐมนตรีเองที่เป็นคนไม่ยอมรับฟังคำวิพากษ์วิจารณ์จากใคร นับวันจะยิ่งรุนแรงมากขึ้น ถือได้ว่ารัฐบาลล้มเหลวในการบริหารงาน ได้เกิดวาทกรรมอย่างซึ่งเรียกติดปากว่า “ระบอบทักษิณ” หมายถึง การปกครองของทักษิณ โดยทักษิณ และเพื่อทักษิณ อย่างขาดธรรมาภิบาลในการปกครองประเทศ ไร้จริยธรรม และเต็มไปด้วยการทุจริตคอร์รัปชัน โดยไม่เคารพกฎหมาย และกระบวนการยุติธรรมแม้แต่บ่อย อีกทั้งชอบใช้เทคนิคพิเศษที่ชอบบิดอย่าง พูดอย่าง ทำอย่าง (ตระกูลศักดิ์) และชอบใช้คำพูดสร้างความแตกแยกในสังคมอยู่เสมอ เพื่อง่ายต่อการปกครองตามทฤษฎีแบ่งแยกแล้วปกครอง (บุญเลิศ ช้างใหญ่ 2550: 26-27) จนเกิดการชุมนุมขับไล่รัฐบาลจากฝ่ายตรงข้ามที่ต้องการโค่นล้มรัฐบาล บานปลายเป็นความรุนแรงในสังคม คือ การปะทะกันระหว่างกลุ่มคนสองฝ่าย

2.2.2 นักการเมืองไม่เคารพกติกาทางการเมือง

จากการศึกษาวิจัย ผู้ศึกษาได้ทำการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง ในประเด็นปัจจัยที่ทำให้เกิดการรัฐประหาร เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549 ประเด็น นักการเมืองไม่เคารพกติกาทางการเมือง สามารถสรุปผลการวิเคราะห์ได้เป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่เห็นว่า ประเด็นนักการเมืองไม่เคารพกติกาทางการเมือง เป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดการรัฐประหาร เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549 เช่น ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 4 มีความเห็นว่า “กติกาทางการเมืองหรือรัฐธรรมนูญเป็นจุดบกพร่องที่ทำให้ให้นักการเมืองไม่เคารพกติกา หรือละเมิดกติกา ซึ่ง รัฐธรรมนูญเป็นต้นกำเนิดของหลักการที่ใหญ่ที่สุดของประเทศที่เกิดจากความเห็นชอบของประชาชนส่วนใหญ่ทั้งประเทศ แต่ รัฐธรรมนูญ พ.ศ.2540 ของไทยได้ทำให้เกิดปรากฏการณ์ใหม่ทางการเมือง หรือเกิดผลผลิตคือ เกิดพรรคการเมืองพรรคเด่นพรรคเดียว แต่เป็นผลผลิตที่ไม่ได้ตั้งใจ กลายเป็นจุดบกพร่องของรัฐธรรมนูญ พ.ศ.2540 และเป็นข้อดีคือ การที่พรรคการเมืองเป็นพรรคใหญ่พรรคเด่นพรรคเดียว ส่วนข้อเสียคือ พรรคการเมืองที่เคยใหญ่กลายเป็นพรรคเล็ก”

และผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 6 มีความเห็นว่า “มีกรณีตัวอย่าง เช่น รัฐธรรมนูญมีความมุ่งหมายที่จะให้พรรคการเมืองมีความเข้มแข็งก่อให้เกิดประโยชน์อย่างยิ่งต่อการที่จะควบคุมสมาชิกพรรคให้อยู่ในอาณัติของหัวหน้าพรรค บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญที่หัวหน้าพรรคใช้เป็นเงื่อนไขควบคุมสมาชิกให้อยู่ในกรอบ คือ การบังคับให้ สมาชิกสภาผู้แทนสังกัดพรรค ตามมาตรา 107 (4) เป็นสมาชิกพรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่งแต่เพียงพรรคเดียว

นับถึงวันสมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่า 90 วัน หรือ ส.ส.ต้องถูกผูกพันตามมติของพรรค การละเมิดมติพรรคการเมืองอาจมีมติให้ ส.ส.ผู้นั้นพ้นจากสมาชิกภาพได้ ตามมาตรา 118 (7) ซึ่งการกำหนดเงื่อนไขในรัฐธรรมนูญเช่นนี้ทำให้นักการเมืองอาศัยเงื่อนไขก่อให้เกิดการเผด็จการรัฐสภา ในรัฐบาลของพรรคไทยรักไทยโดยการนำของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี”

ขณะที่ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 8 มีความเห็นว่า “กรณีการเกิดเผด็จการรัฐสภา ในห้วงระยะที่รัฐบาลโดยการนำของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตรนายกรัฐมนตรี บริหารบ้านเมืองอันมีลักษณะไม่เคารพและไม่เป็นไปตามวิถีทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ซึ่งตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา 5 ปี รัฐบาลบริหารบ้านเมืองก็ล้วนปรากฏข้อเท็จจริงว่ามีการทำลายหลักการของระบอบประชาธิปไตยหลายกรณี โดยใช้เสียงข้างมากในสภาผลักดันให้กฎหมายที่รัฐบาลเสนอผ่านสภาผู้แทนราษฎร ทั้ง ๆ ที่กฎหมายนั้นมีข้อผิดพลาด จนเป็นผลให้พระราชบัญญัติบางฉบับไม่ได้รับการโปรดเกล้าฯ ลงพระปรมาภิไธย”

และผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 3 มีความเห็นว่า “รัฐบาลยังแสดงออกอย่างชัดเจนว่าไม่ได้ให้ความสำคัญแก่รัฐสภาไม่เคารพกติกาดำเนินการที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ ทำลายความเชื่อมั่นของระบบรัฐสภา ทำลายเจตนารมณ์แห่งรัฐธรรมนูญ นอกจากนี้ในการประชุมสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาแม้ปรากฏว่า ส.ส. และ ส.ว. จะตั้งกระทู้ถาม ผู้นำรัฐบาล เกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดินแทบทุกครั้งของการประชุม แต่รัฐบาลไม่ให้ความสำคัญเรื่องนี้ และไม่ยอมตอบกระทู้ถามของสมาชิกรัฐสภา อันเป็นการกระทำที่ไม่ให้เกียรติสถาบันนิติบัญญัติ”

รวมถึงผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 6 มีความเห็นว่า “การขาดอำนาจตัดสินใจของคณะรัฐมนตรี นั้นเป็นอำนาจตัดสินใจสั่งการแต่เพียงผู้เดียวของนายกรัฐมนตรีเป็นการทำลายระบบคุณธรรมก่อให้เกิดความแตกแยกอย่างรุนแรง ซึ่งการบริหารสั่งราชการและตัดสินใจในการดำเนินนโยบายใด ๆ ขึ้นอยู่กับนายกรัฐมนตรีเพียงผู้เดียวรัฐมนตรีของรัฐบาลมีส่วนร่วมในการตัดสินใจน้อยมาก อีกทั้งสภาผู้แทนราษฎรซึ่งส่วนใหญ่เป็นสมาชิกพรรคไทยรักไทย และเป็นเสียงข้างมาก โดยเด็ดขาดก็ตกอยู่ภายใต้การครอบงำสั่งการของผู้นำรัฐบาล และผู้ใกล้ชิดเป็นผู้กำหนดทิศทางและแนวทางในการลงมติในสภา”

ในการนี้ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 3 มีความเห็นว่า “รัฐบาลดำเนินการแทรกแซงองค์กรอิสระ ซึ่งตลอดระยะเวลา 5 ปี ที่ปรากฏข้อเท็จจริงว่าองค์กรอิสระทั้งหลายตามรัฐธรรมนูญ เช่น ศาลรัฐธรรมนูญ คณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน (สตง.) ได้ถูกแทรกแซง

ครอบงำ โดยอำนาจฝ่ายการเมืองมาตลอด ตั้งแต่กระบวนการสรรหา การแต่งตั้ง การพิจารณา วินิจฉัยชี้ขาด จนทำให้การปฏิบัติหน้าที่ขององค์กรอิสระขาดความอิสระและเที่ยงธรรมเป็นการ ทำลายเจตนารมณ์แห่งรัฐธรรมนูญไม่สามารถตรวจสอบรัฐบาลได้ผลสุดท้ายทำให้องค์กรที่มีหน้าที่ ตรวจสอบนักการเมืองกลับกลายเป็นเครื่องมือให้นักการเมือง รวมถึงการครอบงำวุฒิสภา ซึ่งเป็นที่ ทราบโดยทั่วไปว่าการทำงานของวุฒิสภาเพื่อให้สมาชิกวุฒิสภาเสียงข้างมากมีมติในหลายเรื่อง เป็นไปตามความต้องการของรัฐบาลตลอดมา เช่น การลงมติเลือกบุคคลเข้ารับตำแหน่งเป็น กรรมการในองค์กรอิสระต่าง ๆ ตามรัฐธรรมนูญ ก็เป็นการลงมติเป็นไปตามที่รัฐบาลต้องการทุก ครั้ง และเป็นที่ทราบว่สมาชิกวุฒิสภาลงมติโดยมีการกำหนดตัวบุคคล (บล็อกโหวต) ตามความ ต้องการของรัฐบาลในขณะนั้น สมาชิกวุฒิสภาในขณะนั้นส่วนใหญ่เป็นบุคคลใกล้ชิดนักการเมือง เช่น ญาติ พี่ น้อง ภรรยา ของนักการเมือง ทำให้วุฒิสภาขาดอำนาจการถ่วงดุลและตรวจสอบ”

ประเด็นที่นักการเมืองไม่เคารพกติกาทางการเมืองนั้น มีผู้ให้สัมภาษณ์ ลำดับที่ 6 มีความเห็นเพิ่มเติมว่า “การแทรกแซงสื่อมวลชนของรัฐบาล เป็นการไม่เคารพกติกาทาง การเมือง ซึ่งจะเห็นว่า ตลอดระยะเวลา 5 ปี ที่ผ่านมา ปรากฏว่าสื่อมวลชนทุกสาขาได้ถูก แทรกแซงครอบงำจากรัฐบาลของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี โดยวิธีการควบคุมหรือ ส่งคนสนิทเข้าควบคุม สั่งการให้สถานีวิทยุเครือข่ายกรมประชาสัมพันธ์ สถานีวิทยุทุกช่องทำการ เสนอข่าวของผู้บริหารและรัฐบาลเพียงฝ่ายเดียวทุกวัน กีดกันและมีให้น่าเสนอข่าวของฝ่ายค้าน หรือ บุคคลที่มีความคิดแตกต่าง หากว่ามีหนังสือพิมพ์ฉบับใดที่เสนอข่าวที่เป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐบาล ผู้บริหารหนังสือพิมพ์ฉบับนั้นก็จะถูกถล่มแก๊ง เช่น ถูกถอนโฆษณา หรือถูกคณะกรรมการ ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ป.ป.ง.) เข้าตรวจสอบฐานะทางการเงินเพื่อให้เกิดความกลัว และเสียชื่อเสียง สำหรับผู้ดำเนินรายการวิทยุโทรทัศน์รายใดที่รัฐบาลไม่อาจควบคุมสั่งการได้ หรือดำเนินการวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาลก็จะถูกปลดหรือถอดออกจากการดำเนินรายการ”

นอกจากนี้ ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 8 มีความเห็นว่า “รัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 นอกจากจะมีบางเรื่องที่ไม่ได้ผลบังคับใช้ตามเจตนารมณ์แล้ว ยังมีช่อง โหว่ในรัฐธรรมนูญบางมาตรา ทำให้เกิดปัญหาทางการเมืองซึ่งไม่ใช่เป็นปัญหาที่ตัวรัฐธรรมนูญ เท่านั้น แต่ปัญหาอยู่ที่โครงสร้างการแบ่งสรรและการต่อรองทางอำนาจทางการเมืองของเหล่า นักการเมือง องค์กรอิสระก็มีช่องโหว่ให้ถูกแทรกแซงครอบงำโดยนักการเมือง ประชาชนไม่มี ช่องทางในการเสนอกฎหมาย แก้ไขกฎหมาย หรือยื่นถอดถอนนักการเมืองที่เป็นไปได้ เนื่องจาก กระบวนการยุ่งยากมากและต้องเสนอผ่านองค์กรที่ไม่มีอิสระหรือเป็นกลางจริง หรือเสนอผ่าน องค์กรศาล หรือสถาบันตุลาการที่มักมีแนวคิดจารีตนิยมมากกว่าจะมีแนวคิดก้าวหน้าอยู่ฝ่าย ประชาชน”

กลุ่มที่เห็นว่า ประเด็น นักการเมืองไม่เคารพกติกาทางการเมือง ไม่เป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดการรัฐประหาร เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549 เช่น ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 2 มีความเห็นว่า “นักการเมืองเคารพกติกาทางการเมืองเสมอ ไม่น่าจะเกี่ยวกับการรัฐประหาร”

กติกาทางการเมือง หมายถึง กฎหมายรัฐธรรมนูญ ที่เป็นกฎหมายที่สำคัญที่สุดในการบริหารประเทศ ซึ่งประเด็นนักการเมืองไม่เคารพกติกาทางการเมือง มีลักษณะละเมิดหรือละเลยโดยอาศัยช่องว่างของกฎหมายรัฐธรรมนูญ และนำมาซึ่งการแสวงหาประโยชน์จากช่องว่างของกฎหมาย แล้วมีผลกระทบต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่ใช้กฎหมายรัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายหลักในการบริหารประเทศ ทำให้เกิดปัญหาทางการเมืองจนเป็นวิกฤติทางการเมือง นำมาซึ่งการบริหารประเทศที่ไม่ชอบธรรมของรัฐบาลได้แก่การเผด็จการรัฐสภา การแทรกแซงองค์กรอิสระ การแทรกแซงสื่อมวลชน โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) การเผด็จการรัฐสภา

การเข้ามาบริหารประเทศของพรรคไทยรักไทย โดยการนำของ พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร เมื่อ พ.ศ.2544 ขณะการเลือกตั้งมีจำนวน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จำนวน 276 คน จากจำนวนทั้งหมด 500 คน ทำให้ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร มุ่งเสริมสร้างเสถียรภาพรัฐบาล โดยการดึงพรรคเล็กเข้าร่วมจัดตั้งรัฐบาลและดึงพรรคการเมืองอื่น ยุบพรรคเข้ามารวมกับพรรคไทยรักไทย เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ อาทิ เช่น พรรคเสรีธรรม พรรคความหวังใหม่ และพรรคกิจสังคม ต่อจากนั้นได้ดึงพรรคชาติพัฒนา ของ นายสุวัจน์ ลิปตพัลลภ ยุบพรรคมารวมกับพรรคไทยรักไทย และดึงกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยการนำของ นายสนธยา คุณปลื้ม ที่สังกัดพรรคชาติไทย ยกทีมลาออกจากพรรคชาติไทยมาสังกัดพรรคไทยรักไทย ทำให้พรรคไทยรักไทยมีเสียงข้างมากในสภาและรัฐบาล โดยการนำของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร สามารถกุมอำนาจได้อย่างเบ็ดเสร็จ

ต่อมาสมัยที่สอง การเลือกตั้ง ส.ส.เมื่อวันที่ 6 มกราคม 2548 พรรคไทยรักไทยอาศัยฐานเสียง ส.ส.จากพรรคเดิมที่ดึงมารวมจากหลายพรรค ทำให้การเลือกตั้งครั้งนี้ได้รับชัยชนะอย่างท่วมท้น มีเสียงข้างมากในสภา จัดตั้งรัฐบาลเพียงพรรคเดียวได้สำเร็จ ด้วยจำนวน ส.ส. 377 คน ทำให้พรรคประชาธิปไตยที่เป็นพรรคฝ่ายค้านไม่สามารถเปิดอภิปรายไม่ไว้วางใจตัวนายกรัฐมนตรีได้ เพราะจำนวน ส.ส.ไม่ถึงเกณฑ์ที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้ คือ 2 ใน 5 เสียงขึ้นไป ในขณะที่ฝ่ายค้านมีจำนวน ส.ส.เพียง 123 คนเท่านั้น ทำให้ การอภิปรายไม่ไว้วางใจนายกรัฐมนตรีกระทำมิได้ รวมถึงการบล็อกโหวต การตรวจสอบถ่วงดุลระหว่างฝ่ายค้านกับฝ่ายรัฐบาลไม่เกิดขึ้นตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ

รวมถึงการครอบงำวุฒิสภา ซึ่งวุฒิสภาเป็นองค์กรที่เป็นผู้ถ่วงดุลไม่ให้ฝ่ายบริหารใช้อำนาจตามอำเภอใจ และเป็นผู้ที่ตรวจสอบ กำกับ ควบคุมการทำงานของรัฐบาล และ

กระบวนการสรรหาบุคคลเข้ามาดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระอื่น ๆ อีก แต่ในรัฐบาลของ พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร ได้มีการแทรกแซงวุฒิสภา โดยการให้คนใกล้ชิด ญาติ ครอบครัวของนักการเมือง สังกัดพรรคไทยรักไทย เข้ามาสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภา แล้วผลักดันให้สมาชิก ฝ่ายรัฐบาลขึ้นดำรงตำแหน่งประธานวุฒิสภาเพื่อเป็นเครื่องมือของรัฐบาล เห็นได้ชัดเจนกรณีของ นายสุชน ชาลีเครือ สมาชิกวุฒิสภาจังหวัดชัยภูมิ ที่ขึ้นดำรงตำแหน่งประธานวุฒิสภา ต่อจาก พล.ต. มนูญกฤต รูปขจร เพื่อสนองรับกับรัฐบาลในการทำหน้าที่ตรวจสอบการทำงานของรัฐบาล ผ่าน คณะกรรมการต่าง ๆ และการสรรหาบุคคลเข้ามาดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระต่าง ๆ ซึ่งต้อง ผ่านความเห็นชอบจากที่ประชุมวุฒิสภา การครอบงำวุฒิสภาของรัฐบาลได้ถูกเปิดเผยออกมาเป็น ระยะเวลาสั้นมวลงดังฉายาว่า “สภาทาส” จนบางครั้งมีข่าวว่า ส.ว.บางคนรับเงินเดือนจากแกนนำ รัฐบาล และ นายเสนาะ เทียนทอง ได้ออกมาเปิดเผยว่า ตนได้เคยได้รับมอบหมายให้ผลักดัน นายสุชน ชาลีเครือ ให้ได้รับเลือกตั้งเข้ามาเป็นสมาชิกวุฒิสภา (จิตติศักดิ์ นันทพานิช 2550: 175) ซึ่งต่อมานายสุชน ชาลีเครือ ได้รับเลือกตั้งขึ้นเป็น ประธานวุฒิสภาและสนองรับกับรัฐบาล พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร เรื่อยมา

การเผด็จการรัฐสภาได้เกิดขึ้นตั้งแต่ รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ.2540 ให้ อำนาจผู้นำทางการเมืองในตำแหน่งนายกรัฐมนตรีมีอำนาจเบ็ดเสร็จเด็ดขาดและกุมอำนาจในการ ต่อรองกับทั้งตัวบุคคลผู้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีภายในพรรคเดียวกันและกับพรรคการเมืองร่วม รัฐบาล เพราะหากรัฐมนตรีคนใดไม่สามารถสนองนโยบาย หรือปฏิบัติหน้าที่ตามความคิดเห็นของ นายกรัฐมนตรีแล้ว โอกาสที่จะหลุดพ้นจากตำแหน่งก็เป็นไปอย่างง่ายดาย (จูปนรรต พรหมอินทร์ 2547: 96) การเผด็จการภายในพรรคไทยรักไทยเองเมื่อพรรคไทยรักไทยมี ส.ส.มาจากหลายกลุ่ม หลายมุ้ง ทำให้อำนาจการต่อรองของแต่ละมุ้งแต่ละกลุ่มภายในพรรคมีน้อยลง การจัดวางตำแหน่ง รัฐมนตรีดำเนินการโดยหัวหน้าพรรคเพียงคนเดียว ด้วยบุคลิกของ หัวหน้าพรรค พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ที่เป็นคนเก่งคนเดียว ไม่ยอมรับความคิดเห็นของคนอื่น จนนายเสนาะ เทียนทอง ออกมา เปิดเผยว่า ตนเองเป็นผู้ป้อนนายกรัฐมนตรีมาด้วยมือ แต่ต่อมาภายหลังแทบไม่เหลือที่ยืนในพรรค และอธิปไตยถูกจับขังอยู่ในพรรค ก่อนตัดสินใจลาออกจากพรรคในที่สุด

2) การแทรกแซงองค์กรอิสระ

หนึ่งในหัวข้อที่ คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมี พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (คปค.) อ้างสาเหตุในการเข้าทำรัฐประหารเมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549 คือ การที่องค์กรอิสระถูกแทรกแซง ไม่สามารถดำเนินงานได้อย่างมีอิสระ ไม่มีเอกภาพ ใน การปฏิบัติงาน ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ ฉบับปี พ.ศ.2540 ที่มุ่งสร้างให้องค์กรอิสระมี บทบาทในการกำกับ ควบคุมการใช้อำนาจรัฐบาล เช่น กกต., ปปช., ปปง. และวุฒิสภา เป็นต้น

องค์กรอิสระมีอำนาจการตรวจสอบการทำงานของรัฐบาล เมื่อรัฐบาลไม่ต้องการถูกตรวจสอบโดยองค์กรอิสระ ก็ต้องทำให้การตรวจสอบไม่สามารถดำเนินการได้อย่างถูกต้องเหมาะสมโดยเริ่มจากการเข้าครอบงำวุฒิสภา หลังจากนั้นขั้นตอนต่อไป คือการกำหนดคนที่ จะเข้ามาเป็นคณะกรรมการในองค์กรอิสระอื่น ๆ ซึ่ง ธีรยุทธ บุญมี ได้วิเคราะห์ไว้ว่า ภายใต้อำนาจการเมืองในระบบทักษิณ ระบบการตรวจสอบขององค์กรอิสระนับได้ว่าเห็นความล้มเหลวมากกว่าความสำเร็จ และกลายเป็น “บริการสีเทา” ที่ถูกแทรกแซงจากอำนาจมืดของฝ่ายรัฐบาลตลอดเวลา (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ 2549: 12)

ระบบการสรรหาตัวบุคคลขององค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ มีการคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิ มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความเป็นอิสระสมกับตำแหน่งสถานะ โดยถูกกลั่นกรองโดยผู้แทนประชาชน คือ สมาชิกวุฒิสภา ซึ่งเป็นองค์กรที่สรรหาผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระต่าง ๆ แต่ระบบการสรรหาไม่ใช่ปัญหา แต่ปัญหาคือ การแทรกแซงของนักการเมืองที่เข้ามามีอำนาจแล้วบิดเบือนระบบการสรรหาที่รัฐธรรมนูญวางเอาไว้ กลุ่มอำนาจทั้งธุรกิจและอำนาจรัฐ ใช้ผลประโยชน์และบุญคุณต้องทดแทน เป็นเครื่องมือแทรกแซงทุกรูปแบบ เช่น ขอมงู๋ ซื่อตัว-ซื่อใจ ชั่วคราว-ถาวร ครองงำและข่มขืนการทำงานของวุฒิสภา (เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง 2550: 191) ผลักดันเอาคนของตนเข้าไปกุมอำนาจตรวจสอบในองค์กรสำคัญ ซึ่งสังคมรู้จักดีว่าองค์กรอิสระบางมีความสัมพันธ์กับพรรคการเมือง สมาชิกวุฒิสภาบางที่รู้แต่ยังเลือก เพราะมีใบสั่งให้ตัดสินใจ หรือรู้ทั้งรู้ว่าท่านนั้นดีแต่เลือกไปก็ไม่ผ่านมติ เพราะถูกบล็อกโหวต ถูกกีดกันตัดตอน

คณะกรรมการการเลือกตั้ง หรือ กกต. เป็นองค์กรที่มีความสำคัญในการควบคุมการดำเนินการเลือกตั้ง ได้ถูกรัฐบาล พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร เข้าแทรกแซงและได้สนองรับนโยบายรัฐบาลอย่างเห็นได้ชัดเจน เช่น กรณี การยุบสภาของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2549 เพื่อยุติวิกฤติทางการเมือง แล้ว กกต. ที่มี พล.ต.อ. วาสนา เพิ่มลาภ เป็นประธาน ได้รับสนองโดยการจัดการเลือกตั้งภายในระยะเวลา 37 วัน คือวันที่ 2 เมษายน 2549 จนทำให้พรรคการเมืองอื่นออกมาโวยวายว่า กกต. ไม่เป็นกลางและกำหนดระยะเวลากระชั้นชิดทำให้ไม่สามารถเตรียมการเลือกตั้งได้ทัน และพรรคไทยรักไทยได้เปรียบ จนเกิดการคว่ำบาตรไม่ส่งผู้สมัครลงรับสมัครเลือกตั้งของพรรคการเมือง 3 พรรค คือ พรรคประชาธิปัตย์ พรรคมหาชน และ พรรคชาติไทย จนเหตุการณ์ทวีขึ้นเป็นวิกฤติการณ์การเลือกตั้ง ต่อมา กกต. ทั้งชุดก็ต้องคำพิพากษาว่าจัดการเลือกตั้งโดยมิชอบ มีโทษจำคุก จำต้องยื่นหนังสือลาออก

นอกจาก คณะกรรมการการเลือกตั้งแล้ว ยังมีองค์กรอิสระอื่นที่รัฐบาลพยายามเข้าไปแทรกแซงการปฏิบัติงาน เช่น คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการประพฤตินิชอบ (ปปช.) และ คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน จนผู้บริหารองค์กรอิสระเหล่านั้น ต้องคำ

พิพาท เช่น คณะกรรมการ ปปช. ทั้งคณะต้องลาออกไปทั้งคณะจากมติการเพิ่มเงินเดือนตนเอง โดยไม่ชอบ หรือประธานคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ถูกศาลพิพากษาโทษจำคุกจากกรณี กระบวนการเสนอชื่อผู้ว่าการ สตง. ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เป็นต้น ทำให้มองเห็นว่าการที่องค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ ปี 2540 ที่ต้องควบคุม กำกับ ตรวจสอบ การทำงานของรัฐบาล กลับไม่สามารถดำเนินการตามหน้าที่ได้ เพราะถูกแทรกแซงจากฝ่ายการเมือง จนปัญหาบานปลายสู่ขั้นวิกฤติทางการเมือง

3) การแทรกแซงสื่อมวลชน

สื่อมวลชนเป็นอีกกลุ่มหนึ่งที่ทำหน้าที่ในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ ให้บริการข่าวสารข้อมูล บริการสาธารณะและบริการธุรกิจ เป็นต้น โดยการเสนอข่าว เปิดเผย การดำเนินงานต่าง ๆ ให้ประชาชนทราบ ถือเป็นสินค้าสาธารณะหรือสินค้าเพื่อสาธารณะ (Public Goods) ที่มีผลกระทบต่อความรู้ ข้อมูลข่าวสาร ความคิดความเชื่อของประชาชนทั้งประเทศ และมีผลกระทบต่อการพัฒนาหรือไม่พัฒนาของสังคมทั้งสังคม (วิทยากร เชียงกุล 2550: 51) สื่อในปัจจุบันแยกออกเป็น 3 ส่วนหลัก คือ สื่อภาครัฐ สื่อภาคเอกชน และสื่อชุมชน โดยสื่อมวลชนมีรายได้จากการขายเนื้อหาล่วงหน้าหรือการขายหนังสือ การบอกรับเป็นสมาชิก และขายโฆษณา สื่อเอกชนจะมีองค์กรควบคุมจริยธรรมการทำงานกันเองเป็นหลักชน สื่อภาครัฐหรือสื่อที่รัฐผูกขาด คือ คลื่นวิทยุ ซึ่งมีประมาณ 525 สถานี กระจายอยู่ในมือของกรมประชาสัมพันธ์ องค์กรสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย (อสมท.) และกองทัพทั้ง 3 เหล่าทัพ ส่วนสถานีโทรทัศน์มีอยู่ 6 ช่องหลัก คือ ช่อง 11 ของกรมประชาสัมพันธ์ ช่อง 5 และช่อง 7 ของกองทัพบก ช่อง 9 และช่อง 3 เป็นของ อสมท. ขึ้นอยู่กับสำนักนายกรัฐมนตรี ส่วนไอทีวีแม้จะเป็นเอกชนแต่รัฐบาล โดยสำนักนายกรัฐมนตรีได้เข้าไปควบคุมโดยผ่านการให้สัมปทานเช่นกัน ทำให้สื่อทั้งคลื่นวิทยุและโทรทัศน์ที่หน่วยงานของรัฐผูกขาดอยู่จึงเป็นแหล่งรายได้และพลังอำนาจทางการเมืองของรัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐ ขณะเดียวกันก็ทำหน้าที่เป็นกระบอกเสียงให้กับรัฐบาลไปพร้อมกัน (กองบรรณาธิการผู้จัดการ 2550: 150-151)

หากสื่อมวลชนมีเสรีภาพในการทำงานจะสามารถเสนอข่าวหรือเปิดเผย การทำงานของรัฐบาลได้อย่างถูกต้อง โปร่งใสชัดเจน จึงทำให้รัฐบาล พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร จำเป็นจะต้องแทรกแซงสื่อมวลชนในทุก ๆ วิถีทางเพื่อให้สื่อทำหน้าที่เป็นเครื่องมือและกระบอกเสียงในการเผยแพร่ข่าวสารของรัฐบาล ในบางเวลาสื่อเอกชนซึ่งทำหน้าที่ตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐอย่างเข้มข้นทำให้มีปัญหาสื่อถูกข่มขู่ คุกคาม ถูกลิดรอนสิทธิ เสรีภาพในการแสวงหาข้อมูล ข้อเท็จจริงจากหน่วยงานของรัฐ นำไปสู่การต่อสู้เคลื่อนไหวเรียกร้องให้รัฐหยุดการคุกคามสื่อ ลิดรอนสิทธิเสรีภาพ (กองบรรณาธิการผู้จัดการ 2550: 151)

วิธีการในการแทรกแซงสื่อของรัฐบาลมีหลายวิธีที่เห็นชัด เช่น การซื้อโฆษณาในหนังสือพิมพ์ ทำให้หนังสือพิมพ์ไม่กล้าเขียนข่าวโจมตีรัฐบาล การใช้อำนาจรัฐขัดขวางการขยายตัวของกลุ่มเศรษฐกิจและสื่อที่มีความคิดตรงข้ามกับรัฐบาล การปิดเว็บไซต์ในอินเทอร์เน็ตที่โจมตี หรือวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาล การแทรกแซงสื่อที่ได้รับสัมปทานจากรัฐด้วยการกดดันเพื่อต่อรองการต่อไปอนุญาต การใช้สื่อของรัฐโฆษณาประชาสัมพันธ์ผลงานของรัฐบาลฝ่ายเดียว การเข้าไปเป็นเจ้าของสื่อเสียเองกรณีของการเข้าไปถือหุ้นใหญ่ใน ไอ.ที.วี. (ITV) จนไม่เสนอข่าวในมุมมองที่ตนเองต้องการได้ การยกเลิกรายการหรือถอดผังรายการออกจากสถานีโทรทัศน์ที่มีรายการที่นำเสนอข้อมูลโจมตีรัฐบาล อย่างเช่น กรณีของรายการเมืองไทยรายสัปดาห์สัญจร ของนายสนธิ์มทองกุล กับ นางสาวสโรชา พรอุดมศักดิ์ จนมีการออกมาปลุกระดมมวลชนตั้งกลุ่มต่อต้าน เปิดโปงการดำเนินงานตามนโยบายของรัฐบาลและการเกิดผลประโยชน์ทับซ้อนของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรีกับธุรกิจของครอบครัว ญาติ พวกพ้องจนเหตุการณ์ปั่นปลายถึงขั้นเป็นกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยขับไล่ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร จนต้องมีการประกาศยุบสภาของรัฐบาล หลังจากการเสนอข่าว ของสื่อมวลชนในการซื้อขายหุ้นของกลุ่มชินคอร์ปอเรชั่นจำกัด (มหาชน) ให้กับกองทุนเทมาเส็กของรัฐบาลสิงคโปร์ โดยไม่มีการเสียภาษีแก่รัฐแต่อย่างใด

การแทรกแซงสื่อวิทยุและโทรทัศน์ที่ชัดเจนในยุคที่รัฐบาล พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตรคือการที่ข่าวทุกข่าวจะออกอากาศทุกครั้งจะต้องมีการตรวจสอบจากเจ้าหน้าที่หน่วยพิเศษของนายกรัฐมนตรีก่อนในคลื่นวิทยุหลักทุกคลื่น สถานีโทรทัศน์ทีทีช่อง (ช่อง 3 , 5 , 7, 9, 11 และ ไอ.ที.วี. (ITV) ยกเว้น เอ.เอส.ที.วี. (ASTV) ช่อง 11 นิวส์ 1. (News1)) คือการนำเสนอข่าวการเข้าไปเป็นประธานทำบุญประเทศ ในวัดพระแก้ว ของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร หลังจากการออกมาวิพากษ์วิจารณ์ว่าไม่บังควร ต่อมารัฐบาลได้สั่งการให้เก็บภาพการนั่งเป็นประธานของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร และควบคุมการนำเสนอข่าว แสดงให้เห็นว่า รัฐบาล พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ครอบงำการรับรู้ข่าวสารของประชาชนอย่างเบ็ดเสร็จ (วัชระ เพชรทอง 2549: 9) แม้กระทั่งการเสนอข่าวการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยที่ถูกรัฐบาลปิดกั้นสื่อไม่ให้สื่อสารสู่สาธารณชน ซึ่งรัฐบาลได้แทรกแซงสื่อเรียกว่าควบคุม หรือครอบงำจะชัดเจนมากกว่า (กองบรรณาธิการ ไอ.เอ็น.เอ็น. 2549: 59) หลายต่อหลายครั้งที่รัฐบาลได้เข้าไปดำเนินการกับสื่อที่เสนอข่าวของกลุ่มพันธมิตรฯในรูปแบบที่แตกต่างกันไป

ล่าสุดกรณีการเสนอข่าวการทุจริตในสนามบินสุวรรณภูมิ ของสื่อมวลชนที่ นายเสริมสุข กษิติประดิษฐ์ หัวหน้าข่าวความมั่นคง หนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์ เสนอข่าว เกิดการรั่วของรันเวย์ท่าอากาศยานสนามบินสุวรรณภูมิ ทำให้ต้องถูกเลิกจ้าง ต้องขอความเป็นธรรม

ต่อศาลยุติธรรมและ เรียกร้องค่าเสียหายจนศาลตัดสินว่าไม่ผิด ทำให้สามารถกลับเข้าไปทำงานต่อได้อีก และบริษัทโพสต์ พับลิชชิ่งต้องจ่ายเงิน 623,700.08 บาท พร้อมดอกเบี้ยร้อยละ 7.5 ต่อปี ซึ่ง เสริมสุข กล่าวว่า “ข้าพเจ้าไม่ยอมรับเงื่อนไขของบริษัทที่ให้ข้าพเจ้าลาออก เพื่อแลกกับเงินชดเชย ร่วมสามล้านบาท แลกกับการยอมเขียนใบลาออก เพราะข้าพเจ้าตระหนักดีถึงการแทรกแซงทางการเมืองจากภายนอกในการกดดัน นสพ.บางกอกโพสต์เพื่อให้ลดการวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาลใน ขณะนั้นที่นำโดยอดีตนายกรัฐมนตรีทักษิณ ชินวัตร” ซึ่งเป็นตัวอย่างที่สะท้อนให้เห็นถึงการแทรกแซงสื่อมวลชนของรัฐบาล พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ปิดกั้นการเสนอข่าว ข้อเท็จจริง ของ สื่อมวลชนไม่สามารถตรวจสอบรัฐบาลได้ จนนำมาซึ่งการเกิดปัญหาวิกฤติการเมือง

จากการไม่เคารพกติกาทางการเมืองหรือกฎหมายรัฐธรรมนูญของ นักการเมือง ทั้งสามกรณี แสดงให้เห็นว่า รัฐบาลได้อาศัยช่องว่างของกฎหมายรัฐธรรมนูญ และ นำมาซึ่งการแสวงหาประโยชน์จากอำนาจรัฐจนก่อให้เกิดวิกฤติทางการเมืองที่ไม่สามารถแก้ไขได้ กระทบต่อความมั่นคงของประเทศชาติ ทำให้ทหารต้องออกมาแทรกแซงทางการเมือง โดยการ รัฐประหารเมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549 จึงสามารถสรุปได้ว่า ประเด็น นักการเมืองไม่เคารพกติกาทางการเมืองเป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดการรัฐประหารเมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549

2.2.3 รัฐบาลพลเรือนมีความเปราะบาง

จากการศึกษาวิจัย ผู้ศึกษาได้ทำการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง ในประเด็น ปัจจัยที่ทำให้เกิดการรัฐประหาร เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549 ประเด็น รัฐบาลพลเรือนมีความเปราะบาง สามารถสรุปผลการวิเคราะห์ได้เป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มตัวอย่างที่เห็นว่า ประเด็นรัฐบาลพลเรือนมีความเปราะบาง เป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดการรัฐประหาร เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549 เช่นผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 6 มีความเห็นว่า “รัฐบาลบริหารงานผิดพลาดและละเมิดกฎหมาย บทบัญญัติในรัฐธรรมนูญ ปล่อยให้มีการทุจริตคอร์รัปชันอย่างกว้างขวาง รวมถึง สังคมไม่มีระเบียบเกิดความขัดแย้งแตกแยกอย่างรุนแรง”

และผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 5 มีความเห็นว่า “ประชาชนขาดความศรัทธาต่อ รัฐบาลที่ไม่สามารถแก้ปัญหา ต่าง ๆ ได้ตามที่ให้นโยบายไว้”

กลุ่มตัวอย่างที่เห็นว่า ประเด็นรัฐบาลพลเรือนมีความเปราะบาง ไม่เป็น ปัจจัยที่ทำให้เกิดการรัฐประหาร เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549 เช่น ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 7 มีความเห็นว่า “รัฐบาลไม่มีความเปราะบางเพราะรัฐบาลมีความเข้มแข็งเป็นฝ่ายบริหารที่มีเสียงมาก ในสภา มีเสถียรภาพอยู่แล้ว”

และผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 8 มีความเห็นว่า “รัฐบาลพลเรือนในขณะนั้นเป็น รัฐบาลจัดตั้งจากพรรคการเมืองพรรคเดียวคือพรรคไทยรักไทยและมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

จำนวนมากที่สุด ในประวัติศาสตร์การเมืองไทย เพราะฉะนั้นความมั่นคงหรือเสถียรภาพของรัฐบาลจึงไม่ใช่ปัญหาที่จะเปราะบางแล้วทำการรัฐประหารได้ง่าย ๆ ”

ขณะที่ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 4 มีความเห็นว่า “เสถียรภาพของรัฐบาลพรรคไทยรักไทย จะเห็นได้จากที่ สส.ของพรรคไทยรักไทย ไม่มีการย้ายพรรค ไม่มีการลาออกจากพรรค ยังเหนียวแน่น ประเด็นนี้จึงไม่มีส่วนทำให้เกิดรัฐประหาร”

รัฐบาลพลเรือนมีความเปราะบาง หมายถึง รัฐบาลบริหารงานผิดพลาด ล้มเหลว จนเกิดความไร้ระเบียบและเกิดความรุนแรงขึ้นในสังคม ไม่สามารถป้องกันความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนได้ ซึ่งรัฐบาลพลเรือนภายใต้การนำของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ที่เข้ามาบริหารประเทศเมื่อ พ.ศ.2544 นั้น ได้ดำเนินนโยบายที่เกิดความผิดพลาด ล้มเหลว และก่อให้เกิดความรุนแรง ไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ดังนี้

1) การละเมิดสิทธิมนุษยชนจากการปราบปรามยาเสพติด นโยบายหลักที่รัฐบาล พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ได้ประกาศต่อสาธารณชน เมื่อ พ.ศ.2544 คือ การแก้ไขปัญหาคาความยากจน การแก้ไขปัญหายาเสพติด และการแก้ไขปัญหาคอร์รัปชัน แต่การแก้ไขปัญหายาเสพติด ได้ดำเนินวิธีการแบบตาต่อตา ฟันต่อฟัน ประกาศสงครามกับผู้ผลิต ผู้ค้า ผู้เสพ มีผู้คนเสียชีวิตจากการดำเนินนโยบายปราบปรามยาเสพติด ประมาณ 2,500 คน ในจำนวนนี้มีทั้งผู้ผลิต ผู้ค้า ผู้เสพ และผู้บริสุทธิ์ โดยการกระทำดังกล่าวมีทั้งฝีมือของเจ้าหน้าที่ของรัฐ และคนกลุ่มเดียวกันที่ต้องการฆ่าตัดตอน ทำให้มีองค์กรสิทธิมนุษยชนออกมาเคลื่อนไหวต่อต้านการปราบปรามยาเสพติดด้วยวิธีดังกล่าว ที่เป็นการละเมิดกระบวนการยุติธรรม ยังผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของรัฐบาลในเรื่องนี้เป็นจุดค้อยซึ่งเป็นจุดที่ฝ่ายตรงข้ามรัฐบาลและประชาคมโลกโจมตีรัฐบาลได้ว่าละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างร้ายแรง

2) การเกิดความรุนแรงในสังคมจากปัญหาการก่อการร้ายในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ สถานการณ์ความรุนแรงดำเนินอย่างต่อเนื่องมาตั้งแต่เหตุการณ์ปล้นปืนที่กองทัพอากาศพัฒนา ค่ายปิเหล็ง อำเภोजะเอย์ จังหวัดนราธิวาส เมื่อวันที่ 4 มกราคม 2547 ทำให้หลายฝ่ายออกมาวิเคราะห์กันว่า สาเหตุของปัญหาเกิดจากอะไร ส่วนหนึ่งมีสาเหตุมาจาก รัฐบาลได้มีคำสั่งยุบเลิก ศ.อบต.ที่จังหวัดยะลา เมื่อ พ.ศ.2545 และการยุบเลิก พตท.43 ทำให้การประสานงานในการป้องกันและปราบปรามการก่อความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ขาดความเป็นเอกภาพ คณะบุคคลผู้ก่อความไม่สงบอาศัยช่องโหว่ที่ไม่มี ศ.อบต.เข้ามาแทรกแซงและปลุกกระดมประชาชนที่อยู่ในชุมชนต่าง ๆ สร้างสถานการณ์ร้ายขึ้นมา เป็นจุดที่ทำให้เกิดปัญหาเพราะเมื่อเปลี่ยนโครงสร้างครั้งใหญ่มีการแยกอำนาจ โดยให้เงินรางวัลเป็นตัวแปร ยุบแล้วไม่มีใครมาแทน โดยเฉพาะหน้าที่รับเรื่องราวร้องทุกข์ซึ่งปีหนึ่ง ๆ มีมากกว่า 350 เรื่อง และร้อยละ 80 เป็นเรื่องที่

ร้องเรียนการกระทำของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ที่รัฐบาลให้เข้าไปช่วยปฏิบัติหน้าที่ร่วมกับทหาร ทำให้หน่วยข่าวภาคพลเรือนหายไป

ขณะเดียวกันการเข้าไปปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจบางคนกลับไปสร้างเงื่อนไขในพื้นที่มากขึ้น ผนวกกับปัญหาผู้มีอิทธิพลบางคนที่สร้างสถานการณ์ความไม่เข้าใจ ปัญหาจึงบานปลาย โดยจุดเริ่มต้นของปัญหาไม่ได้เกิดที่รัฐบาล พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร แต่เพราะ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรีไปตัดผลประโยชน์ของอำนาจมืด อิทธิพลต่าง ๆ ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ ไม่ว่าจะเป็น ของเถื่อนทุกชนิด ยาเสพติด บ่อนและหวย เพราะมันติดกับด้ามมาเลเซีย ผสมกับ นายกรัฐมนตรีเป็นอดีตตำรวจเก่า เมื่อยุบ ศ.อบต.และ พตท.43 ซึ่งเป็นผลประโยชน์ของทหาร และให้ตำรวจมาช่วยทหาร ทำให้ตำรวจเป็นใหญ่ ทหารจึงไม่ชอบ จึงทำให้ทหารในพื้นที่ รวมตัวกับ นักการเมืองท้องถิ่นและกลุ่ม อาร์.เค.เค. (RKK) ทำงานร่วมกันสร้างสถานการณ์เพื่อผลประโยชน์ของแต่ละกลุ่มขึ้นมา (จดหมายจากปาตานี 2550: 1-2) ขณะที่ความคิดแบ่งแยกดินแดนก็เริ่มกลับมา ใช้เยาวชนเป็นเครื่องมือ มีการเปิดแนวรุกใหม่ แบ่งแยกประชาชน หรือสร้างความแตกแยกระหว่างประชาชนไทยพุทธ กับประชาชนไทยมุสลิมด้วยตัวเอง เหตุการณ์รุนแรงขึ้นมีการฆ่าประชาชนทุกวัน

เป้าหมายของการโจมตีที่มากที่สุดกลับเป็นประชาชนธรรมดา ไม่จำกัดเฉพาะหน้าที่ของรัฐ หรือลูกจ้างของรัฐ ในขณะเดียวกันเหยื่อจากความรุนแรงก็เป็นทั้งพุทธและมุสลิมในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน ซึ่งข้อมูลตั้งแต่ ม.ค.2547 - พ.ย.2549 ความรุนแรงในพื้นที่ที่มีจำนวน 5,769 ครั้ง มีผู้เสียชีวิต จำนวน 1,909 คน บาดเจ็บ 2,920 คน (กองบรรณาธิการผู้จัดการ 2550: 32) รัฐบาลก็ไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้

3) การทุจริตคอร์รัปชัน ประเด็นหนึ่งที่คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ได้แถลงการณ์ถึงสาเหตุของการทำรัฐประหาร คือ การเกิดการทุจริตคอร์รัปชัน เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นในทุกประเทศทั่วโลก จะต่างกันแต่เพียงระบบการควบคุมตรวจสอบที่เข้มแข็งหรืออ่อนปวกเปียกของสังคมนั้น ๆ ที่จะช่วยป้องกันหรือเปิดช่องให้เกิดการทุจริตได้มากหรือน้อย ในสังคมไทย มีระบบอุปถัมภ์ เป็นเสาหลักค้ำจุนทั้งในภาคส่วนการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม นับเป็นช่องทางที่เอื้อให้เกิดการทุจริต กินสินบน ไม่ว่าจะยุคเผด็จการทหาร หรือยุคทุนนิยมเสรีประชาธิปไตยล้วนแต่มีปัญหาทุจริตคอร์รัปชัน

รัฐบาลโดยการนำของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ได้ประกาศนโยบายหลักสำคัญ 3 ประการที่ต้องแก้ไข คือ ปัญหายาเสพติด ปัญหาความยากจน และปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน เมื่อ พ.ศ.2544 แต่ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันกลับเพิ่มขึ้นอย่างน่าตกใจ จนเรียกได้ว่าเป็นการคอร์รัปชันเชิงนโยบาย หรือการคอร์รัปชันระดับนโยบาย และเกิดผลประโยชน์ทับ

ซ้อนตามมา ซึ่งนโยบายต่าง ๆ ที่รัฐบาลได้กำหนดเป็นนโยบายออกมาก่อให้เกิดผลประโยชน์แก่ตัวผู้นำรัฐบาลและคณะรัฐมนตรี กลุ่มธุรกิจต่าง ๆ รวมถึงญาติของนักการเมืองพรรคไทยรักไทย ตัวอย่างเช่น 1) กรณีการซื้อขายหุ้นบริษัท ซิน คอร์ปอเรชั่นจำกัด (มหาชน) 2) เอ็กซิมแบงก์ ปล่อยกู้แก่รัฐบาลพม่า 4,000 ล้านบาท 3) โครงการจัดซื้อกล้ายางของกรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ 4) โครงการเซ็นทรัลแล็บ ของกระทรวงเกษตรฯ 5) โครงการออกสลากพิเศษเลขท้าย 2-3 ตัว 6) โครงการจัดซื้อเครื่องตรวจสอบวัตถุระเบิด ซีทีเอ็กซ์ 9000 7) โครงการก่อสร้างท่อร้อยสายไฟฟ้าใต้ดินในสนามบินสุวรรณภูมิ 8) โครงการแอร์พอร์ตลิงก์ 9) โครงการบ้านเอื้ออาทร 10) การขายที่ดินของ ปรส.และ บสท.บริเวณถนนรัชดาภิเษกให้แก่ คุณหญิงพจมาน ชินวัตร 11) กรณีธนาคารแห่งประเทศไทยกล่าวหากรรมการบริหารและพนักงานธนาคารกรุงเทพทุจริตต่อหน้าที่ ปล่อยสินเชื่อให้บริษัทจัดสรรที่ดินรายใหญ่ 12) โครงการทุจริตจัดซื้อรถและเรือดับเพลิง กทม. 13) เรื่องภาษีสรรพสามิตโทรคมนาคมเอื้อเอกชน (กองบรรณาธิการผู้จัดการ 2550: 66-71)

หลังจากยึดอำนาจรัฐประหาร เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549 แล้ว คณะปฏิรูปการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (คปค.) ได้ตั้ง คตส.ขึ้น เป็นองค์กรที่มีหน้าที่ตรวจสอบการทุจริตคอร์รัปชันของรัฐบาลโดยการนำของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ทั้งเป็นความผิดส่วนตัวและความผิดของรัฐบาล ซึ่งกำลังมีการดำเนินการตรวจสอบ หากพบมีมูลความผิด คตส.ก็จะรายงานผลสรุปการสอบสวนชี้มูลความผิดและตั้งคณะกรรมการไต่สวนความผิดทางอาญาหลายและส่งเรื่องให้กระบวนการยุติธรรมต่อไป รวมถึง ป.ป.ช. ได้ริ่ระบบราชการเพื่อตรวจสอบต่อคำสั่งของรัฐบาล พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร โดยตรงภายใต้สโลแกน “ปฏิรูประบบราชการ” ทำให้การเข้าเกิดความล่าช้าเพราะยังมีกลิ่นได้นำของพรรคไทยรักไทยเดิม และเป็นปัญหาที่ไม่มีใครแก้ไขได้อย่างสิ้นเชิง

ผลกระทบจากการดำเนินนโยบายบริหารประเทศของรัฐบาลที่กล่าวมาทั้งสามประการ ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศและมีผลต่อความเป็นอยู่ของประชาชนที่ไม่มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน เกิดความแตกแยกขัดแย้งอย่างรุนแรงทั่วไปในประเทศขาดความสามัคคี เป็นปัจจัยที่ชี้ให้เห็นถึงความสามารถในการบริหารประเทศของรัฐบาล จึงสรุปได้ว่า รัฐบาลพลเรือนมีความเปราะบาง เป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดการรัฐประหาร เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549

2.2.4 นักการเมืองขาดความชอบธรรม

จากการศึกษาวิจัยผู้ศึกษาได้ทำการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง ในประเด็น ปัจจัยที่ทำให้เกิดการรัฐประหาร เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549 ประเด็น นักการเมืองขาดความชอบธรรม สามารถสรุปผลการวิเคราะห์ได้เป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่เห็นว่า นักการเมืองขาดความชอบธรรม เป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดการรัฐประหาร เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549 เช่น ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 3 มีความเห็นว่า “การเลือกตั้งหรือการแสวงหาให้ได้มาซึ่งอำนาจทางการเมืองโดยไม่คำนึงถึงกฎกติกาหรือคุณธรรมทางการเมือง แม้จะต้องแลกมาด้วยผลประโยชน์ในรูปแบบต่าง ๆ ก็ยอม ซึ่งบ้านเมืองเรายังมีนักการเมืองที่ขาดคุณธรรมทางการเมืองจำนวนไม่น้อย กรณีที่ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ถูกกล่าวหาว่า ขาดความชอบธรรมในกรณีขายหุ้นของบริษัท ซินคอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) ให้กับกองทุนเทมาเสก ประเทศสิงคโปร์นั้น ถือว่าไม่มีความชอบธรรม เพราะผู้ถือหุ้นรายใหญ่ของบริษัทซินคอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) คือบุคคลในครอบครัวของผู้นำรัฐบาลที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดขายหุ้นส่วนใหญ่และกิจการในเครือของบริษัททั้งหมด ให้แก่ กองทุนเทมาเสก ของประเทศสิงคโปร์ เป็นเงิน 73,300 ล้านบาท โดยหลีกเลี่ยงไม่เสียภาษีให้แก่รัฐถือว่าไม่มีความชอบธรรม”

และ ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 6 มีความเห็นว่า “โดยเฉพาะ ผู้นำรัฐบาล พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ขาดความชอบธรรมหลายประการเพราะมีธุรกิจที่มีผลประโยชน์ทับซ้อนกับการบริหารประเทศ ส่วนนักการเมืองบางส่วนขาดความชอบธรรมมาตั้งแต่ต้นเพราะส่วนใหญ่ได้รับการเลือกตั้งมาจากการซื้อเสียง มีอิทธิพล แต่อ้างเหตุผลเพื่อความชอบธรรมว่าตนได้รับเลือกตั้งมาด้วยคะแนนเสียงบริสุทธิ์”

ขณะที่ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 5 มีความเห็นว่า “กรณีการขายหุ้นซินคอร์ปฯ ให้กับกองทุนเทมาเสก ประเทศสิงคโปร์ นั้น หลายฝ่ายออกมาบอกว่าเป็นการดำเนินการตามกฎหมายไม่ถือว่าผิดกฎหมาย เป็นเพราะว่า ไม่ทราบข้อมูลที่แท้จริง โดย พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี และทีมงานไม่เปิดเผยความจริงทั้งหมด ซึ่งการไม่เสียภาษีทำถูกต้องตามกฎหมายที่กำหนดไว้ แต่ต้องดูที่เจตนาของการดำเนินการ”

และผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 8 มีความเห็นว่า “การมองกรณีการขายหุ้นกลุ่มซินคอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) ขึ้นอยู่กับมุมมองของฝ่ายใด เพราะแต่ละฝ่ายมองไม่เหมือนกัน ซึ่งในรอบ 50 ปี ประเทศไทยไม่เคยมีผู้นำประเทศหรือนายกรัฐมนตรีที่มีภาวะผู้นำสูง ความสามารถสูงเป็นคนเก่ง ทักษะสูง มีความเชื่อมั่นตนเองสูง น่าจะสร้างประโยชน์ให้แก่ประเทศชาติมากกว่านี้ แต่อยู่มาวันหนึ่ง สังคมไทยขับไล่ผู้นำคนเก่งคนนี้ เพราะเหตุจากพบจุดเสียในตัวของผู้นำประเทศเอง คือ มีความเชื่อมั่นตนเองสูงไม่ยอมเชื่อฟังคำแนะนำจากใครคิดว่าตนเองเก่งไม่เก็บความรู้สึกคิดอย่างไร พูดอย่างนั้น การบริหารประเทศก็เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน รวมถึงญาติและพวกพ้องมากเกินไป จึงทำให้ขาดความชอบธรรมทางการเมือง”

นอกจากนี้ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 3 มีความเห็นว่า “การขาดความชอบธรรมของ นายกรัฐมนตรี อีกกรณีคือ บริษัทชินแซทเทลไลท์ จำกัด (มหาชน) ที่ได้รับสัมปทานดำเนิน

ธุรกิจดาวเทียม ไอ พี สตาร์ ซึ่งเป็นธุรกิจของผู้นำประเทศขณะนั้นและครอบครัว ได้รับการยกเว้นไม่เสียภาษี ทำให้ได้รับประโยชน์เป็นเงินไม่น้อยกว่า 16,459 ล้านบาท ซึ่งคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน โดยนายกรัฐมนตรีเป็นประธานคณะกรรมการโดยตำแหน่ง ได้ผลักดันให้คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนมีมติยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลเฉพาะรายได้ที่ได้รับจากต่างประเทศเป็นเวลา 8 ปี ให้แก่บริษัท จีนแซทเทลไลท์ จำกัด (มหาชน) ทำให้รัฐบาลต้องสูญเสียรายได้ที่จะได้รับเงินภาษีเป็นเงิน 16,459 ล้านบาท ส่อเจตนาทุจริตเชิงนโยบายของผู้นำรัฐบาล หรือกรณีสถานีโทรทัศน์ ไอ ที วี ภายหลังที่ บริษัท จีนคอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) ได้เข้ามาถือหุ้นรายใหญ่แล้ว ก็มีการลดค่าสัมปทาน และเปลี่ยนแปลงการจัดผังและสัดส่วนรายการเสียใหม่ ทำให้กลุ่มจีนคอร์ปอเรชั่นผู้ถือหุ้นรายใหม่ได้ประโยชน์จากการเสนอลดค่าสัมปทาน ทำให้รัฐขาดรายได้เป็นเงินประมาณ 17,000 ล้านบาท จากการปรับผังรายการทำให้สถานีโทรทัศน์ ไอ ที วี นำเสนอรายการละครและรายการบันเทิงอื่นได้มากขึ้น ซึ่งประโยชน์ตกอยู่กับกลุ่มจีนคอร์ปอเรชั่นของครอบครัวผู้นำรัฐบาลขณะนั้น”

กลุ่มที่เห็นว่า นักการเมืองขาดความชอบธรรม ไม่เป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดการรัฐประหาร เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549 เช่น ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 2 มีความเห็นว่า “นักการเมืองมีความชอบธรรมและดำเนินการตามกฎหมายทุกอย่าง อย่างกรณีการขายหุ้นกลุ่มจีนคอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) ให้กับกลุ่มเทมาเสก ประเทศสิงคโปร์ เป็นการโจมตีจากสื่อฝ่ายตรงข้ามรัฐบาลที่สูญเสียผลประโยชน์หลายประการ นำเสนอข่าวที่เป็นเท็จ ปกปิดข้อมูล บิดเบือนทำให้เป็นสงครามจิตวิทยาที่รุนแรงมาก เพราะก่อนหน้านี้ก็มีการขายหุ้นจากหลายบริษัท เช่น หุ้นของ ดีแทค ก็ดำเนินการขายหุ้นในลักษณะเดียวกัน แต่ไม่เป็นข่าวถูกโจมตีจากสื่อมวลชน โดยกรณีการขายหุ้นของกลุ่ม จีนคอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) ให้กับ กลุ่มเทมาเสก ประเทศสิงคโปร์ นั้น เกิดขึ้นจากบุคคลที่เป็นชนชั้นสูง 2 คนที่แก่งแย่งกันมีคนได้ผลประโยชน์ที่ไม่ใช่ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรีเพียงคนเดียว มีการขายหุ้นก่อนหน้านี้แล้ว แต่ผลประโยชน์ไม่ลงตัว โดยมีการจัดตั้งบริษัท นอมินี คือ บริษัททุกลาบแก้ว ของตระกูล สารสิน และมีการจัดตั้งบอร์ดกับกลุ่มเทมาเสก แต่กลุ่มเทมาเสกต้องการจัดตั้งบอร์ดร่วมกับคนของชนชั้นสูงอีกฝ่ายหนึ่งที่มีอนาคต ทำให้ชนชั้นสูงอีกฝ่ายหนึ่งไม่พอใจ จึงไม่ขายหุ้น จึงผลกมาลงที่ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ให้ขายหุ้น กลุ่มจีนคอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)”

และผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 1 มีความเห็นว่า “กรณีการขายหุ้นของกลุ่มจีนคอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) มีความชอบธรรม เพราะดำเนินการถูกต้องตามกฎหมายและถือว่าไม่ผิดในเชิงธุรกิจแต่ถูกฝ่ายตรงข้ามใช้สื่อเสนอข่าวบิดเบือนทำให้เกิดความเข้าใจผิดของประชาชนส่วนใหญ่”

ขณะที่ ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 4 มีความเห็นว่า “การขายหุ้นของบริษัท ซินคอร์ปอเรชั่น เป็นจุดที่ทำให้เกิดปัญหาการแทรกแซงทางการเมืองของทหารและทำให้ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร สิ้นสุดทางการเมือง เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549 เพราะเป็นจิตวิทยาการเมือง โดย พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร เชื่อเหตุผลมากกว่าความรู้สึก ซึ่งเขาเชื่อเหตุผลว่า การขายหุ้นที่ถูกกฎหมาย โดยไม่เสียภาษี เป็นเหตุผลที่ไม่ผิดกฎหมายสามารถกระทำได้ แต่เขาเล็งนึกถึงความรู้สึกของคนไทยทั่วประเทศ ที่ผู้นำประเทศดำเนินการละเลยหรือหลีกเลี่ยงภาษี ประกอบกับการสร้างกระแสข่าวของสื่อมวลชนทำให้เกิดกระแสต่อต้านขึ้นมาทันที หากถือในเรื่องคุณธรรมถือว่า ไม่มีคุณธรรม และการดำเนินการขายหุ้น โดยไม่ได้เสียภาษี เป็นวิธีการเลี่ยงภาษี หรือ เรียกว่า แท็คอวอยซ์แดนซ์ (Tax Avoidance) เป็นที่นิยมของนักธุรกิจไทยที่ดำเนินการกรณีดังกล่าว หลายบริษัท เช่น บริษัทดีแทค, บริษัทอเรนจ์ เป็นต้น ไปจดทะเบียนในต่างประเทศ แล้วมาขายหุ้นแต่ไม่เป็นข่าวโด่งดังไม่ถูกโจมตีเหมือนกรณีของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร”

ความชอบธรรมทางการเมืองการปกครองเป็นรากฐานสำคัญอย่างหนึ่งของการใช้อำนาจทางการเมืองการปกครอง โดยฝ่ายปกครองคิดว่าตนมีสิทธิที่จะปกครอง และฝ่ายถูกปกครองก็ยอมรับในการถือสิทธิดังกล่าว การปกครองมีความชอบธรรมก็จะทำให้ประชาชนเห็นว่าการกระทำของฝ่ายปกครองมีความถูกต้องยอมรับในตัวผู้นำ แต่ในทางตรงกันข้าม ถ้าประชาชนเห็นว่าผู้ปกครองขาดความชอบธรรม เช่น ใช้อำนาจหน้าที่ในการปกครองไม่ถูกต้อง กอบโกยผลประโยชน์ให้แก่พรรคพวกตน ผู้ปกครองก็จะไม่ได้รับการยอมรับและสนับสนุนจากประชาชนทำให้ขาดความชอบธรรมที่จะปกครองประเทศต่อไปได้

นักการเมืองไม่ว่าจะเป็นฝ่ายรัฐบาล หรือฝ่ายค้านขาดความชอบธรรมตั้งแต่กระบวนการการเลือกตั้ง เพราะการเลือกตั้งของประเทศไทยเป็นที่ทราบกันดีว่า มีการทุจริตเพื่อมุ่งที่จะเอาชนะกันทุกรูปแบบ โดยเฉพาะการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนั้น ถึงขนาดรัฐธรรมนูญได้ตั้งองค์กรอิสระ หรือ คณะกรรมการการเลือกตั้งขึ้นมาเป็นกรรมการในการดูแลการเลือกตั้ง ก็ยังไม่สามารถดูแลการเลือกตั้งให้บริสุทธิ์ยุติธรรมได้อย่างจริงจังเด็ดขาด จะเห็นได้จากเมื่อมีการเลือกตั้งเมื่อไหร่ พรรคการเมืองจะสรรหาผู้สมัครที่มีฐานะทางการเงินเข้ามาเป็นสมาชิกพรรคและลงสมัคร ส.ส.ในสังกัด รวมถึงการหาทุนอยู่เบื้องหลัง เมื่อเสร็จสิ้นการเลือกตั้ง นักการเมืองก็จะอ้างว่าตนได้รับความไว้วางใจจากประชาชน เป็นตัวแทนจากประชาชนอย่างชอบธรรม แล้วหลังจากได้ตั้งรัฐบาลแล้ว นักการเมืองก็จะเอื้อประโยชน์ในการกำหนดนโยบายของรัฐบาลให้พวกพ้อง หรือต่อตนเอง

พรรคไทยรักไทยโดยการนำของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ได้รับชัยชนะการเลือกตั้งด้วยเสียงข้างมากในสภาตั้งรัฐบาล และทุกครั้งที่มาความชอบธรรมทาง

การเมือง พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร จะพูดเสมอว่า ตนได้รับการเลือกตั้งจากประชาชน 18 ล้านเสียงทั่วประเทศ ถือเป็นเสียงข้างมากของประเทศ ในช่วงสมัยแรกที่เข้ามาบริหารประเทศ ไม่ว่าจะเขาจะผลิตนโยบายอะไรเป็นที่ชื่นชอบของประชาชนไปหมด ด้วยนโยบายแปลกใหม่และเน้นนโยบายประชานิยม แต่เหตุการณ์ทางการเมืองทำให้มีฝ่ายตรงข้ามการออกมาเปิดเผยถึงพฤติกรรมของผู้นำประเทศเรื่อย ๆ ลดความน่าเชื่อถือในตัวนายกรัฐมนตรี จนถึงเกิดวิกฤติการเมืองนำมาสู่การรัฐประหารเมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549 โดยเหตุการณ์ที่ทำให้ รัฐบาลพรรคไทยรักไทยรวมถึง พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ขาดความชอบธรรมประกอบด้วย

1) ผลประโยชน์ทับซ้อน

การกำหนดนโยบายของรัฐบาลที่เอื้อประโยชน์ให้แก่ตนเองและพวกพ้องของรัฐบาลที่มีกลุ่มทุนจำนวนมากที่เข้ามาเป็นคณะรัฐมนตรี ส่วนใหญ่รัฐมนตรีในรัฐบาลของพรรคไทยรักไทยจะมีธุรกิจเป็นของตนเองอยู่แล้ว โดยเฉพาะผู้นำรัฐบาลที่มีธุรกิจโทรคมนาคมรายใหญ่ของประเทศ รวมถึง กลุ่มจากต่างจังหวัดที่ร่วมกันลงทุนในการเลือกตั้งเข้ามา ทุกภาคของประเทศไทยจะเห็นได้จากการแยกเป็นกลุ่ม ก๊วน มุ่งหลากหลาย จะเห็นว่า แต่ละกลุ่มจะมีผู้นำกลุ่มและสมาชิกในกลุ่มจำนวนหนึ่ง เมื่อได้ตั้งรัฐบาลแล้วก็กำหนดนโยบายที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและพวกพ้องนานัปการ ตัวอย่างเช่น การรัฐบาล พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร แก้ไข พระราชบัญญัติประกอบกิจการ โทรคมนาคม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2549 ขยายสัดส่วนการถือหุ้นของต่างชาติ จากเดิมกำหนดไว้ร้อยละ 25 เป็น ร้อยละ 49 ในวันที่ 20 มกราคม 2549 หรือ 2 วันก่อนการขายหุ้นกลุ่มชินคอร์ปอเรชั่นให้กลุ่มเทมาเสก เป็นการแสดงให้เห็นว่าการแก้ไขกฎหมายเพื่อผลประโยชน์ทับซ้อนที่สามารถให้ธุรกิจต่างชาติหรือกลุ่มเทมาเสกเข้ามาถือหุ้นในกลุ่มชินคอร์ปฯ ได้ ถือว่าเป็นการขายอธิปไตยให้ต่างชาติ เพราะ 2 บริษัทในเครือชินคอร์ปคือ บริษัท เอไอเอส ถือสัมปทานของรัฐบาลรายแรกของประเทศ คือ กลิ่นโทรศัพท์มือถือ และ บริษัท ชินแซทเทลไลท์ ถือสัมปทานวงโคจรดาวเทียมซึ่งเป็นสมบัติของชาติ

การขาดความชอบธรรมของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ได้มีกระบวนการที่แสดงออกตั้งแต่เริ่มเข้ามาเป็นผู้นำประเทศ เมื่อ ปี 2544 ที่ต้องคดีซุกหุ้น ได้มีการจดทะเบียนก่อตั้งบริษัท แอมเฟลิริช อินเวสเมนต์ จำกัด ที่เกาะบริติชเวอร์จิน ประเทศเล็ก ๆ กลางทะเลแคริบเบียน หนึ่งในสวรรค์ของนักฟอกเงิน (จิตติศักดิ์ นันทพานิช และคณะ 2550 : 37) ด้วยเหตุผลที่อธิบายภายหลังว่าเพื่อเตรียมการนำหุ้นชินคอร์ปฯ ไปขายในตลาดหุ้นแนสแดคสหรัฐอเมริกา บริษัทดังกล่าวมีลักษณะคล้ายกิจการอำพราง เพื่อผลประโยชน์ทางภาษี หรือเพื่ออำพรางทรัพย์สินของตนเพื่อหลบเลี่ยงการตรวจสอบ ซึ่ง พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ได้ชี้แจงว่า ได้ขายกิจการให้บุคคลอื่นไปแล้ว โดยไม่เปิดเผยว่าเป็นใคร แต่เป็นผู้ถือหุ้นใหญ่ของกลุ่มชินคอร์ปฯ จนกระทั่งปี 2546

รายชื่อผู้ถือหุ้นได้หายไปจากทำเนียบผู้ถือหุ้นใหญ่ ก่อนปรากฏตัวอีกครั้ง พร้อมกับข่าวอื้อฉาว เมื่อครอบครัวชินวัตร ตัดสินใจขายหุ้นชินคอร์ป ๑ ให้กับ กองทุนเทมาเสกในปี 2549

2) การขายหุ้นกลุ่มชินคอร์ปอเรชัน จำกัด ให้กับกลุ่มเทมาเสกประเทศสิงคโปร์

การลดความเชื่อถือในตำแหน่งนายกรัฐมนตรีของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ลดลงอย่างมากพร้อมกับคำถามหาจริยธรรมกับความชอบธรรมของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตรในการดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี หลังจากการขายหุ้น บริษัทชินคอร์ปอเรชัน จำกัด (มหาชน) หรือชินคอร์ปฯ กับ บริษัทเพื่อการลงทุนของรัฐบาลสิงคโปร์ ชื่อ “เทมาเสก” มีการลงนามอย่างเป็นทางการร่วมกันทั้งสองฝ่าย เมื่อวันที่ 23 มกราคม 2549 มีมูลค่า 73,271,200,910 ล้านบาท ซึ่งเป็นการขายหุ้นของครอบครัวชินวัตร ที่ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร จะบอกว่าเป็นหุ้นของ ครอบครัวด้วย เหตุผลที่ครอบครัวไม่ต้องการให้สังคมตำหนิว่า นายกรัฐมนตรีมีผลประโยชน์ทับซ้อน เมื่อขายหุ้นแล้วจะได้ดำเนินกิจกรรมทางการเมืองอย่างไร้ประวัติ

การขายหุ้นชินคอร์ป กับ กองทุนเทมาเสก ในครั้งนี้กลายเป็นชนวนให้สังคมลุกขึ้นมาตั้งคำถามถึงคุณธรรมและจริยธรรมของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ที่การขายหุ้นก่อนมหาศาล แต่ไม่มีการเสียภาษีแก่แผ่นดินแม่แค่บาทเดียว ซึ่ง พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ได้ออกมาตอบคำถามแก่สังคมว่า การขายหุ้นได้ดำเนินการถูกต้องตามกฎหมายทุกประการ สังคมจึงไม่พอใจในตัวผู้นำประเทศเป็นอย่างมากที่ไม่มีจริยธรรม เสียภาษี โดยการ โยกย้ายถ่ายเทหุ้น และการขายกิจการทั้งบริการดาวเทียมและสถานีโทรทัศน์ซึ่งเป็นกิจการสาธารณสมบัติที่สงวนไว้สำหรับคนไทย กลับขายให้คนต่างชาติ

การปรากฏของผู้ถือหุ้นชินคอร์ป จำนวน 328.77 ล้านหุ้นที่เพิ่มในบัญชีของ นายพานทองแท้ – นางสาวแพทองทา ชินวัตร ทายาทของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ซึ่งไม่มีที่มาที่ไปว่าใครคือเจ้าของที่แท้จริงในการขายหุ้นมา แต่ครอบครัวชินวัตร ได้ชี้แจงว่า หุ้นล็อตดังกล่าวได้ซื้อขายผ่านตลาดหลักทรัพย์ เมื่อวันที่ 20 มกราคม 2549 แต่ไม่ปรากฏในรายงานซื้อ-ขาย และเพิ่มความหนักแน่นขึ้นเมื่อ นายกิตติรัตน์ ณ ระนอง กรรมการผู้จัดการตลาดหลักทรัพย์ ได้ออกมาชี้แจงว่าเป็นการลงรายการผิดของเจ้าหน้าที่ตลาดหลักทรัพย์ และให้เหตุผลว่า สองทายาทของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร สามารถซื้อขายหุ้นได้โดยตรงนอกตลาดหุ้นได้อยู่แล้ว เพราะเป็นบุคคลในกลุ่มเดียวกัน ไม่จำเป็นต้องผ่านตลาดหลักทรัพย์ (จิตตศักดิ์ นันทพานิช และคณะ 2550: 42)แต่สังคมยังสงสัยว่าการทำธุรกรรมของบริษัท แอมเพิลริช ๑ ให้ นายพานทองแท้ – นางสาวแพทองทา ชินวัตร ในราคา 1 บาทต่อหุ้น ก่อนจะนำมาขายต่อให้เทมาเสกในราคา 49.25 บาท

หลังจากการขายหุ้นชินคอร์ปให้กับกลุ่มเทมาเสก ได้ 7 วัน ในวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2549 ท่ามกลางแรงกดดันจากสังคมนั้น ดร.สุวรรณ วลัยเสถียร อดีตรัฐมนตรีช่วย

กระทรวงพาณิชย์และผู้เชี่ยวชาญกฎหมาย ได้ออกมาแถลงข่าวในฐานะโฆษกตระกูลชินวัตรว่า เจ้าของ แอมเฟลริช ปัจจุบันคือ นายพานทองแท้ – นางสาวพิณทองทา ชินวัตร ที่ได้รับมอบกิจการมาจากบิดา คือ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร เมื่อวันที่ 1 ธันวาคม 2543 หรือ 35 วัน ก่อนการเลือกตั้งวันที่ 6 เมษายน 2544 และตอบคำถามที่สังคมสงสัยคือ เหตุผลที่แอมเฟลริชไม่ขายหุ้นชินคอร์ปให้เทมาเสกโดยตรง เพราะไม่ต้องการให้เงินทุนไปอยู่ต่างประเทศ และยืนยันว่า การขายหุ้นในครั้งนี้ 'ไม่มีภาษี' เพราะกฎหมายระบุไว้ว่า การซื้อขายหุ้นของบุคคลธรรมดาในตลาดหลักทรัพย์ 'ไม่ต้องเสียภาษี' เพราะการตกลงซื้อขายระหว่างผู้ซื้อผู้ขายเกิดขึ้นที่หมู่เกาะบริติชเวอร์จิน ซึ่งไม่มีสนธิสัญญาภาษีซ้อนกับประเทศไทย จึงไม่มีภาระภาษี อีกทั้งในส่วนการที่แอมเฟลริช ขายหุ้นชินคอร์ปให้สองทายาท พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ได้มีการทำหนังสือสอบถามไปยังกรมสรรพากร และได้รับคำตอบยืนยันอย่างเป็นทางการแล้วว่า 'ไม่ต้องเสียภาษี'

หลังจากนั้นสังคมเกิดความสงสัยและความไม่พอใจในการถามถึงจริยธรรม ความชอบธรรมของผู้นำประเทศ ทำให้ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ได้ออกมาชี้แจงข้อกล่าวหากรณีขายหุ้นชินคอร์ป ฯ ผ่านรายการ “นายท. ทักษิณ พบประชาชน” ในวันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2549 ว่า ตนทำทุกอย่างถูกกฎหมาย ไม่มีการชุกหุ้น และให้สัมภาษณ์กับสถานีโทรทัศน์ซีเอ็นเอ็น เมื่อวันที่ 10 มีนาคม 2549 ว่า การซื้อขายหุ้นเป็นเรื่องของครอบครัว ตนเองไม่รู้เรื่อง เป็นของลูก ๆ และญาติของตนเองที่ตัดสินใจกันเอง ตนทำงานเพื่อสังคมทุกอย่าง เป็นไปตามกติกาสากล และกฎหมายไทย คนที่โงมต้ออาจจะไม่เข้าใจ หรือตั้งใจจะให้เป็นการประเด็นทางการเมืองมากกว่า การชี้แจงข้อกล่าวหาของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ได้ผ่านออกสถานีโทรทัศน์หลายช่อง บางครั้งได้หลุดคำพูดที่ผู้นำประเทศไม่ควรจะพูด คือ “อิจฉา แก่นั้น ตัวเดียวเท่านั้น” (จิตตศัคคีนันทพานิชและคณะ 2550: 42)

จากการศึกษาพบว่า ประเด็นที่สำคัญที่สุดที่เป็นปัญหาหลักของปัจจัยภายนอกที่ทำให้เกิดการรัฐประหาร เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549 คือ ประเด็น นักการเมืองขาดความชอบธรรมโดยเฉพาะการขาดความชอบธรรมของผู้นำประเทศที่ประชาชนส่วนใหญ่ไม่ให้ความไว้วางใจในการบริหารประเทศ และถือเป็นจุดเริ่มต้นที่ทำให้เกิดการโค่นล้มรัฐบาลจากฝ่ายตรงข้ามหรือฝ่ายสูญเสียผลประโยชน์ จนเกิดวิกฤติทางการเมืองและทหารอาศัยสถานการณ์วิกฤติทางการเมืองออกมาแทรกแซงทางการเมือง โดยการรัฐประหาร จึงสามารถสรุปได้ว่า ประเด็นนักการเมืองขาดความชอบธรรมเป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดการรัฐประหาร เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549

2.2.5 การเลือกตั้งไม่สุจริต

จากการศึกษาวิจัย ผู้ศึกษาได้ทำการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง ในประเด็น ปัจจัยที่ทำให้เกิดการรัฐประหาร เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549 ประเด็น การเลือกตั้งไม่สุจริต สามารถสรุปผลการวิเคราะห์ได้เป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่เห็นว่า การเลือกตั้งไม่สุจริต เป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดการรัฐประหาร เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549 เช่น ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 4 มีความเห็นว่า “เพราะการเลือกตั้งเป็น กระบวนการที่ประชาชนทั่วประเทศเลือกตัวแทนเข้ามาบริหารประเทศ เป็นวิธีการลดแรงความ ขัดแย้ง หากมีการเลือกตั้งจะไม่เกิดการรัฐประหาร ซึ่งการเลือกตั้งของไทย ก่อนเกิดการรัฐประหาร 19 กันยายน 2549 นั้น เป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดการรัฐประหาร เช่น กรณีการเลือกตั้ง สส.เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2549 หลังจากการยุบสภาที่เป็นปัญหาที่เป็นเกมของนักการเมือง จนเกิดวิกฤติทาง การเมือง”

และผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 1 มีความเห็นว่า “โดยเฉพาะการเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2549 พรรคไทยรักไทยชนะการเลือกตั้งและพรรค การเมืองฝ่ายต่อต้านรัฐบาลและพรรคฝ่ายค้านการเลือกตั้งไม่สามารถเอาชนะการเลือกตั้งได้”

รวมถึงผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 3 มีความเห็นว่า “หากการเลือกตั้งไม่บริสุทธิ์ ยุติธรรมจะนำมาซึ่งการเป็นเผด็จการทางการเมือง หรือผูกขาดในรัฐสภาจนไม่สามารถตรวจสอบ หรือคานอำนาจได้ซึ่งการเลือกตั้งที่ไม่บริสุทธิ์ เป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดการรัฐประหารได้”

ขณะที่ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 5 มีความเห็นว่า “พรรคฝ่ายค้านพร้อมใจกันไม่ ส่งตัวแทนพรรคลงสมัครรับเลือกตั้ง ในการเลือกตั้ง วันที่ 2 เมษายน 2549 จึงเป็นเชื้อประทุให้เกิด การรัฐประหาร”

และผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 7 มีความเห็นว่า “การไม่ส่งตัวแทนพรรคลง สมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมือง 3 พรรคในการเลือกตั้ง 2 เมษายน 2549 เป็นเกมที่พรรค การเมืองเล่นกันอย่างแยบยล เพื่อหวังผลการเกิดวิกฤติการเมืองนำไปสู่การรัฐประหาร”

กลุ่มที่เห็นว่า การเลือกตั้งไม่สุจริต ไม่เป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดการรัฐประหาร เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549 เช่น ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 2 กล่าวว่า “การเลือกตั้งไม่ใช่ปัจจัยที่ทำให้ เกิดการรัฐประหาร เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549”

กระบวนการการเลือกตั้งทุกระดับในประเทศไทย โดยเฉพาะการเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เป็นการต่อสู้ของนักเลือกตั้งที่ต้องใช้ทุนจำนวนมากเพื่อเป้าหมายคือชัยชนะในการได้รับเลือกตั้ง ซึ่งพฤติกรรมทางการเมืองที่เกิดขึ้นช่วงระยะเวลาการหาเสียงเลือกตั้งและ ได้กลายเป็นพฤติกรรมเบื้องต้นก่อนที่จะนำไปสู่พฤติกรรมอันเลวร้ายทางการเมืองที่จะเกิดขึ้น

ต่อไปในอนาคต นั่นก็คือการทุจริตการเลือกตั้งไม่ว่าจะเป็นการโกงการเลือกตั้งด้วยวิธีการต่าง ๆ นานาที่จะสรรหามากระทำต่อกันได้ แต่ที่สำคัญที่สุดที่เห็นจะได้แก่ การซื้อสิทธิ์ขายเสียงอันเป็นวิธีการที่ยังใช้ได้ผลอยู่ตลอดเวลา (ชรินทร์ สันประเสริฐ 2549: 141)

การเลือกตั้งที่มีผลทำให้เป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดการรัฐประหาร เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549 คือ การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2549 ที่มีผลกระทบตามมาหลายประการ เช่น การประกาศยุติติกบฏทางการเมืองของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร การยุบพรรคการเมือง การตัดสินของศาลให้การเลือกตั้งเป็นโมฆะ และที่เป็นจุดวิกฤติทางการเมืองคือ การไม่ส่งสมาชิกพรรคลงสมัครรับเลือกตั้งของ 3 พรรคการเมือง ทำให้การแก้ไขปัญหาทางการเมืองถึงทางตัน โดยหลังจากที่ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ได้ประกาศยุบสภาเพื่อแก้ปัญหาวิกฤติการเมือง เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2549 นั้น กกต.ได้ขานรับกำหนดวันเลือกตั้งภายใน 30 วัน คือ วันที่ 2 เมษายน 2549 ซึ่งเป็นการกำหนดวันเลือกตั้งที่เร็วทำให้พรรคไทยรักไทยที่เป็นฝ่ายรัฐบาลได้เปรียบคู่ต่อสู้จากพรรคการเมืองอื่น ทำให้พรรคการเมืองอื่นอีก 3 พรรค คือ พรรคประชาธิปัตย์ พรรคชาติไทย และพรรคมหาชน รวมตัวกันประกาศไม่ส่งผู้สมัครลงรับสมัครเลือกตั้ง ทำให้ไม่มีพรรคการเมืองใหญ่ลงสมัครเลือกตั้ง แต่พรรคไทยรักไทยได้ไปสนับสนุนให้พรรคการเมืองเล็ก ๆ ลงสมัครเลือกตั้งเพื่อให้เกิดการเลือกตั้งโดยชอบธรรมตามกฎหมายรัฐธรรมนูญ จนนำมาสู่การกระทำผิดในการจ้างพรรคการเมืองลงสมัครเลือกตั้งส่งผลให้ศาลรัฐธรรมนูญตัดสินให้ยุบพรรคไทยรักไทยในที่สุด อีกทั้งบางเขตเลือกตั้งมีผู้สมัครเพียงผู้เดียว ไม่มีคู่แข่ง แต่ได้คะแนนไม่ถึงร้อยละ 20 ของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จน กกต.ต้องจัดการเลือกตั้งซ่อมอีก 2 ครั้ง

การจัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2549 เกิดเหตุการณ์ขึ้นหลายอย่างที่ถือเป็นการเลือกตั้งที่ไม่สุจริตและไม่ชอบธรรม เช่น การจ้างพรรคการเมืองเล็ก ๆ ลงสมัครเพื่อให้มีคู่แข่งให้มีความชอบธรรม การที่มีผู้แสดงความไม่ประสงค์จะลงคะแนนให้ใครอย่างมากกว่า 10 ล้านเสียง คิดเป็นร้อยละ 40 ของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง หรือ การแสดงออกให้เห็นอารยะขัดขืนที่มีการเขียนข้อความคำทอในบัตรเลือกตั้ง การฉีกบัตรเลือกตั้งในหน่วยเลือกตั้ง ไม่เห็นด้วยกับการเลือกตั้งที่ไม่เป็นประชาธิปไตย การที่มีผู้สมัครรับเลือกตั้งเพียงคนเดียวในบางเขตเลือกตั้ง จนวันที่ 25 เมษายน พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงมีพระราชดำรัสต่อตุลาการศาลรัฐธรรมนูญสูงสุด และคณะผู้พิพากษาประจำศาล สำนักงานศาลยุติธรรม ในโอกาสเข้าเฝ้าฯ ถวายสัตย์ปฏิญาณตนก่อนเข้ารับหน้าที่ ณ พระตำหนักเปี่ยมสุข วังไกลกังวล จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยขอให้ศาลยุติธรรมเป็นแกนหลักในการผ่าทางตันวิกฤติการณ์ทางการเมือง ทรงเป็นห่วงการเลือกตั้งที่ไม่เป็นประชาธิปไตย และการดำเนินการไม่ถูกต้อง อาทิ การมีพรรคการเมือง

เดียวลงแข่ง การทูลเกล้าฯขอนายกรัฐมนตรีพระราชทาน ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 7 ไม่สามารถ
กระทำได้ และการให้เวลาการเลือกตั้ง เพียง 30 วัน เป็นเรื่องที่ต้องหรือไม่ เป็นต้น

หลังจากนั้น เงื่อนไขการเลือกตั้งที่ไม่สุจริต ไม่โปร่งใสของ กกต.ถูกสังคม
มองว่าถูกรวบงำจากอำนาจรัฐ เพื่อหวังผลสู่ชัยชนะในการเลือกตั้ง ตลอดจนจุดยืนที่เป็นไปใน
ทิศทางเดียวกัน ส่งผลให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า กกต.จัดการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 2 เมษายน 2549
โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ต่อมา วันที่ 25 กรกฎาคม 2549 ศาลอาญาได้พิจารณาปิดคดีที่มีนายถาวร
เสนเนียม เป็นโจทก์ยื่นฟ้องกรรมการ กกต.ฐานปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ โดยพิพากษาให้จำคุก กกต.
ที่เหลืออยู่ทั้ง 3 คน ประกอบด้วย พล.ต.อ.วาสนา เพิ่มลาภ ประธาน กกต. นายปริญญา นาคฉัตรีย์
และนายวิระชัย แนวนบุญเนียร คนละ 4 ปี และเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง 10 ปี

การเลือกตั้ง สส. เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2549 ที่ไม่สุจริต ไม่ชอบธรรม ส่งผล
ให้ศาลปกครองสูงสุด ได้พิจารณาคดีตัดสินยุบพรรคไทยรักไทย และตัดสิทธิทางการเมืองคณะ
กรรมการบริหารพรรคทั้งหมด 111 คน อีก 5 ปี ซึ่งสามารถสรุปได้ชัดเจนว่า การเลือกตั้ง ส.ส.ที่ไม่
สุจริต ไม่ชอบธรรมในรัฐบาล พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ในการเลือกตั้ง สส.เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2549
ได้ส่งผลให้เกิดวิกฤติทางการเมืองและนำมาสู่ทางตันในการแก้ไขปัญหาวิกฤติทางการเมือง จนเกิด
การแทรกแซงทางการเมืองโดยทหาร หรือ เป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดการรัฐประหาร เมื่อวันที่ 19
กันยายน 2549

2.2.6 ความขัดแย้งทางชนชั้นจากนโยบายประชานิยม

จากการศึกษาวิจัย ผู้ศึกษาได้ทำการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง ในประเด็น
ปัจจัยที่ทำให้เกิดการรัฐประหาร เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างได้มีความเห็นเพิ่มเติม
ในประเด็น ความขัดแย้งทางชนชั้นจากนโยบายประชานิยม เป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดการรัฐประหาร
เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549 เช่น ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 1 มีความเห็นว่า “ปัญหาจากนโยบายที่เน้น
ให้ความสำคัญกับชนชั้นล่างซึ่งถูกเรียกว่าเป็น “นโยบายประชานิยม” นั้น อาจจะทำให้รัฐบาล
ประมาทและละเลยต่อการทำเนวร่วมกับชนชั้นสูงและชนชั้นกลางในเมือง จุดอ่อนเช่นนี้ยังถูก
นำไปขยายผลให้เกิดความน่ากลัวและถูกสร้างให้เกิดภาพลักษณ์ว่า รัฐบาลเก่ากำลังจะ “ยึด”
ประเทศไทยโดยใช้ชนชั้นล่างเป็นฐาน สภาพเช่นนี้ก่อให้เกิดอารมณ์ความรู้สึกที่เปราะบางสำหรับ
ชนชั้นสูงบางส่วนเป็นอย่างยิ่ง และสำหรับชนชั้นกลางแล้ว ภาพลักษณ์ที่ถูกโฆษณาทางการเมือง
นั้นเน้นอยู่กับเรื่องจริยธรรมก็คือ รัฐบาลอาศัย “เงิน” จากการคอร์รัปชันเข้ายึดกุมชนชั้นล่างและ
ชนบทผลของการเคลื่อนไหวทางการเมืองเช่นนี้ทำให้ในที่สุดแล้วนโยบายที่เอื้อประโยชน์แบบชน
ชั้นล่างได้สร้างความขัดแย้งทั้งในแนวคิดและแนวนโยบายในสังคมไทยอย่างมาก ซึ่งถึงแม้ว่าบาง
คนอาจจะยังไม่ยอมรับว่า เรื่องที่เกิดขึ้นมีปรากฏการณ์ของ “ความขัดแย้งทางชนชั้น” ทับซ้อนอยู่

ด้วยก็ตาม แต่ก็ปฏิเสธไม่ได้ว่า นโยบายที่เน้นคนชั้นล่างเป็นจุดเริ่มต้นอีกส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดข้อสรุปว่า จำเป็นต้องเอารัฐบาลเก่าออกไปจากอำนาจไม่ว่าจะโดยวิธีใดก็แล้วแต่”

สอดคล้องกับ ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 4 มีความเห็นว่า “ผลจากการมีพรรคการเมืองพรรคใหญ่เด่นพรรคเดียวทำให้ นโยบายการบริหารประเทศที่เป็นของพรรคการเมืองพรรคเดียว คือ พรรคไทยรักไทย และดำเนินนโยบายประชานิยม แล้วประชาชนได้อะไรหรือเสียอะไรจากนโยบายประชานิยม โดยประชาชนส่วนใหญ่ได้มากกว่าเสีย เพราะได้สิ่งที่เป็นรูปธรรมคือระบบเศรษฐกิจชุมชนที่ขยายตัวได้ เรียกว่า ไมโครเครดิต (Micro Credit) สร้างตลาดในท้องถิ่น เพราะเงินไปที่ไหน งานไปที่นั่น และประชาชนเสียอะไรที่เขามองไม่เห็น คือ เสียต้นทุน ซึ่งเป็นต้นทุนที่มองไม่เห็น เช่น การเป็นหนี้ หรือการที่ผูกพันกับระบบอุปถัมภ์ท้องถิ่น มาโยงกับระบบอุปถัมภ์ระดับจังหวัด ระดับประเทศ เป็นต้นทุนที่วัดเป็นตัวเงินไม่ได้ ทำให้เขามองว่าเขาได้มากกว่าเสีย แต่ชนชั้นกลาง หรือคนกรุงเทพฯ เป็นคนส่วนน้อยที่ประกอบธุรกิจกลับมองตรงกันข้าม จึงเกิดความขัดแย้งระหว่างชนชั้น”

ขณะที่ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 2 มีความเห็นว่า “สาเหตุของการดำเนินกระบวนการล้มล้างรัฐบาลมาจากชนชั้นสูงเปิดทางให้ดำเนินการเพราะ เกิดความหวาดระแวงว่า รัฐบาลของพรรคไทยรักไทยโดยการนำของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี มีนโยบายประชานิยม เป็นที่พอใจ ชื่นชอบจากประชาชน มีลักษณะดำเนินการคล้ายคลึงกับ โครงการในพระราชดำริ จนทำให้ชนชั้นสูงไม่พอใจ เกรงว่าพรรคไทยรักไทยจะนำนโยบายประชานิยมยึดครองความนิยม ศรัทธาจากประชาชนจนทำให้ไม่ให้ความสำคัญกับโครงการในพระราชดำริ ซึ่งโครงการที่พรรคไทยรักไทยดำเนินการที่เป็นแบบประชานิยม และมีลักษณะคล้ายคลึงกับ โครงการในพระราชดำริ ตัวอย่างเช่น โครงการ 30 บาทรักษาทุกโรค กับ โครงการหน่วยแพทย์อาสา โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ กับ โครงการศิลปาชีพ โครงการหนึ่งทุนหนึ่งอำเภอ กับ โครงการทุนเล่าเรียนหลวง และโครงการบ้านเอื้ออาทรและโครงการ เอส เอ็ม แอล (SML) กับ โครงการในพระบรมราชูปถัมภ์ต่าง ๆ โครงการประชานิยมของพรรคไทยรักไทย เป็นโครงการที่ประชาชนสามารถแก้ไขปัญหาของตนเองได้ สามารถแก้ไขความยากจน ส่งเสริมอาชีพให้แก่ประชาชนระดับรากหญ้า ไปลดความสำคัญของโครงการในพระราชดำริต่าง ๆ จึงทำให้ประชาชนหรือประชาคมเกิดความเข้มแข็งขึ้น นั่นหมายถึง ประชาธิปไตยเข้มแข็ง จนในที่สุด สถาบันพระมหากษัตริย์ จะไม่เหลือความสำคัญเลยในระบอบประชาธิปไตยทำให้ชนชั้นสูงต้องการทำลายพรรคไทยรักไทยและตัวของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร เพื่อให้ประชาชนยังคงจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์เหมือนเดิม หรือทำให้ประชาธิปไตยยังคงไม่เข้มแข็งและทำให้ประชาธิปไตยสะดุดเป็นช่วง ๆ โดยวิธีการรัฐประหาร ซึ่งการรัฐประหาร วันที่ 19 กันยายน 2549 นั้นเป็นการคิด

และสั่งการโดยชนชั้นสูงแต่ใช้กองทัพหรือ ทหารเป็นเพียงผู้ปฏิบัติเท่านั้น เพราะชนชั้นสูงต้องการให้ระบอบอำมาตยาธิปไตยยังคงเหลืออยู่”

ประชานิยม มาจากคำภาษาอังกฤษว่า Populism คือ ความคิดหรือการเคลื่อนไหว หรือขบวนการที่ให้ความสำคัญกับประชาชน ซึ่งมักจะหมายถึงคนชั้นล่างหรือสามัญชนที่ไม่ใช่ชนชั้นนำหรือชนชั้นปกครอง ให้คุณค่า ให้ความสำคัญกับประชาชน คนชั้นล่าง คนทั่วไป มุ่งเอาความนิยม ความสนับสนุนจากประชาชน คนต่ำต้อย คนยากคนจน หรือกลุ่มคนธรรมดา (อเนก เหล่าธรรมทัศน์ 2549: 22) ผลของการดำเนินนโยบายประชานิยมของพรรคไทยรักไทย ที่ยึดแนวคิดว่ นโยบายประชานิยมคือ นโยบายที่เอาประชาชนเป็นที่ตั้ง ประชาชนต้องการอะไร สังคมควรทำตามฉันทามติของประชาชน และประชาชนที่พรรคไทยรักไทยกล่าวถึง คือเน้นไปที่ประชาชนชั้นล่าง หรือ รากหญ้า ที่มีฐานะยากจนในชนบท และคนยากจนในเมือง ที่ถูกทอดทิ้งเชิงนโยบายของรัฐบาลตลอด ไม่เคยได้รับโอกาส หรือเข้าถึงแหล่งทุน การรักษาพยาบาล หรือสวัสดิการอื่น ๆ ซึ่งผลของการดำเนินนโยบายประชานิยม ก่อให้เกิดความขึ้นชอบของคนชนบทกลายเป็นรากฐานสำคัญของพรรคไทยรักไทย แต่สำหรับคนในเมืองแล้ว นโยบายประชานิยม นอกจากจะเป็นความขบขันแล้วยังถูกมองว่าเป็นเรื่องของการ “ค้ำน้ำพริกละลายแม่น้ำ” เพราะมีความเชื่อเป็นพื้นฐานว่า คนชนบทโง่ ไม่มีความรู้ บริหารเงินไม่ได้ และถ้าได้เงินมากก็จะถูกนำเอาไปใช้ประโยชน์ในทางที่ไม่เกิดประโยชน์แก่ระบบเศรษฐกิจ (สุรชาติ บำรุงสุข 2550: 22) นโยบายนี้จึงถูกมองว่าเป็นเรื่องของการผลาญเงินในทางเศรษฐกิจ

เมื่อรัฐบาลของพรรคไทยรักไทยโดยการนำของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ดำเนินนโยบายประชานิยมแล้ว คนที่ได้ประโยชน์คือคนชั้นล่างหรือคนในชนบท มีผลกระทบในทางด้านเศรษฐกิจที่การเงินมีสภาพคล่องเพราะประชาชนมีเงินใช้จ่าย มีกำลังซื้อสูงจากการให้กองทุนต่าง ๆ สามารถกู้ได้ เปลี่ยนสินทรัพย์เป็นทุนได้ ด้านสังคมที่ประชาชนต้องพึ่งพิงรัฐตลอด ไม่มีความเข้มแข็งต้องรอให้รัฐยื่นสวัสดิการและนโยบายต่าง ๆ มาให้ ด้านการเมืองที่ผูกขาดกับพรรคการเมืองพรรคใหญ่พรรคเดียว และระบบราชการ คือทำให้วังวนของอำมาตยาธิปไตยสิ้นสุดลงแต่สำหรับคนในเมืองหรือชนชั้นกลางรวมถึงชนชั้นสูงแล้ว ไม่พอใจกับนโยบายที่ประชาชนระดับรากหญ้าซึ่งเป็นคนส่วนใหญ่ของประเทศให้ความสำคัญกับรัฐบาลและนโยบายประชานิยมจนชนชั้นกลางและชนชั้นสูงโดยเฉพาะกลุ่มขุนนางเก่า นักวิชาการ กลุ่มธุรกิจ สูญเสียผลประโยชน์ออกมาต่อต้านโจมตีการดำเนินนโยบายประชานิยม ทำให้เกิดความขัดแย้งระหว่างชนชั้น

จากการศึกษาสามารถสรุปได้ว่า ประเด็น ความขัดแย้งทางชนชั้นจากนโยบายประชานิยม เป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดการรัฐประหาร เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549

2.2.7 พลังประชาธิปไตย 3 กลุ่ม สนับสนุนรัฐประหาร

จากการศึกษาวิจัย ผู้ศึกษาได้ทำการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง ในประเด็น ปัจจัยที่ทำให้เกิดการรัฐประหาร เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างได้มีความเห็นเพิ่มเติม ในประเด็น พลังประชาธิปไตย 3 กลุ่ม สนับสนุนรัฐประหาร เป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดการรัฐประหาร เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549 เช่น ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 1 มีความเห็นว่า “โดยปกติแล้วคือ ถือกันว่า พลังประชาธิปไตยที่สำคัญไม่ว่าจะเป็นในช่วงเวลาของระยะเปลี่ยนผ่านสู่ประชาธิปไตย (transition to democracy) หรือระยะของการสร้างความเข้มแข็งของประชาธิปไตย (democratic consolidation) ก็คือ ปัญญาชน เอ็นจีโอ และสื่อมวลชน แต่ในกรณีของไทยกลับพบว่าพลังทางสังคมทั้ง 3 กลุ่มหันหลังให้แก่การสนับสนุนประชาธิปไตยในระบบผู้แทน โดยมีแนวคิดอย่างหยาบ ๆ เป็นประชาธิปไตยที่ถูกครอบงำโดยระบบทุนนิยม และยิ่งผนวกกับปัญหาที่เกิดทำทีในลักษณะส่วนตัวของผู้บริหาร กับผู้นำของกลุ่มพลังเหล่านี้ด้วยแล้ว พลังทั้งสามส่วนนี้ก็พร้อมที่จะเดินเข้าไปเป็นผู้สนับสนุนหลักให้แก่การยึดอำนาจของทหารอย่างไม่มีรีรอ”

ขณะที่ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 2 มีความเห็นว่า “กลุ่มพลังประชาธิปไตย ได้รับการสนับสนุนจาก กลุ่มผู้สูญเสียผลประโยชน์ โดยการนำของ กลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย ที่เริ่มต้นจากนายสนธิ ลิ้มทองกุล ซึ่งการบริหารบ้านเมืองตามนโยบายของรัฐบาล พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ตั้งแต่เข้ามาบริหารประเทศเมื่อปี พ.ศ.2544 ได้ทำให้กลุ่มผู้ค้าสิ่งผิดกฎหมาย สูญเสียผลประโยชน์จำนวนมาก เช่น ผู้ค้ายาเสพติด ผู้ค้าอาวุธเถื่อน ผู้ค้าของผิดกฎหมาย ฯลฯ ไม่พอใจ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตรเป็นอย่างมาก รวมถึงกลุ่มสื่อมวลชน ของ นายสนธิ ลิ้มทองกุล ที่เป็นผู้สูญเสียผลประโยชน์ ทำให้เกิดแรงขับเคลื่อนผลักดันในการขับไล่รัฐบาลและ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ได้รวมตัวกับ เอ็นจีโอ (NGO) บางส่วนก่อการประท้วง ขับไล่ และใช้สื่อในการเสนอข่าวเท็จ บิดเบี่ยง บิดเบือนข้อเท็จจริง ทำให้ประชาชนเกลียดชัง พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร และพรรคไทยรักไทย จึงเป็นเชื้อปะทุได้ง่าย เพราะเป็นสงครามจิตวิทยาที่รุนแรงที่สุด”

กลุ่มพลังประชาธิปไตย 3 กลุ่ม คือ ปัญญาชน นักเคลื่อนไหวองค์กรพัฒนาเอกชนหรือ เอ็นจีโอ (NGO) และสื่อมวลชน ให้การสนับสนุนรัฐประหาร ที่เป็นเรื่องแปลกที่ทั้ง 3 กลุ่มทำตัวเป็นปฏิปักษ์กับระบอบการเลือกตั้ง แทนที่จะต้องต่อต้านการรัฐประหาร สนับสนุนให้เกิดกระบวนการสร้างประชาธิปไตย ซึ่งสถานการณ์ทางการเมืองก่อนเกิดการรัฐประหาร เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549 นั้น กลุ่มผู้เรียกร้องให้ทหารออกมาทำการปฏิวัติรัฐประหาร โคนล้มรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้ง (สุรชาติ บำรุงสุข 2550: 17) คือฝ่ายตรงข้ามรัฐบาลหรือผู้สูญเสียผลประโยชน์ ประกอบด้วย กลุ่มขุนนางเก่าหรือกลุ่มจารีตนิยม ปัญญาชน นักวิชาการ ครู อาจารย์ นักเคลื่อนไหว องค์กรพัฒนาเอกชน และสื่อมวลชน ร่วมกันออกมาขับไล่รัฐบาลโดยการปฏิบัติการสารสนเทศ

และเกิดกลุ่มขับไล่รัฐบาล หรือกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย ต่อจากนั้นก็สร้างสถานการณ์ให้เกิดความรุนแรงขึ้น ก่อนการชุมนุมใหญ่หวังให้เกิดการปะทะระหว่างมวลชน จนทหารต้องออกมายึดอำนาจรัฐประหารเพื่อมิให้เกิดการสูญเสีย มิให้เกิดการปะทะ ในวันที่ 19 กันยายน 2549 จากการศึกษา สามารถสรุปได้ว่า ประเด็น พลังประชาธิปไตย 3 กลุ่ม สนับสนุนรัฐประหาร เป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดการรัฐประหาร เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549

2.2.8 การขยายตัวของกลุ่มทุนใหม่

จากการศึกษาวิจัย ผู้ศึกษาได้ทำการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง ในประเด็นปัจจัยที่ทำให้เกิดการรัฐประหาร เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างได้มีความเห็นเพิ่มเติมในประเด็น การขยายตัวของกลุ่มทุนใหม่ เป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดการรัฐประหารเมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549 เช่น ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 4 มีความเห็นว่า “ตลอดระยะเวลาการเข้ามาบริหารประเทศของพรรคไทยรักไทย ได้เกิดการขยายตัวของกลุ่มทุนใหม่ มีลักษณะของการรุกอย่างรวดเร็วขึ้นยิ่ง ประกอบกับการมีกลไกอำนาจรัฐเป็นฐานทางการเมืองด้วยแล้ว การเติบโตของกลุ่มทุนใหม่ก็ยิ่งเป็นความน่าสะพรึงกลัวในสายตาของกลุ่มทุนเก่า โดยกลุ่มทุนใหม่เข้าไปคุมธุรกิจสถาบันการเงิน อสังหาริมทรัพย์ ขนส่ง การสื่อสาร โทรคมนาคม ทั้งหมดโดยอาศัยอำนาจรัฐและมีทุนจำนวนมาก ทำให้กลุ่มทุนเก่าไม่พอใจที่ถูกคุกคาม พวกเขาจะไปอาศัยฐานเสียงแบบเดิมผ่านกลุ่มทุน ชาตินิยม ชาติพัฒนา ความหวังใหม่ มาต่อรองกับกลุ่มทุนไทยรักไทยเหมือนแต่ก่อนไม่ได้แล้ว จึงเกิดการปะทะกันระหว่างกลุ่มทุนทั้งสองขั้ว กลุ่มทุนเก่าจึงไปสนับสนุนการเมืองนอกรัฐสภา หรือการเมืองนอกกติการัฐธรรมนูญ เพื่อต่อต้านกลุ่มทุนไทยรักไทย ปฏิเสธทักษิณ ที่สำคัญกลุ่มทุนเหล่านี้ทราบดีว่า ประเทศไทยเมื่อมีเหตุการณ์การเมืองนอกรัฐสภา นอกกติกาเกิดขึ้นจะมีสถาบันพระมหากษัตริย์เข้ามาแทรกแซงเพื่อให้สถานการณ์คลี่คลายหรือสงบลงได้ โดยวิธีการประนีประนอม หากเกิดการประนีประนอมขึ้นกลุ่มทุนเก่าจะได้มากกว่าเสีย จึงกล้าลงทุนสร้างสถานการณ์ประกอบกับกลุ่มผลประโยชน์อื่น เช่น กลุ่มข้าราชการ กลุ่มทหาร เข้ามาจับขั้วกับกลุ่มการเมืองนอกรัฐสภาสร้างสถานการณ์ให้ความขัดแย้งลุกลามจนสถาบันพระมหากษัตริย์เข้ามาแทรกแซง แต่การแทรกแซงให้คลี่คลายจะทำได้ต้องมีประเด็นเกิดขึ้น กองทัพซึ่งมองว่าปัญหาความขัดแย้งได้บานปลายกลายเป็นปัญหาความมั่นคงของประเทศ จึงเข้าแทรกแซงโดยการรัฐประหารให้เกิดประเด็นขึ้นมา ซึ่งกองทัพไม่ได้มองว่าปัญหาความขัดแย้งเป็นเพียงความขัดแย้งของกลุ่มทุนเท่านั้น หากมีการประนีประนอมจะทำให้สถานการณ์สงบลงได้ แต่ฝ่ายกลุ่มทุนเก่ากลัวว่าหากมีการประนีประนอมจะทำให้ฝ่ายตนเสียเปรียบจึงรีบเคลื่อนกระบวนกรให้ไปสู่จุดแตกหัก”

ขณะที่ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 1 มีความเห็นว่า “การขยายตัวของกลุ่มทุนไทยรักไทย เช่นนี้เกิดขึ้นทั้งในบริบททางการเมือง เศรษฐกิจและสังคมคู่ขนานกันไป อีกทั้งผลที่เกิดขึ้น

ยังทำให้ทุนขนาดเล็กและขนาดกลางบางส่วนถูกเบียดออกไปหรือถูกดึงให้เข้ามาอยู่ภายใต้ อิทธิพลของทุนใหม่ที่เป็นทุนขนาดใหญ่ ความขัดแย้งทางเศรษฐกิจเช่นนี้ เป็นปัจจัยสำคัญอย่างมาก อีกส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดข้อสรุปอย่างชัดเจนว่า มีความจำเป็นจะต้องทำลายทุนใหม่ให้ได้ และ จะต้องใช้การรัฐประหารเพื่อโค่นฐานอำนาจรัฐของทุนใหม่ เพราะเมื่อทุนใหม่หมดฐานทาง การเมืองแล้ว ย่อมจะถูกสลายพลังไปได้เองในอนาคต”

เมื่อการเมืองของประเทศไทยถึงวิกฤติมีการแบ่งขั้วเป็น 2 ขั้ว คือ กลุ่ม อำนาจเก่า หรือกลุ่มอำนาจนิยมขวาจัด ประกอบด้วย กลุ่มจารีตนิยม มีข้าราชการ ทหาร ปัญญาชน ในเมือง นักวิชาการ ครู อาจารย์ นักเคลื่อนไหวองค์กรพัฒนาเอกชน และสื่อมวลชน (พิชิต ลิขิตกิจ สมบูรณ์ 2550: 53) โดยมีกลุ่มธุรกิจตัวอย่างเช่น กลุ่มธนาคาร กลุ่มอุตสาหกรรม กลุ่มโรงแรมต่าง ๆ เป็นต้น อีกขั้วคือ ฝ่ายกลุ่มทุนใหม่ ประกอบด้วย ธุรกิจโทรคมนาคมและการสื่อสาร ธุรกิจดาวเทียม ไทยคมและธุรกิจระหว่างประเทศ ธุรกิจในเครือเนสกาแฟ เครือสหพัฒน์หรือซีพี และธุรกิจ โทรทัศน์ เป็นต้น (กองบรรณาธิการ ไอ.เอ็น.เอ็น.2549: 34-37) โดยมีแนวร่วมคือนักการเมือง ฝ่ายรัฐบาล ชนชั้นล่างในเมืองและชนบททั่วประเทศ ได้แก่ ชุมชนแออัด แท็กซี่ มอเตอร์ไซค์รับจ้าง เกษตรกร พ่อค้าแม่ค้า ผู้ประกอบธุรกิจชุมชน

การขยายตัวของกลุ่มทุนใหม่เกิดขึ้นหลังจากการขึ้นสู่อำนาจของรัฐบาล ไทยรักไทยในหลังวิกฤติเศรษฐกิจ พ.ศ.2540 เมื่อพ.ศ.2544 เป็นการเปลี่ยนดุลอำนาจทางเศรษฐกิจ ระหว่างกลุ่มทุนเก่ากับกลุ่มใหม่ ส่วนรัฐธรรมนูญ พ.ศ.2540 ก็ก่อให้เกิดดุลอำนาจทางการเมืองด้วยการ ให้มีพรรคการเมืองขนาดใหญ่ที่มีวินัยพรรคสูง สามารถกำกับพฤติกรรมของนักการเมืองและกลุ่ม การเมืองในพรรคได้อย่างมีประสิทธิภาพ นักการเมืองที่มาจากการเลือกตั้งมีดุลอำนาจเหนือชนชั้น ขุนนางได้เป็นครั้งแรก สามารถดำเนินนโยบายบริหารประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพและอิสระ จากชนชั้นขุนนาง เปิดโอกาสให้กลุ่มทุนใหม่ซึ่งมีพรรคไทยรักไทยเป็นตัวแทนได้เข้าสู่อำนาจผ่าน การเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ.2544 จัดตั้งรัฐบาลที่เข้มแข็ง ปฏิรูประบบเศรษฐกิจ กำกับให้ระบบราชการ ดำเนินการตามมาตรการของพรรคไทยรักไทย ผลักไสชนชั้นขุนนางให้ถอยออกไป

กลุ่มทุนใหม่มีลักษณะการรุกอย่างรวดเร็ว ประกอบกับการมีกลไกรัฐเป็น ฐานทางการเมือง การเติบโตของทุนใหม่เป็นที่น่ากลัวในสายตาของกลุ่มทุนเก่า ทำให้ทุนขนาดเล็ก และขนาดกลางบางส่วนถูกเบียดออกไปจากหรือถูกดึงให้เข้ามาอยู่ภายใต้อิทธิพลของทุนใหม่ที่เป็น ทุนขนาดใหญ่ จึงเกิดความขัดแย้งทางด้านธุรกิจ ทำให้กลุ่มทุนเก่าหรือกลุ่มทุนจารีตนิยม ได้ ข้อสรุปว่า การที่จะขจัดกลุ่มทุนใหม่หรือหยุดยั้งการเติบโตของกลุ่มทุนใหม่ต้องตัดกลไกทาง อำนาจรัฐ นั่นก็คือ การทำลายฐานอำนาจทางการเมืองของพรรคไทยรักไทย จึงเกิดปฏิบัติการ สารสนเทศ (สุรชาติ บำรุงสุข 2550: 15) ขยายผลในทางลบให้แก่รัฐบาลเพื่อให้เกิดความขัดแย้ง

ความเกลียดชังและนำมาซึ่งการประท้วงใช้ความรุนแรงให้เกิดขึ้นและอาศัยการรัฐประหาร โคนล้มอำนาจรัฐลงได้ ย่อมทำให้อำนาจทางธุรกิจของกลุ่มทุนใหม่สลายไปได้ จากการศึกษา สามารถสรุปได้ว่า ประเด็น การขยายตัวของกลุ่มทุนใหม่ เป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดการรัฐประหาร เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549

2.2.9 ปัญหาของบริษัททางด้านปิโตรเคมี

จากการศึกษาวิจัย ผู้ศึกษาได้ทำการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง ในประเด็นปัจจัยที่ทำให้เกิดการรัฐประหาร เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างได้มีความเห็นเพิ่มเติมในประเด็น ปัญหาของบริษัททางด้านปิโตรเคมี เป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดการรัฐประหารเมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549 เช่น ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 1 มีความเห็นว่า “ปัญหาของบริษัททางด้านปิโตรเคมีที่ประสบความล้มเหลวทางธุรกิจหลังจากปี 2540 แต่เจ้าของเก่าต้องการบริษัทของเขาคืน จนกลายเป็นปัญหาความขัดแย้งสำคัญกับรัฐบาลพรรคไทยรักไทยที่ไม่ยอมคืนสถานะเดิมให้แก่ผู้เป็นเจ้าของได้ และเจ้าของเดิมได้ใช้ทุกวิถีทางที่ทำให้รัฐบาลเก่าหมดอำนาจลง ซึ่งวิธีเร็วที่สุดก็คือ การหวนกลับไปพึ่งทหาร และหวังว่ากองทัพจะจัดตั้งรัฐบาลที่ช่วยให้เขาได้บริษัทคืนจากตลาดหลักทรัพย์”

และผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 2 มีความเห็นว่า “กระบวนการล้มล้างรัฐบาล มีทุนสนับสนุน คือ ทุนจากกลุ่ม ปิโตรเคมี หรือ กลุ่ม ทีพีไอ เป็นทุนที่สนับสนุนอยู่เบื้องหลัง สร้างสถานการณ์มาตลอด โดยเฉพาะ กรณี คาร์บอม มีกลุ่ม ทีพีไอ เป็นทุนสนับสนุนชัดเจนที่สุด และมี พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ เป็นผู้สั่งการให้ พลเอกพัลลภ ปิ่นมณี เป็นผู้ดำเนินการ และกระบวนการล้มล้างรัฐบาล มีการเคลื่อนไหวของกลุ่มไม่พอใจ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี เป็นบางส่วน คือผู้มีบารมีนอกรัฐธรรมนูญ ส่งสัญญาณไม่พอใจอย่างมาก สร้างภาพ ปิดบังความจริง บิดเบือนข่าว หวังเปลี่ยนแปลงทางการเมือง โดยประชุมเป็นรูปธรรม โดยมี ชนชั้นสูง เช่น พลเอก พิจิตร กุลละวณิชย์ พลตรี มนูญกฤต รูปขจร ส่วนนักวิชาการ เช่น รศ.ดร.ธีรภัทร เสรีรังสรรค์, รศ.ดร.ไชยยันต์ ไชยพร และ เอ็นจีโอ (NGO) บางส่วน ได้ประชุมช่วงที่ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี เดินทางไปต่างประเทศ ประชุมเพื่อล้มล้างรัฐบาล แต่ไม่สำเร็จจนแตก เพราะมี เอ็นจีโอ NGO บางคน ไม่เห็นด้วยกับการรัฐประหาร แต่ไม่ชอบ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร เท่านั้น การประชุมนี้เกิดขึ้นก่อน การรัฐประหาร วันที่ 19 กันยายน 2549 ประมาณ 8 เดือน หรือประมาณ กุมภาพันธ์ 2549 เมื่อดำเนินการไม่สำเร็จจึงทำให้ พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ ลงมาเป็นผู้บัญชาการ การล้มล้างรัฐบาลด้วยตนเองโดยใช้กองทัพเป็นผู้กระทำการ”

บริษัททางด้านปิโตรเคมี หมายถึง บริษัทปิโตรเคมีคอล จำกัด (มหาชน) หรือ ทีพีไอ ซึ่งมีเจ้าของ คือ นายประชัย เลี่ยวไพรัตน์ ได้กู้เงินจากต่างประเทศจำนวนมหาศาลมา

ลงทุนอุตสาหกรรมปิโตรเคมี แต่เมื่อรัฐบาล พล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ ลอยตัวค่าเงินบาทในพ.ศ.2540 หรือปีที่ประเทศไทยประสบปัญหาเศรษฐกิจ ทำให้นายประชัย เลียมไพรัตน์และกิจการต้องประสบภาวะขาดทุน ล้มเหลว พนักงานกว่า 7,000 คน ที่ต้องตกงาน ทำให้รัฐบาลต้องเข้าไปฟื้นฟูกิจการ โดยกระทรวงการคลัง ตั้งแต่รัฐบาล นายชวน หลีกภัย เนื่องจากมีหนี้จำนวนมากทำให้โอกาสที่จะได้กิจการกลับคืนมาดังเดิมเป็นไปได้ยาก ทำให้นายประชัย เลียมไพรัตน์ ไม่พอใจรัฐบาล จนกระทั่งรัฐบาล พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร มีนโยบายที่จะเข้าไปซื้อกิจการบริษัท ทีพีไอ ทำให้นายประชัย เลียมไพรัตน์ กลายเป็นฝ่ายตรงข้ามกับ รัฐบาลทันที

ยุทธการโค่นล้มรัฐบาลจึงเกิดขึ้นโดยการรวมตัวของผู้สูญเสียผลประโยชน์ ประกอบด้วย บริษัท ทีพีไอ หรือ นายประชัย เลียมไพรัตน์ สื่อมวลชน วิทยุชุมชน 92.25 MHz และกลุ่มหนังสือพิมพ์ผู้จัดการ สนับสนุนกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย ให้มีการชุมนุมที่ยึดเชื้อ โดยมี การส่งทุนสนับสนุนหรือท่อน้ำเลี้ยง ซึ่งนายไพศาล พิชมงคล นำไปแฉในสถานีวิทยุติแห่งชาติระบอบบาทของนายทุน ทีพีไอ สนับสนุนเงินรัฐประหาร เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549 กว่า 350 ล้านบาท ซึ่งเป็นหนทางสุดท้ายที่เป็นวิธีการที่จะทำให้นายประชัย เลียมไพรัตน์ ได้กิจการปิโตรเคมีคืนมาคือพึ่งทหารในการ โค่นล้มรัฐบาลด้วยการรัฐประหาร และหวังพึ่งรัฐบาลที่กองทัพแต่งตั้งขึ้นมาคืนจากตลาดหลักทรัพย์ (สุรชาติ บำรุงสุข 2550: 12) แล้วนายประชัย เลียมไพรัตน์ ก็จัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นเพื่อลงสู่ศึกการเลือกตั้งในการเลือกตั้ง แต่ก็พ่ายแพ้ด้วยเพราะด้อยประสิทธิภาพทางการเมือง จากการศึกษา สามารถสรุปได้ว่า ปัญหาของบริษัททางด้านปิโตรเคมี เป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดการรัฐประหาร เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549

จากการศึกษาถึงปัจจัยภายนอกกองทัพที่เป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดการรัฐประหาร เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549 ทั้ง 8 ประเด็น คือ 1) รัฐบาลพลเรือนไม่สามารถแก้ไข ปัญหาของชาติได้ 2) นักการเมืองไม่เคารพกติกาทางการเมือง 3) รัฐบาลพลเรือนมีความเปราะบาง 4) นักการเมืองขาดความชอบธรรม 5) การเลือกตั้งไม่สุจริต 6) ความขัดแย้งทางชนชั้นจากนโยบายประชานิยม 7) พลังประชาธิปไตย 3 กลุ่มสนับสนุนรัฐประหาร และ 8) การขยายตัวของกลุ่มทุนใหม่ ล้วนแต่เป็นประเด็นที่เป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดการรัฐประหารเมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549 แต่ที่เป็นประเด็นหลักและสำคัญที่สุดคือ ประเด็นนักการเมืองขาดความชอบธรรม ถือเป็นประเด็นที่ต้นกำเนิดของปัญหาวิกฤติทางการเมืองนำมาซึ่งการแทรกแซงทางการเมืองในที่สุด

ตอนที่ 3 วิธีการแทรกแซงทางการเมืองของทหาร

จากการศึกษาวิจัย ผู้ศึกษาได้ทำการสัมภาษณ์ กลุ่มตัวอย่าง ในประเด็น วิธีการแทรกแซงทางการเมืองของทหาร สามารถสรุปผลการวิเคราะห์โดยแบ่งออกเป็น 4 ประเด็นดังมีรายละเอียดดังนี้

3.1 การใช้อิทธิพลกดดันนโยบายและการตัดสินใจของรัฐบาล

จากการศึกษาวิจัย ผู้ศึกษาได้ทำการสัมภาษณ์ กลุ่มตัวอย่างในประเด็น วิธีการแทรกแซงทางการเมืองของทหาร ประเด็น การใช้อิทธิพลกดดันนโยบายและการตัดสินใจของรัฐบาล สามารถสรุปผลการวิเคราะห์ได้เป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่เห็นว่า การใช้อิทธิพลกดดันนโยบายและการตัดสินใจของรัฐบาล เป็นวิธีการแทรกแซงทางการเมืองของทหาร เช่น ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 1 มีความเห็นว่า “ประเด็นนี้กองทัพได้ใช้วิธีการกดดันนโยบายรัฐบาลให้ทราบถึงการที่ทหารไม่พอใจในการเข้ามาก้าวล่วงการจัดการภายในของกองทัพในช่วงก่อนการรัฐประหารมิให้เห็น ยกตัวอย่างเช่นเหตุการณ์ที่ พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ กล่าวในการปาฐกถาแก่นักเรียนทหาร จปร.เมื่อวันที่ 14 กรกฎาคม 2549 หลังจากถูกฝ่ายการเมือง และ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี พูดยาดพิงถึง ผู้มีบารมีนอกรัฐธรรมนูญ ว่า เรื่องสำคัญที่อยากให้ได้ยินและเข้าใจว่า เราเป็นทหาร เป็นทหารของชาติ เป็นทหารของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัฐบาลก็เหมือนจ็อกกี้ คือ เข้ามาดูแลทหารแต่ไม่ใช่เจ้าของทหาร เจ้าของทหารคือ ชาติ และพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัฐบาลเข้ามาดูแล กำหนดใช้พวกเราตามที่ประกาศนโยบายไว้ต่อรัฐบาลเด็กซีมี่า บางคนก็ดี ซีเก่ง บางคนก็ไม่ดี ซีไม่เก่ง รัฐบาลก็เหมือนกัน เราต้องถือว่าเราเป็นทหารของชาติ เป็นทหารของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว แต่รัฐบาลเข้ามาดูแลในเรื่องอื่น ๆ กับพวกเรา เรื่องใหญ่ที่ทหารกำลังทำอยู่ เช่น นโยบายการป้องกันประเทศ นโยบายความมั่นคงเป็นเรื่องสำคัญ ต้องวางนโยบายเป็นเวลา 10 ปี หรือ 20 ปี ฉะนั้น รัฐบาลเข้าอยู่ 4 ปี ก็จะต้องดำเนินการตามนโยบายของกระทรวงกลาโหม หรือสภาความมั่นคงแห่งชาติ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่ได้กำหนดขึ้น มั่นยากที่จะมาเปลี่ยนแปลงสิ่งเหล่านี้ เรื่องนี้จำเป็นจะต้องทำความเข้าใจกันให้เห็น ให้ถ่องแท้ว่า ทหารอยู่ตรงไหน รัฐบาลอยู่ตรงไหน เจ้าของทหารอยู่ตรงไหน ซึ่งเป็นการบอกถึงความไม่พอใจของกองทัพที่ถูกก้าวล่วงผลประโยชน์และคุณมีนเกียรติศักดิ์ของทหารและแสดงพลังกดดันให้รัฐบาลเปลี่ยนแปลงนโยบายที่จะควบคุมกองทัพหรือทหาร”

ขณะที่ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 8 มีความเห็นว่า “การกล่าวของ พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ ในลักษณะนี้ เป็นการกดดันให้รัฐบาลของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ตัดสินใจ

เปลี่ยนแปลงการดำเนินนโยบายรัฐบาลที่พยายามเข้าไปแก้ไขเปลี่ยนแปลงนโยบายความมั่นคงของกองทัพ ซึ่งเป็นสัญญาณบอกว่าทหารไม่พอใจรัฐบาลพลเรือนแล้ว เหตุการณ์ลักษณะนี้เกิดขึ้นหลายครั้ง และเป็นลักษณะการปลุกทหารให้ตื่น”

และผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 5 มีความเห็นว่า “ รวมถึงการโยกย้ายนายทหารระดับผู้บังคับกองพันของกองทัพภาคที่ 1 ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร จำนวน 129 นาย กลางเดือนกรกฎาคม 2549 โดย พล.ท.อนุพงษ์ เผ่าจินดา แม่ทัพภาคที่ 1 ในขณะนั้น เป็นการแสดงออกถึงการเตรียมการและการกดดันรัฐบาลให้ทราบว่าการกำลังคิดอะไร รู้สึกอย่างไร ทำอะไรในสถานการณ์อย่างนั้น จนมีข่าวลือเรื่องรัฐประหารกระจายไปอย่างกว้างขวางหลังจากสื่อมวลชนเปิดประเด็นดังกล่าว”

รวมถึงผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 2 มีความเห็นว่า “แผนการสร้างกระแสความเชื่อถือของรัฐบาล โดยนักวิชาการ เอ็นจีโอ (NGO) และสื่อมวลชน ร่วมกันวางแผนให้กลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยออกมาเคลื่อนไหว ส่วนสื่อทำการเผยแพร่ เสนอข่าวเท็จ บิดเบือนข้อเท็จจริง สร้างสถานการณ์ที่ผิดจากความเป็นจริง หลังจากนั้นการกดดันให้เกิดการยุบสภา หรือนายกรัฐมนตรีลาออก เป็นการต่อสู้อันตรายระหว่างฝ่ายการเมืองกับ ผู้มีบารมีนอกรัฐธรรมนูญ เป็นผลคือ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรีประกาศยุบสภา เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2549 แล้ววางแผนให้การเลือกตั้งต้องมีการสะดุดหยุดลง หรือมีการยกเลิกการเลือกตั้ง (เป็น โฆษะ) ผลคือ การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2549 มีผลเป็น โฆษะ ซึ่งหลังการเลือกตั้ง พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ได้ยุติบทบาททางการเมืองไปชั่วคราว ”

กลุ่มที่เห็นว่า การใช้สิทธิพลกดดันนโยบายและการตัดสินใจของรัฐบาล ไม่เป็นวิธีการแทรกแซงทางการเมืองของทหาร เช่น ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 4 มีความเห็นว่า “เป็นวิธีการแทรกแซงทางการเมืองของทหารระดับต่ำสุดผ่านช่องทางตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้แต่ทหารไม่ได้ใช้วิธีการแทรกแซงรูปแบบนี้ในการทำรัฐประหารเมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549 เพราะวิธีการแทรกแซงทางการเมืองรูปแบบนี้ เป็นวิธีที่ใช้เป็นภาวะกดดันในรัฐสภา ในช่วงพิจารณาขบประมาณกดดันผ่านกลุ่มต่าง ๆ เท่านั้น ”

กลุ่มที่ไม่แสดงความคิดเห็น ในประเด็น การใช้สิทธิพลกดดันนโยบายและการตัดสินใจของรัฐบาล โดยปฏิเสธที่จะให้ข้อมูลเรื่องวิธีการแทรกแซงทางการเมืองของทหาร เช่น ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 3 มีความเห็นว่า “ทหารได้ปฏิบัติหน้าที่เพื่อความมั่นคงของประเทศชาติและความสงบสุขของประชาชน”

และผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 7 มีความเห็นว่า “เป็นเรื่องภายในของกองทัพไม่ขอแสดงความคิดเห็น”

จากการวิเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์ประชากรตัวอย่างและการศึกษาค้นคว้าเอกสารอ้างอิงพบว่า ประเด็น การใช้สิทธิพลกคคันนโยบายและการตัดสินใจของรัฐบาล เป็นวิธีการแทรกแซงทางการเมืองของทหาร เพราะว่า ทหารพยายามรักษาผลประโยชน์ของกองทัพ เมื่อรัฐบาลโดยการนำของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี เข้าไปควบคุมหรือแทรกแซงกิจการภายในของกองทัพ และโดยเฉพาะอย่างยิ่งการแต่งตั้งโยกย้ายนายทหารตำแหน่งสำคัญของกองทัพ รวมถึงการเปลี่ยนแปลงนโยบายการรักษาความมั่นคงที่กองทัพได้กำหนดยุทธศาสตร์ไว้แล้ว ซึ่งเมื่อถูกฝ่ายการเมืองหรือรัฐบาลเข้ามาแทรกแซงทำให้ทหารต้องออกมาปกป้องและแสดงความคิดเห็นผ่านสื่อต่าง ๆ เพื่อให้รัฐบาลเปลี่ยนแปลงนโยบายเหล่านั้น ดังกรณีการออกมาแสดงความคิดเห็นของ พล.อ.เปรม ติณสูลานนท์ ผู้ซึ่งเป็นที่เคารพนับถือของทหารต่อการที่รัฐบาลของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร กล่าวพาดพิงตนเอง กรณี “ผู้มีบารมีนอกรัฐธรรมนูญ” และมีข่าวการทุจริตคอร์รัปชัน การมีผลประโยชน์ทับซ้อนจากนโยบายรัฐบาลจำนวนมาก และการเข้ามาแทรกแซงนโยบายของกองทัพในการแก้ไขปัญหาการก่อการร้ายสามจังหวัดชายแดนใต้ และที่สำคัญคือ การที่ผู้นำรัฐบาล พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ไม่ให้ความสำคัญกับตนในกรณีการผ่านความเห็นชอบในการแต่งตั้งโยกย้ายนายทหารตำแหน่งสำคัญของกองทัพที่ตนเองเคยได้รับมาตลอดจากผู้นำรัฐบาลหลายยุคหลายสมัย ที่ถึงฤดูการแต่งตั้งโยกย้ายนายทหารตำแหน่งสำคัญของกองทัพ ผู้นำกองทัพรวมถึงผู้นำรัฐบาลจะนำรายชื่อผู้ที่สมควรได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งสำคัญเข้าพบเพื่อพิจารณา แต่ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ได้เปลี่ยนประเพณีตรงนี้ไม่ดำเนินการตามที่เคยปฏิบัติกันพร้อมกับมีการแต่งตั้ง ญาติ เพื่อนร่วมรุ่น เพื่อหวังการสร้างฐานอำนาจทางการเมืองป้องกันการรัฐประหาร

ซึ่งเป็นที่ทราบกันดีว่า พล.อ.เปรม ติณสูลานนท์ นั้น เป็นเสมือนตัวแทนของทหารเมื่อทหารถูกแทรกแซงผลประโยชน์จึงต้องออกมาแสดงความคิดเห็นเพื่อเป็นการปลุกทหารให้ตื่น เช่น การเดินสายปลุกเร้าทหารผ่านเวทีที่โรงเรียนนายร้อย จปร., โรงเรียนนายเรือ เป็นต้น ในลักษณะ “ม้าและจ็อกกี้” หรือ “อย่ายกมือไหว้คนรวยชี้โก่ง” (กองบรรณาธิการ ไอ.เอ็น.เอ็น. 2550: 13) ประกอบกับการที่ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ดำเนินการแก้ไขปัญหาการก่อการร้ายในสามจังหวัดชายแดนใต้ที่ พล.อ.สนธิ บุญรัตกลิน ผบ.ทบ.ไม่สามารถแก้ไขได้ กลับยิ่งทวีความรุนแรงขึ้น ทำให้มีการขู่ว่าจะย้ายไปเป็น ผบ.สส. ทำให้ พล.อ.สนธิ บุญรัตกลิน ผบ.ทบ.ไม่พอใจ เกิดการหวาดระแวงระหว่างผู้นำรัฐบาลและผู้นำกองทัพ จนถึงมีข่าวการรัฐประหารออกมาเป็นระยะ

3.2 การขู่ว่าจะใช้กำลัง

จากการศึกษาวิจัย ผู้ศึกษาได้ทำการสัมภาษณ์ กลุ่มตัวอย่างในประเด็น วิธีการแทรกแซงทางการเมืองของทหาร โดยวิธีการขู่ว่าจะใช้กำลัง สามารถสรุปผลการวิเคราะห์ได้เป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่เห็นว่า การขู่ว่าจะใช้กำลัง เป็นวิธีการแทรกแซงทางการเมืองของทหาร เช่น ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 7 มีความเห็นว่า “การขู่ว่าจะใช้กำลังของทหารจะเห็นได้จากการให้สัมภาษณ์ การออกแถลงข่าว การฝึกซ้อมการใช้กำลังความรุนแรงก่อนการรัฐประหาร 19 กันยายน 2549”

และ ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 5 มีความเห็นว่า “กรณีการขู่ว่าจะใช้กำลังจะเห็นได้จากกรณี พลโทสพรั่ง กัลยาณมิตร แม่ทัพภาคที่ 3 (ยศในขณะนั้น) ได้ประกาศถึงท่าทีทางการเมืองในลักษณะที่เป็นฝ่ายตรงข้ามกับรัฐบาล โดยได้สั่งกำลังเตรียมพร้อม มีการซ้อมฝึกกำลังพลเคลื่อนย้ายกำลัง ประมาณเดือน พฤษภาคม 2549 พร้อมกับมีการออกมาให้สัมภาษณ์หรือแถลงข่าวถึงการไม่พอใจรัฐบาลพลเรือน เป็นการขู่ให้รัฐบาลว่าอาจจะมีการใช้กำลังทหาร”

ขณะที่ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 1 มีความเห็นว่า “การแถลงการณ์เรื่อง “ทหารแล้ว” และ “นักการเมืองแล้ว-ข้าราชการแล้ว” ของแม่ทัพภาคที่ 3 ถือเป็นการข่มขู่”

และผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 2 มีความเห็นว่า “พลเอก สพรั่ง กัลยาณมิตร ได้กล่าวหลังการรัฐประหารว่า ที่ผ่านมามีได้ส่งสัญญาณเตือนไปยังข้าราชการและนักการเมืองผ่านสื่อมวลชนมาแล้ว 2 - 3 เดือน เพื่อให้กลับตัวกลับใจบริหารประเทศชาติให้มีความสงบสุข แต่ก็ยังไม่มีการสำนึกหรือคิดทำ กลับทำให้ประเทศชาติเสียหายมากยิ่งขึ้นไปอีก”

กลุ่มที่เห็นว่า การขู่จะใช้กำลัง ไม่เป็นวิธีการแทรกแซงทางการเมืองของทหาร เช่น ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 4 มีความเห็นว่า “กรณีการประกาศข่มขู่ของ พลโทสพรั่ง กัลยาณมิตร นั้น ไม่ใช่กองทัพ เป็นเพียงทหารคนหนึ่งเท่านั้น และเป็นหุ่นของกลุ่มไม่พอใจรัฐบาลพยายามสร้างกระแสและ ขยายผลความขัดแย้งของทหารให้เห็นว่ารัฐบาลกับทหารมีความขัดแย้งกันอย่างรุนแรง”

กลุ่มที่ไม่แสดงความคิดเห็น ในประเด็น การขู่จะใช้กำลัง โดยปฏิเสธที่จะให้ข้อมูลเรื่องวิธีการแทรกแซงทางการเมืองของทหาร เช่น ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 3 มีความเห็นว่า “ทหารได้ปฏิบัติหน้าที่เพื่อความมั่นคงของประเทศชาติและความสงบสุขของประชาชน”

จากการวิเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์ประชากรตัวอย่างและการศึกษาค้นคว้าเอกสารอ้างอิงพบว่า ประเด็น การขู่จะใช้กำลัง เป็นวิธีการแทรกแซงทางการเมืองของทหาร เพราะเมื่อเกิดความขัดแย้งขึ้นระหว่างผู้นำรัฐบาล พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร กับ ผู้นำกองทัพ พล.อ.สนธิ บุญรัตกนิน ผบ.ทบ.ถึงขั้นถามใน โต๊ะอาหารว่า หากถูกย้ายจะปฏิบัติหรือไม่ ของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตรที่ถาม พล.อ.สนธิ บุญรัตกนิน และได้คำตอบว่า “ปฏิบัติ” โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ประกาศสื่ออย่างชัดเจนกับทหารในการกล่าวถึง “ผู้มีบารมีนอกรัฐธรรมนูญ” ทำให้เกิดการแบ่งขั้วและดึง พล.อ.เปรม ติณสูลานนท์ ออกมาเป็นคู่ต่อสู้ ทำให้ทหารที่เป็นฝ่าย

พล.อ.เปรม ออกมาปกป้องและข่มขู่ถึงการใช้อำลั้กับรัฐบาล เช่น กรณีที่ พล.ท.สพรั่ง กัลยาณมิตร แม่ทัพภาคที่ 3 ออกมาประกาศชัดว่าเป็น “ทหารในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว” (กองบรรณาธิการ ไอ.เอ็น.เอ็น. 2550: 166) พร้อมเดินลุยวิจารณ์การเมืองอย่างเปิดเผยตามสถาบันต่าง ๆ ที่เชิญไป โดยมีคำสั่งให้สถานีวิทยุกองทัพภาคที่ 3 ทั้ง 23 สถานีในพื้นที่ 17 จังหวัดภาคเหนือ ประชาสัมพันธ์ไม่ให้ประชาชนเป็นเครื่องมือของฝ่ายปลุกระดมให้ประชาชนเคลื่อนย้ายเข้ามา กรุงเทพฯ ฯ รวมถึงการฝึกซ้อม เตรียมความพร้อม และฝึกการเคลื่อนย้ายกองกำลังของกองทัพภาคที่ 3 ทำให้ข่าวการปฏิวัติแพร่กระจาย จะเห็นได้จากการออกมาเปิดเผยของ พล.อ.สพรั่ง กัลยาณมิตร ว่า ได้มีการวางแผนทำรัฐประหารมาแล้ว 7-8 เดือน (กองบรรณาธิการ ไอ.เอ็น.เอ็น. 2550: 169) และได้ส่งสัญญาณเตือนไปยังข้าราชการและนักการเมืองผ่านสื่อมวลชนมาแล้ว 2-3 เดือน เพื่อให้กลับตัวกลับใจ บริหารประเทศให้มีความสุข แต่ก็ยังไม่ใครสำนึกหรือคิดทำ กลับทำให้ประเทศชาติเสียหายมากยิ่งขึ้นไปอีก (บุญเลิศ ช้างใหญ่ 2550: 358)

จากการแสดงความคิดเห็นของ พล.อ.เปรม ตินสุลานนท์ และ พล.อ.สพรั่ง กัลยาณมิตร แสดงให้เห็นว่า ทหารได้ใช้วิธีการข่มขู่ว่าจะใช้อำลั้ในการแทรกแซงทางการเมืองในการรัฐประหาร เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549

3.3 การเปลี่ยนตัวผู้บริหาร

จากการศึกษาวิจัย ผู้ศึกษาได้ทำการสัมภาษณ์ กลุ่มตัวอย่างในประเด็น วิธีการแทรกแซงทางการเมืองของทหาร ประเด็น การเปลี่ยนตัวผู้บริหาร สามารถสรุปผลการวิเคราะห์ได้เป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่เห็นว่า การเปลี่ยนตัวผู้บริหาร เป็นวิธีการแทรกแซงทางการเมืองของทหาร เช่น ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 8 มีความเห็นว่า “กลุ่มบุคคลที่จะล้มล้างรัฐบาลเห็นว่า หากไม่มี พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร พรรคไทยรักไทยก็คงจะไม่เข้มแข็ง เพราะไม่มีทุนมากมายขนาดนี้และนายกรัฐมนตรีขาดความชอบธรรมเสียเองจึงควรจะต้องเปลี่ยนตัวผู้บริหาร”

และผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 5 มีความเห็นว่า “นักการเมืองคิดว่าตนเองได้รับการเลือกตั้งจากประชาชนมาแล้วแต่ใช้อำนาจอย่างไม่ถูกต้อง แต่ชอบอ้างว่ามีเสียงส่วนใหญ่ของประชาชนเลือกเข้ามา แล้วมาทำให้บ้านเมืองเกิดปัญหาวิกฤติ จนนำมาซึ่งทหารเข้ามาล้มล้างรัฐบาล เปลี่ยนตัวผู้บริหารประเทศใหม่”

ขณะที่ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 2 มีความเห็นว่า “กระบวนการล้มล้างรัฐบาลพลเรือนได้ทำเป็นกระบวนการประกอบด้วยบุคคลหลายกลุ่มโดยเป้าหมายคือ ผู้นำรัฐบาล พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ต้องล้มล้างให้ได้ ไม่ว่าจะโดยกดดันให้ลาออก หรือ ทำให้กระบวนการเลือกตั้งเกิดการไม่สุจริตเพื่อให้มีความผิฉจนสุดท้ายคือ การทำลายชีวิตหรือเกิดกรณี

คาร์บอนที่ต้องการเอาชีวิตของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ซึ่งกระบวนการล้างล้มล้างรัฐบาล ประกอบด้วยบุคคลหลายกลุ่มประกอบด้วย 1) การรวมกลุ่มของผู้สูญเสียผลประโยชน์ คือกลุ่มธุรกิจผิดกฎหมาย เช่น กลุ่มห่วยใต้ดิน กลุ่มบ่อนการพนัน กลุ่มพ่อค้ายาเสพติด กลุ่มค้าของหนีภาษี กลุ่มค้าอาวุธเถื่อน ได้รับผลกระทบจากนโยบายของรัฐบาล ทำให้กลุ่มดังกล่าวสูญเสียผลประโยชน์มหาศาล 2) กลุ่มการเมืองที่แพ้การเลือกตั้ง ต้องการแย่งชิงอำนาจรัฐ 3) กลุ่มนักธุรกิจเดิมหรือกลุ่มทุนเดิมได้รับผลกระทบจากกลุ่มธุรกิจใหม่ จากกลุ่มธุรกิจของนักการเมืองฝ่ายรัฐบาล ที่เมื่อเข้ามาบริหารประเทศแล้วมีกลุ่มทุนใหม่เกิดขึ้น เช่น กลุ่มปิโตรเคมี ทีพีไอ กลุ่มสื่อ เช่น กลุ่มผู้จัดการของนายสนธิ ลิ้มทองกุล กลุ่มธนาคาร เช่นธนาคารกรุงเทพ จำกัด(มหาชน) เป็นต้น 4) กลุ่มอำมาตยาธิปไตยศักดินาเมื่อรัฐบาลพรรคไทยรักไทยเข้ามาบริหารประเทศกลับไม่ให้ความสำคัญกับกลุ่มนี้ บทบาททางสังคมรวมถึงความสำคัญกับประชาชนได้หายไปตลอดระยะเวลา 5 ปี 5) กลุ่มนักวิชาการบางส่วน และ เอ็นจีโอ (NGO) กลุ่มนี้มองว่าตนเองไม่มีความสำคัญกับรัฐบาลพรรคไทยรักไทย เพราะรัฐบาลไม่ได้ฟังฟังนักวิชาการและ เอ็นจีโอ (NGO) ทั้ง 5 กลุ่มเกิดความโกรธแค้นอย่างรุนแรง จึงหันมาร่วมมือกับกลุ่มอื่นและให้ทหารเป็นผู้ปฏิบัติการรัฐประหาร”

กลุ่มที่เห็นว่า การเปลี่ยนตัวผู้บริหาร ไม่เป็นวิธีการแทรกแซงทางการเมืองของทหาร เช่น ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 6 มีความเห็นว่า “จากเหตุการณ์ที่ผ่านมาทหารไม่ได้เข้าไปเกี่ยวข้องในการแทรกแซงทางการเมืองโดยการกดดันให้เปลี่ยนตัวผู้บริหารแต่อย่างใด”

กลุ่มที่ไม่แสดงความคิดเห็น ในประเด็น การเปลี่ยนตัวผู้บริหาร โดยปฏิเสธที่จะให้ข้อมูลเรื่องวิธีการแทรกแซงทางการเมืองของทหาร เช่น ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 3 มีความเห็นว่า “ทหารได้ปฏิบัติหน้าที่เพื่อความมั่นคงของประเทศชาติและความสงบสุขของประชาชน”

จากการวิเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์ประชากรตัวอย่างและการศึกษาค้นคว้าเอกสารอ้างอิงพบว่า ประเด็น การเปลี่ยนตัวผู้บริหาร เป็นวิธีการแทรกแซงทางการเมืองของทหาร เพราะว่า เมื่อเกิดกระบวนการโค่นล้มรัฐบาล โดยมีการรวมกลุ่มประกอบด้วย กลุ่มศักดินา กลุ่มนักวิชาการ ผู้สูญเสียผลประโยชน์ และกลุ่มทหาร มองเห็นถึงการที่จะกำจัดระบอบทักษิณ ได้ต้องเปลี่ยนตัวผู้นำรัฐบาล คือ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี เพราะ เป็นผู้นำที่สามารถครอบงำรัฐบาลและพรรคไทยรักไทยได้ทั้งหมด มีทุนจำนวนมหาศาล ใช้นโยบายประชานิยมครองใจประชาชนชั้นรากหญ้า จึงมีกระบวนการโค่นล้มระบอบทักษิณ โดยเพื่อหวังให้มีการเปลี่ยนตัวผู้นำรัฐบาล คือ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร โดยเหตุการณ์ที่น่าสังเกตคือ การพยายามทำให้การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่ประชาธิปไตยไม่ชอบธรรม โดยพรรคการเมืองอีก 3 พรรคไม่ส่งผู้สมัครลงสมัครรับเลือกตั้ง ในการเลือกตั้ง ส.ส. วันที่ 2 เมษายน 2549 จนนำมาซึ่งวิกฤติทางการเมือง และถึงแม้ว่าพรรคไทยรักไทยจะสามารถชนะการเลือกตั้งอีกครั้ง แต่ก็ทำให้ พ.ต.ท.

ทักษิณ ชินวัตร หัวหน้าพรรคไทยรักไทย ประกาศยุติบทบาททางการเมืองชั่วคราว ไม่รับตำแหน่ง นายกรัฐมนตรี เพราะกระแสการไม่มีจริยธรรมกับการขายหุ้นของครอบครัว

อีกเหตุการณ์หนึ่งที่เป็นการมุ่งหวังล้มล้างตัวผู้นำรัฐบาลคือ การลอบสังหาร “ทักษิณ” เมื่อวันที่ 24 สิงหาคม 2547 (บุญเลิศ ช่างใหญ่ 2550: 332) เมื่อมีการจับกุม ร.ท.ธวัชชัย กลิ่นชนะนะ สังกัดกรมสารบรรณทหาร ช่วยราชการกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน (กอ.รมน.) ถูกตั้งข้อหาว่า มีวัตถุประสงค์ไว้ในครอบครองโดยไม่ได้รับอนุญาตอยู่ในรถแดง ที่จอดไว้ บริเวณสะพานข้ามแยกบางพลัด ซึ่งเป็นทางผ่านสัญจรของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ที่จะกลับบ้านทุกวัน จึงเป็นเหตุการณ์ที่สันนิษฐานว่าจะมีการวางระเบิดขบวนรถของนายกรัฐมนตรีที่ใช้เส้นทางดังกล่าวทุกวัน ทำให้ตอนบ่ายวันเดียวกัน พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร รักษาการนายกรัฐมนตรี ออกคำสั่งปลด พล.อ.พัลลภ ปิ่นมณี พ้นจากตำแหน่งรองผู้บัญชาการ กอ.รมน. พร้อมกับสื่อมวลชนได้แพร่กระจายข่าวว่าเป็นการ “คาร์บอม” ซึ่งยังเป็นคำถามที่ยังตอบไม่ได้ว่าสรุปแล้ว คดีคาร์บอม เป็นฝีมือของใครและมีจุดประสงค์อะไร มีใครอยู่เบื้องหลัง เพราะหลักฐานไม่แน่ชัด หรือเป็นการจัดฉากเพื่อหนีกระแสการขับไล่และหวังสร้างคะแนนสงสารในการมีคนปองร้ายชีวิต

การเกิดเหตุการณ์คาร์บอม สมาชิกพรรคไทยรักไทยและฝ่ายที่อยู่ข้าง พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ได้ชี้ชัดมาที่ตัว พล.อ.เปรม ติณสูลานนท์ เป็นผู้บงการ เชื่อมโยงกับ พล.อ.พัลลภ ปิ่นมณี เป็นผู้กระทำ ทำให้เหตุการณ์ความแตกแยกรุนแรงขึ้น ถึงขนาดที่มีอบกลุ่มรากหญ้ายกขบวนมาชุมนุมหน้าบ้านสี่เสาเทเวศร์และขอให้ “ป้าเปรม” ช่วยรักษาชีวิต “ทักษิณ” ก็ยิ่งเพิ่มองศาความร้อนที่มีอยู่แล้วให้มากขึ้นไปอีกทั้งในและนอกกองทัพ เพราะเท่ากับมีความพยายามโยงว่า “ป้าเปรม” มีส่วนรู้เห็น” (กองบรรณาธิการ ไอ.เอ็น.เอ็น. 2549: 111)

3.4 การยึดอำนาจและเปลี่ยนคณะรัฐบาลทั้งหมด (ปฏิวัติ รัฐประหาร)

จากการศึกษาวิจัย ผู้ศึกษาได้ทำการสัมภาษณ์ กลุ่มตัวอย่างในประเด็นวิธีการแทรกแซงทางการเมืองของทหาร ประเด็น การยึดอำนาจและเปลี่ยนคณะรัฐบาลทั้งหมด (ปฏิวัติ รัฐประหาร) สามารถสรุปผลการวิเคราะห์ได้ดังนี้

กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดเห็นว่า การยึดอำนาจและเปลี่ยนคณะรัฐบาลทั้งหมด (ปฏิวัติ รัฐประหาร) เป็นวิธีการแทรกแซงทางการเมืองของทหาร เช่น ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 1 มีความเห็นว่า “เมื่อทหารแทรกแซงทางการเมืองทั้งสามวิธีการดังกล่าวมาแล้วนั้น ไม่ได้ผลไม่สามารถล้มล้างรัฐบาลพลเรือนได้ จึงใช้วิธีการสุดท้ายคือ การยึดอำนาจ รัฐประหารและเปลี่ยนคณะรัฐบาลทั้งหมด โดยใช้กำลังความรุนแรงทางการเมืองปฏิวัติรัฐประหาร โคนล้มรัฐบาลพลเรือน การดำเนินการเปลี่ยนแปลงรัฐบาลทั้งหมด มักจะเกิดขึ้นเมื่อมีการยึดอำนาจเสร็จแล้วและคณะทหารที่ยึดอำนาจจะแต่งตั้งรัฐบาลที่เป็นตัวแทนคณะทหารขึ้นมาบริหารประเทศต่อไป”

และผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 7 มีความเห็นว่า “ทหารเป็นกลุ่มที่มีอาวุธในมือสามารถดำเนินการได้ทำให้กลุ่มที่ต้องการล้มล้างรัฐบาลพลเรือนใช้ทหารเป็นผู้ดำเนินการ โดยการยึดอำนาจรัฐประหารครั้งนี้ที่เป็นรัฐประหารอุดมการณ์”

และผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 5 มีความเห็นว่า “การยึดอำนาจเกิดขึ้นหลังจากที่ทหารไม่สามารถทนต่อแรงกดดันจากรัฐบาลพลเรือนได้อีกต่อไป”

ขณะที่ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 3 มีความเห็นว่า “เมื่อสถานการณ์รุนแรงที่ตึงเครียดจนถึงที่สุด ทหารต้องออกมาควบคุมสถานการณ์ให้กลับสู่ความสงบเพื่อประโยชน์สุขของประเทศไทย”

นอกจากนี้ ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 8 มีความเห็นว่า “เพื่อให้กลุ่มทหารกลับมาใช้อำนาจ มีความสำคัญกับประเทศไทยที่เป็นผู้แก้ไขปัญหาทางการเมือง เหมือนเช่นทุกครั้งที่เกิดในประเทศไทย”

และผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 6 มีความเห็นว่า “เมื่อปัญหาการเมืองถึงทางตัน ไม่สามารถหาทางออกได้ด้วยการแก้ไขด้วยการเมืองไม่ได้ทหารจึงต้องเข้ามาแก้ไขด้วยการยึดอำนาจการปกครองเพื่อให้การเมืองเกิดการจัดการเลือกตั้งใหม่ให้มีรัฐบาลใหม่”

ขณะที่ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 4 มีความเห็นว่า “ทหารได้ใช้วิธีการแทรกแซงทั้ง 4 ขั้นตอนที่สำคัญคือ ปลดปล่อยขบวนการเพื่อถามความสนับสนุน ให้สื่อขยายความขัดแย้งเพื่อสร้างกระแสให้ทหารออกมารัฐประหาร และสุดท้ายคือ อ้างอิงสถาบันพระมหากษัตริย์”

จากการวิเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์ประชากรตัวอย่างและการศึกษาค้นคว้าเอกสารอ้างอิงพบว่า ประเด็น การยึดอำนาจและเปลี่ยนคณะรัฐบาลทั้งชุด(ปฏิวัติ รัฐประหาร) เป็นวิธีการแทรกแซงทางการเมืองของทหาร เพราะ ว่า กลุ่มทหารทำการรัฐประหาร เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549 โดยอ้างว่าเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของบ้านเมืองและเป็นการแก้ไขปัญหาวิกฤติทางการเมือง เกิดความแตกแยกในสังคม ปัญหาการแทรกแซงองค์กรอิสระ และการหมิ่นพระบรมเดชานุภาพ เป็นการยึดอำนาจที่ไม่มีการเสียเลือดเนื้อพร้อมกับการขึ้นชมนินดีจากประชาชน

เมื่อสถานการณ์วิกฤติจากความแตกแยกถึงขั้นแบ่งฝ่าย และถึง พล.อ.เปรม ติณสูลานนท์ ประธานองคมนตรีและรัฐบุรุษ เข้ามาเกี่ยวข้องในฐานะ “ผู้นำ” ของฝ่ายที่ยืนอยู่ฝ่ายตรงข้ามกับ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ไม่ว่าจะบทบาทของ พล.อ.เปรม ในการเดินสายปลุกขวัญทหารให้ตื่น (กองบรรณาธิการ ไอ.เอ็น.เอ็น. 2550: 131) และต่อด้วยการเกิดกรณีคาร์บอมที่ ทำให้เหตุการณ์ความขัดแย้งระหว่างสถาบันทหารกับสถาบันตำรวจ หรือความขัดแย้งระหว่างทหารทั้งสองฝ่ายในกองทัพ ประกอบกับความปั่นป่วนอย่างหนักในกองทัพจากปัญหา “โศกนาฏกรรม” และข่าวการเคลื่อนไหวเพื่อ “ยึดอำนาจ” ทำให้หลายฝ่ายพยายามหาทางออกของปัญหา ด้วยข้อเสนอให้

พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร “ปลดล็อกตัวเองจากทางการเมือง” แต่ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร “ไม่รับข้อเสนอ” ดังกล่าว เมื่อไม่มีทางออกหลายฝ่ายรวมถึงสื่อมวลชนมุ่งไปที่กองทัพเป็นผู้ยึดอำนาจรัฐประหารเพื่อแก้ไขปัญหาวิกฤติการเมือง การแตกแยกอย่างรุนแรงในสังคม การส่งเสริมมวลชนมาปะทะกัน เพื่อให้เกิดการสูญเสีย เกิดความรุนแรงขึ้น ซึ่ง ทหารพยายามเข้าแทรกแซงทางการเมืองด้วยวิธีการทั้งสามวิธีการข้างต้นไม่สำเร็จ จึงได้ทำการยึดอำนาจรัฐประหาร โดยอาศัยสถานการณ์วิกฤติทางการเมือง และยึดอำนาจได้สำเร็จในวันที่ 19 กันยายน 2549 คือ คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือ (คปค.) โดยการนำของ พล.อ.สนธิ บุญยรัตกลิน ผบ.ทบ.

จากการศึกษาถึงวิธีการแทรกแซงทางการเมืองของทหาร พบว่าทหารได้ใช้วิธีการแทรกแซงทางการเมืองทั้ง 4 วิธีการ คือ 1) การใช้อิทธิพลกดดันนโยบายและการตัดสินใจของรัฐบาล 2) การขู่ว่าจะใช้กำลัง 3) การเปลี่ยนตัวผู้บริหาร และ 4) การยึดอำนาจและเปลี่ยนคณะรัฐบาลทั้งหมด (ปฏิวัติ รัฐประหาร) ในการแทรกแซงทางการเมือง เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549

ตอนที่ 4 ปัจจัยที่ทำให้การรัฐประหารประสบความสำเร็จ

จากการศึกษาวิจัย ผู้ศึกษาได้ทำการสัมภาษณ์ กลุ่มตัวอย่าง ในประเด็น ปัจจัยที่ทำให้การรัฐประหารประสบความสำเร็จ สามารถสรุปผลการวิเคราะห์โดยแบ่งออกเป็น 4 ปัจจัยดังมีรายละเอียดดังนี้

4.1 ความมีเอกภาพของกองทัพ

จากการศึกษาวิจัย ผู้ศึกษาได้ทำการสัมภาษณ์ กลุ่มตัวอย่างในประเด็น ปัจจัยที่ทำให้การรัฐประหารประสบความสำเร็จ ประเด็น ความมีเอกภาพของกองทัพ สามารถสรุปผลการวิเคราะห์ได้เป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่เห็นว่า ความมีเอกภาพของกองทัพ เป็นปัจจัยที่ทำให้การรัฐประหารประสบความสำเร็จ เช่น ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 3 มีความเห็นว่า “กองทัพมีเอกภาพทำให้การรัฐประหารประสบความสำเร็จ เพราะกองทัพมีการบังคับบัญชาที่ชัดเจน มีการสั่งการได้อย่างเข้มแข็ง สามารถปฏิบัติภารกิจภายใต้เงื่อนไขเวลาที่จำกัดได้มีการเตรียมการที่ดี”

และผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 6 มีความเห็นว่า “การรัฐประหารครั้งนี้ได้ ได้รับความร่วมมือของผู้นำแต่ละเหล่าทัพ”

ขณะที่ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 8 มีความเห็นว่า “ เป็นเพราะว่าทหารมีสายการบังคับบัญชาเคร่งครัดที่เป็นเอกภาพ มีความเหนียวแน่นในการรวมกลุ่ม มีระบบการเคารพเชื่อฟัง

ระหว่างนายกับลูกน้อง รุ่นพี่กับรุ่นน้อง ซึ่งเป็นระบบการทำงานที่มีเอกภาพมากกว่าองค์กรอื่น จากการทำงานที่เป็นระบบ ระเบียบ มีวินัย มีเอกภาพในการสั่งการ ทำให้ทหารสามารถจัดการกับปัญหาได้ดีกว่าองค์กรอื่น และมีสิ่งที้องค์กรอื่นไม่มีคือ เป็นกลุ่มที่มีเครื่องมือ มีกำลังอาวุธในมือ”

กลุ่มที่เห็นว่า ความมีเอกภาพของกองทัพ ไม่เป็นปัจจัยที่ทำให้การรัฐประหารประสบความสำเร็จ เช่น ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 5 มีความเห็นว่า “กองทัพขณะนั้นไม่มีเอกภาพ เพราะขณะนั้นกองทัพได้แบ่งออกเป็น 2 ฝ่าย แต่ไม่แตกแยก เพราะทหารมีจิตสำนึกที่จะไม่ต่อสู้กันเอง และผลเสียก็จะเกิดกับทหาร”

และผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 4 มีความเห็นว่า “กองทัพไม่มีเอกภาพ โดยกองทัพแบ่งเป็น 2 ฝ่าย แต่ไม่ต่อต้านเพราะฝ่ายปฏิบัติการรัฐประหารได้อ้างสถาบันพระมหากษัตริย์ก่อน”

จากการวิเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์ประชากรตัวอย่างและการศึกษาค้นคว้าเอกสารอ้างอิงพบว่า ประเด็น ความมีเอกภาพของกองทัพ ไม่เป็นปัจจัยที่ทำให้การรัฐประหารประสบความสำเร็จ เพราะ สถานการณ์ภายในกองทัพขณะนั้น ได้แบ่งขั้วออกเป็น 2 ขั้ว คือ ฝ่ายอำนาจเก่าที่เลือกข้าง พล.อ.เปรม ติณสูลานนท์ และฝ่ายรัฐบาล พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรีที่มีเพื่อนร่วมรุ่นเตรียมทหาร รุ่น 10 (ตท.10) ทั้งสองฝ่ายเกิดความขัดแย้งกัน เนื่องจากการที่ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี เข้าไปแทรกแซงการแต่งตั้งโยกย้ายของกองทัพ ทั้งสามเหล่าทัพ โดยนำเพื่อนร่วมรุ่น (ตท.10) ขึ้นดำรงตำแหน่งสำคัญของกองทัพแบบยกแผง เกิดการข้ามหัวรุ่นพี่ ทำให้รุ่นพี่ไม่พอใจ ตามมาด้วยความแตกแยกเป็นสองฝ่าย ประกอบกับความขัดแย้งระหว่างผู้นำรัฐบาลและผู้นำกองทัพ จากความหวาดระแวงการปฏิบัติทำให้สถานการณ์แบ่งฝ่ายเป็น 2 ขั้วทวีขึ้น (กองบรรณาธิการ ไอ.เอ็น.เอ็น. 2549: 64-68) แม้กระทั่ง ผู้นำเหล่าทัพทั้งสามเหล่าทัพก็ไม่มีเอกภาพจะเห็นได้จาก พล.อ.สนธิ บุญยรัตนกลิน กล่าวว่า ในการตัดสินใจทำรัฐประหารครั้งนี้ตนเป็นต้นตอความคิดและไม่แน่ใจว่า ผบ.ทอ.และ ผบ.ทอ.จะร่วมด้วยหรือไม่ เพราะต่างก็เป็นหนี้บุญคุณกับ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ด้วยกันทั้งนั้น ทำให้วันที่ยึดอำนาจ จึงเป็นกองกำลังของทหารบกทั้งหมดและหลังจากดำเนินการสำเร็จแล้ว 3 วันจึงวางใจให้กองกำลังของ ทอ.และ ทร.เข้ามาดูแลพื้นที่ด้วยแต่ก็ยังมียกกองกำลังของ ทบ.ประกบอยู่ด้วย (วาสนา นาน่วม 2551: 89)

สถานการณ์วันที่ 19 กันยายน 2549 ผบ.เหล่าทัพทั้งสามเหล่าทัพไม่ยอมเข้าร่วมประชุมทางไกลกับนายกรัฐมนตรีเพื่อประเมินสถานการณ์ลอบวางระเบิดกลางเมืองหาดใหญ่โดยอ้างว่าติดภารกิจ จนกระทั่งเวลา 18.00 น. มีคำสั่งจาก พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี เรียกผู้นำเหล่าทัพเข้าประชุมร่วมกับคณะรัฐมนตรี (ครม.) ที่ทำเนียบรัฐบาล แต่ไม่มีผู้นำเหล่าทัพคนใดเข้าร่วม โดยอ้างว่าอยู่ไกล ต่อมาได้รับการยืนยันอย่างชัดเจนว่าเกิดการยึดอำนาจรัฐประหาร เวลา 21.20 น. นายกรัฐมนตรี สั่งช่อง 11, ช่อง 9 และช่อง 5 เตรียมการถ่ายทอดสดทางโทรทัศน์จาก

นิวยอร์ก (กองบรรณาธิการ ไอ.เอ็น.เอ็น. 2549: 184-187) เวลา 22.24 น. นายกรัฐมนตรีประกาศใช้ พรก.ฉุกเฉินด้านการรัฐประหารพันควันทงชอง 9 พร้อมสั่งย้าย พล.อ.สนธิ บุญยรัตกลิน ผบ.ทบ. และให้เข้ารายงานตัวต่อ พล.ต.อ.ชิตชัย วรรณสถิต พร้อมกับตั้ง พล.อ.เรืองโรจน์ มหาศรานนท์ ผบ.สส.เป็นผู้มีอำนาจสั่งการตาม พรก. โดยใช้กองบัญชาการทหารสูงสุดที่แจ้งวัฒนะเป็น “บก.ด้านการปฏิวัติ” (ชรินทร์ เข้มสาคร 2550: 133) พร้อมกับมีกำลังหนุนคือ ทหารจากเตรียมรุ่น 10 (ตท.10) เวลา 23.59 น. ผบ.เหล่าทัพทั้งสามเหล่าทัพเข้าเฝ้า “พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ” ที่ตำหนักจิตรลดารโหฐาน พระราชวังดุสิต (กองบรรณาธิการ ไอ.เอ็น.เอ็น. 2549: 184-187)

จากลำดับเหตุการณ์ในวันยึดอำนาจ 19 กันยายน 2549 จะเห็นว่า ผู้นำเหล่าทัพทั้ง 3 เหล่าทัพ เลือกอยู่คนละฝ่ายกับ พล.อ.เรืองโรจน์ มหาศรานนท์ ผู้บัญชาการทหารสูงสุด จนเมื่อฝ่ายทหารที่ก่อการยึดอำนาจได้เข้าเฝ้าพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทั้งสามคนแล้ว ฝ่ายที่ต่อต้านการยึดอำนาจจึงหยุดการคิดต่อต้านเพราะฝ่ายยึดอำนาจได้ดำเนินการได้สำเร็จยึดสถานที่สำคัญ เช่น ทำเนียบรัฐบาล สถานที่ราชการ สถานีโทรทัศน์ทุกช่อง ฯลฯ และที่สำคัญสถาบันพระมหากษัตริย์ได้รับทราบข้อมูลจากการถวายรายงานของคณะก่อการยึดอำนาจแล้ว ทำให้ฝ่ายต่อต้านไม่กล้าที่จะต่อต้านเพราะเคารพในสถาบันพระมหากษัตริย์จึงเปลี่ยนใจเข้าร่วมกับคณะก่อการยึดอำนาจในเวลาต่อมา แสดงให้เห็นถึงความแตกแยกแบ่งเป็น 2 ฝ่ายภายในกองทัพไม่มีความเป็นเอกภาพ แต่มีความเป็นเอกภาพของแต่ละฝ่ายเท่านั้น

4.2 ความรวดเร็วในการปฏิบัติการ

จากการศึกษาวิจัย ผู้ศึกษาได้ทำการสัมภาษณ์ กลุ่มตัวอย่างในประเด็น ปัจจัยที่ทำให้การรัฐประหารประสบความสำเร็จ ประเด็น ความรวดเร็วในการปฏิบัติการ สามารถสรุปผลการวิเคราะห์ได้ดังนี้

กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมีความเห็นว่า ความรวดเร็วในการปฏิบัติการ เป็นปัจจัยที่ทำให้การรัฐประหารประสบความสำเร็จ เช่น ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 4 มีความเห็นว่า “การปฏิบัติการรัฐประหารที่รวดเร็วสามารถเข้าควบคุมเป้าหมายได้รวดเร็วเป็นปัจจัยที่ทำให้การรัฐประหารประสบความสำเร็จ และประเด็นนี้เป็นทฤษฎีที่ทหารฝ่ายเสนาธิการทุกคนต้องเรียนรู้อยู่แล้ว”

และผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 6 มีความเห็นว่า “ความรวดเร็วในการปฏิบัติการ เป็นหลักในการทำรัฐประหาร ต้องไม่ทำโดดเดี่ยว ต้องมีการประสานงานกัน การข่มขวัญฝ่ายรัฐบาล โดยการส่งกองกำลังทหารที่มีประสิทธิภาพเข้ายึดเป้าหมายสำคัญอย่างฉับพลัน การเข้าจู่โจมต้องใช้ความรวดเร็วและมีการประสานงานกันระหว่างหน่วยปฏิบัติการหลายหน่วย กองทหารฝ่าย

รัฐประหารอาจตั้งอยู่ในที่ต่างกัน ห่างจากเป้าหมายแตกต่างกัน การเคลื่อนย้ายกองกำลังต้องรวดเร็ว และถึงเป้าหมายให้พร้อมกัน”

ขณะที่ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 7 มีความเห็นว่า “สามารถดูได้จากการรัฐประหารครั้งนี้ ไม่มีการใช้ความรุนแรงถึงขั้นเสียเลือดเสียเนื้อ เป็นไปอย่างสงบเรียบร้อย เพราะปฏิบัติการได้รวดเร็ว”

จากการวิเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์ประชากรตัวอย่างและการศึกษาค้นคว้าเอกสารอ้างอิงพบว่า ประเด็น ความรวดเร็วในการปฏิบัติการ เป็นปัจจัยที่ทำให้การรัฐประหารประสบความสำเร็จ เพราะว่า การรัฐประหาร เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549 กลุ่มทหารผู้ก่อการได้ใช้ความรวดเร็วในการปฏิบัติการเพียงไม่กี่ชั่วโมงก็สามารถยึดสถานที่สำคัญของประเทศ สถานที่ราชการ สถานีโทรทัศน์ สถานีวิทยุไว้ได้หมด เพียงเวลาไม่กี่ชั่วโมง ดังที่ พล.อ.สนธิ บุญยรัตกลิน กล่าวไว้ว่า “กำลังทหารได้รับคำสั่งเปลี่ยนแปลง จากที่ให้เอากำลังออกตอนสี่ทุ่ม แล้วเข้ายึดที่หมายตอนเที่ยงคืนเพื่อจะยึดอำนาจและประกาศในเช้าวันที่ 20 กันยายน มาเป็นออกมาตอนสามทุ่ม แล้วยึดทั้งหมดตอนสี่ทุ่ม ก่อนที่คณะปฏิวัติจะออกแถลงการณ์ราวห้าทุ่ม แล้วเข้าเผื่อฯ ตอนเกือบเที่ยงคืน ทำให้ทุกสิ่งเรียบร้อยจบสิ้นลงภายในวันที่ 19 กันยายน ที่ประวัติศาสตร์ได้จารึกไว้ว่าเป็นการปฏิวัติวันอังคารที่ 19 กันยายน 2549” (วาสนา นาน่วม 2551: 99) แสดงให้เห็นถึงกองกำลังทหารได้ใช้เวลาเพียง 1 ชั่วโมงในการยึดอำนาจซึ่งเป็นความสำเร็จที่สามารถปฏิบัติการได้ด้วยความรวดเร็ว จึงถือว่าปัจจัยที่ทำให้การรัฐประหารประสบความสำเร็จอีกประการหนึ่งคือ การปฏิบัติการด้วยความรวดเร็วนั่นเอง

4.3 การประสานงานที่ดี

จากการศึกษาวิจัย ผู้ศึกษาได้ทำการสัมภาษณ์ กลุ่มตัวอย่างใน ปัจจัยที่ทำให้การรัฐประหารประสบความสำเร็จ ประเด็น การประสานงานที่ดี สามารถสรุปผลการวิเคราะห์ได้ดังนี้

กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมีความเห็นว่า การประสานงานที่ดี เป็นปัจจัยที่ทำให้การรัฐประหารประสบความสำเร็จ เช่น ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 6 มีความเห็นว่า “เป็นผลจากการเตรียมการที่ดี เป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งเพราะในการเข้ายึดอำนาจจากฝ่ายรัฐบาล การเข้ายึดสถานที่สำคัญ ต้องมีการวางแผนงานที่ดี โดยกองกำลังฝ่ายปฏิวัติต้องมีจำนวนมากพอและมีความพร้อมเพียงกัน สามารถกระทำการได้อย่างรวดเร็ว ป้องกันการต่อสู้ขัดขวาง ป้องกันการหลบหนีของบุคคลสำคัญ หรือป้องกันการส่งสัญญาณเตือนให้ฝ่ายรัฐบาลรู้ตัว โดยเฉพาะการวางตำแหน่งผู้บังคับหน่วยที่ผู้นำการปฏิวัติควบคุมได้ สั่งการได้ สามารถสั่งการให้เคลื่อนย้ายกำลังพลและยุทธโปกรณ์ได้ทันที”

และผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 5 มีความเห็นว่า “การรัฐประหาร วันที่ 19 กันยายน 2549 นั้น พลเอก สนธิ บุญยรัตกลิน ผบ.ทบ. ได้สั่งการให้ทหารหน่วยคุมกำลังสำคัญหลักในการยึดอำนาจ ปฏิบัติตามได้อย่างรวดเร็ว และมีการประสานงานการได้เป็นอย่างดีระหว่างหน่วยคุมกำลัง”

ขณะที่ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 4 มีความเห็นว่า “หน่วยที่เตรียมการรัฐประหารมานาน คือ กองทัพอากาศที่ 3 โดย พลโท สพรุ่ง กัลยาณมิตร และหน่วยที่ลงมือในวันดังกล่าว คือ กองทัพอากาศที่ 1 โดย พลโท อนุพงษ์ เผ่าจินดา แม่ทัพภาคที่ 1 ในขณะนั้น”

จากการวิเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์ประชากรตัวอย่างและการศึกษาค้นคว้าเอกสารอ้างอิงพบว่า ประเด็น การประสานงานที่ดี เป็นปัจจัยที่ทำให้การรัฐประหารประสบความสำเร็จ เพราะว่า ในการยึดอำนาจรัฐประหารนั้น เป็นเรื่องสำคัญที่มีผลกระทบต่อปัจจัยแวดล้อมมากมายไม่ว่าผลกระทบต่อประเทศ การเมืองการปกครอง สถาบันทางการเมือง ฯลฯ และที่สำคัญคือ คณะผู้ก่อการยึดอำนาจ อาจจะมีชีวิตเมื่อพลาดพลั้งกลายเป็นกบฏ เพราะฉะนั้นในการเตรียมการและการวางแผนขั้นตอนต่าง ๆ ต้องมีการประสานงานกันอย่างดีที่สุด ลับที่สุด พร้อมทั้ง ดังที่ พล.อ. สพรุ่ง กัลยาณมิตร กล่าวหลังการรัฐประหารสำเร็จว่ามี การเตรียมการมาประมาณ 8 เดือน (บุญเลิศ ช้างใหญ่ 2550: 357) ไม่ใช่เพิ่งจะคิดทำกันวันหรือสองวัน มีการฝึกซ้อมการเคลื่อนย้ายกำลัง การเตรียมพร้อมฐานกำลังในการปฏิบัติการจะเห็นได้จาก พล.อ.อนุพงษ์ เผ่าจินดา แม่ทัพภาคที่ 1 มีคำสั่งย้ายฟ้าผ่านายทหารระดับผู้บังคับกองพัน 129 นาย เมื่อวันที่ 19 กรกฎาคม 2549 ที่เป็นการย้ายฐานกำลังของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ออกจากหน่วยปฏิบัติการและป้องกันกบฏปฏิวัติซ้อนรวมถึงสามารถสั่งการได้เป็นเอกภาพถือเป็นกำลังหลักและเป็นตัวตัดสินใจชนะ (วาสนา นาน่วม 2551: 145) และตลอดทั้งวันที่ 18 กันยายน 2549 มีการเตรียมความพร้อมยานพาหนะของกองพลทหารม้าที่ 1 ทั้งหมด เตรียมยุทธโศปกรณ์ เปลี่ยนถ่ายน้ำมัน เติมน้ำมันเชื้อเพลิงให้อยู่ในสภาพ “พร้อมปฏิบัติงาน” ทุกคัน ส่วน “พล.ท.สพรุ่ง” มาประจำที่กองพลทหารม้าที่ 1 จ.เพชรบูรณ์ เพื่อรอ “สัญญาณ” (กองบรรณาธิการ ไอ.เอ็น.เอ็น. 2550: 168)

ส่วนการเปิดเผยของ พล.อ.สนธิ บุญยรัตกลิน ได้กล่าวว่า ได้ใช้บ้านเกษะโกมล เป็น บก.วางแผนปฏิวัติ ซึ่งกลุ่มก่อการปฏิวัติ ได้สั่งให้ทีมงานระวางตัวเพราะถูกฝ่ายรัฐบาลสงสัยหวาดระแวงเรื่องปฏิวัติ แต่ในช่วงวันที่ 16-18 กันยายน 2549 นั้น แกนนำฝ่ายวางแผนและฝ่ายกำลังรวม 7 คน จะต้องมาประชุมกันที่บ้านเกษะโกมล ประกอบด้วย พล.อ.สนธิ บุญยรัตกลิน ผบ.ทบ., พล.อ.อนุพงษ์ เผ่าจินดา แม่ทัพภาคที่ 1, พล.อ.ภูมิพัฒน์ จันทร์สว่าง ผบ.รพศ.1, พล.อ.ธงชัย รอดภัย, พล.อ.ชัยชนะ นาคเกิด ผบ.กองรบพิเศษที่ 3, พล.ท.ปริญญา รื่นภาควุฒิ ผบ.ร.1 พัน 1 รอ. และในวันที่ 18 กันยายน มีสมาชิกคนสำคัญมาร่วมอีกคน คือ พล.อ.วินัย ภัททิยกุล ขณะดำรงตำแหน่งเลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ (สมช.) เป็นเพื่อนร่วมรุ่น (ตท.6) กับ พล.อ.สนธิ บุญยรัตกลิน การรักษา

ความลับนั้นได้ปลดป้ายชื่อบ้านเกษะ โคมลด้านหน้าออก ในส่วนการวางแผนการปฏิวัตินั้น พล.อ. สนธิ วางแผนร่วมกับ พล.อ.อนุพงษ์ ก่อนจากนั้นจึงมาร่วมวางแผนการปฏิบัติจริงโดยทหารรบ พิเศษและทหารของ ร.1 พัน 1 รอ. จะทำหน้าที่ในการไปควบคุมดูแลสถานที่และบุคคลสำคัญที่ จะต้องมีการเชิญตัว (วาสนา นาน่วม 2550: 141-143)

เช้าวันที่ 19 กันยายน 2549 พล.อ.สนธิ บุญยรัตกลิน และ พล.อ.อนุพงษ์ เผ่าจินดา นั้ดหารือลับสุดยอด ที่บ้านพัก ร.11 รอ. ที่เสมือนเป็น ไฟนอลเช็ค (final check) เพื่อหลีกเลี่ยงการติดต่อ ทางโทรศัพท์เพราะถูกดักฟัง จากนั้น พล.อ.อนุพงษ์ ฯ แจ้งเตือนผ่านระดับผู้บังคับการกรมใน กองทัพอากาศที่ 1 ทั้ง พล.1 รอ. และ พล.ร.2 รอ. ปราจีนบุรี และ พล.ร.9 กาญจนบุรี ก่อนที่จะคอน เฝิร์มเรื่องการวางแผนและการเคลื่อนกำลังในเวลา 18.00 น. พร้อมย้ารหัส “รีบปั้นเหลือง” และ “ใช้ แผนปฏิวัติ 149 เตรียมพร้อมรอคำสั่ง” แสดงให้เห็นถึงการวางแผนปฏิบัติการรัฐประหารเมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549 เป็นการรัฐประหารที่มีการประสานงานกันทั้งชั้นเตรียมการ จนถึงวันที่ลงมือ ปฏิบัติการยึดอำนาจรัฐประหาร ต้องมีการประสานงานที่ดี มีความลับ การสื่อสารต้องดีทันสมัย ไม่ให้รั่วไหลจนถึงมีการกักฟัง การปฏิบัติการตามแผนเป็นอย่างรวดเร็ว

4.4 การมีระบบการสื่อสารที่ดี

จากการศึกษาวิจัย ผู้ศึกษาได้ทำการสัมภาษณ์ กลุ่มตัวอย่างในประเด็น ปัจจัยที่ทำให้ การรัฐประหารประสบความสำเร็จ ประเด็น การมีระบบการสื่อสารที่ดี สามารถสรุปผลการ วิเคราะห์ได้ดังนี้

กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมีความเห็นว่า การมีระบบการสื่อสารที่ดี เป็นปัจจัยที่ทำให้ การรัฐประหารประสบความสำเร็จ เช่น ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 3 มีความเห็นว่า “การติดต่อสื่อสาร ถือเป็นเรื่องมีอชนิดหนึ่ง ถ้าการปฏิบัติการใด ๆ ที่จำเป็นต้องใช้คนตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปแล้ว ก็ยอม อาศัยการติดต่อสื่อสารในรูปแบบต่าง ๆ ถ้ามีการติดต่อสื่อสารที่เป็นระบบที่ดีก็ยอมเอื้ออำนวยให้ การปฏิบัติการในด้านต่าง ๆ หรือทุกภารกิจประสบผลสำเร็จได้รวมถึงเป็นสิ่งจำเป็นในปัจจุบันและ รักษาความลับได้”

และ ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 6 มีความเห็นว่า “ การสื่อสารที่ดีเป็นหลักสำคัญอย่าง หนึ่งในการรัฐประหาร ที่ทำให้การปฏิบัติการได้รวดเร็วและเป็นการประสานงานที่ดี โดยระบบการ สื่อสารที่ดีเป็นการป้องกันการส่งสัญญาณเตือนให้ฝ่ายรัฐบาลรู้ตัว ขณะเดียวกันต้องยึดสถานีวิทยุ โทรศัพท์ และ โทรศัพท์เพื่อป้องกันไม่ให้ฝ่ายรัฐบาลใช้เป็นเครื่องมือสื่อสารรวบรวมกำลังต่อต้าน การรัฐประหาร ทำการปิดกั้นถนนสายสำคัญ การรถไฟและสนามบินที่สำคัญในเมือง การป้องกัน การยกกำลังบุกเข้าต่อต้านของทหารฝ่ายรัฐบาล”

จากการวิเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์ประชากรตัวอย่างและการศึกษาค้นคว้า เอกสารอ้างอิงพบว่า ประเด็น การมีระบบการสื่อสารที่ดี เป็นปัจจัยที่ทำให้การรัฐประหารประสบความสำเร็จ เพราะว่า คณะผู้ก่อการยึดอำนาจครั้งนี้ ได้ใช้การสื่อสารในการสั่งการโดยใช้ โทรศัพท์มือถือ ซึ่งเป็นที่สะดวกรวดเร็ว และทันสมัยจะเห็นได้จากการที่ พล.อ.สนธิ บุญยรัตกลิน กล่าวว่า ตนเปลี่ยนระบบโทรศัพท์มือถือที่เคยใช้ จีเอสเอ็ม (GSM) ของเครือชินวัตรตั้งแต่วันที่ พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร เริ่มหวาดระแวงการปฏิวัติ แล้วทำให้สำนักข่าวกรองแห่งชาติ (สขช.) ติดตามความเคลื่อนไหวของบิกทหารที่น่าสงสัย โดยเฉพาะด้วยวิธีการดักฟังโทรศัพท์ (วาสนา นาน่วม 2551: 109) ซึ่งการดักฟังโทรศัพท์เป็นวิวัฒนาการสมัยใหม่ที่สามารถกระทำเพื่อให้รู้ความลับของฝ่ายตรงข้าม จนทำให้ พล.อ.สนธิ บุญยรัตกลิน ผบ.ทบ.และ พล.ท.อนุพงษ์ เผ่าจินดา แม่ทัพภาคที่ 1 และแกนนำในการปฏิวัติต้องเปลี่ยนจากระบบจีเอสเอ็ม (GSM) มาใช้ของระบบดีแทค (DTAC) และระบบฮัทช์ (HUTCH) แทนเนื่องจากกลัวถูกดักฟัง เกรงข่าวจะรั่วไหล ถึงขนาดที่มีการให้ทหารฝ่ายเสนานิการคนสำคัญที่วางใจที่สุดฝ่ายละคน ไปนัดเจอกันที่ห้างเซ็นทรัลพลาซ่า ลาดพร้าว เพื่อไปซื้อโทรศัพท์มือถือและเบอร์ใหม่ จำนวน 50 เบอร์นำไปแจกจ่ายให้ ผบ.หน่วยที่จะต้องนำกำลังเข้าปฏิวัติใช้เพื่อป้องกันการถูกดักฟัง บางครั้งก็ต้องซื้อโทรศัพท์มือถือในชื่อของคนอื่นแล้วนำมาใช้

ในวันปฏิบัติการยึดอำนาจโดยการบัญชาการของ พล.อ.สนธิ บุญยรัตกลิน ผบ.ทบ.ได้ใช้การสั่งการทางโทรศัพท์ทั้งหมด ดังที่ พล.อ.สนธิ บุญยรัตกลิน กล่าวว่า “ตอนนั้นผมมีเบอร์โทรศัพท์มือถือของทุกคนอยู่ในมือแล้ว ทั้งฝ่ายที่เอากับเรากับฝ่ายที่อาจจะต่อต้าน ใช้โทร.สั่งให้เคลื่อนย้ายกำลัง แล้งพอถึงเวลาที่เริ่มเหตุการณ์ก็โทรศัพท์ตลาด มีเบอร์คนนั้นคนนี้อยู่ในมือตลอด ยิ่งที่ไม่ใช่ฝ่ายเรา เวลาที่กำลังของเราเข้ายึดหน่วยของเขาแล้ว ผมก็โทร.ไปบอกว่าให้อยู่เฉยๆ เรายึดแล้ว ให้มารายงานตัว” (วาสนา นาน่วม 2551: 112) และการวางแผนป้องกันการต่อต้านการปฏิวัติหลังปฏิวัติสำเร็จแล้ว คณะปฏิรูปการปกครองฯ จึงได้ออกคำสั่งห้ามดักฟังทางโทรศัพท์ ชูจะเอาผิดถึงขั้นยกเลิกใบอนุญาตผู้ประกอบการเลขที่เดียว จึงถือว่าปัจจัยที่ทำให้การรัฐประหารประสบความสำเร็จนั้นต้องมีการสื่อสารที่ดีและทันสมัย

จากการศึกษา สามารถสรุปได้ว่า ปัจจัยที่ทำให้การรัฐประหารประสบความสำเร็จ มี 3 ปัจจัยคือ 1) ความรวดเร็วในการปฏิบัติการ 2) การมีระบบการสื่อสารที่ดี และ 3) การประสานงานที่ดี และพบว่า ปัจจัยความมีเอกภาพของกองทัพ ไม่เป็นปัจจัยที่ทำให้การรัฐประหารประสบความสำเร็จ

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการแก้ไขวิกฤติทางการเมืองที่ดีกว่าการรัฐประหาร

ผู้ศึกษาได้ทำการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง ในประเด็น ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการแก้ไขวิกฤติทางการเมืองที่ดีกว่าการรัฐประหาร ได้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการแก้ไขวิกฤติทางการเมืองที่ดีกว่าการรัฐประหารหลากหลาย จึงได้นำมาประมวลสรุปผลการวิเคราะห์ได้ดังนี้

5.1 การแก้ไขวิกฤติการเมือง ไม่ควรใช้วิธีการแก้ไขโดยการรัฐประหาร ควรแก้ไขด้วยระบบการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย ซึ่งควรมียุทธศาสตร์การพัฒนาการเมืองระบอบประชาธิปไตยควบคู่กับยุทธศาสตร์การพัฒนากองทัพเพื่อสร้างหลักประกันความเข้มแข็งของระบอบประชาธิปไตย ดังนี้

5.1.1 ยุทธศาสตร์การพัฒนากองทัพเป็น “ทหารอาชีพ” (professional soldiers) ขึ้นในกองทัพเพื่อมิให้ทหารตกอยู่ภายใต้กระบวนการทางการเมืองถูกดึงเข้าสู่วงจรทางความคิดที่มีความเชื่อแบบดั้งเดิมว่าทหารจะต้องเป็นผู้แก้ปัญหาทางการเมืองของประเทศ ดังนั้นรัฐบาลพลเรือนที่มาจากการเลือกตั้ง จะต้องมียุทธศาสตร์และมีความมุ่งมั่นนำพาสถาบันกองทัพออกจากเวทีการเมือง ปฏิรูปกองทัพให้เกิดการพัฒนาอย่างจริงจัง สร้างความเป็นทหารอาชีพให้แก่บุคลากร

5.1.2 ยุทธศาสตร์การพัฒนารอบความคิดในเรื่องของ “การควบคุมโดยพลเรือน” (civilian control) โดยการมอบความรับผิดชอบกิจการด้านการทหารและความมั่นคงให้แก่พลเรือน ขณะเดียวกันก็จำกัดขอบเขตการใช้อำนาจทางทหารของฝ่ายพลเรือนด้วย

5.2 การแก้ไขปัญหาทางการเมืองระยะยาว การพัฒนาการเมืองการปกครองของประเทศไทยในระยะยาวควรแก้ไขปัญหาทางการเมืองไปพร้อมกับการพัฒนาเรื่องอื่น ๆ นั้น ควรจะดำเนินการ ดังนี้

5.2.1 ด้านการศึกษา ควรพัฒนาคนให้เป็นคนมีคุณธรรม รู้ผิดชอบชั่วดี มีจริยธรรม ส่งเสริมการสร้างคุณธรรมในจิตใจของคนไทยทั้งประเทศ เพื่อสร้างจิตสำนึกต่อประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชนส่วนรวมทั้งประเทศ นักการเมืองต้องมีจิตสำนึกต่อประโยชน์ของประเทศและประชาชนต่อภาระหน้าที่ หากทำได้จะไม่เกิดเหตุการณ์รัฐประหาร ทหารก็จะไม่ปฏิวัติถ้าหากไม่มีคุณธรรมในจิตใจแล้วก็เกิดปัญหาทั้งสิ้น ต้องมีการสอนเรื่องจริยธรรม ศีลธรรม และหน้าที่พลเมือง เพราะการศึกษาสมัยใหม่ไม่ได้มีการสอนให้คนรู้ผิดชอบชั่วดี ยกย่องคนมีเงิน มีอำนาจ ธรรมชาติของมนุษย์ชอบยกยอ ตราบใดที่คนไม่มีสำนึก จะไม่มีทางแก้ไขได้ ดังนั้นถ้าคนมีคุณธรรมในจิตใจแล้ว ไม่ต้องไปสรรหาวิธีการหรือระบบใด ๆ มาปกครอง แต่คุณธรรมที่มีอยู่จะปกครองและอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุขถ้าทุกคนยอมรับกติกา ความแตกต่างของความคิดเป็น

เรื่องปกติ ให้ทุกคนมองไปที่ประเทศไทยส่วนรวมเป็นหลัก อย่ายึดตัวเองเป็นหลักจะทำให้สังคมส่วนรวมสงบสุข

5.2.2 ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การพัฒนาหลักสูตรการศึกษาต้องเตรียมคนไปสู่ เทคโนโลยีในอนาคต

5.2.3 ด้านเศรษฐกิจการค้า ต้องสร้างรายได้ให้ประเทศ สร้างฐานเศรษฐกิจของประเทศให้มั่นคง

5.2.4 ด้านสังคม ต้องส่งเสริมให้สังคมมีคุณภาพ มีความยุติธรรม เป็นธรรม ปรับแก้ทัศนคติของคนต่อความขัดแย้ง คือ ทุกคนต้องเคารพกติกา และคนคุมกติกา หรือกระบวนการยุติธรรมต้องศักดิ์สิทธิ์ ด้านความมั่นคงของประเทศ ต้องมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง การแทรกแซงทางการเมืองของทหารไทย : กรณีศึกษาการรัฐประหาร 19 กันยายน 2549 ผู้ศึกษาจะนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลในประเด็นสำคัญมานำเสนอ โดยจำแนกการนำเสนอออกเป็น 3 ส่วน คือ สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ คือ (1) เพื่อศึกษาหาปัจจัยที่ทำให้เกิดการรัฐประหาร เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549 (2) เพื่อศึกษาถึงขั้นตอนและวิธีการแทรกแซงทางการเมืองของทหาร (3) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ทำให้การทำการรัฐประหารประสบความสำเร็จ

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้ศึกษาใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งประชากรหรือกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มทหาร ประกอบด้วย นายทหารที่มีส่วนเกี่ยวข้องในสถานการณ์การรัฐประหาร จำนวน 2 คน กลุ่มนักวิชาการผู้เชี่ยวชาญด้านการทหารของเมืองไทย เป็นที่ยอมรับในแวดวงวิชาการ และการทหาร จำนวน 2 คน กลุ่มนักการเมือง เป็นบุคคลที่น่าเชื่อถือซึ่งแบ่งเป็นตัวแทนของพรรคการเมืองในอดีต คือ พรรคประชาธิปัตย์ พรรคไทยรักไทย พรรคชาติไทย และพรรคมหาชน จำนวน พรรคการเมืองละ 1 คน รวมเป็น 4 คน รวมเป็นกลุ่มประชากรตัวอย่าง จำนวน 8 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์ในแต่ละประเด็นที่ตั้งไว้ตามวัตถุประสงค์ แล้วนำกรอบแนวคิด ทฤษฎีมาอภิปรายผลการศึกษา สรุปผลการศึกษาและนำเสนอข้อเสนอแนะ

1.3 ผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล การแทรกแซงทางการเมืองของทหารไทย กรณีรัฐประหาร 19 กันยายน 2549 ได้จำแนกออกเป็น 3 ตอน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 ปัจจัยที่ทำให้เกิดการรัฐประหาร เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549

การศึกษาวิจัยครั้งนี้พบว่า ปัจจัยที่ทำให้เกิดการรัฐประหาร เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549 สามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ ปัจจัยภายในกองทัพ และปัจจัยภายนอกกองทัพ ดังนี้

1.1 ปัจจัยภายในกองทัพ

1.1.1 ผลประโยชน์ของกลุ่มทหารอุทกระทบกระเทือน พบว่าผลประโยชน์ของกลุ่มทหารประเด็นหลัก คือ การแต่งตั้งโยกย้ายนายทหารตำแหน่งสำคัญของกองทัพ เช่น ตำแหน่งผู้บัญชาการทหารสูงสุด ผู้บัญชาการเหล่าทัพทั้งสามเหล่าทัพ และตำแหน่งแม่ทัพภาคต่าง ๆ ที่ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรีเข้ามาแทรกแซงการพิจารณาแต่งตั้งโยกย้ายบุคคลที่เป็นญาติ พวกเขาต้องและเพื่อนร่วมรุ่น โดยเฉพาะ เติร์ยมทหารรุ่น 10 (ตท.10) ที่เป็นการไม่ปฏิบัติตามประเพณี ลำดับอาวุโส ไม่ใช่ระบบคุณธรรม ตลอด 5 ปี ตั้งแต่เข้ามาบริหารประเทศ จนเกิดความแตกแยกในกองทัพแบ่งออกเป็นขั้ว โดยการแทรกแซงการแต่งตั้งโยกย้ายมีจุดประสงค์อีกประการ คือ การสร้างฐานกำลังป้องกันการปฏิวัติ และการตัดงบประมาณการพัฒนากองทัพประจำปี โดยงบประมาณในการจัดซื้ออาวุธ ยุทโธปกรณ์ที่ทันสมัย หรือการก่อสร้างโครงการขนาดใหญ่ถูกรัฐบาลตัดลดลงทำให้ผู้นำทหารขาดผลประโยชน์จากค่าคอมมิชชั่นที่ควรจะได้รับ ทำให้เป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดการรัฐประหาร เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549

1.1.2 กองทัพมีเอกภาพ พบว่า กองทัพมีเอกภาพ เพราะ กองทัพแบ่งออกเป็น 2 ฝ่ายคือฝ่ายที่เห็นด้วยกับรัฐบาล พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร และฝ่ายของ พล.อ.สนธิ บุญยรัตกลิน ผบ.ทบ.แต่ไม่แตกแยกกัน สาเหตุจากการเข้ามาแทรกแซงผลประโยชน์ของทหาร ได้แก่ ผลประโยชน์จากการแต่งตั้งโยกย้าย เลื่อนตำแหน่ง ของฝ่ายการเมือง ทำให้ประเด็นกองทัพมีเอกภาพไม่เป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดการรัฐประหาร เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549

1.1.3 ทหารถูกลบหลู่เกียรติศักดิ์ พบว่า ทหารถูกลบหลู่เกียรติศักดิ์ หมายถึง การที่ทหารถูกรัฐบาลไม่ให้ความสำคัญโดยการยุบหน่วยทหารแล้วไปให้ความสำคัญกับหน่วยงานที่มีหน้าที่คล้าย ๆ กัน ซึ่งรัฐบาลได้ยุบหน่วยงานที่ทหารมีหน้าที่ดูแล คือ ศ.อบต.และ พตท.43 แล้วให้ความสำคัญกับสำนักงานตำรวจแห่งชาติเข้ามาดูแลปัญหาความมั่นคงของปัญหาการก่อการร้ายในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ และผู้นำรัฐบาลเป็นอดีตตำรวจเก่าได้แต่งตั้งตำรวจเป็นผู้บริหารหรือผู้ดูแลหน่วยงานหรือองค์กรอิสระต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก เป็นการให้ความสำคัญกับหน่วยงานอื่นที่มีหน้าที่คล้าย ๆ กัน รวมถึงทหารถูกตัดงบประมาณผ่าน 2 หน่วยงานนี้และถูกตัดกำลังพลสังกัด 2 หน่วยงานนี้ และผู้นำรัฐบาล พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี มีการดำเนิน พล.อ.สนธิ บุญยรัตกลิน ผู้บัญชาการกองทัพคนที่ไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้ รวมถึงผู้นำรัฐบาลย้าย

แม่ทัพภาคที่ 4 ถึง 2 คนติดต่อกัน ทำให้ทหารรู้สึกถึงการถูกลบหลู่เกียรติศักดิ์ จึงถือเป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดการรัฐประหาร เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549

1.1.4 บุคคลที่ทหารเคารพนับถือถูกดูหมิ่น พบว่า บุคคลที่ทหารเคารพนับถือได้แก่สถาบันพระมหากษัตริย์และ พล.อ.เปรม ติณสูลานนท์ ประธานองคมนตรีและรัฐบุรุษที่เป็นอดีตผู้นำทหาร ซึ่งการดูหมิ่นสถาบันพระมหากษัตริย์ โดย พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ได้พูดพาดพิงสถาบันพระมหากษัตริย์เรื่อง การแต่งตั้งสมเด็จพระสังฆราชฯ , การเป็นประธานทำบุญประเทศไทยในวัดพระแก้ว, การเปิดเว็บไซต์โจมตีสถาบันพระมหากษัตริย์ในยุทธศาสตร์ฟินแลนด์ และการเขียนจดหมายของนายกรัฐมนตรีถึงประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกา เป็นต้น ส่วนการดูหมิ่น พล.อ.เปรม ติณสูลานนท์ เกิดจากความขัดแย้งการแต่งตั้งโยกย้ายนายทหารตำแหน่งสำคัญของกองทัพที่ นายกรัฐมนตรีไม่ปฏิบัติตามประเพณีที่ต้องขอความเห็นจาก พล.อ.เปรม ฯ และกล่าวกรณี “ผู้มีบารมีนอกรัฐธรรมนูญ” ที่มาแทรกแซงการเมือง รวมถึงการตำหนิองคมนตรีของผู้ดำเนินรายการ “เช้าวันนี้ ที่เมืองไทย” นายสมักร สุนทรเวชและนายดุสิต ศิริวรรณ ทางช่อง 9 ซึ่งการพาดพิงหรือดูหมิ่นบุคคลทั้งสองเมื่อไหร่ ทหารจะออกมาแสดงความคิดเห็นผ่านสื่อต่าง ๆ ว่าไม่พอใจขอให้แสดงความรับผิดชอบและขอโทษต่อการกระทำ ทำให้สรุปได้ว่า ประเด็น บุคคลที่ทหารเคารพนับถือถูกดูหมิ่น เป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดการรัฐประหาร เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549

1.2 ปัจจัยภายนอกกองทัพ

1.2.1 รัฐบาลพลเรือนไม่สามารถแก้ไขปัญหาของชาติได้ พบว่า ปัญหาของชาติที่รัฐบาลพลเรือนไม่สามารถแก้ไขได้ คือ ปัญหาความขัดแย้งในสังคมจนเกิดความแตกแยกเป็นฝ่าย ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันที่นับวันจะยิ่งเพิ่มขึ้น และปัญหาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินจากการก่อการร้ายในสามจังหวัดชายแดนใต้ เป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดการรัฐประหาร เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549

1.2.2 นักการเมืองไม่เคารพกติกาทางการเมือง พบว่า กติกาทางการเมืองคือรัฐธรรมนูญ พ.ศ.2540 ที่เป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศที่นักการเมืองอาศัยช่องโหว่ของรัฐธรรมนูญแสวงหาผลประโยชน์ จนเกิดการเผด็จการรัฐสภาที่รัฐบาลมีเสียงข้างจัดตั้งรัฐบาลเพียงพรรคเดียว คือพรรคไทยรักไทย ฝ่ายค้านหรือวุฒิสภาไม่สามารถตรวจสอบได้ การแทรกแซงองค์กรอิสระที่กระบวนการสรรหามาจากวุฒิสภาที่ถูกครอบงำอยู่แล้วทำให้คณะกรรมการองค์กรอิสระเป็นฝ่ายของรัฐบาลจึงไม่มีการตรวจสอบตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ การแทรกแซงสื่อมวลชนไม่ว่าจะเป็นวิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ ไม่สามารถเสนอข่าวที่เปิดเผยหรือตรวจสอบการทำงานของรัฐได้อย่างอิสระ ส่วนหนึ่งเพราะสื่อต่าง ๆ ไม่ว่างจะเป็นวิทยุ โทรทัศน์ถูกควบคุมโดย

องค์กรของรัฐเกือบทั้งหมด ทำให้สามารถสรุปได้ว่าประเด็นนักการเมืองไม่เคารพกติกาทางการเมือง เป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดการรัฐประหาร เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549

1.2.3 รัฐบาลพลเรือนมีความเปราะบาง พบว่า รัฐบาลบริหารงานผิดพลาดล้มเหลว จนเกิดความไร้ระเบียบและเกิดความรุนแรงขึ้นในสังคม ไม่สามารถป้องกันความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนได้ ได้แก่ กรณีการละเมิดสิทธิมนุษยชนจากนโยบายการปราบปรามยาเสพติดที่ละเมิดกระบวนการยุติธรรม ทำให้มีผู้เสียชีวิตประมาณ 2500 คน การเกิดความรุนแรงในสังคมจากปัญหาการก่อการร้ายในสามจังหวัดชายแดนใต้ ที่นับวันจะทวีความรุนแรง มีประชาชนและเจ้าหน้าที่ของรัฐเสียชีวิตทุกวัน การทุจริตคอร์รัปชัน ที่เป็นการหาผลประโยชน์ทับซ้อนจากนโยบายรัฐ หรือเรียกว่า คอร์รัปชันเชิงนโยบาย ซึ่งหลังจากการยึดอำนาจรัฐประหารแล้วมีการตั้งคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน (คตส.) ขึ้นตรวจสอบคดีของรัฐบาลและผู้นำรัฐบาล จำนวน 13 คดี ทำให้สามารถสรุปได้ว่า รัฐบาลพลเรือนมีความเปราะบาง เป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดการรัฐประหาร เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549

1.2.4. นักการเมืองขาดความชอบธรรม พบว่า นักการเมืองขาดความชอบธรรม ตั้งแต่กระบวนการเลือกตั้งที่มีการทุจริตเลือกตั้งแล้วอ้างว่าได้รับความไว้วางใจจากประชาชน แล้วเข้ามาหาผลประโยชน์จากตำแหน่ง สส.เกิดผลประโยชน์ทับซ้อนจากนโยบายรัฐบาล โดยเฉพาะอย่างยิ่งการขาดความชอบธรรมของผู้นำรัฐบาล พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรีที่ครอบครวัไม่ชำระภาษีจากการขายหุ้นกลุ่มชินคอร์ปอเรชัน จำกัดให้กับกลุ่มเทมาเสกประเทศสิงคโปร์ ซึ่งเป็นธุรกิจครอบครัว เป็นประเด็นหลักที่สังคมถามหาคุณธรรมจากนายกรัฐมนตรี ทำให้สามารถสรุปได้ว่า นักการเมืองขาดความชอบธรรม เป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดการรัฐประหาร เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549

1.2.5. การเลือกตั้งไม่สุจริต พบว่า จุดที่ทำให้การเมืองวิกฤติจนหาทางออกไม่พบ คือ การเลือกตั้ง สส.เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2549 ที่พรรคการเมือง 3 พรรคไม่ส่งผู้สมัครลงสมัครรับเลือกตั้งและพรรคไทยรักไทยมีการทุจริตในการเลือกตั้งจนถึงกับศาลมีคำสั่งให้การเลือกตั้งเป็นโมฆะ ต้องจัดการเลือกตั้งใหม่ คณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) ก็ไม่ยอมลาออกจนศาลมีคำสั่งให้จำคุก ต่อมาศาลปกครองสูงสุดได้พิจารณาตัดสินยุบพรรคไทยรักไทยและตัดสิทธิทางการเมืองคณะกรรมการบริหารพรรค 11 คน จำนวน 5 ปี ที่ทุจริตในการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 2 เมษายน 2549 สามารถสรุปได้ว่า นักการเมืองขาดความชอบธรรม เป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดการรัฐประหาร เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549

1.2.6 ความขัดแย้งทางชนชั้นจากนโยบายประชานิยม พบว่า รัฐบาลพรรคไทยรักไทยดำเนินนโยบายประชานิยม ทำให้เป็นที่ชื่นชอบของประชาชนระดับรากหญ้าที่ถูกทอดทิ้ง

เชิงนโยบายจากรัฐมาตลอด และมาได้รับสวัสดิการต่าง ๆ การรักษาพยาบาลที่เข้าถึง กองทุนต่าง ๆ เข้าถึงแหล่งเงินทุน จนชนบทกลายเป็นฐานสำคัญทางการเมืองของพรรคไทยรักไทย แต่คนระดับกลางและคนชนชั้นสูงในเมืองแล้ว ถือว่าเป็นนำเงินงบประมาณมาใช้ไม่เกิดประโยชน์แก่ระบบเศรษฐกิจ และเป็นสงครามแย่งชิงประชาชนระหว่างกลุ่มขุนนางเก่ากับรัฐบาลพรรคไทยรักไทยที่กลุ่มขุนนางเคยได้รับความชื่นชมจากประชาชนในชนบทแต่ถูกแย่งไปโดยนโยบายประชานิยม สามารถสรุปได้ว่า ความขัดแย้งทางชนชั้นจากนโยบายประชานิยม เป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดการรัฐประหาร เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549

1.2.7 พลังประชาธิปไตย 3 กลุ่ม สนับสนุนรัฐประหาร พบว่า พลังประชาธิปไตย 3 กลุ่มคือ ปัญญาชน นักเคลื่อนไหวองค์กรพัฒนาเอกชนหรือเอ็นจีโอ และสื่อมวลชน โดยปกติจะเป็นฝ่ายต่อต้านการปฏิวัติ รัฐประหารแต่การรัฐประหารเมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549 มีขบวนการร่วมสนับสนุนประกอบด้วย กลุ่มขุนนางเก่าหรือกลุ่มจารีตนิยม ปัญญาชน นักวิชาการ ครู อาจารย์ นักเคลื่อนไหวองค์กรพัฒนาเอกชน และสื่อมวลชน ร่วมกันออกมาขับไล่รัฐบาลโดยการปฏิบัติการสารสนเทศ และเกิดกลุ่มขับไล่รัฐบาล หรือกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย ต่อจากนั้นก็สร้างสถานการณ์ให้เกิดความรุนแรงขึ้น ก่อการชุมนุมใหญ่หวังให้เกิดการปะทะระหว่างมวลชน จนทหารต้องออกมายึดอำนาจรัฐประหารเพื่อมิให้เกิดการสูญเสีย มิให้เกิดการปะทะ ทำให้สามารถสรุปได้ว่า พลังประชาธิปไตย 3 กลุ่ม สนับสนุนรัฐประหาร เป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดการรัฐประหาร เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549

1.2.8 การขยายตัวของทุนใหม่ พบว่า หลังจากการขึ้นสู่อำนาจของรัฐบาลไทยรักไทยในหลังวิกฤติเศรษฐกิจ พ.ศ.2540 เป็นการเปลี่ยนดุลอำนาจทางเศรษฐกิจระหว่างกลุ่มทุนเก่ากับกลุ่มใหม่ ส่วนรัฐธรรมนูญ พ.ศ.2540 ก็ก่อให้เกิดดุลอำนาจทางการเมือง ผลักใสชนชั้นขุนนางให้ถอยออกไป กลุ่มทุนใหม่มีลักษณะการรุกอย่างรวดเร็ว ประกอบกับการมีกลไกรัฐเป็นฐานทางการเมือง การเติบโตของทุนใหม่ ทำให้ทุนขนาดเล็กและขนาดกลางบางส่วนถูกเบียดออกไปหรือถูกดึงให้เข้ามาอยู่ภายใต้อิทธิพลของทุนใหม่ที่เป็นทุนขนาดใหญ่ จึงเกิดความขัดแย้งทางด้านธุรกิจ ทำให้กลุ่มทุนเก่าหรือกลุ่มทุนจารีตนิยม ทำให้กลุ่มทุนเก่าต้องการทำลายฐานอำนาจทางการเมืองของกลุ่มทุนใหม่ คือการโค่นล้มล้างรัฐบาลจากพรรคไทยรักไทย สามารถสรุปได้ว่า การขยายตัวของทุนใหม่ เป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดการรัฐประหาร เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549

1.2.9 ปัญหาของบริษัททางด้านปิโตรเคมี พบว่า บริษัทอุตสาหกรรมปิโตรเคมีกักจำกัดหรือ ทีพีไอ มีเจ้าของคือ นายประชัย เลี่ยวไพรัตน์ สัมเลหวทางธุรกิจจากวิกฤติเศรษฐกิจ พ.ศ. 2540 จนรัฐบาลต้องเข้าไปฟื้นฟูกิจการให้เข้าตลาดหลักทรัพย์ และนายไพรัตน์ เลี่ยวไพรัตน์ ต้องการบริษัทคืน แต่รัฐบาลพรรคไทยรักไทยไม่ยอมคืนจึงความขัดแย้ง หันไปสนับสนุน

ขบวนการโค่นล้มรัฐบาลพรรคไทยรักไทย โดยการสนับสนุนเงินทุนในการทำรัฐประหารโดยหวังพึ่งรัฐบาลที่ทหารแต่งตั้งขึ้นมา ทำให้สามารถสรุปได้ว่า ปัญหาของบริษัททางด้านปิโตรเคมี เป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดการรัฐประหาร เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549

ตอนที่ 2 วิธีการแทรกแซงทางการเมืองของทหาร

จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้พบว่า วิธีการแทรกแซงทางการเมืองของทหาร สามารถสรุปได้เป็น 4 วิธีการ คือ การใช้อิทธิพลกดดันนโยบายและการตัดสินใจของรัฐบาล การขู่ว่าจะใช้กำลัง การเปลี่ยนตัวผู้บริหาร และการยึดอำนาจและเปลี่ยนคณะรัฐบาลทั้งชุด (ปฏิวัติ รัฐประหาร) ดังนี้

2.1 การใช้อิทธิพลกดดันนโยบายและการตัดสินใจของรัฐบาล

พบว่า การที่ พล.อ.เปรม ติณสูลานนท์ ประธานองคมนตรีและรัฐบุรุษ อดีตทหารเดินสายปลุกทหารให้ตื่นตามสถาบันทหาร จนเกิดประเด็น “ม้าและจ็อกกี้” หรือ “อย่ายกมือไหว้คนรวยขี้โกง” หลังจากถูกพาดพิงจากผู้นำรัฐบาลถึงการที่เข้าไปแทรกแซงทางการเมือง และไม่พอใจที่รัฐบาลไม่ดำเนินการตามความเห็นของกองทัพ และ พล.ท.อนุพงษ์ เผ่าจินดาได้มีคำสั่งย้ายนายทหารระดับผู้บังคับการกองทัพของกองทัพภาคที่ 1 ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร จำนวน 129 นาย และเป็นการย้ายนายทหารที่อยู่ในอำนาจสั่งการได้มาอยู่ในสังกัดเหมือนกับการเตรียมการปฏิวัติ จนเกิดข่าวลือการปฏิวัติออกมาเป็นระยะ ถือเป็นการเตรียมการแทรกแซงทางการเมืองของทหารและจากทั้งสองกรณีถือเป็นการใช้วิธีการใช้อิทธิพลกดดันนโยบายและการตัดสินใจของรัฐบาล

2.2 การขู่ว่าจะใช้กำลัง

พบว่า ในสถานการณ์การแบ่งขั้วอำนาจเป็น 2 ขั้วอย่างชัดเจน ระหว่างขั้ว พล.อ.เปรม ติณสูลานนท์ และขั้ว พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร หลังจากมีการแสดงความคิดเห็นผ่านสื่อต่าง ๆ ทำให้ทหารที่อยู่แต่ละขั้วไม่พอใจได้ออกมาแสดงความคิดเห็นผ่านสื่อเช่นกัน โดยเฉพาะการออกมาพูดของ พล.อ.สพรั่ง กัลยาณมิตร แม่ทัพภาคที่ 3 ที่ประกาศ “ทหารในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว” พร้อมกับเปิดว่ามีการฝึกซ้อมกำลังพล อาวุธ ยุทโธปกรณ์ การเคลื่อนย้ายกำลัง ที่แสดงให้เห็นว่าจะมีการปฏิวัติรัฐประหาร ก่อนวันที่ 19 กันยายน 2549 ประมาณ 2-3 เดือน รวมถึงการที่ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ถามผู้บัญชาการเหล่าทัพ ถึงกรณี “หากถูกย้ายจะปฏิวัติหรือไม่” ได้รับคำตอบว่า “ปฏิวัติ” แสดงให้เห็นว่า ทหารได้ใช้วิธีการแทรกแซงทางการเมืองโดยวิธีการขู่ว่าจะใช้กำลังมาก่อนแล้ว

2.3 การเปลี่ยนตัวผู้บริหาร

พบว่า ขบวนการโค่นล้มรัฐบาลพรรคไทยรักไทย โดยอาศัยทหารเป็นเครื่องมือในการปฏิบัติการ มีเป้าหมายสำคัญคือการล้มล้างระบอบทักษิณ ที่มีฐานอำนาจทาง

การเมืองครองใจคนชนบท รัฐบาลมีเสถียรภาพ มีทุนจํานวนมหาศาลจากหัวหน้าพรรคหรือผู้นำ รัฐบาล เป้าหมายจึงต้องเปลี่ยนตัวผู้นำรัฐบาล ตั้งแต่ปฏิบัติการสารสนเทศ สร้างความเกลียดชัง นายกรัฐมนตรี กดดันให้ลาออก ขูบสภา เมื่อไม่สำเร็จจึงการหวังทำลายชีวิต หรือ กรณี “คาร์บอม” แต่ก็ไม่สำเร็จ จึงสามารถสรุปได้ว่า ทหารได้ใช้การเปลี่ยนตัวผู้บริหาร เป็นวิธีการแทรกแซงทางการเมืองของทหาร

2.4 การยึดอำนาจและเปลี่ยนคณะรัฐบาลทั้งหมด(ปฏิวัติ รัฐประหาร)

พบว่า เมื่อขบวนการ โค่นล้มรัฐบาล ได้ดำเนินการทั้งสามวิธีการในการเข้าแทรกแซงทางการเมืองแล้วแต่ไม่สำเร็จ จึงต้องอาศัยวิธีการสุดท้าย คือ การยึดอำนาจและเปลี่ยนคณะรัฐบาลทั้งหมด(ปฏิวัติ รัฐประหาร) โดย ขบวนการ โค่นล้มรัฐบาล ได้ปฏิบัติการสารสนเทศ และสร้างความขัดแย้ง แยกแยกในสังคมอย่างรุนแรงจนวิกฤติ ส่งเสริมให้มวลชนทั้งสองฝ่ายมาปะทะกัน เพื่อให้เกิดความรุนแรง และเกิดการสูญเสีย จนทหารทนที่จะเห็นประเทศไม่สงบ เป็นอันตรายต่อความมั่นคงของประเทศจึงกระทำการยึดอำนาจรัฐประหารในวันที่ 19 กันยายน 2549 โดยอ้างถึงการรักษาความสงบของประเทศชาติสร้างความชอบธรรมในการรัฐประหารและยกเลิกรัฐธรรมนูญ และต่อมาได้แต่งตั้งรัฐบาลขึ้นบริหารประเทศ จึงสรุปได้ว่าทหารได้ใช้วิธีการแทรกแซงทางการเมืองสุดท้ายคือ การยึดอำนาจและเปลี่ยนคณะรัฐบาลทั้งหมด (ปฏิวัติ รัฐประหาร)

ตอนที่ 3 ปัจจัยที่ทำให้การทำให้การรัฐประหารประสบความสำเร็จ

จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้พบว่า ปัจจัยที่ทำให้การรัฐประหารประสบความสำเร็จสามารถสรุปได้เป็น 4 ขั้นตอน คือ ความมีเอกภาพของกองทัพ การรวดเร็วในการปฏิบัติการ การประสาน ที่ดี และการมีระบบการสื่อสารที่ดี ดังนี้

3.1 ความมีเอกภาพของกองทัพ

พบว่า กองทัพขณะนั้นได้แบ่งแยกออกเป็น 2 ขั้ว ตามสถานการณ์การเมือง คือ ขั้วพล.อ.เปรม ติณสูลานนท์ ซึ่งมี พล.อ.สนธิ บุญยรัตกลิน ผบ.ทบ.เป็นหลักในการปฏิวัติรัฐประหาร และขั้ว พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ที่มี พล.อ.เรืองโรจน์ มหาศรานนท์ ผบ.สส.เป็นผู้ที่ได้รับมอบหมายให้เป็นผู้มีอำนาจสั่งการในสถานฉุกเฉินที่ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตรสั่งให้พยายามต่อต้านการปฏิวัติรัฐประหาร พร้อมกับมีการตั้งกองบัญชาการต่อต้านการปฏิวัติรัฐประหารขึ้นที่ บก.ทหารสูงสุด แต่ไม่สามารถต่อต้านการยึดอำนาจรัฐประหารได้ เมื่อคณะก่อการรัฐประหารประสบความสำเร็จในการยึดอำนาจ จึงสรุปได้สามารถเห็นได้ว่า ความมีเอกภาพของกองทัพ ไม่เป็นปัจจัยที่ทำให้การรัฐประหารประสบความสำเร็จ

3.2 ความรวดเร็วในการปฏิบัติการ

พบว่า กำลังทหารที่ก่อการรัฐประหาร ได้เตรียมพร้อมและสามารถปฏิบัติการได้อย่างรวดเร็วในเวลาเพียง 1 ชั่วโมงในการยึดสถานที่สำคัญ ๆ ควบคุมตัวบุคคลสำคัญ และยึดสถานีวิทยุ สถานีโทรทัศน์ไว้ได้ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงกำหนดการที่จะปฏิบัติการจากที่ได้รับคำสั่งจาก พล.อ.สนธิ บุญยรัตกลิน ให้เคลื่อนกำลังออกจาก 22.00 น. ยึดที่หมายตอนเที่ยงคืน แต่เปลี่ยนเป็นเคลื่อนกำลังออกตอน 21.00 น. กองกำลังสามารถปฏิบัติการได้สำเร็จภายในเวลา 22.00 น. ถือว่ามีความรวดเร็วในการปฏิบัติการ ซึ่งเป็นปัจจัยที่ทำให้การรัฐประหารประสบความสำเร็จ

3.3 การประสานงานที่ดี

พบว่า กลุ่มก่อการรัฐประหารประกอบด้วย 8 คน ได้แบ่งหน้าที่กันปฏิบัติเป็นอย่างดีและการรักษาความลับ โดยมีการเตรียมการที่บ้านเกษะโกมล ถือเป็น บก.วางแผนปฏิวัติ มีการแจ้งเตือนระดับ ผู้บังคับการกรมด้วยรหัส “ริบบิ้นสีเหลือง” และใช้แผน “ปฏิวัติ 149” ในการปฏิบัติ ซึ่งมีกองกำลังจาก ในกองทัพภาคที่ 1 ทั้ง พล.1 รอ. และ พล.ร.2 รอ. ปราบจันบุรี และ พล.ร.9 กาญจนบุรี เป็นหน่วยปฏิบัติการ มีการประสานงานกันเป็นอย่างดี และการเปิดเผยของ พล.อ.สพรั่ง กัลยาณมิตร ถึงการเตรียมการปฏิวัติรัฐประหารมาประมาณ 7-8 เดือน จึงทำให้การรัฐประหารประสบความสำเร็จ เป็นปัจจัยที่ทำให้การรัฐประหารประสบความสำเร็จ

3.4 การมีระบบการสื่อสารที่ดี

พบว่า ในการปฏิวัติรัฐประหารที่ประสบความสำเร็จครั้งนี้ พล.อ.สนธิ บุญยรัตกลิน เป็นผู้บัญชาการทั้งหมดโดยการสื่อสารทางโทรศัพท์ ซึ่งในการปฏิบัติการรัฐประหารต้องใช้ระบบสื่อสารที่ดี เพื่อความรวดเร็วไม่ให้เกิดการต่อต้านและป้องกันความลับรั่วไหล ซึ่งการปฏิบัติการรัฐประหารครั้งนี้ มีการนัดพบกันในพื้นที่คนจำนวนมากเพื่อสื่อสารกันให้เข้าใจไม่ให้เกิดการดั่งฟังทางโทรศัพท์ และมีการเปลี่ยนระบบโทรศัพท์จากระบบจีเอสเอ็ม (GSM) มาเป็นระบบดีแทค (DTAC) ป้องกันการดักฟังโทรศัพท์ บางครั้งต้องซื้อโทรศัพท์ที่เป็นเบอร์ของคนอื่นเพื่อป้องกันการสงสัย รวมถึงการซื้อโทรศัพท์มือถือและเบอร์ใหม่ จำนวน 50 เครื่องแจกจ่ายให้ ผบ.หน่วยที่จะต้องนำกำลังเข้าปฏิวัติ จึงสามารถสรุปได้ว่า การมีระบบการสื่อสารที่ดี เป็นปัจจัยที่ทำให้การรัฐประหารประสบความสำเร็จ

2. อภิปรายผล

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “การแทรกแซงทางการเมืองของทหารไทย กรณีรัฐประหาร 19 กันยายน 2549” ในครั้งนี้ ได้ศึกษาความคิดเห็นของนักวิชาการผู้เชี่ยวชาญด้านการทหาร นักการเมือง และทหาร จะเห็นว่า มีประเด็นแต่ละปัจจัยที่มีความสอดคล้องและไม่สอดคล้องกับแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถนำมาอภิปรายผลโดยแยกตามประเด็น ซึ่งผู้ศึกษา จะนำเสนอประเด็นสำคัญที่ได้จากการศึกษาวิจัย โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.1 ปัจจัยที่ทำให้เกิดการรัฐประหาร เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549

2.1.1 ปัจจัยภายใน (Internal factors)

จากการศึกษาวิจัยพบว่า ปัจจัยภายในกองทัพในด้านผลประโยชน์ของกลุ่มทหารถูกกระทบกระเทือน รวมถึงการที่ทหารและบุคคลที่ทหารเคารพนับถือถูกดูหมิ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การแต่งตั้งโยกย้ายนายทหารตำแหน่งสำคัญของกองทัพ เป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดการรัฐประหาร เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549 เพราะว่า กองทัพถือว่า การที่บุคคลภายนอกหรือรัฐบาลเข้ามาแทรกแซงผลประโยชน์ของกองทัพซึ่งเป็นกิจการภายในของทัพ โดยเฉพาะการแต่งตั้งโยกย้ายนายทหารตำแหน่งสำคัญของกองทัพทำให้การแต่งตั้งโยกย้ายไม่เป็นไปตามระบบคุณธรรม ระบบอาวุโส ความรู้ความสามารถประเพณีดั้งเดิมของกองทัพ ไม่ได้รับการยอมรับนำมาซึ่งความขัดแย้งภายในกองทัพและความขัดแย้งระหว่างผู้นำทหารและผู้นำรัฐบาลพลเรือน ตัวอย่างเช่น การแต่งตั้งผู้บัญชาการเหล่าทัพในช่วงที่ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี จะมีการแต่งตั้ง พลเอก ชัยสิทธิ์ ชินวัตร ซึ่งเป็นญาติและนามสกุลเดียวกัน เป็นผู้บัญชาการทหารบก ซึ่งทำให้เกิดความขัดแย้งกันระหว่างทหารด้วยกันที่การแต่งตั้งไม่คำนึงถึงความรู้ความสามารถและความอาวุโสที่เป็นไปตามประเพณีของกองทัพ เป็นต้น

ปัจจัยภายในกองทัพอีกประการคือ การตัดงบประมาณของกองทัพส่งผลกระทบต่อสวัสดิการของข้าราชการชั้นผู้น้อยและการพัฒนาอาวุธยุทโธปกรณ์ที่มีประสิทธิภาพแก่กองทัพ ทำให้ทหารรู้สึกถึงการลดความสำคัญของกองทัพจากรัฐบาลพลเรือน ดังจะเห็นได้จากการที่อาวุธ ยุทโธปกรณ์ที่มีอยู่ในกองทัพ ปัจจุบัน ไม่ทันสมัย เครื่องบินมีอายุการใช้งานนาน ไม่ปลอดภัยต่อนักบินและทหาร มีอุบัติเหตุของเครื่องบินอยู่เสมอ รวมถึงการที่ทหารและบุคคลที่ทหารเคารพนับถือถูกดูหมิ่น จะทำให้ทหารรู้สึกไม่พอใจ เพราะทหารมีความรักในองค์กร มีความภาคภูมิใจในเกียรติศักดิ์ของทหารที่เป็นผู้ทำหน้าที่รักษาความมั่นคงปลอดภัยของประเทศ จึงไม่สมควรดูหมิ่นเหยียดหยามทหารและบุคคลที่ทหารเคารพนับถือ ดังกรณีที่ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ได้ตำหนิ พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ ถึงการเป็นผู้มีบารมีนอกรัฐธรรมนูญ หรือการ

คำหนิ พลเอกสนธิ บุญยรัตกลิน ผบ.ทบ.ที่ไม่สามารถแก้ไขปัญหาการก่อการร้ายใน 3 จังหวัดชายแดนใต้ได้ และการย้ายแม่ทัพภาค 4 ที่ไม่สามารถแก้ไขปัญหาการก่อการร้ายใน 3 จังหวัดชายแดนใต้ได้เช่นกัน ทำให้ทหารรู้สึกถึงความไม่ให้เกิดเกียรติแก่ทหาร ไม่ให้เกิดเกียรติกับผู้ทหารเคารพนับถือ ซึ่งมีความสอดคล้องกับแนวคิดของอีริค นอร์ดลิงเกอร์ (Eric Nordlinger) อ้างใน นิรันดร์ กุลพานันท์ (2524) ที่กล่าวถึงสาเหตุของการแทรกแซงทางการเมืองของทหารพบว่ามีสาเหตุจากงบประมาณสนับสนุนกิจการของกองทัพถูกจำกัดตัดทอน รัฐบาลพลเรือนมักจะมองไม่เห็นความสำคัญด้านความมั่นคง โดยจะให้ความสำคัญต่อบริหารราชการสำหรับการพัฒนาสังคมให้ทันสมัยหรือโครงการด้านสวัสดิการของประชาชน ความเป็นอิสระของกองทัพ การวางหลักสูตรให้การศึกษาอบรมในกองทัพ การกำหนดตำแหน่ง การโยกย้ายเลื่อนตำแหน่งและการวางแผนยุทธศาสตร์ด้านการป้องกันประเทศ ทหารจะเกิดความไม่พอใจพลเรือนเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับฝ่ายพลเรือนแทรกแซงกิจการภายในกองทัพจะชักนำให้ทหารทำการรัฐประหาร

นอกจากนี้ยังมีความสอดคล้องกับแนวคิดของชัยอนันต์ สมุทวณิช (2530) ที่ว่าปัจจัยภายในสถาบันทหารที่มีผลต่อการเข้าแทรกแซงทางการเมือง โดยทหารหรือกองทัพจะปกป้องผลประโยชน์ร่วมของกลุ่มทหารเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การแต่งตั้งโยกย้าย การกำหนดนโยบายความมั่นคงทั้งภายในและภายนอกประเทศ และการศึกษาของ พันโทวิฑูวัส รัชตะนันท์ (2529) ในด้านความเป็นอิสระของสถาบันทหาร (Military Autonomy) ซึ่งพบว่า การที่ทหารมีความรู้สึกภาคภูมิใจในความมีเกียรติและมีหน้าที่ในการรักษาความมั่นคงของชาติ ทำให้ทหารมีทัศนคติว่า การดำเนินงานในด้านการจัด การฝึกและการศึกษา การแต่งตั้งโยกย้าย การเลื่อนชั้นและการเลื่อนตำแหน่ง ตลอดจนการกำหนดรูปแบบทางยุทธศาสตร์ ควรเป็นเรื่องของทหารโดยอิสระจากการแทรกแซงจากบุคคลหรือสถาบันอื่น ๆ ทหารจะเกิดความรู้สึกต่อต้านหากถูกแทรกแซงและนำมาซึ่งการรัฐประหารเพื่อรักษาเสรีในการปฏิบัติของกลุ่มตน

นอกจากนี้จากการศึกษาวิจัย พบว่า ปัจจัยภายในกองทัพด้าน กองทัพมีเอกภาพ ไม่เป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดการรัฐประหาร เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549 เพราะกองทัพไม่มีเอกภาพได้แบ่งออกเป็น 2 ฝ่าย คือ ฝ่ายปฏิบัติการรัฐประหารและฝ่ายรัฐบาลพลเรือน แต่เพราะการที่ทหารได้รับการปลูกฝังให้มีความรักในองค์กร ความรักในเกียรติศักดิ์ของทหาร ความแน่นแฟ้นในการบังคับบัญชาที่ชัดเจน มีความเคารพเชื่อฟังระหว่างนายกับลูกน้อง รุ่นพี่กับรุ่นน้อง ความมีวินัยจึงทำให้การรัฐประหาร วันที่ 19 กันยายน 2549 ไม่มีการต่อสู้กันระหว่างทหารทั้งสองฝ่าย หรือเกิดการรัฐประหารซ้อนซึ่งไม่มีความสอดคล้องกับแนวคิดของ พันตรี ศัญชัย บุญทรวิภัสสวัสดิ์ (2524) ที่กล่าวว่า ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของกองทัพ เป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างหนึ่งของการรัฐประหาร

การปฏิวัติรัฐประหารที่เกิดจากกองทัพที่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันนั้น ถ้าเกิดขึ้นก็มักปราศจากการนองเลือด แต่การรัฐประหารที่เกิดขึ้นภายใต้สภาวะการณ์ที่กองทัพแตกแยก ชุ่ยเหยิง การยึดอำนาจมักจะเผชิญกับการรัฐประหารซ้อน หรือการปฏิวัติซ้อน และไม่สอดคล้องกับแนวคิดของมอริส จาโนวิทซ์ (Morris Janowitz) (1964) ที่กล่าวว่า ทหารมีความเป็นเอกภาพ (Social cohesion) ความเป็นเอกภาพของสังคมทหารทำให้ทหารมีความสามารถในการแทรกแซงทางการเมือง และผลิตผู้นำที่มีความเข้มแข็งเพื่อสร้างเอกภาพในประเทศ องค์การทหารมีความแตกต่างจากองค์กรอื่นในด้านเอกภาพอย่างชัดเจน เนื่องมาจากการฝึก การปลูกฝัง หลักการ ประสบการณ์ การปฏิบัติการและการแบ่งรุ้น

2.1.2 ปัจจัยภายนอก (External factors หรือ Environmental factors)

จากการศึกษาวิจัยพบว่า ปัจจัยภายนอก ในด้านรัฐบาลพลเรือนไม่สามารถแก้ไขปัญหาของชาติได้ เพราะรัฐบาลขาดความชอบธรรม มีความเปราะบางละเมิดกฎหมาย ไม่เคารพกติกาทางการเมือง ทำให้การเลือกตั้งไม่สุจริต ก่อให้เกิดความขัดแย้ง แบ่งพรรคแบ่งฝ่ายอย่างรุนแรงเกิดขึ้นในสังคม ไม่ว่าจะจะเป็นความขัดแย้งทางชนชั้นจากนโยบายประชานิยม ความขัดแย้งกลุ่มทุนธุรกิจ ทำให้กลุ่มทุนธุรกิจฝ่ายตรงข้ามรัฐบาลและกลุ่มผู้สูญเสียผลประโยชน์ ไม่ว่าจะเป็กลุ่มขุนนางเก่า นักวิชาการ NGO และนักการเมืองฝ่ายตรงข้าม หันมาร่วมมือสนับสนุนการล้มล้างรัฐบาล สร้างสถานการณ์ ก่อการประท้วงขับไล่รัฐบาลลูกตามเป็นกลุ่มใหญ่และใช้สื่อในการเผยแพร่ สร้างวาทกรรมทางการเมือง สร้างสถานการณ์ให้เกิดความแตกแยก แบ่งพรรคแบ่งฝ่ายตีแผ่ความไม่ชอบธรรมของรัฐบาล โดยเฉพาะความไม่ชอบธรรมของผู้นำรัฐบาลในด้านธุรกิจส่วนตัว รวมถึงการทุจริตคอร์รัปชันของรัฐบาล ความไม่มีประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง แยกแยกอย่างรุนแรงในสังคม และใช้กลุ่มทหารเป็นเครื่องมือปฏิบัติการล้มล้างรัฐบาลโดยอ้างสถานการณ์ความไม่สงบเรียบร้อยในสังคม เกิดความแตกแยกในสังคมอย่างรุนแรง เกิดการทุจริตคอร์รัปชันในรัฐบาล การไม่เคารพกติกากติกาแทรกแซงองค์กรอิสระ

สถานการณ์ซึ่งเป็นปัจจัยภายนอกที่ทำให้เกิดการรัฐประหาร เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549 เริ่มจากกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยก่อชุมนุมประท้วง เปิดเผยข้อมูลการบริหารประเทศที่ไม่ชอบธรรม เช่น เกิดทุจริตคอร์รัปชันและการเกิดผลประโยชน์ทับซ้อนของรัฐบาลและนายกรัฐมนตรีเช่น ในการก่อสร้างสนามบินสุวรรณภูมิ การขายหุ้นกิจการของครอบครัวนายกรัฐมนตรีในกลุ่มชินคอร์ปอเรชั่น จำกัด ให้กับกลุ่มเทมาเสก ประเทศสิงคโปร์ หรือการสร้างกระแสการดำเนินนโยบายประชานิยมของรัฐบาลที่เป็นการเอื้อประโยชน์ไปในการหาเสียง ที่นักวิชาการที่ไม่เห็นด้วยรวมถึงนักการเมืองฝ่ายตรงข้ามพยายามเผยแพร่ให้สังคมทราบ จนเกิดความขัดแย้งระหว่างสังคมเมืองกับสังคมชนบท แม้กระทั่งการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2549 ก็เกิดการทุจริตจนศาลสั่งให้เป็นโมฆะ รวมถึงรัฐบาลแทรกแซงองค์กรอิสระ เช่น คณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) จนเป็นเหตุให้การดำเนินการเลือกตั้งไม่ยุติธรรม จนศาลตัดสินจำคุก คณะกรรมการทั้ง 3 คน ในขณะที่การแก้ไขปัญหาค่าความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนใต้ของรัฐบาลไม่สามารถแก้ไขได้ ซึ่งมีความสอดคล้องกับแนวคิดของ กนลา สุขพานิช (2523) ที่กล่าวว่า ความล้มเหลวของระบบการปกครองแบบประชาธิปไตย เนื่องจากความล้มเหลวของสถาบันทางการเมือง ความแตกแยก ขาดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวของชาติ ขาดปัจจัยพื้นฐานที่สามารถเอื้ออำนวยให้การปกครองแบบประชาธิปไตยประสบความสำเร็จ รวมไปถึงการที่ประชาชนขาดประสบการณ์กับการปกครองระบอบประชาธิปไตย เป็นสาเหตุสำคัญที่ผลักดันให้ทหารเข้าแทรกแซงทางการเมืองอันเนื่องมาจากความรู้ความสามารถของรัฐบาลพลเรือน

นอกจากนั้นยังมีความสอดคล้องกับแนวคิดของ สุจิต บุญบงการ (2537) ที่ว่าสภาพที่เปิดโอกาสให้ทหารเข้าแทรกแซงทางการเมือง คือความล้มเหลวของรัฐบาลพลเรือนในการบริหารงาน ในด้านความรู้ประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจ และความวุ่นวายตลอดจนการใช้กำลังทางการเมือง และการศึกษาของ ประชา เทพเกษตรกุล (2535) ที่พบว่า ปัจจัยภายนอกกองทัพที่เป็นสิ่งเร้าให้ทหารเข้าแทรกแซงทางการเมืองคือ ความมีประสิทธิภาพของการบริหารงานของรัฐบาล เป็นปัจจัยที่ทำให้รัฐบาลมีความมั่นคง ย่อมรักษาความเชื่อถือและการสนับสนุนของประชาชนไว้ได้อย่างมั่นคง อย่างไรก็ตาม หากการบริหารงานรัฐบาลเป็นไปอย่างผิดพลาดคล่องธรรม เช่น มีการละเมิดบทบัญญัติตามรัฐธรรมนูญ หรือละเมิดกฎหมายอย่างร้ายแรงปล่อยให้มีการฝ่าฝืนกฎหมายของกลุ่มต่าง ๆ จนก่อให้เกิดความไร้ระเบียบหรือมีการใช้ความรุนแรง รวมทั้งการปล่อยให้มีการคอร์รัปชันอย่างกว้างขวางในวงการรัฐบาลและข้าราชการ ย่อมจะทำให้ความชอบธรรมของรัฐบาลลดลง และมีความสอดคล้องกับแนวคิดของอีริก นอร์ดลิงเกอร์ (Eric Nordlinger) อังใน พันโทวิทวัส รัชตะนันท์ (2529) ที่ว่าการบริหารงานผิดพลาดและล้มเหลวของรัฐบาล มีผลต่อการตัดสินใจและเป็นเหตุผลที่อ้างต่อสาธารณชนในการเข้าแทรกแซงทางการเมืองของทหาร ได้แก่การฝ่าฝืนกฎหมาย (Illegal Action) คือ การที่รัฐบาลละเมิดกฎหมายบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญ และละเมิดกฎหมายอย่างรุนแรง การปล่อยให้เกิดการคอร์รัปชันอย่างกว้างขวาง ทำให้กองทัพและประชาชนขาดความเชื่อถือ เนื่องจากการที่ทหารมีทัศนคติในการต่อต้านการแบ่งแยกในสังคม ทหารมักจะคำนึงถึงความมั่นคงและความเป็นระเบียบเรียบร้อยเป็นหลักสำคัญ ทหารจึงไม่เห็นด้วยกับการที่กลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ พยายามเรียกร้องสิทธิและผลประโยชน์ของตน ทั้งด้วยการเดินขบวนประท้วงการผลงาน ยิ่งเมื่อสถานการณ์ขยายตัวออกไป และมีการใช้ความรุนแรงขึ้นในขั้นที่จะต้องใช้อำนาจทหารเข้าปราบปราม ก็จะทำให้ทหารมี

ความรู้สึกรัฐบาลพลเรือนไม่สามารถควบคุมสถานการณ์ไว้ได้ ทำให้ทหารต้องเข้าแทรกเพื่อรักษาความสงบของประเทศต่อไป

2.2 ขั้นตอนและวิธีการแทรกแซงทางการเมืองของทหาร

จากการศึกษาวิจัยพบว่า การรัฐประหาร เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549 กลุ่มทหารใช้ขั้นตอนและวิธีการเข้ามาแทรกแซงทางการเมืองโดยสรุปได้ 4 วิธีการ คือ การใช้อิทธิพลกดดันนโยบายและการตัดสินใจของรัฐบาล การข่มขู่ว่าจะใช้กำลัง การเปลี่ยนตัวผู้บริหาร การเปลี่ยนแปลงรัฐบาลทั้งชุด โค่นล้มอำนาจหรือการยึดอำนาจรัฐประหาร โดยการรัฐประหารเมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549 ทหารได้เข้าแทรกแซงทางการเมืองโดยร่วมกับกลุ่มทุนที่ไม่พอใจรัฐบาล กลุ่มนักวิชาการ NGO และกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย สร้างความแตกแยกในสังคมโดยใช้สื่อเป็นเครื่องมือการเปิดประเด็นความขัดแย้ง เสนอข่าวด้านลบของรัฐบาล โจมตีรัฐบาล สร้างกระแสความขัดแย้งระหว่างทหารกับผู้นำรัฐบาล และเสนอข่าวความไม่พอใจของทหาร เพื่อกดดันการตัดสินใจของรัฐบาลเช่น การพูดของ พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ ประธานองคมนตรี ที่กล่าวถึงความจำเป็นทหารของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว หรือเปรียบเหมือนม้าส่วนรัฐบาลเปรียบเหมือนจ็อกกีเท่านั้น หรือการเสนอข่าวการแถลงการณ์ของ พลโท สพรัง ภัลยานมิตร แม่ทัพภาคที่ 3 ที่ออกมาประกาศเป็นฝ่ายตรงข้ามรัฐบาล มีการฝึกซ้อมเคลื่อนย้ายกำลังพล ขณะเดียวกันสื่อจะเสนอข่าวในทางเกิดกระแสการปฏิวัติรัฐประหารออกมาเรื่อย ๆ เป็นการข่มขู่ว่าจะใช้กำลังต่อรัฐบาล ส่วนการเปลี่ยนตัวผู้บริหาร นั้น ทหารและกลุ่มผู้ไม่พอใจรัฐบาลได้กดดันให้นายกรัฐมนตรี ลาออกโดยมีประเด็นรัฐบาลและผู้นำรัฐบาลไม่มีความชอบธรรมในการบริหารราชการแผ่นดิน จนมีการยุบสภา เมื่อวันที่ 23 มกราคม 2549 และขั้นตอนการปลดผู้บริหารหรือผู้นำรัฐบาลนั้น ทหารและกลุ่มผู้ไม่พอใจรัฐบาลมีการดำเนินการถึงทำลายชีวิตด้วยการเกิดกรณีคาร์บอมบ์นายกรัฐมนตรี เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนตัวผู้บริหารหรือผู้นำรัฐบาลใหม่ ขณะเดียวกัน การชุมนุมประท้วงขับไล่รัฐบาลเริ่มลุกลามไปเป็นวงกว้าง สังคมถูกแบ่งพรรคแบ่งพวก เกิดความขัดแย้งไปทั่วประเทศซึ่งมีความสอดคล้องกับแนวคิดของ ชัยอนันต์ สมุทวณิช (2530) ในเรื่องวิธีการเข้าแทรกแซงทางการเมืองของคณะทหารมีวิธีการหลายรูปแบบแล้วแต่จะเลือกใช้วิธีการใดตามความเหมาะสมกับโอกาส ซึ่งมี 4 รูปแบบ คือ ระดับการใช้อิทธิพลกดดันนโยบายและการตัดสินใจของรัฐบาล (Influence) ระดับการข่มขู่ว่าจะใช้กำลัง (Blackmail) ระดับการเปลี่ยนตัวผู้บริหารบางคน (Displacement) ระดับการเปลี่ยนแปลงรัฐบาลทั้งชุด โค่นล้มอำนาจ (Supplantment) มักจะเกิดเมื่อมีการยึดอำนาจโดยการใช้อำนาจรุนแรงทำการปฏิวัติรัฐประหารแล้วจัดตั้งรัฐบาลใหม่เข้าแทนที่รัฐบาลชุดเก่า

นอกจากนี้ การเกิดรัฐประหาร เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549 ยังใช้ขั้นตอนวิธีการแทรกแซงทางการเมืองของทหารที่เป็นการเข้ามาแก้ไขปัญหาทางการเมืองที่มีความวุ่นวาย มีการชุมนุมประท้วงของประชาชนจากกลุ่มเล็ก ๆ บานปลายเป็นกลุ่มใหญ่มีผู้เข้าร่วมชุมนุมประท้วงจำนวนมาก และขยายความขัดแย้งออกไปทั่วประเทศ โดยทหารได้ใช้สถานการณ์ที่สังคมกำลังวุ่นวายจากการชุมนุมประท้วงของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยที่ลุกลามไปอย่างกว้างขวาง และมีการนัดชุมนุมใหญ่ ในวันที่ 20 กันยายน 2549 ขณะเดียวกันกลุ่มต่อต้านการชุมนุมหรือกลุ่มที่เห็นด้วยกับฝ่ายรัฐบาลได้ก่อการชุมนุมประท้วงเช่นกัน และนัดชุมนุมใหญ่ในวันที่ 20 กันยายน 2549 เช่นกัน ซึ่งคาดว่าจะเกิดการปะทะกันระหว่างกลุ่มผู้ชุมนุมระหว่าง 2 กลุ่มที่มีมวลชนเข้าร่วมการชุมนุมจำนวนมาก อาจเกิดความเสียหายทั้งชีวิตและทรัพย์สินเป็นจำนวนมาก ทำให้ทหารอาศัยสถานการณ์ดังกล่าวก่อการยึดอำนาจรัฐประหาร ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการใช้ความรุนแรง ของเทด เกอร์ (Ted Gurr) อ่างในสัจจิต บุญบงการ (2526) ในรูปแบบเทอร์มอย (Turmoil) ซึ่งเป็นรูปแบบของการใช้กำลังที่ไร้ระเบียบ ขาดการจัดองค์การและเกิดขึ้นโดยมีประชาชนจำนวนมากพอสมควรเข้าร่วมด้วยเริ่มจากการชุมนุมประท้วง แล้วบานปลายเป็นการทำร้ายร่างกายและทรัพย์สิน และรูปแบบ คอนสไพเรซี่ (Conspiracy) ที่เป็นรูปแบบของการใช้ความรุนแรงทางการเมืองที่มีการจัดองค์การอย่างดี โดยมีผู้เข้าร่วมจำนวนหนึ่ง มีผลทางการเมืองมากกว่ารูปแบบแรก เช่น การรัฐประหาร การประทุษร้าย การกบฏ หรือการลอบสังหารผู้นำทางการเมือง

2.3 ปัจจัยที่ทำให้การรัฐประหารประสบความสำเร็จ

จากการศึกษาวิจัย พบว่า ปัจจัยที่ทำให้การรัฐประหารประสบความสำเร็จ มี 3 ปัจจัย คือ ปัจจัยด้านความรวดเร็วใน การปฏิบัติการยึดอำนาจ ปัจจัยด้านการประสานงานที่ดี และปัจจัยด้านระบบการสื่อสารที่ดีทันสมัย ซึ่งในการรัฐประหาร เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549 กลุ่มทหารปฏิบัติการยึดอำนาจด้วยความรวดเร็ว โดยการบัญชาการของ พลเอกสนธิ บุญยรัตกลิน ผบ.ทบ.สั่งการให้กองกำลังทหารเข้ายึดเป้าหมายสำคัญ ๆ เช่น ทำเนียบรัฐบาล สถานีโทรทัศน์ทุกช่อง ฯลฯ เข้าใจโจมตีและมีการประสานกันด้วยเครื่องมือสื่อสารที่ทันสมัย ทำให้สามารถควบคุมเป้าหมายสำคัญ ๆ ได้หมดและยึดอำนาจจากรัฐบาลพลเรือนได้โดยง่าย ไม่มีการต่อสู้ ไม่มีการเสียเลือดเสียเนื้อ ซึ่งมีความสอดคล้องกับแนวคิดของอีริค นอร์ดลิงเกอร์ (Eric Nordlinger) อ่างใน นิรันดร์ กุลทานันท์ (2531: 28-29) ที่ได้เสนอหลักสำคัญในการทำรัฐประหารให้ประสบความสำเร็จ ประกอบด้วย การแสวงหาผู้ร่วมทำรัฐประหาร ควรสนใจนายทหารคุมกำลังระดับกลาง เพราะเป็นหัวใจสำคัญที่ทำให้การทำรัฐประหารประสบความสำเร็จ ทหารที่ใช้ปฏิบัติการรัฐประหาร ผู้ก่อการรัฐประหารต้องมีกองกำลังทหารที่มีประสิทธิภาพในการเข้าโจมตี เข้ายึดอำนาจจากฝ่ายรัฐบาล เข้ายึดสถานที่สำคัญ และหน่วยงานฝ่ายเทคนิคโดยพร้อมเพรียงกัน กองกำลังฝ่ายปฏิวัติรัฐประหารต้องมีจำนวนมาก

พอที่จะจับกุมบรรดาผู้นำรัฐบาลและนายทหารฝ่ายรัฐบาลได้อย่างรวดเร็ว สามารถหยุดยั้งการต่อสู้ขัดขวาง ป้องกันการหลบหนีของบุคคลสำคัญ หรือป้องกันการส่งสัญญาณเตือนให้ และความเร็วในการปฏิบัติการและการประสานงานที่ดี เป็นสิ่งสำคัญที่สุดในการรัฐประหาร การเคลื่อนย้ายกองกำลังต้องรวดเร็วและถึงเป้าหมายให้พร้อมกัน การทำรัฐประหารต้องไม่ทำอย่างโดดเดี่ยวต้องมีการประสานงานกัน การเข้มข้มขั้วฝ่ายรัฐบาลทำโดยการส่งกองกำลังทหารที่มีประสิทธิภาพเข้ายึดเป้าหมายสำคัญอย่างฉับพลัน การเข้าจู่โจมต้องใช้ความเร็วและมีการประสานงานกันระหว่างหน่วยปฏิบัติการหลายหน่วย

3. ข้อเสนอแนะ ผลประโยชน์จากสื่อ ที่ดินของทหาร ผลประโยชน์ของทหาร

จากผลการศึกษาวิจัยเรื่อง การแทรกแซงทางการเมืองของทหารไทย : กรณีศึกษาการรัฐประหาร 19 กันยายน 2549 ในครั้งนี้ มีข้อเสนอแนะบางประการดังนี้

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลงานวิจัยไปใช้

3.1.1 จากการศึกษาวิจัยสามารถนำเอาผลการศึกษาวิจัยบางประการที่สำคัญ มาใช้เป็นแนวทางแก้ไขเพื่อดำเนินมาตรการป้องกันมิให้เกิดการก่อรัฐประหารเกิดขึ้นโดยง่าย หรือปิดโอกาสไม่ให้กลุ่มทหารอาศัยสถานการณ์ในการเข้าทำการยึดอำนาจหรือสร้างความชอบธรรมจากปัจจัยที่ทำให้เกิดการรัฐประหาร ซึ่งแนวทางในการป้องกันมิให้เกิดการรัฐประหารในอนาคต ผู้ศึกษาวิจัยขอเสนอแนะเป็น 2 วิธี คือ

1) การปฏิรูปกองทัพ เป็นแนวทางที่จะนำไปสู่การพัฒนากองทัพในรูปแบบใหม่ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต โดยกองทัพต้องอยู่ภายใต้การควบคุมของฝ่ายการเมืองหรือรัฐบาล (ฝ่ายบริหาร) เป็นการพัฒนารายได้กรอบแนวคิด “การควบคุมโดยพลเรือน” เหมือนข้าราชการโดยทั่วไปของประเทศที่อยู่ภายใต้การควบคุม บังคับบัญชาของรัฐบาล ซึ่งทหารก็เป็นข้าราชการประเภทหนึ่งที่ต้องอยู่ภายใต้การบังคับบัญชาของรัฐบาลเช่นกัน โดยอาจจะจัดตั้งเป็นองค์กรอิสระที่ขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี ลักษณะเหมือน สำนักงานตำรวจแห่งชาติที่ขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี

2) การปรับปรุงกฎหมายทหาร โดยการปรับปรุงกฎหมายของทหารให้เป็นกฎหมายทั่วไปโดยไม่แยกเหมือนปัจจุบันที่ทหารใช้กฎหมายคนละฉบับกับคนทั่วไป ซึ่งทหารก็เป็นบุคคลคนหนึ่ง เป็นข้าราชการที่ต้องอยู่ภายใต้กฎหมายฉบับเดียวกันทั้งประเทศ รวมถึงกระบวนการยุติธรรม ควรปรับปรุงให้มาใช้กระบวนการยุติธรรมเดียวกันทั้งประเทศไม่ให้มีศาลทหาร เพื่อมิให้เกิดการแบ่งแยก

3) แยกผลประโยชน์ออกจากกองทัพ โดยการปฏิรูประบบการบริหารราชการกองทัพใหม่ ให้องค์กรหรือหน่วยงานที่มีผลประโยชน์ต่าง ๆ ให้แยกออกมาเป็นผลประโยชน์ของแผ่นดินเช่น สถานีวิทยุ สถานีโทรทัศน์ ควรจะให้แยกมาขึ้นตรงรัฐบาลภายใต้การดูแลของกรมประชาสัมพันธ์หรือแม่กระทรวงที่ดิน ซึ่งเป็นที่ทราบกันดีว่า กองทัพมีที่ดินจำนวนมากที่ว่างเปล่า ควรจะปรับปรุงให้มาอยู่ภายใต้การควบคุมของรัฐบาล และให้มีหน่วยงานรับผิดชอบโดยตรง เช่น กรมที่ดิน หรือ กรมธนารักษ์ เพื่อป้องกันการหาผลประโยชน์ และการแทรกแซงหรือควบคุมเพื่อประโยชน์ของกองทัพ

ซึ่งในแนวทางในการปฏิรูปกองทัพสามารถกระทำได้ดังนี้

1. การสร้างความเป็นทหารอาชีพ โดยดำเนินการหลังจากปรับขนาดกองทัพให้กระทัดรัด ปรับลดกำลังพลลง บนพื้นฐานความเข้าใจของกองทัพแล้วเริ่มต้นในการปลูกฝังความเป็นทหารอาชีพ แนวความคิดในการดำเนินวิชาชีพและหน้าที่ของทหารซึ่งเป็นกลไกของรัฐที่มีหน้าที่ในการป้องกันประเทศให้พ้นจากการคุกคามของข้าศึกศัตรู พร้อมกับพัฒนากรอบความคิด “การควบคุมโดยพลเรือน” ให้ทหารยอมรับมากขึ้น โดยเพิ่มตั้งแต่ในสถาบันการศึกษาของทหารทั้งในระดับต้น และในระดับสูง ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยในแนวทางที่ถูกต้อง ขณะเดียวกัน รัฐบาลพลเรือนที่มาจากการเลือกตั้ง ต้องมียุทธศาสตร์ที่จะนำพาสถาบันกองทัพออกจากเวทีการเมืองเพื่อให้เกิดการพัฒนากองทัพอย่างจริงจัง ยุติการให้ทหารเป็น “ผู้พิทักษ์การเมือง” โดยต้องส่งเสริมเพิ่มพูนความเป็นวิชาชีพทหารให้มากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการพัฒนาประสิทธิภาพของกองทัพ การสร้างเทคโนโลยีอาวุธยุทโธปกรณ์ เครื่องมือสื่อสารหรือเครื่องมือที่ใช้ในการรบ หรือการฝึก ให้มีความทันสมัยเทียบเคียงกับประเทศที่พัฒนาแล้วหรือประเทศเพื่อนบ้าน รวมถึงการฝึกฝนคณาวิทยาการใหม่ ๆ ในวิชาชีพทหาร และการส่งกำลังพลไปศึกษาวิชาทหารในต่างประเทศแล้วกลับมาพัฒนากองทัพให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. การแต่งตั้งโยกย้ายข้าราชการทหาร โดยการตั้งคณะกรรมการขึ้นมาชุดหนึ่ง ประกอบด้วย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านทหาร และตัวแทนเหล่าทัพต่าง ๆ มีหน้าที่ พิจารณาความเหมาะสมของการแต่งตั้งโยกย้ายของทหารทุกเหล่าทัพ โดยใช้ระบบคุณธรรมเป็นเกณฑ์การพิจารณา เพื่อป้องกันการแทรกแซงจากบุคคลภายนอก การแตกแยกขัดแย้งภายในกองทัพ และเพื่อให้ได้คนที่มีความรู้ความสามารถ เป็นที่ยอมรับของกองทัพ เป็นไปตามขนบธรรมเนียมประเพณีของกองทัพในการแต่งตั้งโยกย้าย ซึ่งระบบคุณธรรมเป็นการเปิดโอกาสให้ข้าราชการทหารที่มีความรู้ความสามารถ ได้มีโอกาสที่จะก้าวหน้าและนำความรู้ความสามารถมาเพิ่มพูน เสริมสร้างกองทัพให้เกิดความมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น อีกทั้งเป็นการ

ดำรงรักษาผู้ที่มีความรู้ความสามารถให้อยู่กับองค์กรและกองทัพจะได้เป็นองค์กรที่มีผู้มีความรู้ความสามารถเข้ามาปฏิบัติราชการเพิ่มมากขึ้น

3. การปฏิรูปทางการเมือง เป็นอีกแนวทางหนึ่งที่เป็นการแก้ไขเพื่อดำเนินมาตรการป้องกันมิให้เกิดการรัฐประหารเกิดขึ้นอีก โดยการปฏิรูปทางการเมือง ดังนี้

3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

3.2.1 การศึกษาวิจัย เรื่องการแทรกแซงทางการเมืองของทหารไทย กรณีรัฐประหาร 19 กันยายน 2549 ครั้งนี้ ได้กำหนดวัตถุประสงค์ไว้ 3 ข้อ คือ 1) ปัจจัยที่ทำให้เกิดการรัฐประหาร 19 กันยายน 2549 2) ขั้นตอนและวิธีการแทรกแซงทางการเมือง 3) ปัจจัยที่ทำให้การรัฐประหารประสบความสำเร็จ ซึ่งในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป อาจกำหนดตัวแปรที่แตกต่างจากการศึกษาครั้งนี้ ตัวอย่างเช่น ศึกษาสาเหตุของการเกิดรัฐประหาร , ศึกษาบทบาทความเป็นรุ่นของนักเรียนเตรียมทหาร ที่มีผลต่อการเกิดรัฐประหาร 19 กันยายน 2549 หรืออาจจะศึกษาการสร้างความเป็นสถาบันของทหารในทางการเมืองจากราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ.2550

นอกจากนั้น การศึกษาวิจัยครั้งต่อไป อาจจะศึกษาในเชิงปริมาณเก็บข้อมูลในเชิงสถิติ หรือศึกษาเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์ ควบคู่กับการเก็บข้อมูลเชิงสถิติ ซึ่งอาจจะทำให้เกิดความรู้ใหม่ที่นอกเหนือจากการวิจัยครั้งนี้

3.2.2 การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ สัมภาษณ์กลุ่มประชากรตัวอย่าง คือ กลุ่มนักวิชาการ ทหาร กลุ่มนักการเมือง และกลุ่มทหาร เท่านั้น ซึ่งในการศึกษาวิจัยในโอกาสต่อไปในเรื่องเกี่ยวข้องกับการศึกษาถึงการแทรกแซงทางการเมืองของทหารไทย อาจจะศึกษากับประชากรตัวอย่างที่แตกต่างและครอบคลุมด้านอื่น เช่น กลุ่มนักเศรษฐศาสตร์, กลุ่มนักสังคมศาสตร์ ,กลุ่มทหารระดับล่างที่ปฏิบัติภารกิจอำนาจ, กลุ่มทหารระดับสูง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คณะทหารที่ก่อการรัฐประหาร ซึ่งเมื่อระยะเวลาผ่านไปหลายปีอาจจะทำให้การเปิดเผยข้อมูลสามารถกระทำได้ และอาจจะทำให้ได้ข้อเท็จจริงและเกิดความรู้ใหม่กับการแทรกแซงทางการเมืองของทหารได้

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กนลา สุขพานิช และ วุฒิชัย มูลศิลป์ (2523) *ทหารกับการเมือง : วิเคราะห์เปรียบเทียบ*
กรุงเทพมหานคร แสงรุ่งการพิมพ์
- กรมบัญชีกลาง (2550) “สรุปข่าวกรมบัญชีกลาง” วันที่ 4 มิถุนายน 2550 กรุงเทพมหานคร
กองบรรณาธิการ ไอ.เอ็น.เอ็น. (2550) “สนธิ-คมช. “ขุนพลปฏิวัติ 2549”” กรุงเทพมหานคร
ร่วมด้วยช่วยกัน
- กองบรรณาธิการ ไอ.เอ็น.เอ็น. (2549) *ปฏิวัติ'49* กรุงเทพมหานคร ร่วมด้วยช่วยกัน
- กองบรรณาธิการผู้จัดการ (2550) *10 วิกฤตชาติ'50* กรุงเทพมหานคร บ้านพระอาทิตย์
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2549) *ค่านระบอบทักษิณ* กรุงเทพมหานคร ชักเชสมิเดีย
- จดหมายจากป่าดानी (2550) [http:// www.topicstock.pantip.com/rajdumnern](http://www.topicstock.pantip.com/rajdumnern)
- เจษฎา ทองรุ่งโรจน์ (2549) *เบนีโตมุสโสลินี : บิดาแห่งลัทธิฟาสซิสต์* กรุงเทพมหานคร มิติชุมชน
- จิตติศักดิ์ นันทพานิช และคณะ (2550) *ชินคอร์ป ดิลมรณะ : จุดจบระบอบทักษิณ*
กรุงเทพมหานคร ฐานการพิมพ์
- เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง (2550) *แกะรอยทรราช* กรุงเทพมหานคร ตะวันออก
- ชรินทร์ แซ่มสาคร (2550) *พล.อ.สนธิ บุญยรัตกลิน ขุนศึกกู้แผ่นดิน* กรุงเทพมหานคร
กรีนลิบรา
- ชรินทร์ สันประเสริฐ (2549) “การเลือกตั้ง 2 เมษายน 2549 ข้อพิจารณาเกี่ยวกับเทคนิคทาง
รัฐศาสตร์” *24 ปีรัฐศาสตร์ มสธ.* 141 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- ชัยอนันต์ สมุทวณิช (2530) *ปัญหาการพัฒนาทางการเมืองไทย* กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ชาดา ไทยเศรษฐ์ (2551, 30 เมษายน) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดอุทัยธานี
สัมภาษณ์โดย คีตกฤษี เรกะลาภ อาคารรัฐสภา กรุงเทพมหานคร
- ฐปนรรต พรหมอินทร์ (2547) “ทักษิณ ชินวัตร : ผู้นำที่ไม่ธรรมดา แต่ธรรมดา” ใน *22 ปี/
รัฐศาสตร์ มสธ.* หน้า 96 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- ทัศนียา รัตนเศรษฐ์ (2551, 28 พฤษภาคม) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดนครราชสีมา
สัมภาษณ์โดย คีตกฤษี เรกะลาภ อาคารรัฐสภา กรุงเทพมหานคร
- นาวาโท พีรพล เฟื่องหนู (ร.น.) (2551, 13 มีนาคม) หัวหน้าแผนกจัดการและตรวจสอบ
กองวิชาการและโครงการ กรมพลาธิการทหารเรือ
สัมภาษณ์โดย คีตกฤษี เรกะลาภ กรมพลาธิการทหารเรือ

- นิรันดร์ กุลทานันท์ (2531) “การแทรกแซงทางการเมืองของทหารไทย : ศึกษาเฉพาะกรณี กบฏ 1 เมษายน พ.ศ.2524” วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- บุญเลิศ ช่างใหญ่ (2550) *วาทกรรม : กำมะลอ* กรุงเทพมหานคร มติชน
- เบญจพล เปรมปรีดา (2536) “ทหารกับการสืบทอดอำนาจทางการเมืองไทย : กรณีศึกษา คณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ” การค้นคว้าอิสระรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- ประชา เทพเกษตรกุล (2535) “การแทรกแซงทางการเมืองของทหารไทย : ศึกษาเฉพาะกรณี การรัฐประหาร เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2535” วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- ปราโมทย์ นาคทรรพ (2549) “ยุทธศาสตร์ฟินแลนด์: แผนเปลี่ยนการปกครองไทย?”
<http://www.2519me.com/stoct10.htm>
- พันตรี สัญชัย บุญทรสิสวัสดิ์ (2524) *ปฏิวัติ-สิ้นชาติ* กรุงเทพมหานคร จตุจักรการพิมพ์
- พันโท พงศ์กฤษณ์ รุจิโยธิน (2551, 23 มีนาคม) ผู้บังคับกองพันทหารปืนใหญ่ที่ 103 กองทัพอากาศที่ 2 สัมภาษณ์โดย คีตกฤษี เรกะลาภ กองพันทหารปืนใหญ่ที่ 103 กองทัพอากาศที่ 2 จังหวัดนครราชสีมา
- พันโท วิทวัส รัชตะนันท์ (2529) “ทัศนคติของทหารต่อสาเหตุของการรัฐประหาร : ศึกษาเฉพาะ กรณีนายทหารนักเรียนโรงเรียนเสนาธิการทหารบก หลักสูตรประจำ ชุดที่ 60” วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการเมืองการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- พันเอก (พิเศษ) ชัดติยะ สวัสดิผล (2538) “บทบาทผู้นำทหารกับการเปลี่ยนแปลงในทางการเมืองของไทย” วิทยานิพนธ์พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
- พีระพันธ์ สาลีรัฐวิภาค (2551, 22 เมษายน) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดกรุงเทพมหานคร สัมภาษณ์โดย คีตกฤษี เรกะลาภ พรรคประชาธิปัตย์
- มนตรี แสนสุข (2550) *ประชั้ย เปี่ยมสมบูรณ์ ย้อนรอยปฏิวัติ* กรุงเทพมหานคร อนิเมทกรุ๊ป
- เขาวเรศ สุทธะพินทุ (2545) “ความเป็นไปได้ในการรัฐประหารของทหารไทยในอนาคต” วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์) สาขารัฐศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

- รสลิน ศิริยะพันธ์ (2550) “รัฐประหาร 19 กันยายน 2549 : ประวัติที่ซ้ำรอย เรื่องทหารกับการเมืองไทย” ใน 25 ปี รัฐศาสตร์ มสธ. หน้า 87 นนทบุรี
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- ร้อยตำรวจโท สุขุม ธนพงศ์พิพัฒน์ (2539) “ปัจจัยที่เอื้ออำนวยต่อการทำรัฐประหารของทหารไทย ระหว่าง พ.ศ.2500-2534” วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- วรรณธรรม กาญจนสุวรรณ (2540) “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อบทบาททางการเมืองของทหารไทยในอนาคต” ใน 15 ปี รัฐศาสตร์ มสธ. หน้า 135 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- ว่าที่ ร.ต.สุทัศน์ คำเป็ก (2538) “ทหารกับประชาธิปไตย : ศึกษากรณีการร่างรัฐธรรมนูญระหว่างที่มีอำนาจของคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ (รสช.)” การค้นคว้าอิสระ รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- วาสนา นาน่วม (2551) *ลับ ลวง พราง ปฏิวัติปราสาททราย* พิมพ์ครั้งที่ 6 กรุงเทพมหานคร มติชน
- วิเชียร ต้นคงกล (2551, 20 มิถุนายน) คณบดีคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
สัมภาษณ์โดย ศีกฤทธิ เรกะลาภ วิทยาลัยการเมืองการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- วิทยากร เชียงกุล (2550) *ก้าวข้ามระบอบทักษิณ สู่เส้นทางปฏิรูปการเมือง-เศรษฐกิจ* กรุงเทพมหานคร บ้านพระอาทิตย์
- สุกัญญา แสนยุติธรรม (2537) “บทบาททางการเมืองของทหารไทย : ศึกษาเฉพาะกรณีการจัดตั้งพรรคสามัคคีธรรม (2533-2535)” วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- สมนึก รูปหอม (2538) “สาเหตุการทำรัฐประหาร เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2534” วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์) สาขาวิชารัฐศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- สุจิต บุญบงการ (2523) *การแทรกแซงทางการเมืองของทหารไทย* กรุงเทพมหานคร
แสงรุ่งการพิมพ์
- สุจิต บุญบงการ (2526) “การใช้ความรุนแรงทางการเมือง” ในเอกสารการสอนชุดวิชาสถาบัน
และกระบวนการทางการเมืองไทย หน่วยที่ 7 หน้า 455-495 นนทบุรี
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชารัฐศาสตร์

- สุนิสา เลิศภควัต (2550) *ทักษิณ Where are you* กรุงเทพมหานคร ธนบรรณเป็นเกล้า
- สุทิน คลังแสง (2551 , 17 เมษายน) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดมหาสารคาม เขต 1
สัมภาษณ์โดย คีฤทธิ เรกะลาภ วัดพุทธมงคล อำเภอกันทรวิชัย
จังหวัดมหาสารคาม
- สุรชาติ บำรุงสุข (2551 , 17 มกราคม) อาจารย์คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
สัมภาษณ์โดย คีฤทธิ เรกะลาภ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- สุรชาติ บำรุงสุข (2550) “ทหารกับการเมืองไทย หลัง 9/19 (วาระครบรอบหนึ่งปีรัฐประหาร)”
กรุงเทพมหานคร แสวร์ ปริ้นซ์ 93
- สุริยันต์ สุวรรณราช (2536) “บทบาททหารกับการเมือง : ศึกษากรณีนายทหารจากโรงเรียน
นายร้อยพระจุลจอมเกล้า รุ่นที่ 5 (จปร.5)” วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
(รัฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- ใหญ่ เตมีย์ (2544) “การสร้างภาพชอบธรรมทางการเมืองของคณะรักษาความสงบเรียบร้อย
แห่งชาติ (รสช.) ในประเทศไทย” วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาการ
ปกครอง คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- อนุก เหล่าธรรมทัศน์ (2549) *ทักษิณ-ประชานิยม* กรุงเทพมหานคร มิติชน
- Gurr Ted R., *Why Men Rebel*, Princeton : Princeton University Press, 1969 New york : Harper &
Row, 1942, pp.254 อ้างถึงใน สุจิต บุญบงการ (2526) “การใช้ความรุนแรงทาง
การเมือง” ในเอกสารการสอนชุดวิชาสถาบันและกระบวนการทางการเมืองไทย หน่วย
ที่ 7 หน้า 455-495 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชารัฐศาสตร์
- Huntington Samuel, *Political Order in Changing Societies*, (New haven : Yale University Press,
1968), 194-196. อ้างถึงใน สุจิต บุญบงการ (2523) *การแทรกแซงทางการเมืองของ
ทหารไทย* กรุงเทพมหานคร แสงรุ่งการพิมพ์
- Janowitz Morris, *The Military in Politics Development of New Nations; An Essay in Coparative
Analysis*, (Chicago : University of Chicago Press, 1964) p.24 อ้างถึงใน ใหญ่ เตมีย์
(2544) “การสร้างภาพชอบธรรมทางการเมืองของคณะรักษาความสงบเรียบร้อย
แห่งชาติ (รสช.) ในประเทศไทย” วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาการ
ปกครอง คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

- Nordinger Eric (1977) "Soldiers in Politics : Military coups and Government" (England cliffs : Prentice-Hall), p.33 อ้างถึงใน วิทวัส รัชตะนันท์ (2529) "ทัศนคติ ของทหารต่อสาเหตุของการรัฐประหาร : ศึกษาเฉพาะ กรณีนายทหารนักเรียนโรงเรียนเสนาธิการทหารบก หลักสูตรประจำ ชุดที่ 60" วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการเมืองการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- Nordinger Eric(1977) "Soldiers in Politics : Military coups and Government" (England cliffs,N.J. : Prentice-Hall), p.70-85 อ้างถึงใน นิรันดร์ กุลพานันท์ (2531) "การแทรกแซงทางการเมืองของทหารไทย : ศึกษาเฉพาะกรณี กบฏ 1 เมษายน พ.ศ. 2524" วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- Nuerchterlien Donale E.(1964) "Thailand After Sarit Asian Survey (May) : 846 อ้างถึงใน ประชาเทพเกษตรกุล กุล (2535)"การแทรกแซงทางการเมืองของทหารไทย : ศึกษาเฉพาะกรณี การรัฐประหาร เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2535" วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการเมืองการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- Tilly Charles.(1975) "Revolution and Collective Violence" in Fred I. Greenstein and Nelson W. Polsby eds; *Handbook of Political Science Vol.3 Macropolitical Theory*, Reading Mass: Addison. Wesley,pp 514-515 อ้างถึงใน สุจิต บุญบงการ (2526) "การใช้ความรุนแรงทางการเมือง" ในเอกสารการสอนชุดวิชาสถาบันและกระบวนการทางการเมืองไทย หน่วยที่ 7 หน้า 455-495 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชารัฐศาสตร์
- Welch Jr Claude E..and Smith Arthur K.(1974) *Military Role and Rule*. North Scitrate : Duxbury Press, อ้างถึงในชัยอนันต์ สมุทวณิช (2530) *ปัญหาการพัฒนาทางการเมืองไทย* กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์จุฬาลากรณ์มหาวิทยาลัย
- Zolberg Aristide R.,(1973) "The Military Decade in Africa," *World Politics* (January),314 ; Samual Decalo, *Coups and Army Rule in Africa : Studies in Military Styles* (New Haven : Yale University Press, 1976), pp. 12-13. อ้างถึงใน สุจิต บุญบงการ (2523) *การแทรกแซงทางการเมืองของทหารไทย* กรุงเทพมหานคร แสงรุ้งการพิมพ์

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แถลงการณ์ และประกาศ

คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

(คปค.)

แถลงการณ์

คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
เรื่อง แถลงการณ์ คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็น
ประมุข

ด้วยเป็นที่ปรากฏโดยแน่ชัดว่า การบริหารราชการแผ่นดินโดยรัฐบาลรักษาการปัจจุบัน ได้ก่อให้เกิดปัญหาความขัดแย้ง แบ่งฝ่าย สลายความรู้รักสามัคคีของคนในชาติ อย่างไม่เคยปรากฏมาก่อนในประวัติศาสตร์ชาติไทยต่างฝ่ายต่างมุ่งหวังเอาชนะด้วยวิธีการหลากหลายรูปแบบ และมีแนวโน้มนับวันจะทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น โดยประชาชนส่วนใหญ่เคลือบแคลงสงสัยการบริหารราชการแผ่นดิน อันส่อไปในทางทุจริตประพฤติมิชอบอย่างกว้างขวาง หน่วยงาน องค์กรอิสระ ถูกครอบงำทางการเมือง ไม่สามารถสนองตอบเจตนารมณ์ตามที่ได้บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักร ทำให้การดำเนินกิจกรรมทางการเมืองเกิดปัญหาและอุปสรรคหลายประการ ตลอดจนหมิ่นเหม่ต่อการหมิ่นพระบรมเดชานุภาพแห่งองค์พระมหากษัตริย์ผู้ทรงเป็นที่เคารพเทิดทูนของปวงชน แต่ยังไม่สามารถที่จะทำให้สถานการณ์ความขัดแย้งยุติลงได้ ดังนั้น คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ซึ่งประกอบด้วยผู้บัญชาการเหล่าทัพ และผู้บัญชาการสำนักงานตำรวจแห่งชาติ จึงมีความจำเป็นต้องยึดอำนาจการปกครองแผ่นดิน ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป โดยคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ขอยืนยันว่า ไม่มีเจตนาที่จะเข้ามาเป็นผู้บริหารราชการแผ่นดินเสียเอง แต่จะได้คืนอำนาจการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข กลับคืนปวงชนชาวไทยโดยเร็วที่สุด ทั้งนี้เพื่อธำรงรักษาไว้ ซึ่งความสงบสุข และความมั่นคงของชาติ รวมทั้งเทิดทูนไว้ ซึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์อันเป็นที่เคารพยิ่งของปวงชนชาวไทยไทยทุก

ประกาศ ณ วันที่ 19 กันยายน พ.ศ.2549 เวลา 23.50 น.

(ลงชื่อ) พลเอกสนธิ บุญยรัตกลิน

หัวหน้าคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ประกาศ
คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย
อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
ฉบับที่ 1

.....

ตามที่ คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ได้ยึดอำนาจการปกครองแผ่นดินเป็นที่เรียบร้อยตามที่ได้ประกาศให้ทราบโดยทั่วกันแล้ว นั้น เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยให้เกิดขึ้นกับประชาชนทั้งประเทศ คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข จึงได้ประกาศใช้กฎอัยการศึกทั่วราชอาณาจักร และให้ยกเลิกการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินในพื้นที่กรุงเทพมหานคร และปริมณฑล ลงวันที่ 19 กันยายน พุทธศักราช 2549 ตั้งแต่วันที่ 19 กันยายน พุทธศักราช 2549 เวลา 21.05 น.

ประกาศ ณ วันที่ 19 ก.ย.2549

ลงชื่อ พล.อ.สนธิ บุญยรัตกลิน

หัวหน้าคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ประกาศ
คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย
อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
ฉบับที่ 2
เรื่อง ห้ามการเคลื่อนย้ายกำลังทหาร

.....

ให้ทหารทุกนายไปรายงานตัว ณ ต้นสังกัด และห้ามเคลื่อนย้ายกำลังออกจากที่ตั้งปกติโดยเด็ดขาด ถ้าไม่ได้รับคำสั่งจากคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ประกาศ ณ วันที่ 19 ก.ย.2549

ลงชื่อ พล.อ.สนธิ บุญยรัตกลิน

หัวหน้าคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ประกาศ
คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย
อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
ฉบับที่ 3

.....

ตามที่คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ได้ทำการยึดอำนาจการปกครองประเทศไว้เรียบร้อยแล้วนั้น เพื่อความสงบเรียบร้อยในการปกครองประเทศ คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข จึงให้

1. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 สิ้นสุดลง
2. วุฒิสภา สภาผู้แทนราษฎร คณะรัฐมนตรี และศาลรัฐธรรมนูญ สิ้นสุดลงพร้อมกับรัฐธรรมนูญ
3. องคมนตรี คงดำรงตำแหน่งและปฏิบัติหน้าที่ต่อไป
4. ศาลทั้งหลาย นอกจากศาลรัฐธรรมนูญ คงมีอำนาจในการพิจารณาพิพากษาอรรถคดีตามบทกฎหมาย และตามประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ประกาศ ณ วันที่ 19 ก.ย.2549

ลงชื่อ พล.อ.สนธิ บุญยรัตกลิน

หัวหน้าคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ประกาศ
คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย
อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
ฉบับที่ 4
เรื่อง อำนาจบริหารราชการแผ่นดิน

.....

โดยที่ได้มีกฎหมายบางฉบับ ถึงอำนาจหน้าที่ ของนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรี ในอันที่จะปฏิบัติตามกฎหมายได้ และเพื่อประโยชน์แก่การปฏิบัติตามกฎหมายดังกล่าว หัวหน้าคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข จึงมีคำสั่งดังต่อไปนี้

ข้อ 1. ในระหว่างที่ยังไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ให้บรรดาอำนาจหน้าที่ ที่กฎหมายได้บัญญัติว่า เป็นอำนาจหน้าที่ ของนายกรัฐมนตรี หรือคณะรัฐมนตรี ให้เป็นอำนาจหน้าที่ ของหัวหน้าคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือ ผู้ซึ่งหัวหน้าคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขได้มอบหมาย

ข้อ 2. ระหว่างที่ยังไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี ให้บรรดาอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายบัญญัติว่า เป็นอำนาจหน้าที่ของรัฐมนตรีกระทรวงใดก็ให้เป็นอำนาจหน้าที่ของปลัดกระทรวงนั้น เว้นแต่หัวหน้าคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข จะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น ๆ

ประกาศ ณ วันที่ 20 กันยายน พุทธศักราช 2549

ลงชื่อ พล.อ.สนธิ บุญยรัตกลิน

หัวหน้าคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ประกาศ
คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย
อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
ฉบับที่ 5
เรื่อง การให้นิสิตนักศึกษามีส่วนร่วมในทางการเมือง

.....

ด้วยคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ได้เห็นความสำคัญของนิสิต นักศึกษา ปัญญาชน ต่อชาติบ้านเมือง ซึ่งเป็นพลังบริสุทธิ์ ดังนั้น คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เห็นควรที่จะให้นิสิต นักศึกษา ได้มีส่วนร่วมในทางการเมืองในวิถีทางของระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โดยเฉพาะอย่างยิ่งการมีส่วนร่วมให้การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ที่จะมิขึ้นในเร็ววันนี้ เป็นไปด้วยความบริสุทธิ์ ยุติธรรม ปราศจากการซื้อเสียงและอิทธิพลใด ๆ และหากนิสิต นักศึกษาท่านใด มีแนวความคิดในการพัฒนาการเมืองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ให้เจริญก้าวหน้ายิ่ง ๆ ขึ้นแล้ว ขอให้ส่งความเห็นไปที่สำนักเลขาธิการ กองทัพบก ถนนราชดำเนินนอก เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร 10200

ประกาศ ณ วันที่ 20 กันยายน พุทธศักราช 2549

ลงชื่อ พล.อ.สนธิ บุญยรัตกลิน

หัวหน้าคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ประกาศ

คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ฉบับที่ 6

เรื่อง การแก้ไขความเดือดร้อนของบรรดาพี่น้องผู้ใช้แรงงาน ชาวนา ชาวไร่

ด้วยทราบว่า บรรดาพี่น้องผู้ใช้แรงงาน ชาวนา ชาวไร่ทั้งหลาย ได้รับความเดือดร้อนเกี่ยวกับปัญหาการครองชีพ คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ได้รับทราบความเดือดร้อนของพี่น้องผู้ใช้แรงงาน ชาวนา ชาวไร่ดังกล่าว ด้วยความรู้สึกรู้สึกเห็นอกเห็นใจเป็นอย่างยิ่ง และกำลังพิจารณาให้ความช่วยเหลือเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนดังกล่าวอยู่แล้ว แต่เนื่องจากขณะนี้กำลังอยู่ในระหว่างการอยู่ในความสงบเรียบร้อยของประเทศให้คืนสู่สภาวะปกติ จึงขอให้พี่น้องผู้ใช้แรงงาน ชาวนา ชาวไร่ทั้งหลายอยู่ในความสงบอย่าได้เคลื่อนไหวก่อวุ่นวายใด ๆ ในขณะนี้ เพราะอาจจะเปิดโอกาสให้บุคคลผู้ไม่หวังดีต่อประเทศชาติบ้านเมืองกระทำการก่อความไม่สงบเรียบร้อยขึ้น สำหรับปัญหาความเดือดร้อนของบรรดาพี่น้องผู้ใช้แรงงาน ชาวนา ชาวไร่ดังกล่าว คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข จะได้ร่วมกันพิจารณาหาแนวทางที่เหมาะสม เพื่อช่วยเหลือบรรเทาความเดือดร้อนของบรรดาพี่น้องผู้ใช้แรงงาน ชาวนา ชาวไร่ทั้งหลาย โดยเร็วต่อไป

ประกาศ ณ วันที่ 20 กันยายน พุทธศักราช 2549

ลงชื่อ พล.อ.สนธิ บุญยรัตกลิน

หัวหน้าคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ประกาศ
คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย
อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
ฉบับที่ 7
เรื่อง การห้ามชุมนุมทางการเมือง

.....

ตามที่คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ได้ประกาศกฎอัยการศึกทั่วราชอาณาจักร ตั้งแต่วันที่ 19 กันยายน พุทธศักราช 2549 เวลา 21.05 น. เป็นต้นไป แล้วนั้น เพื่อมิให้เกิดปัญหาและอุปสรรคต่อการบริหารราชการแผ่นดินในระหว่างประกาศกฎอัยการศึก จึงห้ามมิให้มั่วสุมประชุมทางการเมือง ณ ที่ใด ๆ ที่มีจำนวนตั้งแต่ 5 คนขึ้นไป หากผู้ใดฝ่าฝืนจะต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือปรับไม่เกิน 10,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ประกาศ ณ วันที่ 20 กันยายน พุทธศักราช 2549

ลงชื่อ พล.อ.สนธิ บุญยรัตกลิน

หัวหน้าคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ประกาศ
คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย
อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
ฉบับที่ 8
เรื่อง ห้ามกักตุนสินค้า

.....

เนื่องด้วยในการที่หัวหน้าคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ได้เข้ายึดอำนาจการปกครองในครั้งนี้มุ่งหวังให้บ้านเมืองมีความสงบเรียบร้อย มีความเจริญรุ่งเรือง และประชาชนได้รับความเป็นธรรมในการซื้อขายสินค้าเป็นสำคัญ จึงห้ามมิให้ผู้ใดกักตุนสินค้า หรือขึ้นราคาสินค้าทุกประเภท หากผู้ใดฝ่าฝืนถือว่าเป็นความผิด ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือปรับไม่เกิน 400,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ประกาศ ณ วันที่ 20 กันยายน พุทธศักราช 2549

ลงชื่อ พล.อ.สนธิ บุญยรัตกลิน

หัวหน้าคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ประกาศ
คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย
อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
ฉบับที่ 9
เรื่อง นโยบายต่างประเทศ

.....

ตามที่คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ได้ยึดและควบคุมอำนาจการปกครองประเทศไว้แล้วตั้งแต่วันที่ 19 กันยายน พุทธศักราช 2549 นั้น คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ขอประกาศให้ทราบโดยทั่วกันว่า คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข จะยึดมั่นในหลักกฏบัตรสหประชาชาติและสนธิสัญญา หรือ ข้อตกลงที่ทำไว้กับนานาประเทศ ภายใต้หลักเกณฑ์แห่งความเสมอภาคโดยเคร่งครัด จะส่งเสริมและรักษาไว้ซึ่งความสัมพันธ์อันดีที่มีอยู่สำหรับชาวต่างประเทศ คณะทูตานุทูต กงสุล สถานเอกอัครราชทูต และองค์การระหว่างประเทศ ที่ตั้งอยู่ในประเทศไทยจะได้รับการคุ้มครองจากคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ประกาศ ณ วันที่ 20 กันยายน พุทธศักราช 2549

ลงชื่อ พล.อ.สนธิ บุญยรัตกลิน

หัวหน้าคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ประกาศ
คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย
อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
ฉบับที่ 10
เรื่อง ขอความร่วมมือในการเสนอข่าวสาร

.....

ตามที่คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ได้ยึดอำนาจการปกครองไว้เรียบร้อยแล้ว นั้น

เพื่อให้เกิดความสามัคคีภายในชาติ อันจะเป็นรากฐานในการแก้ไขวิกฤติและฟื้นฟูประเทศชาติให้คล่องไปโดยเร็ว คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข จึงขอความร่วมมือร่วมใจมาซึ่งสื่อมวลชนทุกสำนัก ทุกประเภท ทุกแขนง ตลอดจนผู้ประกอบการสื่อมวลชนทุกราย และสื่อมวลชนทุกคนได้โปรดร่วมกันเสนอข่าวสารตามความเป็นจริง และเป็นไปในทางสร้างสรรค์ เพื่อฟื้นฟูความสามัคคีภายในชาติ ทำให้ประเทศชาติกลับสู่ความสงบสุขโดยเร็วที่สุด

ประเทศชาติของเราได้บอบช้ำเพราะความแตกแยก แยกความสามัคคีมากพอแล้ว จึงจำเป็นที่พี่น้องประชาชนชาวไทยทุกคนจะได้ร่วมแรงร่วมใจกันฟื้นฟูความสามัคคี นำความสงบสุขกลับคืนประเทศชาติ ตามพระราชประสงค์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ฯ โดยเร็วที่สุด

คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความหวังอย่างแรงกล้าที่จะได้รับความร่วมมือจากทุกท่านอย่างพร้อมเพรียงกัน จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ประกาศ ณ วันที่ 20 กันยายน พุทธศักราช 2549

ลงชื่อ พล.อ.สนธิ บุญยรัตกลิน

หัวหน้าคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ประกาศ

คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ฉบับที่ 11

เรื่อง แต่งตั้งบุคคลสำคัญดำรงตำแหน่งในคณะปฏิรูปการปกครองใน

ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

.....

เพื่อให้การบริหารประเทศเป็นไปด้วยความเรียบร้อย และควบคุมสถานการณ์ที่
ปวงอันอาจเกิดขึ้นจากผู้ไม่หวังดีต่อชาติบ้านเมือง ให้กลับคืนสู่สภาวะปกติโดยเร็วที่สุด จึงให้
แต่งตั้งบุคคลดำรงตำแหน่งในกองบัญชาการการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมี
พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ดังนี้

1. พลเอก เรื่องโรจน์ มหาศรานนท์ ผู้บัญชาการทหารสูงสุด เป็นประธานที่
ปรึกษาคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข
2. พลเอก สนธิ บุญยรัตกลิน ผู้บัญชาการทหารบก เป็นหัวหน้าคณะปฏิรูปการ
ปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข
3. พลเรือเอก สติรพันธุ์ เกยานนท์ ผู้บัญชาการทหารเรือ เป็นรองหัวหน้าคณะ
ปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นพระประมุข คนที่ 1
4. พลอากาศเอก ชลิต พกผาสุก ผู้บัญชาการทหารอากาศ เป็นรองหัวหน้าคณะ
ปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข คนที่ 2
5. พลตำรวจเอก โกวิท วัฒนะ ผู้บัญชาการสำนักงานตำรวจแห่งชาติเป็นรอง
หัวหน้าคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
คนที่ 3
6. พลเอก วินัย ภัททิยกุล เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ เป็นเลขาธิการ
คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ 20 กันยายน พุทธศักราช 2549

ลงชื่อ พล.อ.สนธิ บุญยรัตกลิน

หัวหน้าคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ประกาศ
คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย
อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
ฉบับที่ 12
เรื่อง ให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญบางฉบับมีผลบังคับใช้ต่อไป

.....

เพื่อให้การดำเนินการเกี่ยวกับการตรวจเงินแผ่นดินเป็นไปอย่างต่อเนื่อง สมควรปรับปรุงพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พุทธศักราช 2542 และให้มีผลใช้บังคับต่อไป คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข จึงมีประกาศดังต่อไปนี้

ข้อ 1. ให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พุทธศักราช 2542 มีผลใช้บังคับต่อไป โดยให้งดการบังคับใช้บทบัญญัติในส่วนที่ 1 หมวด 1 จนกว่าจะมีการประกาศเป็นอย่างอื่น และให้กรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันที่ 18 กันยายน พุทธศักราช 2549 พ้นจากตำแหน่ง

ข้อ 2. ให้ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน ที่ดำรงตำแหน่งอยู่ในวันที่ 18 กันยายน พุทธศักราช 2549 คงอยู่ในตำแหน่ง จนกว่าจะมีการประกาศเป็นอย่างอื่น

ข้อ 3. การใดที่กำหนดให้เป็นอำนาจของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พุทธศักราช 2542 ให้เป็นอำนาจหน้าที่ของผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน

ประกาศ ณ วันที่ 20 กันยายน พุทธศักราช 2549

ลงชื่อ พล.อ.สนธิ บุญยรัตกลิน

หัวหน้าคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ประกาศ

คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ฉบับที่ 13

เรื่อง ให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญบางฉบับมีผลบังคับใช้ต่อไป

.....

เพื่อให้การดำเนินการเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม และสามารถดำเนินการต่อไปได้อย่างต่อเนื่อง คณะปฏิรูปการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข จึงมีประกาศดังต่อไปนี้

ข้อ 1. ให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. 2541 มีผลใช้บังคับต่อไป

ข้อ 2. ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจหน้าที่ควบคุมและดำเนินการจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม

ข้อ 3. ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจหน้าที่ออกประกาศให้ยื่นหรือขยายระยะเวลาหรือกำหนดวิธีการเกี่ยวกับการเลือกตั้ง ตามที่บัญญัติในพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ.2542 เพื่อให้เหมาะสมแก่การเลือกตั้งที่ค้างดำเนินการ หรือจำเป็นต้องดำเนินการต่อไปให้แล้วเสร็จ

ข้อ 4. ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกอบด้วย

- (1) นายอภิชาติ สุขัคคานนท์ ประธานกรรมการ
- (2) นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ
- (3) นางสดศรี สัตยธรรม กรรมการ
- (4) นายสมชัย จึงประเสริฐ กรรมการ
- (5) นายสุเมธ อุปนิสากร กรรมการ

ทั้งนี้จนกว่าจะประกาศเป็นอย่างอื่น

ประกาศ ณ วันที่ 20 กันยายน พุทธศักราช 2549

ลงชื่อ พล.อ.สนธิ บุญยรัตกลิน

หัวหน้าคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ประกาศ

คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ฉบับที่ 14

เรื่อง ให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญบางฉบับมีผลบังคับใช้ต่อไป

.....

เพื่อให้การดำเนินการเกี่ยวกับการรับเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดิน และการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นไปอย่างต่อเนื่อง คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข จึงมีประกาศให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา พุทธศักราช 2542 มีผลใช้บังคับต่อไป จนกว่าจะประกาศเป็นอย่างอื่น

ประกาศ ณ วันที่ 21 กันยายน พุทธศักราช 2549

ลงชื่อ พล.อ.สนธิ บุญยรัตกลิน

หัวหน้าคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ประกาศ
คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย
อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
ฉบับที่ 15
เรื่อง ห้ามพักการเมืองประชุมหรือดำเนินการอื่นใดทางการเมือง

.....

เนื่องจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ได้สิ้นสุดลงตามประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ 3 ลงวันที่ 19 กันยายน พุทธศักราช 2549 แล้ว และได้มีการประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ 7 ลงวันที่ 20 กันยายน 2549 เรื่อง การห้ามชุมนุมทางการเมือง แต่เพื่อให้การดำเนินการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สามารถดำเนินการต่อไปได้อย่างต่อเนื่อง ภายหลังจากที่สถานการณ์เข้าสู่ปกติแล้ว คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข จึงมีประกาศดังต่อไปนี้

ข้อ 1. ให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พุทธศักราช 2541 มีผลบังคับใช้ต่อไปเพื่อให้พรรคการเมืองยังคงสภาพอยู่ต่อไปได้

ข้อ 2. เพื่อประโยชน์ในการรักษาความสงบเรียบร้อย ห้ามมิให้พรรคการเมืองที่มีอยู่แล้วดำเนินการประชุมหรือดำเนินการใด ๆ ในทางการเมือง และการดำเนินการเพื่อจัดตั้งหรือจดทะเบียนพรรคการเมือง ให้ระงับไว้เป็นการชั่วคราว

ทั้งนี้ จนกว่าจะประกาศเป็นอย่างอื่น

ประกาศ ณ วันที่ 21 กันยายน พุทธศักราช 2549

ลงชื่อ พล.อ.สนธิ บุญยรัตกลิน

หัวหน้าคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ประกาศ

คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ฉบับที่ 16

เรื่อง ให้หัวหน้าคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์
ทรงเป็นประมุข ทำหน้าที่รัฐสภาผู้แทนราษฎร หรือวุฒิสภา

.....

เพื่อประโยชน์ในการบริหารราชการแผ่นดินให้มีความต่อเนื่อง ในระหว่างที่ยังไม่มีสภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภา คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข จึงมีประกาศดังต่อไปนี้

ในกรณีที่มิได้กฎหมายบัญญัติให้การดำเนินการเรื่องใด ต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภา สภาผู้แทนราษฎร หรือวุฒิสภา ให้เป็นอำนาจของหัวหน้าคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ในการให้ความเห็นชอบ แทนรัฐสภา สภาผู้แทนราษฎร หรือวุฒิสภา ในเรื่องนั้น

ประกาศ ณ วันที่ 21 กันยายน พุทธศักราช 2549

ลงชื่อ พล.อ.สนธิ บุญยรัตกลิน

หัวหน้าคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ประกาศ

คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ฉบับที่ 17

เรื่อง มอบอำนาจบริหารราชการแผ่นดินตามประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบ
ประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ 4

.....
 ลงวันที่ 19 กันยายน พุทธศักราช 2549 มีคำสั่งให้บรรดาอำนาจหน้าที่ที่
 กฎหมายบัญญัติให้เป็นอำนาจหน้าที่ของนายกรัฐมนตรี หรือคณะรัฐมนตรี เป็นอำนาจหน้าที่ของ
 หัวหน้าคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
 หรือผู้ซึ่งหัวหน้าคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็น
 ประมุข มอบหมายนั้น

เพื่อให้การบริหารราชการของสำนักงานตำรวจแห่งชาติเป็นไปด้วยความเรียบร้อย
 จึงมอบหมายให้ ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่ของนายกรัฐมนตรี หรือ
 คณะรัฐมนตรี แทนหัวหน้าคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์
 ทรงเป็นประมุข ดังกล่าวข้างต้น ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการบริหารราชการ และปฏิบัติราชการของ
 สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป จนกว่าจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น

ประกาศ ณ วันที่ 22 กันยายน พุทธศักราช 2549

ลงชื่อ พล.อ.สนธิ บุญยรัตกลิน

หัวหน้าคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ประกาศ
คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย
อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
ฉบับที่ 18
เรื่อง การแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยตำรวจแห่งชาติ

.....

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงระบบการบริหารงานตำรวจเพื่อให้มีความเป็นอิสระ เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ยิ่งขึ้น และมีให้มีอิทธิพลทางการเมืองก้าวก่ายการดำเนินกระบวนการยุติธรรมขั้นต้น อันจะก่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่ประชาชนโดยส่วนรวมยิ่งขึ้น สมควรแก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2547 หัวหน้าคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข จึงมีประกาศดังต่อไปนี้

ข้อ 1. นับแต่วันที่ประกาศนี้มีผลใช้บังคับให้ ก.ตร. ตามพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2547 ประกอบด้วยบุคคลดังต่อไปนี้

- (1) ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ เป็นประธานกรรมการ
- (2) จเรตำรวจแห่งชาติ หรือรองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ที่ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ กำหนด 2 คน
- (3) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 6 คน ซึ่งได้รับการสรรหาจากประธาน และกรรมการตาม (2) ให้ผู้บัญชาการสำนักคณะกรรมการข้าราชการตำรวจ เป็นกรรมการและเลขานุการ ก.ตร. และรองผู้บัญชาการสำนักคณะกรรมการข้าราชการตำรวจ เป็นผู้ช่วยเลขานุการ ก.ตร.

ข้อ 2. ให้การดำเนินการของ ก.ตร. ตามข้อ 1 มิให้นำความในมาตรา 54 มาตรา 55 และมาตรา 57 เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการทำความตกลง และการให้ความเห็นชอบมาใช้บังคับ

ข้อ 3. การใดที่ ก.ตร. ตามพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2547 ดำเนินการไปแล้วก่อนวันที่ประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับนี้ใช้บังคับ แต่การดำเนินการยังไม่แล้วเสร็จ และมีผลกระทบต่อการบริหารงานบุคคล และอยู่ในอำนาจของ ก.ตร. ให้ ก.ตร.ตามข้อ 1 พิจารณาดำเนินการตามควรแก่กรณี

ข้อ 4. ให้ ก.ตร.ซึ่งดำรงตำแหน่ง อยู่ในวันก่อนวันที่ประกาศนี้ใช้บังคับ พ้นจากตำแหน่ง

ข้อ 5. ให้ดำเนินการจ้างพิจารณาแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2547 ให้แล้วเสร็จใน 1 ปี นับตั้งแต่วันที่ประกาศนี้ใช้บังคับ

ข้อ 6. เมื่อได้มีการแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2547 หรือเมื่อครบกำหนด 1 ปี นับตั้งแต่วันที่ประกาศนี้ใช้บังคับ ให้ประกาศฉบับนี้เป็นอันยกเลิก ทั้งนี้ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ 22 กันยายน พุทธศักราช 2549

ลงชื่อ พล.อ.สนธิ บุญยรัตกลิน

หัวหน้าคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ประกาศ
คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย
อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
ฉบับที่ 19
เรื่อง ให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญบางฉบับมีผลบังคับใช้ต่อไป

.....

เพื่อให้การดำเนินงานเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตเป็นไปอย่างต่อเนื่อง สมควรปรับปรุงพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พุทธศักราช 2542 และมีผลบังคับใช้ต่อไป คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข จึงมีประกาศดังต่อไปนี้

ข้อ 1. ให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยป้องกันและปราบปรามการทุจริต พุทธศักราช 2542 มีผลใช้บังคับต่อไป โดยให้งดการบังคับใช้บทบัญญัติที่เกี่ยวกับการสรรหา

ข้อ 2. ให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พุทธศักราช 2542 มีผลใช้บังคับต่อไป

ข้อ 3. ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พุทธศักราช 2542 ประกอบด้วย

- (1) นายปานเทพ กล้าณรงค์ราญ ประธานกรรมการ
- (2) นายกล้าณรงค์ จันทิก กรรมการ
- (3) นายใจเด็ด พรไชยา กรรมการ
- (4) นายประสาท พงษ์ศิริวาทย์ กรรมการ
- (5) ศาสตราจารย์ภักดี โพธิ์ศิริ กรรมการ
- (6) ศาสตราจารย์เมธี ครองแก้ว กรรมการ
- (7) นายวิชา มหาคุณ กรรมการ
- (8) นายวิชัย วิวิษเสวี กรรมการ
- (9) นางสาวสมลักษณ์ จัดกระบวนพล กรรมการ

ข้อ 4. ในกรณีที่ประธานกรรมการ หรือ กรรมการ ตามข้อ 3 พ้นจากตำแหน่งด้วยเหตุใด และมีกรรมการเหลืออยู่ตั้งแต่ 6 คนขึ้นไป ให้คณะกรรมการประกอบด้วยกรรมการเท่าที่เหลืออยู่ ถ้าประธานกรรมการพ้นจากตำแหน่ง ให้กรรมการคนหนึ่งเป็นประธานกรรมการ

แทนในกรณีที่กรรมการพ้นจากตำแหน่งและมีกรรมการเหลืออยู่ไม่ถึง 6 คน ให้นายกรัฐมนตรี
สรรหาบุคคล เพื่อขอความเห็นชอบจากสภาที่ทำหน้าที่นิติบัญญัติ และนำความกราบบังคมทูล
เพื่อทรงลงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมแต่งตั้งต่อไปหรือดำเนินการสรรหาและแต่งตั้ง
ตามกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในขณะนั้น แล้วแต่กรณี

ข้อ 5. ให้ประธานกรรมการและกรรมการตามข้อ 3. ดำเนินการตามมาตรา 11
แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
พุทธศักราช 2542 ภายใน 15 วัน นับตั้งแต่วันที่ประกาศนี้ใช้บังคับ ในกรณีที่บุคคลตามข้อ 3
ไม่ดำเนินการภายในกำหนดเวลาตามวรรค 1 หรือไม่อาจรับตำแหน่งได้ ให้นำความในข้อ 4 มา
ใช้บังคับโดยอนุโลม

ประกาศ ณ วันที่ 22 กันยายน พุทธศักราช 2549

ลงชื่อ พล.อ.สนธิ บุญยรัตกลิน

หัวหน้าคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ประกาศ

คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ฉบับที่ 20

เรื่อง ให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญบางฉบับมีผลบังคับใช้ต่อไป

.....

ตามที่ได้รับประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ 3 ลงวันที่ 19 กันยายน พุทธศักราช 2549 ได้คณะรัฐมนตรีสิ้นสุดลง ซึ่งมีผลให้คณะกรรมการซึ่งแต่งตั้งโดยคณะรัฐมนตรี หรือนายกรัฐมนตรี หรือรัฐมนตรีเจ้าสังกัด ต้องสิ้นสภาพลง ยกเว้นคณะกรรมการซึ่งแต่งตั้งตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ฉะนั้น เพื่อไม่ให้งานของคณะกรรมการต้องหยุดชะงักลง จึงให้คณะกรรมการดังกล่าว ยังคงอยู่ และปฏิบัติหน้าที่ที่มีอยู่ต่อไป เว้นแต่ส่วนราชการเป็นผู้เสนอขอให้มีคณะกรรมการนั้น ๆ เห็นสมควรยกเลิกหรือเปลี่ยนแปลง ให้ปลัดกระทรวงนั้น ๆ เสนอขอคำวินิจฉัยต่อหัวหน้าคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ทั้งนี้ คณะกรรมการที่มีนายกรัฐมนตรีเป็นประธานกรรมการ ให้หัวหน้าคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือผู้ซึ่งหัวหน้าคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มอบหมายเป็นประธานกรรมการและสำหรับคณะกรรมการที่มีรองนายกรัฐมนตรี เป็นประธานกรรมการ ให้รองหัวหน้าคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขหรือผู้ซึ่งรองหัวหน้าคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มอบหมายเป็นประธานกรรมการ

ทั้งนี้จักจะมีการแต่งตั้งคณะรัฐมนตรี ขึ้นบริหารราชการแผ่นดิน

ประกาศ ณ วันที่ 22 กันยายน พุทธศักราช 2549

ลงชื่อ พล.อ.สนธิ บุญยรัตกลิน

หัวหน้าคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ประกาศ

คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ฉบับที่ 21

เรื่อง ห้ามการดักฟังทางโทรศัพท์หรือเครื่องมือสื่อสารใด

.....

โดยที่ในระยะเวลาที่ผ่านมาได้มีการลักลอบดักฟัง ใช้ประโยชน์ หรือเปิดเผยข้อความ ที่มีการติดต่อทางโทรศัพท์ หรือเครื่องมือสื่อสารอื่น โดยมีขอบด้วยกฎหมาย อันเป็นการละเมิดเสรีภาพของบุคคลในการสื่อสารถึงกัน ก่อให้เกิดความหวาดระแวงกันทั่วไปในหมู่ประชาชน ผู้ใช้เครื่องมือสื่อสารดั่งนั้น เพื่อคุ้มครองเสรีภาพในการสื่อสารถึงกันโดยชอบด้วยกฎหมาย และเพื่อให้เกิดความเป็นระเบียบและรักษาความสงบของประเทศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข จึงมีประกาศดังนี้

ข้อ 1. ผู้ใดดักฟัง ใช้ประโยชน์หรือเปิดเผย ซึ่งข้อความที่มีการติดต่อทางโทรศัพท์ หรือเครื่องมือสื่อสารอื่นใด โดยไม่มีอำนาจโดยชอบด้วยกฎหมาย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 100,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ข้อ 2. ผู้ใดรับข้อความที่ได้มาจากการกระทำความผิดตาม ข้อ 1. ใช้ประโยชน์หรือเปิดเผยข้อความนั้นต่อผู้อื่น โดยไม่มีอำนาจโดยชอบด้วยกฎหมาย ต้องระวางโทษไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 100,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ข้อ 3. ผู้ใดใช้ให้ผู้อื่นกระทำความผิดตามข้อ 1. หรือข้อ 2. ต้องได้รับโทษเป็น 2 เท่าตามที่บัญญัติไว้ในความผิดตามข้อ 1. หรือข้อ 2. แล้วแต่กรณี

ข้อ 4. ผู้กระทำความผิดเป็นผู้ได้รับอนุญาตให้บริการโทรศัพท์ หรือการสื่อสาร หรือเป็นผู้ได้รับสัมปทานการให้บริการดังกล่าว นอกจากต้องรับโทษตามข้อ 1. หรือข้อ 2. ข้อ 3. แล้วแต่กรณีแล้ว ให้ใบอนุญาตหรือสัมปทานนั้นสิ้นสุดลงด้วย

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันถัดจากประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้น

ประกาศ ณ วันที่ 24 กันยายน พุทธศักราช 2549

ลงชื่อ พล.อ.สนธิ บุญยรัตกลิน

หัวหน้าคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ประกาศ
คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย
อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
ฉบับที่ 22
เรื่อง ให้อุบัติความเคลื่อนไหวของกลุ่มการเมืองท้องถิ่น

.....

ตามที่คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ได้ประกาศกฎอัยการศึก ตั้งแต่วันที่ 19 ก.ย.2549 เป็นต้นมา และได้มีประกาศฉบับที่ 7 ลงวันที่ 20 ก.ย.2549 เรื่อง การห้ามชุมนุมทางการเมือง โดยมีให้มั่วสุมประชุมทางการเมือง ณ ที่ใด ๆ ที่มีจำนวนตั้งแต่ 5 คนขึ้นไป

ด้วยปัจจุบันปรากฏความเคลื่อนไหวของกลุ่มสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัด รวมทั้งกลุ่มองค์กรบริหารอื่น ๆ ทั้งที่มีความมุ่งหมายเพื่อสนับสนุนหรือคัดค้านการดำเนินการของคณะปฏิรูปฯ ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวอาจทำให้เกิดปัญหาและอุปสรรคต่อการบริหารราชการแผ่นดิน อันจะนำไปสู่ความแตกแยกในสังคมต่อไป

ดังนั้น คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข จึงขอประกาศให้กลุ่มองค์กรต่าง ๆ ยุติความเคลื่อนไหวและการรวมกลุ่มทางการเมืองไว้จนกว่าสถานการณ์ของประเทศจะเข้าสู่ภาวะปกติ ซึ่งคณะปฏิรูปฯ จะได้มีการประกาศให้ทราบต่อไป

ทั้งนี้ หากมีผู้ใดฝ่าฝืนจะต้องได้รับโทษโดยเด็ดขาด

ประกาศ ณ วันที่ 24 กันยายน พุทธศักราช 2549

ลงชื่อ พล.อ.สนธิ บุญยรัตกลิน

หัวหน้าคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ประกาศ
คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย
อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
ฉบับที่ 23
เรื่อง การตรวจสอบทรัพย์สิน

.....

เนื่องด้วยปรากฏว่าการบริหารราชการแผ่นดินของคณะรัฐมนตรีที่พ้นจากตำแหน่ง โดยผลของการปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีเหตุอันสมควรสงสัยว่ามีการใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อแสวงหาประโยชน์สำหรับตนเองและผู้อื่น ทำให้เกิดความเสียหายแก่ประเทศอย่างร้ายแรง จึงสมควรดำเนินการตรวจสอบการดำเนินงานและโครงการต่าง ๆ ที่ได้รับการอนุมัติหรือเห็นชอบในบุคคลในคณะรัฐมนตรีหรือคณะรัฐมนตรี หรือคณะรัฐมนตรีดังกล่าวว่าเป็นไปโดยสุจริตหรือไม่ คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข จึงมีประกาศดังต่อไปนี้

ข้อ 1. ให้คณะกรรมการตรวจสอบคณะหนึ่ง ประกอบด้วย

1. นายสวัสดิ์ โชติพานิช เป็นประธานกรรมการ
2. ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน เป็นกรรมการ
3. อัยการสูงสุดหรือผู้แทน เป็นกรรมการ
4. เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ หรือผู้แทนเป็นกรรมการ
5. เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินหรือผู้แทน เป็นกรรมการ
6. เจ้ากรมพระธรรมนูญหรือผู้แทน เป็นกรรมการ
7. ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทยหรือผู้แทน เป็นกรรมการ
8. เลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์หรือผู้แทน เป็นกรรมการ ให้คณะกรรมการตรวจสอบแต่งตั้งเลขานุการคนหนึ่ง และผู้ช่วยเลขานุการตามความจำเป็น ให้สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินรับผิดชอบงานด้านธุรการของคณะกรรมการตรวจสอบ และปฏิบัติหน้าที่ตามที่คณะกรรมการตรวจสอบมอบหมาย

ข้อ 2. ให้คณะกรรมการตรวจสอบมีอำนาจหน้าที่ในการตรวจสอบการดำเนินงานหรือโครงการซึ่งได้รับอนุมัติหรือเห็นชอบโดยบุคคลในคณะรัฐมนตรี หรือ

คณะรัฐมนตรีที่พ้นจากตำแหน่ง โดยผลของการปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ว่าเป็นไปโดยสุจริตหรือไม่ในกรณีที่เห็นว่าการดำเนินงานหรือโครงการใดมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่ามีการทุจริตหรือประพฤติมิชอบ หรือร้ายวผิดปกติ หรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ ให้คณะกรรมการตรวจสอบมีอำนาจสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับผู้นั้น คู่สมรสและบุตรซึ่งยังไม่บรรลุนิติภาวะของผู้นั้นไว้ก่อนได้

เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามประกาศนี้ นอกจากอำนาจตามวรรคหนึ่งให้คณะกรรมการตรวจสอบมีอำนาจตามกฎหมายดังต่อไปนี้ด้วย

1. พระราชบัญญัติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 โดยให้คณะกรรมการตรวจสอบใช้อำนาจของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและคณะกรรมการธุรกรรม

2. พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.2542 โดยให้คณะกรรมการตรวจสอบใช้อำนาจของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

3. ประมวลรัษฎากร โดยให้คณะกรรมการตรวจสอบใช้อำนาจของอธิบดีกรมสรรพากร เฉพาะที่เกี่ยวกับการยึด อายัด และขายทอดตลาดทรัพย์สิน

ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง คณะกรรมการตรวจสอบจะเรียกสำนวนการสอบสวนหรือการตรวจสอบของสำนักงานตรวจสอบแผ่นดินมาใช้ประกอบการพิจารณา และใช้เป็นสำนวนการตรวจสอบของคณะกรรมการตรวจสอบทั้งหมดหรือบางส่วนก็ได้ ในกรณีที่มิมีเรื่องเดียวกันอยู่ในการดำเนินการของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ หรือคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน หรือคณะกรรมการธุรกรรม ให้ประสานงานเพื่อดำเนินการตามควรแก่กรณี

ข้อ 3. ในคณะกรรมการตรวจสอบแจ้งรายชื่อบุคคลตามข้อ 2. แก่สถาบันการเงิน สำนักงานคณะกรรมการกำหนดหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ กรมที่ดิน กรมสรรพากร หน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง และผู้ครอบครองทรัพย์สินหรือเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สินของผู้นั้น เพื่อให้หน่วยงานหรือบุคคลนั้น

ประกาศ ณ วันที่ 24 กันยายน พุทธศักราช 2549

ลงชื่อ พล.อ.สนธิ บุญยรัตกลิน

หัวหน้าคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ภาคผนวก ข
การปฏิบัติและการรัฐประหาร

ตารางผนวกที่ 1 แสดงลำดับ เหตุการณ์ ปฏิวัติ รัฐประหารและกบฏ ที่เกิดขึ้นในประเทศไทย

การปฏิวัติ รัฐประหาร กบฏ	ผู้ก่อการ	สาเหตุที่อ้าง	ผลที่เกิดขึ้น
24 มิ.ย.2475	คณะราษฎร ประกอบด้วยทหารบก ทหารเรือ และ พลเรือน	ระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ ไม่เหมาะสมกับสังคมไทย รัฐบาลไม่สามารถแก้ปัญหา ของประเทศไทย และทำให้ ราษฎรมีความทุกข์ยาก เดือดร้อน	มีการเปลี่ยนแปลง ระบอบสมบูรณาญา สิทธิราชย์เป็นการ ปกครองโดยมีพระ มหากษัตริย์อยู่ใต้ รัฐธรรมนูญ
26 มิ.ย.2476	พ.อ.พระยาพหลพล พยุหเสนา	รัฐบาลไม่มีประสิทธิภาพ ในการบริหารราชการ	พระยามโนปกรณนิติ ธาดาพ้นจากตำแหน่ง นายกรัฐมนตรีและมี การจัดตั้งคณะรัฐบาล ชุดใหม่ โดยมี พันเอก พระยาพหลพล พยุหเสนา เป็น นายกรัฐมนตรี
11 ต.ค. 2476	พล.อ.พระองค์เจ้า บวรเดช	รัฐบาลไม่ได้ดำเนินการ ปกครองประเทศในระบอบ ประชาธิปไตยที่แท้จริง ไม่ยอมให้มีพรรคการเมือง และข้าราชการมีตำแหน่ง ทางการเมือง	เกิดการรบกัน นาย ทหารของฝ่ายกบฏ เสียชีวิตหลายคน และ คนอื่น ๆ ในระดับ หัวหน้าหนีออก ประเทศ

การปฏิวัติ รัฐประหาร กบฏ	ผู้ก่อการ	สาเหตุที่อ้าง	ผลที่เกิดขึ้น
8 พ.ย.2490	พล.ท.ผิน ชุณหะวัณ พล.อ.ท.กาจ กาจสงคราม พล.ต.สฤษดิ์ ธนะรัชต์	บ้านเมืองมีความเสื่อมโทรม ทางเศรษฐกิจและศีลธรรม ประชาชนได้รับความเดือด ร้อน รัฐบาลไม่มีประสิทธิ ภาพ	มีการเปลี่ยนแปลง คณะรัฐบาลยกเลิก รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2475 และใช้ รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2490 แทน
1 ต.ค.2491	พล.ต.สมบูรณ ศรานุกูล พล.ต.เนตร เขมะโยธิน	กองทัพมีความเสื่อมทราม ทหารเข้ามาจับทบบาท ทางการเมืองมากเกินไป	มีการจับกุมนายทหาร ซึ่งส่วนใหญ่เป็นนาย ทหารฝ่ายเสนานิการ
26 ก.พ.2492	นายปรีดี พนมยงค์ (กบฏวังหลวง)	ยังไม่คำแถลงของคณะ ผู้ก่อการ แต่เป็นความ พยายามของผู้ก่อการที่ จะโค่นล้มคณะรัฐประหาร 2491	นายปรีดี พนมยงค์หนี ออกนอกประเทศ มี การจับกุมผู้ร่วมมือ กับฝ่ายกบฏและมีการ สังหาร 4 อดีต รัฐมนตรี
29 มิ.ย.2494	น.อ.อานันท์ ปูละทริกภา (กบฏแมนฮัตตัน)	ไม่มีคำแถลงของคณะ ผู้ก่อการ	ผู้นำฝ่ายกบฏถูก จับกุมและต่อมามีการ จับกุมและปลด นาย ทหารเรืออีกหลายคน

การปฏิวัติ	ผู้ก่อการ	สาเหตุที่อ้าง	ผลที่เกิดขึ้น
รัฐประหาร กบฏ			
29 พ.ย.2494	พล.อ.ผิน ชุณหะวัณ พล.ท.เดช เดชประดิษฐ์ พล.ท.สฤษดิ์ ธนะรัชต์ พล.ร.ต.หลวง ยุทธศาสตร์โกศล พล.ร.ต.สุนทร สุนทรนาวิน พล.อ.อ.ฟื้น รณนภากาศสุทัศน์ พล.อ.ท.หลวง เชิดวุฒากาศ พล.อ.ท.หลวง ประจักษ์ภาส	ป้องกันคอมมิวนิสต์รุกราน ประเทศไทย รัฐบาลไม่ สามารถปราบปรามการ คอร์รัปชันได้	ยกเลิกรัฐธรรมนูญ พ.ศ.2492 นำเอา รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2475 มาใช้ โดยแก้ไข เพิ่มเติม เช่น จอมพล ป.พิบูลสงคราม เป็น นายกรัฐมนตรี
16 ก.ย.2500	จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์	รัฐบาลไม่สามารถบริหาร ประเทศให้เป็นที่พอใจของ ประชาชน รัฐบาลลักลอบ ติดต่อกับพวกคอมมิวนิสต์จีน ยอมให้มีการหมิ่นพระบรม เดชานุภาพ ดำเนินการเลือก ตั้ง ส.ส. ไม่สอดคล้องกับความ เป็นธรรม	จอมพล ป.พิบูล- สงคราม พ้นจาก ตำแหน่งนายก- รัฐมนตรีและลี้ภัย การเมืองอยู่นอก ประเทศ

การปฏิวัติ รัฐประหาร กบฏ	ผู้ก่อการ	สาเหตุที่อ้าง	ผลที่เกิดขึ้น
20 ต.ค.2501	จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์	สถานการณ์ภายในและภายนอก ตริ่งเครียด ลัทธิคอมมิวนิสต์ กำลังแทรกซึม รัฐธรรมนูญที่ ใช้อยู่ไม่เหมาะสม	ยกเลิกรัฐธรรมนูญ พ.ศ.2475 แก้ไขเพิ่ม เดิม พ.ศ.2495 ประกาศใช้รัฐธรรมนูญ การปกครองราชอาณาจักร ประกาศ กฎอัยการศึก
17 พ.ย.2514	จอมพลถนอม กิตติขจร	สถานการณ์ของโลกและ ภัยคอมมิวนิสต์คุกคาม ประเทศไทย สมาชิก สภาผู้แทนราษฎรขัดขวาง การบริหารงานของรัฐบาล	ยกเลิกรัฐธรรมนูญ พ.ศ.2511 และ ประกาศใช้รัฐธรรมนูญ ปกครองราชอาณาจักร พ.ศ.2515
6 ต.ค.2519	พล.ร.อ.สังัด ชลออยู่	ภัยคอมมิวนิสต์ นิสิต นักศึกษา กระทำการหมิ่น พระบรมเดชานุภาพ ก่อ จลาจลเป็นเหตุให้รัฐบาล ไม่สามารถรักษาการณ์ ไว้ได้	มีการสังหารนิสิต นักศึกษา ยกเลิก รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2517 นิสิต นักศึกษา และปัญญาชนจำนวน มากหนีเข้าป่าร่วมต่อ สู้กับพวกพรรคคอม- มิวนิสต์แห่งประเทศไทย

การปฏิวัติ รัฐประหาร กบฏ	ผู้ก่อการ	สาเหตุที่อ้าง	ผลที่เกิดขึ้น
26 มี.ค.2520	พล.ร.อ.ประเสริฐ ธรรมศิริ พล.อ.ฉลาด หิรัญศิริ	ความมั่นคง เศรษฐกิจ และสังคมของชาติเสื่อม ทรามรัฐบาลไม่สามารถ แก้ไขปัญหาของชาติได้	พลตรีอรุณ ทวาทสิน ถูก พล.อ.ฉลาดยิงตาย พล.อ.ฉลาด ถูกประหารชีวิต มีนายทหารบกหลายคน ถูกจับกุม
20 ต.ค.2520	พล.ร.อ.สังัด ชลออยู่	มีความแตกความสามัคคี ในหมู่ข้าราชการและ ประชาชน การลงทุน จากต่างประเทศลดลง การพัฒนาระบบ ประชาธิปไตยที่รัฐบาล กำหนดเวลาไว้ 12 ปี ยาวนานเกินไป	มีการร่างรัฐธรรมนูญฉบับ ใหม่ พ.ศ.(2521) และให้มีการ เลือกตั้งทั่วไปในต้นปี พ.ศ. 2522
11 เม.ย.2524	พล.อ.สันต์ จิตรปฏิมา พล.ท.วสิน อิสรางกูร ณ อยุธยา พ.อ.มัญญ รุปรจร	บ้านเมืองเสื่อมโทรม ทางเศรษฐกิจและ สังคม รัฐบาลมีความ อ่อนแอไร้สมรรถภาพ ผู้แทนราษฎรก่อให้เกิด ความแตกแยก เห็นแก่ ประโยชน์ส่วนตัว มีการ ทุจริตในระบบราชการ อย่างกว้างขวาง	มีการจับกุม ปลดและจำคุก ผู้ร่วมก่อการ จำนวนมากบาง ส่วนของผู้ก่อการหนีออกนอก ประเทศ ต่อมามีการออก กฎหมายนิรโทษกรรมแก่ผู้ ก่อการ

การปฏิวัติ รัฐประหาร กบฏ	ผู้ก่อการ	สาเหตุที่อ้าง	ผลที่เกิดขึ้น
9 ก.ย.2529	พล.อ.เสริม ฒ นคร พล.อ.มัญญ รูปขจร	เศรษฐกิจเสื่อมโทรม รัฐบาลไม่สามารถแก้ไข ปัญหาได้	มีการจับกุมผู้ร่วมก่อการ มีการเสียหายเกิดขึ้นต่อ ชีวิตและทรัพย์สินใน ระหว่างเกิดเหตุการณ์
23 ก.พ.2534	พล.อ.สุนทร กงสมพงษ์ พล.อ.สุจินดา คราประยูร พล.ร.อ.ประพัฒน์ กฤษณจันทร์ พล.อ.อ.เกษตร โรจนนิต พล.อ.อิสระพงศ์ หนุนภักดี	พฤติกรรมการณ์ร้าย บังหลวง คณะผู้บริหาร ประเทศ ข้าราชการ การเมืองใช้อำนาจกดขี่ ข่มเหงข้าราชการประจำ รัฐบาลเป็นเผด็จการทาง รัฐสภา การทำลายสถาบัน ทหาร การบิดเบือนคดี ล้มล้างสถาบัน พระมหากษัตริย์	พล.อ.ชาติชาย ชุณหะวัณ ถูกจับกุมและยกเลิก รัฐธรรมนูญ พ.ศ.2521

ที่มา : ปรับปรุง ชัยอนันต์ สมุทวณิช , ปัญหาการพัฒนาทางการเมืองไทย กรุงเทพมหานคร
สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2530 น.190 - 194

การปฏิวัติ	ผู้ก่อการ	สาเหตุที่อ้าง	ผลที่เกิดขึ้น
รัฐประหาร กบฏ			
19 ก.ย.2549	พล.อ.สนธิ บุญยรัตกลิน พล.อ.อ.ชลิต พุกผาสุข พล.ร.อ.สฤษดิ์พันธ์ เกษานนท์ พล.อ.บุญสร้าง นิยมประดิษฐ์ พล.ต.อ.โกวิท วัฒนะ พล.ท.อนุพงษ์ เผ่าจินดา พล.ท.สพรั่ง กัลยาณมิตร	เกิดความแตกแยกในสังคม รัฐบาล เกิดการทุจริต ประพฤตินิยมชอบ มีการ แทรกแซงองค์กรอิสระ และหมิ่นพระบรมเดชานุภาพ	ยกเลิกรัฐธรรมนูญ พ.ศ.2540

ภาคผนวก ค
แบบสัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์

เรื่องที่สัมภาษณ์ .....วัน/เดือน/ปีที่ทำการสัมภาษณ์.....
 เวลาเริ่มสัมภาษณ์.....สถานที่สัมภาษณ์.....
 ผู้สัมภาษณ์.....ผู้ให้สัมภาษณ์.....

ประเด็นที่ใช้ในการสัมภาษณ์

ประเด็นที่ 1 ปัจจัยที่ทำให้เกิดการรัฐประหารเมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549

1. ในความเห็นของท่าน มีความเห็นอย่างไรกับการที่ทหารทำการรัฐประหาร เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549 ?
.....
2. ท่านคิดว่ามีปัจจัยอะไรบ้างที่ทำให้เกิดรัฐประหาร เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549 ?
.....
3. ท่านคิดว่ามีปัจจัยภายในกองทัพอะไรบ้างที่ทำให้เกิดรัฐประหาร เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549 ?
.....
- 3.1 ท่านเห็นว่า การแทรกแซงผลประโยชน์ของกองทัพนำไปสู่การเกิดเหตุการณ์รัฐประหาร เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549 หรือไม่ อย่างไร เพราะอะไร ?และผลประโยชน์ของกองทัพมีอะไรบ้าง ?
.....
- 3.2. ท่านเห็นว่า ความเป็นเอกภาพของกองทัพมีความเกี่ยวข้องกับการเกิดรัฐประหารเมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549 หรือไม่ อย่างไร เพราะอะไร ?
.....
- 3.3. ท่านเห็นว่า การเกิดเหตุการณ์รัฐประหาร เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549 เนื่องมาจากการที่ทหาร ถูกลบล้าง เหยียดหยามเกียรติศักดิ์ ใช่หรือไม่ เพราะอะไร ?
.....
- 3.4. ท่านมีความเห็นว่า การที่ผู้ที่ทหารเคารพนับถือถูกดูหมิ่น จะนำไปสู่เหตุการณ์รัฐประหาร เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549หรือไม่ เพราะอะไร ?
.....

4. ท่านคิดว่ามีปัจจัยภายนอกกองทัพอะไรบ้างที่นำไปสู่การเกิดรัฐประหารเมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549 ?

.....

4.1. ท่านมีความเห็นอย่างไรกับการแทรกแซงทางการเมืองของทหารไทย เนื่องจากการที่รัฐบาลพลเรือนไม่สามารถแก้ไขปัญหาของประเทศชาติได้ ?

.....

4.2. ระบบการเมือง และ กติกาทางการเมือง เป็นสาเหตุที่นำไปสู่การเกิดรัฐประหาร เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549 หรือไม่ เพราะอะไร ?

.....

4.3. การที่รัฐบาลพลเรือนมีความเปราะบาง เป็นสาเหตุของการนำไปสู่การเกิดรัฐประหาร เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549 หรือไม่ เพราะอะไร ?

.....

4.4. ท่านคิดว่าความชอบธรรมของนักการเมืองและรัฐบาล นำมาสู่การเกิดเหตุการณ์รัฐประหาร เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549 หรือไม่ เพราะอะไร ?

.....

4.5. ท่านมีความเห็นว่าการเลือกตั้ง และผลกระทบที่เกิดจากการเลือกตั้งของประเทศไทย นำไปสู่การเกิดเหตุการณ์รัฐประหาร เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549 หรือไม่ อย่างไร ?

.....

ประเด็นที่ 2 วิธีการแทรกแซงทางการเมืองของทหาร

5. ท่านคิดว่าวิธีการแทรกแซงทางการเมืองของทหารมีกี่วิธีการ อะไรบ้าง?

.....

6. ท่านคิดว่าแต่ละวิธีการนั้น มีขั้นตอนอะไรบ้าง ช่วยขยายความแต่ละวิธีการ ?

.....

6.1 การใช้สิทธิพลกีดกันนโยบายและการตัดสินใจของรัฐบาล เป็นวิธีการแทรกแซงทางการเมืองของทหารในการรัฐประหาร เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549 หรือไม่ เพราะอะไร ?

.....

6.2 การที่ทหารมีการชู่ว่าจะใช้กำลัง กักับการแก้ไขปัญหาวิกฤติทางการเมืองเป็นวิธีการ
 แทรกแซงทางการเมืองของทหารในการรัฐประหาร เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549 หรือไม่
 เพราะอะไร ?

.....

6.3 ท่านเห็นว่าการเปลี่ยนตัวผู้บริหารหรือผู้นำประเทศเป็นวิธีการแทรกแซงทางการเมือง
 ของทหารในการรัฐประหาร เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549 หรือไม่ เพราะอะไร ?

.....

6.4 ท่านคิดว่าการยึดอำนาจ เปลี่ยนรัฐบาล เป็นวิธีการแทรกแซงทางการเมือง
 ของทหารในการรัฐประหารเมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549 หรือไม่ เพราะอะไร ?

.....

ประเด็นที่ 3 ปัจจัยที่ทำให้การรัฐประหารประสบความสำเร็จ

7. ท่านคิดว่ามีปัจจัยใดที่ทำให้การรัฐประหาร เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549 ประสบความสำเร็จ?

.....

7.1 ท่านคิดว่า การที่กองทัพมีเอกภาพ มีผลต่อความสำเร็จของการรัฐประหาร อย่างไร

.....

7.2 ท่านมีความเห็นอย่างไรกับการปฏิบัติการรัฐประหาร และความรวดเร็วในการปฏิบัติการ?

.....

7.3 นอกจากความมีเอกภาพของกองทัพและความรวดเร็วในการปฏิบัติการรัฐประหาร ท่านคิดว่า
 ระบบการสื่อสารที่ดี ทันสมัย เป็นสิ่งจำเป็นในการปฏิบัติการรัฐประหาร อย่างไร?

.....

7.4 ท่านคิดว่าการประสานงานที่ดี มีระบบการสั่งการเป็นลำดับชั้นสายตรงของกองทัพมีผลกับ
 ความสำเร็จของการรัฐประหารอย่างไรบ้าง ?

.....

ข้อเสนอแนะ

8. ท่านมีข้อเสนอแนะในการแก้ไขวิกฤติทางการเมืองที่ดีกว่าการรัฐประหารอย่างไรบ้าง?

.....

.....

ภาคผนวก ง

รายชื่อกลุ่มตัวอย่างนายทหาร นักวิชาการ และนักการเมือง

รายชื่อกลุ่มตัวอย่างนายทหาร นักวิชาการ และนักการเมือง เรียงตามตัวอักษร จำนวน 7 คน มีดังนี้

1. นายชาดา ไทยศรชฐ	สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดอุทัยธานี
2. นางทัศนีย์ รัตนเศรชฐ	สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดนครราชสีมา
3. พ.ท. พงศ์กฤตม์ รุจิโยธิน	ผู้บังคับกองพันทหารปืนใหญ่ที่ 103 กองทัพบกที่ 2
4. น.ท. พีรพล เฟื่องหนู (ร.น.)	หัวหน้าแผนกจัดการและตรวจสอบ กองวิชาการและโครงการ กรมพลธิการทหารเรือ
5. นายพีระพันธ์ สาลีรัฐวิภาค	สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดกรุงเทพมหานคร
6. ร.ต.อ.ดร.วิเชียร ตันศิริกงคล	คณบดีคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
7. ดร.สุทิน คลังแสง	สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดมหาสารคาม เขต 1
8. รศ.ดร.สุรชาติ บำรุงสุข	อาจารย์คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นายคีฤฤทธิ เรกะลาภ
สถานที่เกิด	อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดขอนแก่น
ประวัติการศึกษา	ศิลปศาสตรบัณฑิต (รัฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยรามคำแหง
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	ที่ทำการปกครองอำเภอบรบือ ตำบลบรบือ อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม
ตำแหน่ง	ปลัดอำเภอ
รางวัลเกียรติประวัติที่ได้รับ	ข้าราชการพลเรือนดีเด่น ประจำปี 2549
ทุนการศึกษาวิจัย	ได้รับทุนสนับสนุนการศึกษาคณะวิจัย เรื่อง “การแทรกแซงทางการเมืองของทหารไทย กรณี รัฐประหาร 19 กันยายน 2549” จากมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช